

ENVER HOXHA

VEPRA

59

PROLETARË TË TË GJITHA VENDEVE, BASHKOHUNI!

ENVER HOXHA

VEPRA

**BOTOHET ME VENDIM TE KOMITETIT
QENDROR TE PARTISE SE PUNES TE
SHQPERISE**

ENVER HOXHA

INSTITUTI I STUDIMEVE MARKSISTE-LENINISTE
PRANË KQ TË PPSH

ENVER HOXHA

VËLLIMI

59

NËNTOR 1976

SHTËPIA BOTUESE «8 NËNTORI»
TIRANË, 1983

PARATHËNIE PËR VËLLIMIN E 59-TË

Vëllimi i 59-të i Veprave të shokut Enver Hoxha përmban materiale të muajit nëntor 1976, një pjesë e të cilave botohen për herë të parë.

Vendin qendror në vëllim e zë raporti mbi veprimtarinë e Komitetit Qendror të Partisë mbajtur në Kongresin e 7-të të saj. Në raport bëhet një sintezë marksiste-leniniste e mendimit dhe e veprimit revolucionar të Partisë, e luftës dhe e fitoreve të saj, si dhe e perspektivave që i hapeshin vendit tonë në të ardhmen.

Një fitore e madhe historike e Partisë dhe e popullit, për të cilën flitet që në faqet e para të këtij vëllimi, ishte Kushtetuta e re, e cila shënonte një zhvillim të mëtejshëm cilësor të shtetit shqiptar dhe u shërbente forcimit dhe përsosjes së tij të mëtejshme e të gjithanshme.

Në materialet e këtij vëllimi spikatin qartë mendimi shkencor ekonomik marksist-leninist i Partisë, orientimet e drejta të zhvillimit ekonomik të vendit në të gjithë sektorët sipas parimit të mbështetjes në forcat e veta. Në këtë kuadër shpjegohen edhe faktorët e rrugët që do të garantonin realizimin e objektivave të planit të gjashtë pesëvjeçar dhe që do të çonin në forcimin e mëtejshëm të pavarësisë ekonomike të vendit, në rri-

tjen e mirëqenies së popullit dhe në fuqizimin e mëtejshëm të mbrojtjes së atdheut.

Me vlera të mëdha teoriko-praktike janë idetë që pasqyrohen në këtë vëllim lidhur me forcimin dhe me ngritjen e pandërprerë të rolit udhëheqës të Partisë në gjithë sistemin e diktaturës së proletariatit. Kjo do të arrihej nëpërmjet luftës së përditshme të të gjitha organizatave-bazë e komunistëve për zbatimin me sukses të ideologjisë e të politikës marksiste-leniniste të Partisë, të vendimeve e të direktivave të saj në të gjitha fushat e drejtimet; nëpërmjet rritjes së rolit udhëheqës të organeve drejtuese, sidomos të plenumeve të komiteteve të Partisë të rretheve, të çdo organizate-bazë, si dhe nëpërmjet rolit pararojë të komunistëve.

Me theks aktual mbeten mësimet dhe këshillat shumë të çmueshme që jepen për forcimin dhe për çelikosjen e unitetit ideologjik e organizativ të Partisë, për rëndësinë që ka në këtë aspekt zbatimi me vendosmëri i vijës së Partisë, i direktivave, i normave dhe i disiplinës së saj nga të gjithë komunistët.

Për të siguruar kalitjen dhe forcimin e mëtejshëm të Partisë, caktohen detyra të rëndësishme për përmirësimin e vazhdueshëm të përbërjes së radhëve të saj, duke u dhënë përparësi pranimeve nga klasa punëtore, nga frontet më të vështira të punës e të prodhimit. Udhëheqësi i Partisë tërheq vëmendjen për kujdesin që duhej treguar për rritjen cilësore të Partisë, për t'u bazuar në garancitë politike dhe në cilësitë morale të atyre që pranohen. «Partia ka nevojë për gjak të ri, por për gjak të pastër» nënvizon autori.

Krahas orientimeve për forcimin e unitetit të radhëve të Partisë, në vëllim theksohet ideja e forcimit të lidhjeve të çelikta të Partisë me popullin. Kjo arrihet mbi bazën e bindjes së njerëzve për drejtësinë e vijës së Partisë, prandaj shtrohet detyra që puna sqaruese me masat të fitojë një forcë më të madhe bindëse, argumentuese e mobilizuese.

Trajtimi marksist-leninist që u bëhet në vëllim problemeve të kuptimit e të zhvillimit të luftës së klasave përbën një kontribut tjetër të madh të shokut Enver Hoxha në zbatimin krijues të marksizëm-leninizmit dhe në pasurimin e përvojës revolucionare të Partisë sonë. Duke e parë luftën klasore brenda vendit si një fenomen objektiv, si një forcë lëvizëse që çon përpara revolucionin e socializmin në të gjitha fushat, në vëllim vihet në dukje se «Ndërtimi i socializmit është proces i një lufte të ashpër klasore midis dy rrugëve, rrugës socialiste dhe rrugës kapitaliste. . .». Aty nënvizohet se kjo luftë zhvillohet e ashpër kundër armiqve të jashtëm dhe të brendshëm, kundër mbeturinave të klasave të përmbysura dhe elementëve të rinj borgjezë, të degjeneruar; se lufta e klasave në frontin ideologjik zhvillohet edhe në gjirin e popullit, edhe në Parti, kundër shfaqjeve e shtrembërimeve burokratike dhe qëndrimeve liberale, kundër presionit të gjithanshëm ideologjik, politik, ekonomik e ushtarak që ushtron mbi vendin tonë rrethimi imperialisto-revizionist. Lidhur me këto tërhiqet vëmendja për kujdesin që duhet treguar në veprimtarinë praktike në zhvillimin drejt të luftës së

klasave, për të mos rënë as në oportunizëm, as në sektarizëm.

Këto probleme shihen të lidhura ngushtë edhe me domosdoshmërinë e një pune të organizuar e të kualifikuar që duhet të bëjnë organet dhe organizatat e Partisë për edukimin marksist-leninist të komunistëve e të punonjësve, nëpërmjet studimit dhe përvetësimit të teorisë së marksizëm-leninizmit. Kjo teori, theksohet në vëllim, mësohet për t'u zbatuar në jetë, që nga parimet e saj të udhëhiqemi në çdo veprim, që çdo gjë ta gjykojmë në frymën e saj.

Në shkrimet e këtij vëllimi del në pah edhe lufta e drejtë parimore e Partisë sonë kundër imperializmit e revizionizmit dhe analizohet në mënyrë të gjithanshme e shkencore gjendja ndërkombëtare dhe procesi i zhvillimit botëror. Në to jepen parimet themelore të politikës së jashtme të vendit tonë, qëndrimi i patundur i Partisë sonë në mbrojtje të pastërtisë së marksizëm-leninizmit dhe vendosmëria e saj për të luftuar kurdoherë pa kompromis për interesat e lartë të socializmit e të revolucionit.

Duke interpretuar në mënyrë dialektike ngjarjet, situatat dhe synimet e forcave që vepronin në arenën ndërkombëtare, shoku Enver Hoxha arrin në konkluzionin se «Bota ndodhet në një fazë kur çështja e revolucionit dhe e çlirimit kombëtar të popujve nuk është vetëm një aspiratë e një perspektivë, por edhe një problem i shtruar për zgjidhje». Me logjikë të fortë shkencore evidencohen karakteri i vërtetë klasor i forcave të ndryshme politike, kontradiktat themelore të epokës so-

në, lufta e pamëshirshme që zhvillohet midis botës borgjeze revizioniste nga njëra anë dhe socializmit, proletariatit botëror e aleatëve të natyrshëm të tij, nga ana tjetër. Mbi këtë bazë nënvizohet pikëpamja marksiste-leniniste e Partisë sonë se në epokën tonë vendet ndahen sipas sistemit shoqëror që sundon në to, pra në dy botë: bota borgjezo-revizioniste dhe bota socialiste, duke demaskuar kështu thelbin kundërrevolucionar e antimarksist të «botës së dytë», «botës së tretë», «vendeve të paangazhuara» ose të «vendeve në zhvillim».

Me fakte e argumentime bindëse afirmohet teza e Partisë sonë se të dyja superfuqitë, Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe Bashkimi Sovjetik janë fuqitë imperialiste agresore më të mëdha e më të rrezikshme që ka njohur historia, se ato përbëjnë të njëjtin rrezik, prandaj shtrohet nevoja e luftës pa lëshim kundër tyre. Nuk mund të mbështetesh kurrë te një imperializëm, për të luftuar ose për të shpëtuar nga tjetri, nënvizohet në vëllim.

Ndonëse nuk përmendet me emër udhëheqja kineze, në raportin e Kongresit të 7-të të Partisë demaskohen thelbi antimarksist i teorisë maoiste të «tri botëve» dhe politika kundërrevolucionare që ndiqte udhëheqja kineze në bashkëpunimin me imperialistët amerikanë e me kapitalizmin botëror. Shoku Enver Hoxha, gjithashtu, ndalet gjerësisht në kritikën e pikëpamjeve e të qëndrimeve të revizionizmit sovjetik, jugosllav e eurokomunist dhe shtron nevojën e bashkëpunimit në rrugë revolucionare midis partive marksiste-leniniste si faktor i rëndësishëm për farkëtimin dhe për kalitjen

e unitetit midis tyre dhe për forcimin e lëvizjes marksiste-leniniste botërore.

Materialet e këtij vëllimi përmbajnë mësimet me vlera të mëdha aktuale dhe janë një armë e fuqishme për edukimin marksist-leninist të komunistëve e të punonjësve, për të ecur kurdoherë përpara në rrugën e projektuar nga Partia dhe shoku Enver Hoxha.

Vëllimi është i pajisur me tregues.

MBI VEPRIMTARINË E KOMITETIT QENDROR TË PARTISË SË PUNËS TË SHQIPËRISË

Raport në Kongresin e 7-të të PPSH¹

1 nëntor 1976

Të dashur shokë e shoqe,

Kaluan plot pesë vjet nga koha kur Partia u mbledh në Kongresin e 6-të dhe caktoi drejtimet e zhvillimit ekonomik e shoqëror të vendit për këtë periudhë. Detyrat e mëdha që ajo mori përsipër i përmbushi me sukses. Sot Partia jonë vjen në Kongresin e saj të 7-të e gatshme dhe e vendosur të marrë mbi vete detyra të reja, edhe më të rënda, për ta çuar gjithnjë përpara në fitore çështjen e socializmit e të komunizmit në Shqipëri.

Populli dhe Partia vijjnë në këtë Kongres plot vitalitet e dinamizëm, krenarë për sukseset e arritura dhe me besim të patundur në të ardhmen. Jeta vërtetoi për-

---

1. Kongresi i 7-të i PPSH i zhvilloi punimet nga data 1 deri më 7 nëntor 1976.

sëri se kursi marksist-leninist i Partisë është plotësisht i drejtë, se rruga në të cilën ajo e udhëheq popullin tonë është rruga e sigurt e ndërtimit të socializmit, është rruga e forcimit të mëtejshëm të lirisë e të pavarësisë së atdheut.

Situata jonë e brendshme është e shëndoshë dhe e palëkundshme në të gjitha fushat e në të gjitha frontet. Vija marksiste-leniniste e Partisë, realizimet madhështore që janë arritur, zhvillimi në rrugë të drejtë i luftës së klasave, kanë çuar në forcimin e mëtejshëm të unitetit moralo-politik të popullit dhe të lidhjeve të tij të pathyeshme me Partinë, në krijimin e një atmosfere të gjallë revolucionare.

Klasa punëtore, fshatarësia kooperativiste dhe inteligjencia popullore, nën udhëheqjen e Partisë, i plotësuan në përgjithësi me sukses detyrat themelore të zhvillimit të ekonomisë e të kulturës që caktoi Kongresi i 6-të. Gjatë pesëvjeçarit të kaluar u zhvilluan forcat prodhuese në çdo degë të ekonomisë, u fuqizua baza materialo-teknike e socializmit dhe u përsosën më tej marrëdhëniet socialiste në prodhim.

Programi i Partisë për ndërtimin e një industrie komplekse, të rëndë e të lehtë, për zgjerimin e saj me sektorë të rinj të prodhimit modern u vërtetua nga praktika se ishte një program plotësisht i realizueshëm. Me kënaqësi konstatojmë tani se industrializimi me ritme të shpejta po e afron përditë e më shumë objektivin e caktuar nga Partia, shndërrimin e Shqipërisë nga një vend bujqësor-industrial në një vend industrialo-bujqësor. Me duart e arta, me vullnetin këmbëngulës

e mendjen e mprehtë të punëtorëve, Kombinati i madh Metalurgjik i Elbasanit filloi të derdhë çelikun e parë në historinë e Shqipërisë. Uzina e Përpunimit të Naftës në Ballsh së shpejti nis nga puna dhe nafta e tokës sonë të begatshme do të transformohet në produkte që i nevojiten shumë ekonomisë së vendit. Hidrocentrali i Fierzës mbi lumin e Drinit, bashkë me shumë vepra të tjera, po ecën drejt përfundimit. Me uzinat e fabrikat e reja, që kanë hyrë e po hyjnë në funksionim, po vihet në jetë me sukses edhe synimi tjetër i madh i Partisë për shfrytëzimin sa më racional, për përpunimin e vlerësimit e mëtejshëm të lëndëve tona të para.

Të gjithë jemi dëshmitarë të asaj kthese rrënjësore që po zhvillohet aktualisht në bujqësinë tonë. Duke iu përgjigjur thirrjes së Partisë, me patriotizmin e tyre të flaktë, me punën e palodhur dhe me besimin e patundur në forcat e veta, fshatarësia kooperativiste e punonjësit e ndërmarrjeve bujqësore për herë të parë prodhuan sivjet gjithë bukën që i nevojitet vendit. Si rezultat i kujdesit të veçantë të Partisë është forcuar mekanizimi i bujqësisë dhe është siguruar një rritje e shpejtë e të gjitha prodhimeve bujqësore e blegtorale. Sipas porosisë që dha Kongresi i 6-të, u ngritën kooperativat e tipit të lartë, u përsos më tej organizimi e drejtimi i ekonomive bujqësore. Masat që u morën çuan në një ngushtim të mëtejshëm të dallimeve midis fshatit e qytetit. Fushat e malet tona po ziejnë tani nga një punë e madhe transformuese për t'i bërë ato edhe më pjellore, për ta bërë atdheun tonë më të pasur, më të bukur, më të fortë.

Fitore të rëndësishme janë arritur edhe në thellimin e revolucionit socialist në fushën e ideologjisë e të kulturës, në gjithë punën e Partisë për edukimin revolucionar të masave. Vija e Partisë për zhvillimin e arsimit mbi bazën e lidhjes së mësimimit me jetën, të përgatitjes së një brezi të ri të kalitur me ideologjinë proletare, të pajisur me dije e me kulturë, të aftë për punë dhe për mbrojtje, po vihet në jetë me konsekuencë dhe po jep rezultate gjithnjë e më të mira. Në një shkallë më të lartë është ngritur kultura jonë socialiste, që zhvillohet sipas mësimeve të Partisë, si një kulturë me përmbajtje të lartë revolucionare e me një fizionomi të qartë kombëtare popullore. Shprehje e gjallë e këtij realiteti është ajo krijimtari kulturore e artistike masive që, veçanërisht vitet e fundit, ka marrë një hov të madh dhe u këndon me patos jetës së lumtur socialiste, drejtësisë e urtësisë marksiste-leniniste të Partisë, heroizmit të popullit tonë.

Nën kujdesin e veçantë të Partisë dhe nën udhëheqjen e saj të drejtpërdrejtë është rritur e fuqizuar edhe më shumë mbrojtja e atdheut. Populli ynë punëtor e ushtar punon me të gjitha forcat që ta bëjë Shqipërinë një kala socialiste të pathyeshme, ai stërvitet e vigjilon që të jetë kurdoherë i gatshëm të mbrojë revolucionin e fitoret e tij nga çdo kërcënim i armiqve.

Kongresi i 6-të u vuri detyrë Partisë, klasës punëtoare dhe gjithë masave punonjëse të forconin më tej diktaturën e proletariatit, si kusht dhe garanci themelore për të realizuar detyrat madhështore që shtroheshin para Partisë e popullit. Tani duhet të themi se masat

që u morën e u vunë në jetë nga Partia, e kanë fuqizuar më tej shtetin tonë, kanë zgjeruar e përsosur demokracinë tonë proletare, kanë rritur shkallën e pjesëmarrjes së drejtpërdrejtë të punonjësve në qeverisjen e vendit.

Rritja e aftësive të klasës punëtore dhe e vetëdijes për rolin udhëheqës, që i takon në shoqërinë socialiste, vendosja e kontrollit punëtor e fshatar, lufta e Partisë për të çrrënjosur shtrembërimet e prirjet burokratike, teknokratike e liberale, e kanë pasuruar më tej përvojën e diktaturës së proletariatit në luftën për ruajtjen dhe konsolidimin e rendit tonë socialist. Ato kanë kontribuar shumë për t'i mbyllur shtigjet rrezikut të degjencimit borgjezo-revizionist e të kthimit prapa në kapitalizëm. Kjo është një fitore e madhe e Partisë, e klasës punëtore dhe e gjithë popullit.

Karakteristikë dalluese e gjendjes sonë të brendshme është uniteti i pathyeshëm i popullit, bashkimi i tij rreth vijës së Partisë. Shprehja e shkëlqyer e këtij uniteti, që bazohet në aleancën e ngushtë të klasës punëtore me fshatarësinë kooperativiste, është vendosmëria e mobilizimi i masave tona punonjëse për realizimin e detyrave të ndërtimit socialist dhe mbrojtjen e lirisë e të pavarësisë së atdheut, është shpërthimi i energjive krijuese të klasës punëtore, fshatarësisë kooperativiste e inteligjencies popullore në të gjitha fushat. Një provë e dukshme e këtij uniteti është edhe fryma e lartë e solidaritetit vëllazëror dhe e ndihmës së sinqertë reciproke, që ekziston midis punonjësve tanë, midis klasës punëtore e fshatarësisë, midis të gjitha shtresave të po-

puilit. Parulla e Partisë «Të gjithë për një dhe një për të gjithë» është bërë një normë e re e moralit socialist.

Atmosfera dhe fryma revolucionare, që sundojnë në vendin tonë, janë në kontrast të plotë me atë që pëndodh rreth nesh. Në këtë periudhë të krizave të rënda, që kanë mbërthyer botën kapitalisto-revizioniste, forca dhe qëndrueshmëria e Shqipërisë socialiste, stabiliteti ynë politik e ekonomik, janë një dëshmi e epërsisë së socializmit, e urtësisë së vijës marksiste-leniniste të Partisë, e drejtësisë së parimit të mbështetjes në forcat e veta. Fakti që Shqipëria e vogël socialiste, e rrethuar nga ky det i madh furtunash politike, ekonomike, financiare etj., është në gjendje të përballojë vështirësitë dhe të ecë përpara pa u ndalur, na i mbush zemrat të gjithëve me një krenari të ligjshme. Por, në të njëjtën kohë, gjendja në të cilën jetojmë e punojmë kërkon që, ashtu si deri më sot, forcat dhe energjitë tona, dijet e shpirtin krijues, t'i shkrijmë për të realizuar deri në fund të gjitha detyrat, me qëllim që anija jonë socialiste të çajë pa u ndalur drejt brigjeve të sigurta.

Gjendja e brendshme e vendit tonë është forcuar e konsoliduar nëpërmjet një lufte klasore të mprehtë, të cilën Partia dhe populli ynë e kanë zhvilluar me vendosmëri në të gjitha frontet, kundër presionit të gjithanshëm të rrethimit armiqësor imperialisto-revizionist, kundër agresionit ideologjik të tij, që përplasit çdo ditë me egërsi mbi vendin tonë, si dhe kundër veprimtarisë së rrezikshme armiqësore brenda vendit e në vetë radhët e Partisë. Përpara kompaktësisë së çeliktë të Partisë e të popullit janë bërë pluhur e hi sul-

met e komplotet e armiqve, të jashtëm e të brendshëm, kundër Partisë e rendit tonë socialist, kundër lirisë e pavarësisë së atdheut.

Komunistët dhe i gjithë populli ynë janë në dijëni se vitet e fundit Partia zbuloi e shpartalloi punën anti-parti, tradhtarë e komplotiste të Fadil Paçramit e të Todi Lubonjës; të Beqir Ballukut, të Petrit Dumes e të Hito Çakos; të Abdyl Këllezit, të Koço Theodhosit e të Kiço Ngjelës, të cilët, në bashkëveprim edhe me armiqët e jashtëm, synonin t'i hapnin dyert revizionizmit, të shkatërronin diktaturën e proletariatit dhe të likuidonin pavarësinë e atdheut.

Por veprimtaria dhe komplotet e këtyre armiqve të rrezikshëm pësuan disfatë të plotë. Përballë vigjilencës dhe luftës revolucionare të Partisë e të udhëheqjes së saj, përballë unitetit marksist-leninist të radhëve të Partisë, përballë forcës së pathyeshme të diktaturës sonë të proletariatit, elementët antiparti e komplotistë u demaskuan. Partia dhe diktatura e proletariatit i goditi me grusht të hekurt dhe i hodhi në koshin e plehrave, atje ku e kanë vendin të gjithë tradhtarët e revolucionit.

Nga kjo luftë Partia, e spastruar prej ferrave e barrëve helmuese, doli edhe më e fortë e më monolite, diktatura e proletariatit dhe pozitat e socializmit u konsoliduan edhe më shumë. I gjithë populli e mbështeti fuqimisht Partinë dhe vijën e saj marksiste-leniniste, ai i shtrëngoi akoma më fort radhët rreth saj dhe pushtetit popullor. Partia mori të gjitha masat për të eliminuar krejtësisht pasojat e dëmshme të veprimtarisë armiqëso-

re e sabotuese, për të shkukur nga rrënjët ato të meta e dobësi nga të cilat përfituan armiqtë. Një frymë edhe më e lartë revolucionare përfshiu mbarë vendin. Klasa punëtore, fshatarësia kooperativiste, inteligjencia popullore, rinia e gratë iu përveshën punës me një hov e entuziazëm të ri për zbatimin e detyrave të ndërtimit socialist e të mbrojtjes së atdheut, për të ardhur në Kongresin e 7-të të Partisë me suksese të reja e më të mëdha. Kjo është një dëshmi e gjallë se në Partinë e në popullin tonë armiqtë e brendshëm e të jashtëm nuk do të gjejnë kurrë të çara, se vigjilencës së lartë të komunistëve e të masave punonjëse nuk do t'i shpëtojë asnjë veprimtari keqbërës e kujtdo qoftë, se diktatura e proletariatit në Shqipëri është e fortë dhe e gatshme të godasë e të shkatërrojë çdo armik.

Është detyra jonë që gjendjen e brendshme të shëndoshë, që ekziston në vendin tonë, të krijuar me punën e Partisë e nën udhëheqjen e saj, me përpjekjet vetëmohuese të mbarë popullit, ta forcojmë më tej, në mënyrë që atdheu ynë të përparojë e të lulëzojë, që socializmi të marshojë kurdoherë fitimtar, që jeta e popullit të bëhet çdo ditë më e bukur dhe më e mirë.

Kongresi i 7-të mbledhet në ditët e jubileut të shënuar, 35-vjetorit të themelimit të Partisë sonë të lavdishme të Punës. Kjo datë e madhe, kur lindën shpresa e shpëtimit dhe siguria e fitores së popullit tonë, është për të gjithë një festë e gëzuar, një ditë që na kujton rrugën heroike të përshkuar dhe na nxit e na mobilizon për betejat e fitore të reja. Formimi i Partisë së komunistëve shqiptarë shënoi për popullin tonë kthesën

vendimtare në historinë e tij shumëshkullore, vuri themelet e çelikut mbi të cilat po ndërtohet Shqipëria e re socialiste.

Tridhjetë e pesë vjetët e veprimtarisë revolucionare të Partisë janë tridhjetë e pesë vjet përpjekjesh e betejash heroike në krye të klasës punëtore dhe të popullit shqiptar, për çlirimin e atdheut dhe fitoren e revolucionit, për ngritjen e Shqipërisë nga varfëria e gërmadhat dhe ndërtimin e kësaj jete kaq të pasur në përmbajtje, kaq të drejtë e të lumtur, që gëzojmë sot. Kjo është një periudhë e luftërave fitimtare kundër armiqve të shumtë, të brendshëm e të jashtëm, kundër imperialistëve amerikanë e revizionistëve modernë, me ata sovjetikë në krye, është periudha e luftërave për të mbrojtur të drejtën tonë për të jetuar kurdoherë të lirë e të pavarur, për të mbrojtur rrugën e socializmit të vërtetë e të komunizmit. Pozita e fortë ndërkombëtare, prestigji i lartë i Shqipërisë socialiste në botë, përkrahja dhe solidariteti i popujve revolucionarë dhe i miqve të saj të shumtë, janë rezultat i vijës së drejtë të Partisë në politikën e jashtme, i luftës konsekuente e parimore, që Partia dhe populli ynë kanë zhvilluar pa ndërprerje kundër imperializmit e revizionizmit. Mund të pohojmë me bindje të plotë se komunistët shqiptarë e kanë kryer kurdoherë me nder detyrën kundrejt klasës punëtore e popullit të vet, ashtu siç kanë përmbushur kurdoherë, deri në fund, edhe detyrën e tyre internacionaliste ndaj komunizmit ndërkombëtar dhe popujve.

Partia jonë ka mundur t'i arrijë këto fitore të shqu-

ara, sepse ajo u ka qëndruar gjithmonë besnike intersave të klasës punëtore dhe të popullit të saj, sepse u ka qëndruar besnike mësimëve të pavdekshme të Marksit, të Engelsit, të Leninit dhe të Stalinit, sepse ajo nuk i ka ndarë asnjëherë fjalët nga veprat. Në çdo moment e në çdo etapë ajo ka mbajtur lidhjet më të ngushta me masat, ka qëndruar në radhët e para të luftës dhe me vijën e saj të drejtë ka bashkuar rreth vetes dhe ka udhëhequr me dorë të sigurt gjithë popullin tonë.

Sukseset e arritura në këto vite, që populli i quan vite të Partisë, këto beteja të mëdha të fituara, na bëjnë ta shohim të ardhmen me optimizëm. Ne jemi të ndërgjegjshëm se tani shumë vështirësi janë kapërcyer, shumë objektiva janë arritur, por përpara na presin punë akoma më të mëdha, për të cilat do të diskutojë e do të vendosë Kongresi ynë i 7-të, na presin beteja që duhet t'i zhvillojmë me vendosmëri dhe t'i fitojmë.

I

KUSHTETUTA E RE — FITORE E MADHE HISTORIKE E PARTISË DHE E POPULLIT

Shokë dhe shoqe,

Delegatëve të Kongresit të 7-të u takon nderi dhe detyra me përgjegjësi të madhe që të shprehin mendimin e gjithë Partisë për Ligjin e ri Themelor të Shqipërisë socialiste, për Kushtetutën e re të shtetit tonë.

Kongresi i 6-të i Partisë shtroi detyrën që të hartoj Kushtetuta e re dhe porositi që ajo të ishte vazhdimi i asaj ekzistueses, që të shprehte vazhdimësinë e revolucionit në Shqipëri, të luftës së pandërprerë për sigurimin e lirisë e të pavarësisë së atdheut dhe të ndërtimit të socializmit. Nga ana tjetër, ajo duhej të mbante parasysh realitetin tonë të tanishëm, etapën në të cilën ndodhet zhvillimi i revolucionit. Në Kushtetutën e re duhej të sanksionoheshin transformimet e mëdha revolucionare të kryera dhe fitoret e arritura, të pasqyrohej vija e përgjithshme e Partisë për ndërtimin e plotë të socializmit dhe për zhvillimin e mëtejshëm të shtetit tonë të diktaturës së proletariatit. Kushtetuta e vjetër ishte Kushtetuta e ndërtimit të themeleve të socializmit,

ndërsa Kushtetuta e re do të jetë Kushtetuta e ndërtimit të plotë të shoqërisë socialiste.

Kushtetuta ekzistuese ka shërbyer shumë për arritjen e të gjitha realizimeve madhështore të derisotme. Por tanimë ajo e ka kryer misionin e vet. Ajo përmban mjaft norma juridike e politike, që janë bërë tepër të ngushta dhe nuk u përgjigjen zhvillimit e thellimit në front të gjerë të revolucionit. Kjo është e lidhur me etapën dhe me rrethanat historike kur u adoptua Kushtetuta e parë.

Në atë kohë përpara Partisë dhe vendit shtroheshin probleme të mëdha e të ndërlikuara, që duheshin zgjidhur me guxim, por edhe me urtësi të madhe, probleme që kishin karakter urgjent, por që edhe etapat nuk duheshin djegur. Duhej konsoliduar dhe përsosur pushteti popullor, që doli nga Lufta Nacionalçlirimtare. Duheshin thyer e shpartalluar rezistenca e tërbuar e klasave shfrytëzuese të përmbysura e orvatjet e tyre për të rikthyer të kaluarën. Duheshin likuiduar marrëdhëniet e vjetra ekonomike dhe të zëvendësoheshin ato me marrëdhënie të reja socialiste. Duhej vënë nën kontroll, kufizuar e mënjanuar vala e spontaneitetit të prodhimit të vogël të mallrave dhe të tërhiqeshin në rrugën e socializmit shtresat e borgjezisë së vogël të fshatit e të qytetit e, në radhë të parë, fshatarësia punonjëse. Duhej të kapërcehej prapambetja shekullore e trashëguar nga e kaluara dhe të sigurohej zhvillimi i lirë e i pavarur i vendit në rrugën e socializmit. Duhej forcuar vazhdimisht mbrojtja e atdheut për të përballuar çdo agresion të mundshëm nga jashtë. Dhe, krahas të gjitha

këtyre, duhej realizuar një përmbysje e thellë në botën shpirtërore të njerëzve mbi bazën e botëkuptimit e të moralit proletar.

Kushtetuta e parë e Republikës Popullore të Shqipërisë, që Partia u dha popullit dhe vendit, shërbeu për zgjidhjen e të gjitha këtyre problemeve dhe detyrave të mëdha historike. Ajo u bë bazë dhe program për të gjitha ato transformime kolosale revolucionare, që kanë ndodhur në këto tri dekada të jetës sonë të lirë, për industrializimin e vendit, për transformimin socialist të fshatit, për kryerjen e revolucionit ideologjik, kulturor e arsimor, për emancipimin e përparimin e gjithë shoqërisë.

Janë të gjitha këto fitore, të gjitha këto transformime e realizime, si dhe perspektivat që i hapen vendit tonë, që e bënë të domosdoshëm ndryshimin e Kushtetutës, për të cilin vendosi Kongresi i 6-të.

Komiteti Qendror i Partisë ka zhvilluar gjatë këtyre viteve një punë të gjithanshme për kryerjen e studimeve të nevojshme dhe për përgatitjen e projektit të Kushtetutës së re. Plenumi i 8-të i Komitetit Qendror iu kushtua posaçërisht këtij problemi. Ai shqyrtoi projektin, i cili, në janar të këtij viti, u shpall publikisht nga Kuvendi Popullor dhe u dha për diskutim në popull.

Në këtë aksion të madh politik e ideologjik masat e gjera punonjëse shfaqën lirisht mendimet e tyre për Ligjin e ri Themelor të shtetit tonë të diktaturës së proletariatit. Në mbledhjet morën pjesë rreth 1 500 000 njerëz, praktikisht, gjithë popullsia e rritur e vendit, dhe diskutuan rreth 300 000 veta.

Aprovimi i njëzëshëm i Projektkushtetutës ishte në thelb aprovim i vijës së përgjithshme marksiste-leniniste të Partisë, i rrugës revolucionare të ndjekur prej saj. Me qindra mbledhje, që u zhvilluan në qendra pune e kooperativa bujqësore, në shkolla e reparte ushtarake, institucione kulturore e administrative, si dhe mijëra e mijëra letra e telegrame dërguar Komitetit Qendror, në përkrahje të Kushtetutës së re, dëshmojnë për unitetin e çeliktë të mbarë popullit tonë rreth Partisë e vijës së saj, dëshmojnë për optimizmin e tyre revolucionar, për besimin në të ardhmen socialiste.

Diskutimi i madh popullor, që u karakterizua nga rrahja e lirë dhe e frytshme e mendimeve, nga një debat i gjallë e konstruktiv, qe një shprehje e qartë e demokracisë socialiste në veprim dhe e sovranitetit të vërtetë popullor. Ai tregoi në praktikë se në Shqipërinë socialiste populli është zot, se asgjë nuk bëhet jashtë vullnetit të tij. «Për njeriun e varfër fjala ligj, — tha një fshatar i thjeshtë gjatë diskutimit të Projektkushtetutës, — dikur kishte një tingëllim të tmerrshëm. Ajo ishte kërcënim urie, kërcënim burgu, kërcënim vdekjeje. Sot populli i bën vetë ligjet dhe i bën për të mirën e tij».

Shtresat e gjera të punonjësve bënë shumë vërejtje e propozime të vlefshme dhe dhanë një kontribut të çmuar për plotësimin dhe përmirësimin e projektit të paraqitur, për ta ngritur atë në lartësinë e kërkesave të Ligjit Themelor të shtetit tonë socialist.

Projekti i Kushtetutës, që së shpejti do t'i paraqitet Kuvendit Popullor për aprovimin përfundimtar, është

një dokument juridik me rëndësi të veçantë. Ai është një dokument me vlerë të madhe teorike e praktike, politike e ideologjike, ku do të mbështetet zhvillimi ynë shoqëror, ekonomik dhe kulturor në etapën e ndërtimit të plotë të shoqërisë socialiste.

Kushtetuta e re përshkohet tërësisht nga ideologjia e nga parimet themelore të marksizëm-leninizmit, mishëron mësimet dhe përvojën revolucionare të Partisë sonë të Punës dhe mban vulën e mendimit krijues të masave të gjera të popullit tonë. Ajo i shpall dhe i bën të vetat parimet bazë të socializmit shkencor, parime të domosdoshme për një shoqëri të vërtetë socialiste, ku është vendosur diktatura e proletariatit, ku klasa punëtore, me partinë e vet në krye, ushtron realisht rolin udhëheqës.

Ligji ynë i ri Themelor riafirmon ato parime të drejta marksiste-leniniste, që ishin në themel të Kushtetutës së parë të Republikës Popullore të Shqipërisë. Por Kushtetuta e re shënon edhe zhvillimin e mëtejshëm cilësor të saj, në përshtatje me etapën e tanishme të revolucionit, në të cilën ndodhet vendi ynë.

Duke sanksionuar fitoret e arritura dhe tendencat e zhvillimit të vendit në rrugën e socializmit, Kushtetuta e re shërben edhe si një program lufte e pune për të ardhmen. Qëllimi i saj është t'u hapë rrugë sa më të gjerë zhvillimit të forcave prodhuese dhe marrëdhënieve në prodhim të shoqërisë së vërtetë socialiste, t'u hapë rrugë emancipimit dhe edukimit revolucionar të njeriut tonë të ri, të ruajë e të forcojë edhe më mirë rendin socialist dhe diktaturën e proletariatit, t'i krijojë

vendit kushte sa më të mira për ecjen e tij drejt komunizmit.

Ky dokument i rëndësishëm, duke sintetizuar vijën dhe përvojën e Partisë sonë në fushën e zhvillimit të revolucionit socialist, sanksionon edhe dispozitat juridike, politike, ideologjike e ekonomike për t'u prerë rrugën revizionizmit e rivendosjes së kapitalizmit. Në këtë drejtim Kushtetuta jonë përbën një kontribut krijues me vlerë të Partisë së Punës të Shqipërisë në teori-në dhe në praktikën e socializmit shkencor.

Kushtetuta e re nuk e fsheh karakterin e saj klasor. Ajo e shpall dhe e sanksionon natyrën e shtetit tonë si diktaturë e proletariatit në fuqi, e shpall dhe e sanksionon rolin e pandashëm e udhëheqës të Partisë në shtet dhe në gjithë shoqërinë, e shpall dhe e sanksionon luftën e klasave si forcë kryesore lëvizëse të gjithë shoqërisë sonë.

Socializmi, thoshte Marks,

«... është diktatura klasore e proletariatit, si shkallë e domosdoshme për të kaluar në zhdukjen e dallimeve klasore në përgjithësi, në zhdukjen e të gjitha marrëdhënieve në prodhim mbi të cilat mbështeten këto dallime, në zhdukjen e të gjitha marrëdhënieve shoqërore që u përgjigjen këtyre marrëdhënieve në prodhim, në përmbysjen e të gjitha ideve që burojnë nga këto marrëdhënie shoqërore»¹.

1. K. Marks e F. Engels, «Vepra të zgjedhura», vëll. I, f. 226.

Në përvojën revolucionare të vendit tonë është vërtetuar katërcipërisht drejtësia e këtyre mësimeve gjeniale të Marksit. Diktatura e proletariatit përbën armën e fuqishme e vendimtare për ta çuar përpara, deri në fitoren e plotë e përfundimtare, revolucionin socialist. Njëpërmjet saj realizohet detyra jetësore e revolucionit, zhvillimi i gjithanshëm i ekonomisë e i kulturës socialiste, organizimi dhe drejtimi i ndërtimit të socializmit e i shoqërisë komuniste pa klasa. Një rol jo më pak të rëndësishëm kryen ajo në luftën për të zhdukur nga jeta shoqërore socialiste të gjitha gjurmët e shoqërisë së vjetër, për të çrrënjësuar nga ndërgjegjja e punonjësve çdo gjë të huaj që i tërheq prapa, për të kryer edukimin komunist të tyre, për të bashkuar rreth forcës pararojë, klasës punëtore dhe Partisë së saj, të gjithë punonjësit në rrugën e socializmit e të komunizmit.

Përvoja e revolucionit dhe e ndërtimit të socializmit në Shqipëri vërteton se diktatura e proletariatit i duhet klasës punëtore për të shtypur rezistencën e armiqve të klasës, të vjetër e të rinj, dhe orvatjet e tyre për restaurim, i duhet për të përballuar rrezikun e jashtëm, që vjen si nga synimet agresive të imperializmit e të socialimperializmit për të mbytur e për të shkatërruar rendin socialist me zjarr e me hekur, me bllokada e me uri, ashtu edhe nga agresioni ideologjik i botës kapitalisto-revizioniste, që përplas çdo ditë drejt nesh valët e degjenerimit e të kundërrevolucionit.

Ruajtja dhe forcimi i pandërprerë i diktaturës së proletariatit gjatë gjithë periudhës së kalimit nga so-

cializmi në komunizëm diktohen edhe nga përvoja negative e Bashkimit Sovjetik dhe e disa vendeve të tjera, ku braktisja e parimeve të diktaturës së proletariatit lindi revizionizmin, armën më të rrezikshme të kundër-revolucionit, që çoi në shkatërrimin e rendit socialist, në rivendosjen e skllavërisë kapitaliste, në socialfashizëm.

Armiqtë e socializmit, të brendshëm e të jashtëm, i kanë drejtuar e i drejtojnë goditjet e tyre kryesore kundër diktaturës së proletariatit. Tani, për të gjithë renegatët revizionistë dhe lakenjtë e borgjezisë, është bërë e modës të sulmojnë me egërsi diktaturën e proletariatit dhe të zhvillojnë një demagogji të shfrenuar mbi rivendosjen gjoja të demokracisë së humbur. Qëllimi i tyre është të godasin esencën e marksizëm-leninizmit e të revolucionit dhe të shkatërrojnë instrumentin themelor të proletariatit për ndërtimin e jetës së re socialiste. Prandaj qëndrimi ndaj diktaturës së proletariatit ka qenë dhe mbetet guri i kufirit, që ndan marksistë-leninistët e revolucionarët e vërtetë proletarë nga oportunistët e renegatët e klasës punëtore të të gjitha ngjyrave.

Në vendin tonë diktatura e proletariatit ka qëndruar kurdoherë e fortë dhe e pathyeshme, sepse Partia ka zbatuar me besnikëri mësimet e marksizëm-leninizmit, ka zhvilluar drejt luftën e klasave dhe ka mbajtur gjithnjë të mprehtë vigjilencën revolucionare. Ajo ka forcuar e ka përsosur çdo ditë e më shumë shtetin proletar dhe mbrojtjen e vendit, ka luftuar me këmbëngulje të gjitha shfaqjet e huaja që çojnë në degjene-

rimin paqësor të rendit shoqëror e shtetëror socialist.

Duke pasqyruar e sintetizuar përvojën e pasur revolucionare të vendit tonë, si dhe përvojën ndërkomëtare, duke flakur tej teorizimet antimarksiste të revizionistëve mbi gjoja kapërcimin e diktaturës së proletariatit, apo mbi «shtetin e gjithë popullit», në projektin e Kushtetutës së re afirmohet në mënyrë të qartë e të prerë se «*Republika Popullore Socialiste e Shqipërisë është shtet i diktaturës së proletariatit, që shpreh e mbron interesat e të gjithë punonjësve*».

Projektkushtetuta është një pasqyrë e gjallë e demokracisë dhe e humanizmit të vërtetë socialist. Ajo është një konfirmim i mësimëve të marksizëm-leninizmit se diktatura e proletariatit është e pandarë nga demokracia më e gjerë, më e thellë e më e plotë për punonjësit. Sigurimi i një demokracie të gjerë socialiste përbën një kusht themelor për vetë ruajtjen dhe forcimin e diktaturës së proletariatit, ashtu sikurse kjo e fundit përbën kushtin e domosdoshëm e vendimtar për ekzistencën e një demokracie të vërtetë për punonjësit.

Demokracia jonë socialiste u ka siguruar punonjësve të drejtën e madhe për të thënë fjalën e tyre në zgjidhjen e problemeve shoqërore e shtetërore, për të ushtruar kontroll mbi këdo e mbi gjithçka, për të marrë pjesë efektivisht, në shkallë të gjerë, në mënyrë të organizuar e në format më të ndryshme, në qeverisjen e vendit. Këtë pjesëmarrje dhe thellimin e vazhdueshëm të saj Partia e konsideron si drejtimin themelor të zhvillimit të demokracisë socialiste, si një forcë të madhe lëvizëse për të çuar përpara ndërtimin socialist dhe si një ndër

faktorët më të rëndësishëm për t'i ruajtur shtetin dhe shoqërinë tonë nga rreziku i degjenerimit borgjezo-revizionist. Kjo vijë e Partisë është sanksionuar plotësisht në Kushtetutën e re.

Fryma e demokracisë socialiste, që karakterizon tërë jetën shoqërore, përshkon fund e krye gjithë ndërtimin e shtetit tonë socialist, që nga këshillat popullore të bazës e deri lart në Kuvendin Popullor. Projekt Kushtetuta përcakton qartë se pushteti është një e i pandarë dhe ushtrohet plotësisht nga organet e nga përfaqësuesit e zgjedhur drejtpërdrejt nga populli. Të gjitha organet e tjera shtetërore e zhvillojnë veprimtarinë e tyre nën drejtimin dhe kontrollin e organeve përfaqësuese, ato janë përgjegjëse dhe japin llogari përpara tyre. Në të theksohet se jo vetëm të zgjedhurit, por edhe nëpunësit e emëruar të shtetit janë të detyruar t'u japin llogari masave dhe t'i nënshtrohen kontrollit të tyre të drejtpërdrejtë. Në këtë mënyrë vihet mbi baza kushtetuese edhe lufta kundër rrezikut të shkëputjes së organeve përfaqësuese nga populli, lufta kundër burokratizmit dhe prirjeve për t'i vënë organet ekzekutive dhe administratat mbi organet përfaqësuese të pushtetit.

Ndërtimi dhe funksionimi i tërë mekanizmit shtetëror e shoqëror socialist të na kryhen sipas parimit të centralizimit demokratik, thelbin e të cilit e përbëjnë udhëheqja e centralizuar e tërë jetës së vendit nga klasa punëtore nëpërmjet Partisë së saj dhe shtetit proletar, kombinimi i drejtimit të centralizuar me iniciativën krijuese të organeve lokale dhe të masave punonjëse. Duke mishëruar plotësisht këtë parim të madh mark-

sist-leninist, projekti i Kushtetutës u kundërvihet të gjitha koncepteve e praktikave antimarksiste të revizionistëve, si atyre liberalo-anarkiste, që mohojnë centralizmin proletar, ashtu edhe atyre centralisto-burokratike, që mënjanojnë masat punonjëse nga pjesëmarrja në qeverisjen e vendit.

Në Shqipërinë socialiste punonjësve u janë siguruar me ligj dhe u janë garantuar në praktikë: e drejta për punë, e drejta e arsimit dhe e shërbimit mjekësor falas, mjetet e jetesës në pleqëri, liria e fjalës, e shtypit dhe e organizimit, u është siguruar barazia e plotë përpara ligjit, duke përjashtuar çdo kufizim ose privilegj në të drejtat e detyrat për shkak seksi, race, kombësie, arsimit, pozite apo gjendjeje materiale etj. Një nga realizimet e mëdha në veprën historike të Partisë e të pushtetit popullor është emancipimi i gruas shqiptare dhe barazia e saj e plotë me burrin, në punë e në shpërblim, në tërë fushat e jetës sonë. Të gjitha këto fitore kolosale, politike e shoqërore, të arritura nga Partia e populli ynë, në Kushtetutën e re zënë një vend të rëndësishëm.

Realiteti ynë, demokracia jonë socialiste, hedhin poshtë të gjitha shpifjet e ideologëve borgjezë e revizionistë, të cilët e akuzojnë rendin socialist për mungesë demokracie. Liria dhe demokracia te ne janë vetëm për masat e gjera punonjëse dhe nuk janë e nuk mund të jenë demokraci e liri për armiqtë e klasës punëtore e të popullit, për ata që duan të minojnë pushtetin proletar dhe rendin shoqëror socialist, siç do t'u pëlqente borgjezisë dhe tradhtarëve revizionistë. Këtë farë demokracie Partia dhe diktatura jonë e proletariatit,

në përputhje të plotë me mësimet e marksizëm-leninizmit, as e kanë lejuar e as do ta lejojnë kurrë. Demokracia jonë socialiste është demokraci e vërtetë për popullin, për masat punonjëse dhe vetëm për to.

Gjatë diskutimit popullor të Projektkushtetutës mbarë populli e përshëndeti me entuziazëm vënien në themel të Kushtetutës të parimit bazë se *«Partia e Punës e Shqipërisë, pararoja e klasës punëtore, është forca e vetme politike udhëheqëse e shtetit dhe e shoqërisë»*.

Partia jonë i është përmbajtur me besnikëri të madhe dhe me konsekuencë të patundur parimit të madh se sigurimi i rolit udhëheqës të Partisë marksiste-leniniste përbën kushtin vendimtar për kryerjen e revolucionit, për vendosjen e diktaturës së proletariatit dhe për ndërtimin e socializmit. Ajo ka qenë kurdoherë e ndërgjegjshme se udhëheqja e Partisë përfaqëson shprehjen e koncentruar e më të lartë të rolit udhëheqës të klasës punëtore dhe faktorin subjektiv numër një për të vënë në jetë programin e saj revolucionar.

Fakti që ky parim është vënë në themel të Kushtetutës, është një dëshmi tjetër se Partia jonë, si kurdoherë, është e vendosur të zbatojë e të mbrojë në çdo çështje e në të gjitha fushat mësimet e pavdekshme të Marksit, të Engelsit, të Leninit e të Stalinit. Roli udhëheqës i Partisë në shoqërinë e në shtetin tonë përbën jo vetëm një kërkesë themelore të marksizëm-leninizmit, por përfaqëson edhe një realitet historik.

Me Partinë në ballë populli ynë bëri Luftën Nacionalçlirimtare dhe fitoi lirinë e pavarësinë, përmbysi

regjimet e vjetra dhe vendosi pushtetin popullor. Me Partinë në ballë u bënë transformime të mëdha revolucionare. Nën udhëheqjen e Partisë populli ynë mbrojti vendin nga sulmet e tërbuara të armiqve të jashtëm e të brendshëm, siguroi e konsolidoi pavarësinë politike dhe ekonomike. Me Partinë në krye u bë kjo Shqipëri, që ne gëzojmë sot dhe që duhet ta forcojmë e ta lulëzojmë gjithnjë e pareshtur.

Por, siç na mëson marksizëm-leninizmi dhe siç na ka bindur edhe përvoja jonë historike, roli udhëheqës i Partisë nuk është i nevojshëm vetëm për një periudhë të caktuar. Ai është i domosdoshëm gjatë tërë periudhës së ndërtimit të plotë të shoqërisë socialiste, deri në komunizëm. Sa më tepër revolucioni shkon përpara e thellohet, aq më tepër roli udhëheqës i Partisë duhet forcuar e përsosur në çdo sferë të jetës e të veprimtarisë shtetërore e shoqërore. Në qoftë se lejohet që ky rol të dobësohet ose të mënjanohet, revolucionit e socializmit u kanosen rreziqe të mëdha dhe i presin disfata të rënda.

Teoritë revizioniste, që pretendojnë se roli udhëheqës i Partisë në periudhën kalimtare merr fund, ose kthehet në një funksion vetëm edukues, kanë për qëllim ta lënë klasën punëtore dhe popullin pa udhëheqje, në mënyrë që të përmbysen diktatura e proletariatit e socializmi dhe të triumfojë kundërrevolucioni.

Duke e vënë në themel të Kushtetutës parimin e rolit udhëheqës të Partisë, ne mbrojmë marksizëm-leninizmin nga këto sulme të tërbuara, mbrojmë e çojmë përpara çështjen e socializmit të vërtetë në Shqipëri.

Një realitet tjetër historik përfaqëson fakti se tashmë në vendin tonë marksizëm-leninizmi është bërë ideologji sunduese. Gjithë jeta jonë politike, ekonomike, shoqërore, arsimore e kulturore udhëhiqet nga parimet e ideologjisë së klasës punëtore dhe përshtohet nga normat e moralit proletar. Si rrjedhim i punës së madhe të Partisë, i revolucionit ideologjik e kulturor, teoria revolucionare e proletariatit është përqaftuar nga masat e gjera të popullit, i jep tonin dhe përcakton drejtimin e zhvillimit të të gjithë jetës shpirtërore të shoqërisë. Marksizëm-leninizmi është shndërruar në një forcë të madhe lëvizëse, që na ndriçon rrugën drejt socializmit e komunizmit.

Ideologjia marksiste-leniniste, vija e Partisë i bëjnë njerëzit të kuptojnë më mirë të sotmen dhe të kenë akoma më shumë besim në të ardhmen. Jeta gjatë këtyre tridhjetë e pesë vjetëve e ka bindur në mënyrë të patundur popullin tonë se vetëm mbi bazën e botë-kuptimit revolucionar të klasës punëtore është e mundur të vendoset, të ruhet e të forcohet diktatura e proletariatit, të ndërtohet me sukses socializmi dhe të ecet me siguri drejt shoqërisë komuniste pa klasa.

Kjo përvojë dhe këto fitore kanë bërë që mbrojtja dhe zbatimi konsekuent i marksizëm-leninizmit të jenë një preokupim i të gjithë punonjësve, të konsiderohen nga të gjithë si një çështje jetike për fatet e socializmit. Prandaj, përcaktimi në Kushtetutë se në shtetin tonë socialist «ideologjia sunduese është marksizëm-leninizmi», se «në bazë të parimeve të tij zhvillohet gjithë

rendi shoqëror socialist», është një fitore e madhe historike e socializmit në Shqipëri.

Një nga parimet e mëdha të marksizëm-leninizmit dhe një nga konkluzionet kryesore të eksperiencës revolucionare të Partisë sonë është domosdoshmëria e zhvillimit të luftës së klasave edhe në periudhën e ndërtimit të plotë të shoqërisë socialiste, deri në komunizëm.

Revizionistët modernë, me ata sovjetikë në krye, pretendojnë se me zhdukjen e klasave shfrytëzuese merr fund edhe vetë lufta e klasave. Ky është një mashtrim, që synon të çarmatosë e të vërë në gjumë klasën punëtorë, t'i hapë rrugën rivendosjes së kapitalizmit. Kjo u vërtetua më së miri në Bashkimin Sovjetik e në vende të tjera ish-socialiste, ku erdhën në fuqi borgjezët e rinj kapitalistë.

Eksperienca e vendit tonë i hedh poshtë këto teori false e kapitulluese mbi shuarjen e luftës së klasave në socializëm. E gjithë historia e ndërtimit të socializmit në Shqipëri është historia e një lufte të papajtueshme midis revolucionit e kundërrevolucionit, midis dy rrugëve të zhvillimit, me armiqtë e jashtëm e të brendshëm, si dhe në gjirin e popullit e të vetë Partisë. Kjo luftë është zhvilluar pa ndërprerje e kurdoherë e ashpër, duke ndryshuar, sipas rrethanave e fazave të zhvillimit, vetëm format e metodat e saj. Edhe pas likuidimit të klasave shfrytëzuese si klasë, armiqtë e brendshëm e të jashtëm për asnjë çast nuk i kanë hedhur armët dhe nuk e kanë pushuar luftën kundër socializmit. Prandaj Partia dhe populli ynë e kanë zhvilluar luftën e klasave

në të gjitha fushat me konsekuencë të rreptë e në rrugë të drejtë marksiste-leniniste, si kusht vendimtar për sigurimin e fitores përfundimtare të rrugës socialiste mbi atë kapitaliste.

Në përputhje me mësimet e marksizëm-leninizmit dhe me këtë përvojë të pasur revolucionare, në Projekt-kushtetutë thuhet hapur se shteti ynë socialist, në tërë veprimtarinë e tij, i përmbahet parimit të madh marksist-leninist të luftës klasore, e cila përbën forcën e madhe lëvizëse për të çuar përpara revolucionin socialist.

Në hartimin e Kushtetutës së re Komiteti Qendror është kujdesur që në të të gjejë një pasqyrim të plotë e një formulim të qartë vija e Partisë lidhur me çështjet e mëdha të sovranitetit kombëtar, të mbrojtjes së lirisë e të pavarësisë së vendit. Në kushtet kur vendi ynë ndodhet i rrethuar nga imperialistët e revizionistët, kur kundër tij zhvillohet një presion i gjithanshëm politik, ideologjik, ekonomik e ushtarak, kur në botë po përhapen e po imponohen me dhunë teori e praktika shoviniste të kufizimit të sovranitetit dhe të grabitjes së pavarësisë së popujve, këto probleme marrin një rëndësi të madhe jo vetëm teorike e juridike, por edhe praktike e politike.

Duke u nisur nga qëllimi i shenjtë i ruajtjes dhe i forcimit të pandërprerë të lirisë, të pavarësisë, të mbrojtjes së atdheut dhe të fitoreve të revolucionit, projekti i Kushtetutës sanksionon se askush tjetër veç organeve përfaqësuese të pushtetit nuk mund të ushtrojë në emër të Republikës sonë sovranitetin e popullit

dhe çdo atribut të tij, se territori i atdheut është i pajetërsueshëm dhe kufijtë e tij janë të paprekshëm. Me kushtetutë ndalohet vendosja në çdo formë e bazave dhe e forcave ushtarake të huaja në territorin e Shqipërisë socialiste. Po kështu, askujt nuk i njihet e drejta të nënshkruajë ose të pranojë kapitullimin apo pushtimin e vendit.

Këto parime revolucionare e me rëndësi jetike shprehin qartë e prerë të drejtën sovranë e vendosmërinë e popullit shqiptar për të mbrojtur deri në fund jetën e tij, fitoret e arritura, atdheun e vet socialist të lirë e të pavarur. Në të njëjtën kohë, këto parime të sanksionuara në Kushtetutë, e në mënyrë të veçantë ai i mospranimit të bazave dhe të ushtrive të huaja, përbëjnë një zotim solemn se territori i Shqipërisë socialiste nuk do të përdoret kurrë si bazë për të kryer agresione kundër vendeve të tjera.

Rëndësi të madhe për ruajtjen e pavarësisë së vendit dhe të rendit socialist ka edhe afirmimi në projektin e Kushtetutës se ndalohet dhënia e koncesioneve, krijimi i shoqërive dhe i institucioneve të tjera ekonomike e financiare të huaja ose të përbashkëta me monopolet dhe me shtetet kapitaliste, borgjeze apo revizioniste, si dhe marrja e kredive prej tyre. Kjo është një çështje tepër parimore. Asnjë vend, i vogël apo i madh qoftë, nuk mund të ndërtojë socializmin duke marrë kredi e ndihma nga borgjezia e nga revizionistët, duke e integruar ekonominë e vet në ingranazhet e sistemit të ekonomisë kapitaliste botërore. Një lidhje e tillë e ekonomisë së vendit socialist me ekonominë e vendeve

borgjeze ose revizioniste u hap dyert veprimit të ligjeve ekonomike të kapitalizmit dhe degjenerimit të rendit socialist. Kjo është rruga e tradhtisë dhe e riven-dosjes së kapitalizmit, që kanë ndjekur e ndjekin klikat revizioniste.

Mbrojtja e lirisë dhe e sovranitetit kombëtar konsi-derohet kurdoherë nga populli ynë si detyrë mbi të gjitha detyrat. Prandaj Partia e pushteti popullor kanë marrë një varg masash shumë të rëndësishme me ka-rakter politik, ideologjik, ushtarak etj., të cilat janë fiksuar edhe në Projektkushtetutë, për organizimin e një mbrojtjeje të sigurt e të pathyeshme, të aftë të garantojë fitoret socialiste dhe të përballojë çdo agresion të armiqve, ngado që të vijë. Në Kushtetutë është sanksionuar parimi i madh marksist-leninist se mbrojtja e atdheut dhe fitoret e socializmit sigurohen nga populli i armatosur, i organizuar në forcat e armatosura.

Sigurimi i sovranitetit kombëtar, i pavarësisë poli-tike dhe ekonomike, garantimi i mbrojtjes së vendit janë plotësisht të mundshëm, se në Shqipëri në fuqi është populli, se sovraniteti i plotë i takon popullit pu-nonjës dhe ushtrohet vetëm prej tij, se te ne sundon diktatura e proletariatit, e udhëhequr nga Partia e Punës.

Këto parime themelore, që janë sanksionuar në Projektkushtetutë, pasqyrojnë politikën dhe vijën re-volucionare marksiste-leniniste të Partisë dhe, në të njëjtën kohë, u përgjigjen aspiratave të zjarrta të po-pullit shqiptar, i cili ka luftuar qindra vjet e ka derdhur lumenj gjaku për lirinë, për pavarësinë e për të drejtat

e tij sovrane. Kjo është arsyeja që i gjithë populli ka shprehur njëzëri aprovimin për këto parime të mëdha të Kushtetutës dhe gatishmërinë që, si një trup i vetëm, të mbrojë me çdo kusht e në çdo rrethanë sovranitetin kombëtar, çdo pëllëmbë tokë të atdheut socialist.

Përvoja e vendit tonë tregon se ruajtja e pavarësisë ekonomike e politike dhe mbrojtja e sovranitetit kombëtar janë të lidhura ngushtë me zbatimin konsekuent të parimit të mbështetjes në forcat e veta. Lidhur me këtë çështje të madhe në Projektkushtetutë thuhet se në të gjithë ndërtimin e socializmit Republika Popullore Socialiste e Shqipërisë i përmbahet parimit të mbështetjes në forcat e veta.

Ashtu si liria e pavarësia e një vendi nuk dhurohen, edhe revolucioni e socializmi nuk importohen. Ata janë rezultat i luftës së vendosur revolucionare të masave të gjera punonjëse të çdo vendi, me klasën punëtore në krye dhe nën udhëheqjen e Partisë marksiste-leniniste. Parimi i mbështetjes në forcat e veta nuk e përjashton ndihmën internacionaliste të proletariatit, të revolucionarëve dhe të vendeve socialiste. Por faktori i jashtëm, solidariteti dhe ndihma internacionaliste, me gjithë rëndësinë e madhe që ka, është një element ndihmës e plotësues, por jo faktori vendimtar.

Partia jonë, si në Luftën Nacionalçlirimtare, ashtu edhe në ndërtimin e në mbrojtjen e socializmit, ka zbatuar me vendosmëri parimin marksist-leninist të mbështetjes në forcat e veta. Pikërisht për këtë arsye vendi ynë u ka bërë ballë me sukses pushtuesve nazifashistë, si dhe të gjitha presioneve dhe bllokadave të

imperialistëve e të revizionistëve, ka ndërtuar një ekonomi të fortë e të pavarur, ka përgatitur një mbrojtje të fuqishme e të sigurt, një kulturë e art me përmbajtje të shëndoshë socialiste. Duke ndjekur pa lëkundje kursin marksist-leninist të mbështetjes në forcat e veta, Shqipëria do të korrë fitore të reja edhe më të mëdha në ndërtimin e plotë të shoqërisë socialiste.

Projekti i Kushtetutës sanksionon, gjithashtu, një varg parimesh e normash të tjera të rëndësishme, që qëndrojnë në themelet e ndërtimit e të funksionimit të tërë jetës ekonomike e shoqërore, politike e shpirtërore, siç janë ato që rregullojnë marrëdhëniet e pronësisë e të shpërndarjes, zhvillimin e planifikuar të ekonomisë, ligjshmërinë socialiste, marrëdhëniet midis kuadrove e masave, midis shtetit e shoqërisë, si edhe ato që përcaktojnë të drejtat e detyrat e shtetasve etj. Me rëndësi të veçantë është edhe sanksionimi në Kushtetutë i parimeve themelore nga të cilat udhëhiqet politika e jashtme e shtetit tonë.

Kushtetuta e re jep pasqyrën e një shoqërie të vërtetë socialiste, që ndërtohet sipas mësimëve të Marksit, të Engelsit, të Leninit e të Stalinit, të mishëruara dhe të vërtetuara në praktikën revolucionare të vendit tonë. Prandaj, duke e quajtur Republikën tonë Republikë Popullore Socialiste, Kushtetuta e re shpreh, në mënyrë më të plotë e më të qartë, përmbajtjen klasore dhe realitetin e sotëm socialist të Shqipërisë.

Aprovimi i Ligjit të ri Themelor të shtetit tonë socialist, që do të bëhet nga Kuvendi Popullor, do t'i japë një shtytje të re e të fuqishme tërë punës dhe

luftës së popullit tonë për ndërtimin dhe mbrojtjen e socializmit. Kushtetuta e re do ta bëjë edhe më të fortë e më të pathyeshme diktaturën e proletariatit në Shqipëri, ajo do të hapë horizonte më të gjera për përpërimin dhe lulëzimin e atdheut tonë.

II

ZHVILLIMI EKONOMIK I VENDIT DHE DETYRAT E PARTISË

Nën udhëheqjen e Partisë dhe të frymëzuara nga vija e saj e drejtë marksiste-leniniste, klasa jonë punëto-re, fshatarësia kooperativiste dhe inteligjencia popullore u mobilizuan me të gjitha energjitë dhe në përgjithësi i plotësuan me sukses detyrat që caktoi Kongresi i 6-të për zhvillimin e ekonomisë e të kulturës.

Duke zbatuar direktivën e Partisë që ekonomia të zhvillohet në mënyrë proporcionale e të harmonizuar, në pesëvjeçarin e pestë u siguria një rritje e fuqizim i mëtejshëm i të gjitha degëve të saj. Në vitin 1975, kundrejt vitit 1970, prodhimi shoqëror u rrit 37 për qind, ndërsa të ardhurat kombëtare — 38 për qind, me një ritëm mesatar 3 herë më të lartë se shtimi i popullsisë.

Gjatë kësaj periudhe, duke ecur në rrugën e industrializimit socialist, u rrit edhe më shumë roli i industrisë si dega udhëheqëse në zhvillimin e përgjithshëm ekonomik. Prodhimi industrial zë tani rreth 65 për qind të prodhimit të përgjithshëm industrial e bujqësor. Në krahasim me vitin 1970, në vitin 1975 prodhimi indus-

trial u rrit 52 për qind, me një ritëm mesatar vjetor prej 8,7 për qind.

Me vrull revolucionar u punua gjatë këtyre pesë vjetëve për të vënë në jetë politikën e drejtë të Partisë për zhvillimin e shpejtë dhe modernizimin e bujqësisë socialiste, si dega bazë e ekonomisë. Prodhimi bujqësor u rrit 33 për qind, me një ritëm mesatar vjetor prej 5,9 për qind.

Në këtë pesëvjeçar u krye një vëllim investimesh prej 50 për qind më shumë se në pesëvjeçarin e kaluar. U punua në 310 vepra të rëndësishme ekonomike e shoqërore, gjysma e të cilave është vënë në shfrytëzim.

Mbi bazën e shtimit të përgjithshëm të prodhimit u sigurua një ngritje e mëtijshme e mirëqenies materiale dhe e nivelit kulturor të popullit. Të ardhurat reale për frymë u rritën 14,5 për qind, aq sa ishte detyra e caktuar nga Kongresi i 6-të. Është rritur fuqia blerëse e masave dhe ka ardhur vazhdimisht duke u përmirësuar furnizimi i tyre. 85 për qind të nevojave të popullit për mallra industriale e bujqësore të përdorimit të gjerë u përballuan me prodhimin e vendit. Gjatë pesëvjeçarit të kaluar në qytet e në fshat u ndërjuan 62 mijë apartamente e shtëpi banimi. Arsimit dhe kulturës u ngritën në një shkallë më të lartë. Në pesë vjetët e fundit mbaruan shkollat e larta mbi 12 mijë e 500 veta dhe ato të mesme 72 mijë. Ngritja e mirëqenies dhe e nivelit kulturor, zgjerimi dhe përmirësimi i shërbimit shëndetësor bënë të mundur të zgjatet mosha mesatare dhe popullsia të shtohet me ritme të larta.

Ky zhvillim i gjithanshëm material e kulturor është shoqëruar me masa të rëndësishme për fuqizimin e pronës socialiste, për përsosjen në rrugë revolucionare të marrëdhënieve të shpërndarjes e të shkëmbimit.

Përfundimet e arritura në plotësimin e detyrave, që shtroi Kongresi i 6-të i Partisë për zhvillimin e ekonomisë e të kulturës, flasin qartë për drejtësinë e vijës marksiste-leniniste të Partisë, për epërsinë e sistemit tonë socialist. për ndërgjegjen e lartë dhe për aftësitë krijuese të popullit tonë.

Duke vlerësuar drejt rezultatet e mëdha që janë arritur, nuk mund të mos vëmë në dukje se në luftën për plotësimin e planit pesëvjeçar, përveç disa vështirësive objektive, ka pasur dhe një varg të metash e dobësish në drejtimin e organizimin e punës, qëndrime e veprime burokratike e liberale, pikëpamje teknokratike e intelektualiste, të cilat u bënë shkak që në disa sektorë të krijohen deficite të ndjeshme. Detyrat e planit nuk u arritën plotësisht në nxjerrjen e naftës, të mineralit të kromit, të bakrit e të qymyrgurit, në prodhimin e drithërave të bukës e të bimëve industriale. Ndërtimi i disa veprave industriale nuk përfundoi në afatet e caktuara. Në këto mosrealizime ndikoi drejtpërdrejt edhe veprimtaria sabotuese e grupeve armiqësore të demaskuara e të dënuara nga Partia.

Por as rrethimi i egër imperialisto-revizionist, as bllokada e tyre e gjithanshme, as presioni i krizës ekonomiko-financiare të botës kapitalisto-revizioniste dhe as veprimtaria e armiqve nuk mundën të ndalnin marshimin fitimtar të Shqipërisë socialiste.

Fitoret e mëdha, që janë arritur në zhvillimin material e shpirtëror të shoqërisë sonë, kanë krijuar një bazë të fuqishme, që hap perspektiva të mëdha për të ecur me hov të pandalshëm përpara.

Komiteti Qendror i Partisë, duke u nisur nga vija e përgjithshme marksiste-leniniste për ndërtimin e socializmit, ka përgatitur projektdirektivat për planin e ri pesëvjeçar të zhvillimit të ekonomisë e të kulturës për periudhën 1976-1980, të cilat ia paraqet për shqyrtim Kongresit.

Këto projektdirektiva u diskutuan nga masat punonjëse, të cilat shfaqën mendime, zbuluan rezerva e mundësi të reja, bënë propozime shumë të vlefshme për rritjen e treguesve të planit dhe për caktimin e rrugëve që sigurojnë plotësimin e tejkalimin e detyrave.

Plani i gjashtë pesëvjeçar është mobilizues e real, ai mbështetet në forcat tona, në energjitë dhe në aftësitë mendore e fizike të popullit, në mundësitë dhe rezervat e ekonomisë, në akumulimin e brendshëm socialist. Arritjet e deritanishme, baza materialo-teknike e krijuar, përvoja e madhe e fituar, entuziazmi, gatishmëria dhe patriotizmi i zjarrtë i popullit tonë janë garanci e sigurt se ai do të plotësohet me sukses.

Në përputhje me orientimet e dhëna nga Partia, në projektdirektivat për zhvillimin e ekonomisë e të kulturës për periudhën 1976-1980, shtrohet kjo detyrë themelore:

«Vazhdimi me ritme të shpejta i ndërtimit socialist të vendit, për shndërrimin e Shqipërisë socialiste në një vend industrialo-bujqësor, me industri dhe bujqësi të

përparuar, sipas parimit të mbështetjes në forcat e veta, për forcimin e mëtejshëm e të gjithanshëm të pavarësisë ekonomike të vendit; përsosja e mëtejshme e marrëdhënieve socialiste në prodhim dhe e superstrukturës; forcimi i diktaturës së proletariatit dhe rritja e aftësisë mbrojtëse të atdheut; ngritja e mëtejshme e nivelit material e kulturor të masave punonjëse, duke e çuar më tej ngushtimin e dallimeve ndërmjet qytetit e fshatit. Kjo të arrihet mbi bazën e zhvillimit konsekuent të luftës së klasave dhe mobilizimit të të gjitha forcave e energjive të popullit, nën udhëheqjen e Partisë».

Për zbatimin e kësaj detyre themelore, në planin e gjashtë pesëvjeçar është parashikuar zhvillimi i mëtejshëm dhe i gjithanshëm i industrisë socialiste, duke i dhënë përparësi, si edhe më parë, zhvillimit të industrisë së rëndë, pararoja e tërë procesit të industrializimit socialist të vendit. Me vënien në shfrytëzim të veprave të reja, me nivel të lartë përqendrimi të prodhimit e të pajimit teknik, industria do të marrë përmasa e karakteristika të reja cilësore.

Prodhimi i përgjithshëm industrial do të rritet 41-44 për qind, nga i cili prodhimi i mjeteve të prodhimit rreth 60 për qind. Vlera e përgjithshme e prodhimit industrial në pesëvjeçarin e gjashtë do të jetë më e madhe se vlera e realizuar gjatë katër planeve pesëvjeçare, nga viti 1951 deri më 1970.

Direktivat e Partisë për intensifikimin dhe modernizimin e bujqësisë, për ngritjen e vrullshme të prodhimit bujqësor e blegtoral kanë gjetur pasqyrimin e tyre të plotë në detyrat që i janë shtruar kësaj dege

me rëndësi jetike. Prodhimi i përgjithshëm bujqësor në vitin 1980, kundrejt vitit 1975, parashikohet të rritet 38-41 për qind dhe për të pesë vjetët do të jetë afërsisht i barabartë me prodhimin e realizuar në pesëvjeçarin e parë, të dytë e të tretë, të marrë së bashku.

Vëllimi i investimeve parashikohet të jetë 35-38 për qind më i madh se në pesëvjeçarin e kaluar. Ai është afërsisht i barabartë me vëllimin e përgjithshëm të investimeve të kryera gjatë 20 vjetëve të marrë së bashku, nga viti 1951 deri në vitin 1970.

Të ardhurat kombëtare parashikohet të rriten 38-40 për qind. Përmirësime të mëtejshme do të shënojnë furnizimi i popullit me produkte ushqimore e industriale. Qarkullimi i mallrave me pakicë do të rritet 22-25 për qind, ndërsa të ardhurat reale për frymë të popullsisë 11-14 për qind. Hapa të rëndësishëm do të bëjnë arsimi, kultura, shëndetësia dhe shkenca. Në vitin 1980 do të vazhdojnë shkollat e të gjitha kategorive rreth 730 mijë nxënës e studentë dhe do të përfundojnë shkollat e larta 13 mijë studentë, ndërsa ato të mesme 91 mijë nxënës.

Këto perspektiva të ndritura, që i hapen vendit në planin e ri pesëvjeçar, frymëzojnë të gjithë punonjësit, u forcojnë bindjen, i nxitin dhe u japin fuqi të reja për të marrë e për të kryer detyra gjithnjë e më të mëdha për të mirën e popullit e të atdheut, për përparimin e Shqipërisë socialiste.

Këto janë disa nga objektivat kryesorë të planit të gjashtë pesëvjeçar. Më hollësisht do të flitet në raportin e Komitetit Qendror mbi projektdirektivat për

zhvillimin e ekonomisë e të kulturës për periudhën 1976-1980. Këtu do të ndalemi në disa çështje themelore aktuale të politikës ekonomike të Partisë.

1. — Zhvillimi i mëtejshëm i industrisë — faktori kryesor për fuqizimin e ekonomisë

Në programin e saj për zhvillimin dhe fuqizimin e ekonomisë socialiste Partia, që në fillim e kurdoherë, ka ndjekur një vijë të drejtë marksiste-leniniste, duke u dhënë vendin kryesor ngritjes dhe zgjerimit të industrisë, fuqizimit e modernizimit të saj. Rezultat i zbatimit me guxim të kësaj politike të drejtë të Partisë për industrializimin socialist të vendit janë fitoret e arritura në të gjitha fushat, në industri, në miniera, në ndërtim, në komunikacion etj. Në vitin 1975, në krahasim me vitin 1960, kur filloi bllokada e egër e revizionistëve sovjetikë, prodhimi i përgjithshëm industrial është rritur 3,9 herë, nga i cili prodhimi i industrisë së naftës e të kromit — 3,1 herë, i industrisë së bakrit — 21 herë, i industrisë elektrike — 7,1 herë, i industrisë kimike — 24,8 herë dhe i asaj mekanike — 14,4 herë.

Kur sheh rezultatet e arritura dhe perspektivat që ekzistojnë për zhvillimin e mëtejshëm të vendit tonë, kuptohet sa e drejtë dhe largpamëse ka qenë lufta që ka bërë Partia kundër «sugjerimeve» e presioneve të revizionistëve jugosllavë e sovjetikë dhe pikëpamjeve disfatiste të armiqve të brendshëm, të cilët kërkonin ta largonin vendin tonë nga rruga e drejtë që kishte cak-

tuar ajo për industrializimin socialist. Ata u përpoqën me sa mundën të sabotonin zhvillimin e industrisë, duke fshehur të dhënat gjeologjike, për të provuar gjoja se vendit tonë i mungojnë lëndët e para, se nuk ia vlen të bëhen investime në industrinë minerare, se do të ishte më mirë që këto fonde të harxhoheshin për luledielli e portokalle.

Për zhvillimin e degëve të ndryshme të industrisë dhe të ekonomisë popullore në tërësi, Partia është mbështetur, në radhë të parë, në pasuritë minerare të vendit dhe në përvetësimin e tyre. Industria minerare, që zë vendin kryesor në industrinë e rëndë, i siguron ekonomisë lëndët e para tepër të çmueshme dhe të pazëvendësueshme, të cilat përbëjnë bukën e industrisë dhe buqimin kryesor të eksportit.

Në vendin tonë shfrytëzohen gjerësisht pasuri të tilla me vlerë të madhe, siç janë: mineralet e kromit e të hekur-nikelit, të bakrit e të piritit, të naftës, të gazit e të qymyrgureve. Shumë lloje mineralesh janë zbuluar deri më sot. Të dhënat flasin se nëntokës sonë nuk i mungojnë as boksitet e fosforitet, as polimetalet e minerale të tjera.

Edhe në planin e ri pesëvjeçar zhvillimi i shpejtë dhe në rrugë të sigurt i industrisë është lidhur drejtpërdrejt me zgjerimin e industrisë minerare, nxjerrëse e përpunuese, e cila do të vazhdojë të ketë ritme më të larta zhvillimi në krahasim me çdo degë tjetër të industrisë.

Orientimi i Partisë është që në pesëvjeçarin e gjatë të shfrytëzohen në mënyrë më racionale vendbu-

rimet e njohura, ku të përqendrohen edhe forcat e mjetet kryesore, të futen në qarkullim ekonomik vendburrime të reja dhe të rritet vlera e mineraleve tona me anë të pasurimit e të përpunimit në vend.

Për të fuqizuar më tej ekonominë, për të garantuar një bazë sa më të fuqishme lëndësh të para e energjetike për industrinë, një rol i veçantë i takon gjeologjisë. Ajo duhet t'i paraprijë zhvillimit të industrisë dhe t'i hapë shtigje të reja. Ngadalësimi në kërkimin dhe në zbulimin e mineraleve është me pasoja negative për ekonominë.

Problemet e gjeologjisë janë probleme që duhet të preokupojnë gjerësisht organizatat e Partisë, organet shtetërore e ekonomike dhe asnjëherë të mos konsiderohen si çështje që u takojnë vetëm specialistëve. Organizatat e Partisë duhet të tregojnë një kujdes të veçantë për edukimin ideopolitik e profesional të punonjësve të gjeologjisë, të nxitin tek ata dëshirën e vullnetin për të studiuar e për të përvetësuar shkencën e teknikën dhe për t'i vënë ato gjithnjë e më mirë në zbatim në dobi të ekonomisë e të atdheut.

Gjeologjia është një shkencë me disiplinë të rreptë, që kërkon saktësi të kontrollueshme në çdo veprim dhe në çdo moment. Shërbimi ynë gjeologjik ka yuajtur pikërisht nga mungesa e një discipline të rreptë shkencore dhe nga mungesa e studimeve të thella e të argumentuara. Si në çdo shkencë, aq më tepër në gjeologji, nuk mund të shkohet as me hamendje, as me metoda empirike. Prandaj prej gjeologëve kërkohet që në punën e tyre të mbështeten sa më fort e kurdoherë në studime

të thella e komplekse, të bëjnë përgjithësimet të sakta të të dhënave faktike, për të arritur zbulime të dobishme e me shpenzime sa më të pakta.

Populli dhe atdheu kërkojnë nga gjeologët, nga specialistët e kërkimit, nga gjithë punonjësit e gjeologjisë, që të studiojnë në mënyrë shkencore pasuritë e nëntokës sonë, të zbulojnë gjerësisht përmbajtjen e saj minerare, për të rritur rezervat gjeologjike. Për këtë qëllim gjeologët t'u qepen me guxim, pëllëmbë për pëllëmbë, maleve e fushave, krah për krah me gjurmuesit popullorë dhe të vlerësojnë me seriozitetin më të madh çdo gjurmë, çdo të dhënë e çdo zbulim.

Me qëllim që të fuqizohen më tej forcat prodhuese të vendit, të krijohet një strukturë më efektive e industrisë dhe e degëve të tjera, që të forcohet edhe më shumë pavarësia jonë ekonomike, Partia i kushton një vëmendje shumë të madhe zhvillimit me hapa të shpejtë të industrisë nxjerrëse e përpunuese.

Por industria përpunuese ekzistuese dhe ajo që do të ngrihet kërkojnë vazhdimisht sasi të mëdha mineralesh kromi e bakri, hekur-nikeli dhe minerale të tjera. Këto minerale, kaq të çmueshme për vendin tonë dhe deficitare në tregun e jashtëm, sigurojnë, gjithashtu, të ardhurat kryesore të shtetit tonë në devizë. Në planin pesëvjeçar është parashikuar që nxjerrja e kromit të rritet 47 për qind, e bakrit — 55 për qind dhe e hekur-nikelit — rreth 3,3 herë. Plotësimi i këtyre detyrave të mëdha kërkon një shfrytëzim sa më efektiv të minierave, të bazuar në dijeni të thella shkencore, disiplinë të rreptë teknike dhe ndërgjegje të lartë socia-

liste. Vendburimet ekzistuese minerare përbëjnë një thesar të madh, prandaj këtu nuk lejohen as metoda irracionale e të pastudiuara në shfrytëzimin e këtyre pasurive, as rendje pas globalit, të cilat, në të kaluarën, kanë sjellë dëme jo të pakta. Detyra të mëdha dalin për rritjen e shkallës së mekanizimit të nxjerrjes e të transportimit të milionave tonë minerale nga thellësitë e nëntokës, duke përdorur plotësisht mekanizmat e makineritë ekzistuese dhe ato që do të prodhohen në vend. Edhe zgjerimi e përmirësimi i transportit në të ardhmen dhe ndërtimi i hekurudhave të reja të orientohen, në radhë të parë, drejt minierave.

Partia e ka parë gjithnjë zhvillimin e industrisë së naftës, të gazit dhe të qymyrgurit si çështje me rëndësi të veçantë politike dhe ekonomike, që lidhet ngushtë me gjithë zhvillimin e vendit dhe me forcimin e pavarësisë e të mbrojtjes së tij. Rritja e pandalshme e industrisë, e bujqësisë, e transportit dhe e degëve të tjera të ekonomisë, fuqizimi e modernizimi i aftësisë mbrojtëse të vendit, shtojnë vazhdimisht nevojat për qymyr, për karburante, për lubrifikante dhe për gaz.

Pikërisht pse nafta, gazi e qymyret janë kaq jetike për ekonominë e për mbrojtjen, armiqtë e jashtëm e të brendshëm kurdoherë janë orvatur për të penguar e për të sabotuar me të gjitha mënyrat e mjetet zhvillimin e shpejtë të tyre. Këtë bënë edhe armiqtë e Partisë e të popullit, Abdyl Këllezi e Koço Theodhosi. Me metoda të rafinuara ata çorientuan dhe i drejtuan në rrugë të shtrembër, antiekonomike e antishkencore kërkimet e naftës e të gazit. Duke shpuar shkel e shko e

pa dhënë rezultate, sabotuan zbulimin e vendburimeve të reja. Për të mbuluar gjurmët e veprimtarisë së tyre sabotuese në nxjerrjen e naftës, nxitën metoda barbare shfrytëzimi në vendburimet ekzistuese, me synim që t'i linin atdheun dhe popullin pa naftë.

Dëmet që sollën armiqtë krijuan disa vështirësi të përkohshme, por naftëtarët, të udhëhequr nga Partia, po luftojnë me këmbëngulje për kapërcimin e pasojave të punës sabotuese dhe për t'i dhënë atdheut më shumë naftë e gaz. Ata po punojnë me vull e optimizëm për zgjerimin e vendburimeve ekzistuese dhe për zbulimin e fushave të reja naftë e gazmbajtëse.

Në kushtet e krizës energjetike botërore dhe kur nevojat e vendit për naftë e gaz vijnë gjithnjë duke u rritur, nga punonjësit e naftës kërkohet të punohet më me intensitet e me disiplinë shkencore, që mirëmbajtja dhe shfrytëzimi i fushave me naftë e me gaz të mbështeten në projekte të studiuara mirë, duke përdorur gjerësisht ato metoda që rritin treguesit e shfrytëzimit dhe u zgjatin jetën vendburimeve. Sikurse ka orientuar gjithnjë Partia, është e nevojshme që kërkimet në naftë të përqendrohen në rajonet e njohura dhe me perspektivë, për të siguruar zbulimin e fushave të reja të naftës e të gazit, për të qartësuar perspektivat edhe për pesëvjeçarët që do të vijnë. Nafta dhe gazi janë nga pasuritë më të mëdha për vendin tonë. Brezi ynë e ka për detyrë të mendojë edhe për brezat e ardhshëm.

Për qymyret direktiva e Partisë ka qenë dhe mbetet që ato të përdoren gjerësisht kudo ku mund të punohet me këtë lëndë djegëse. Fuqia kalorifike e qymyr-

gurit tonë i përmbush kërkesat e nevojshme për shumicën e degëve të ekonomisë. Prandaj ai nuk duhet nënvleftësuar në asnjë mënyrë, siç bënë armiqtë, të cilët kufizuan me qëllim nxjerrjen e tij, duke e zëvendësuar me naftë. Në planin pesëvjeçar është parashikuar që nxjerrja e qymyrgurit të rritet dy herë. Për arritjen e këtij objekti të lartë është e domosdoshme të vihen sa më shpejt në shfrytëzim minierat e reja, të mirëmbahen e të rritet nxjerrja e qymyrgurit nga minierat ekzistuese, të mos lejohet në asnjë rast që qymyrguri të vetëdigjet nëpër sheshe.

Partia u ka kushtuar një kujdes shumë të madh zgjerimit dhe fuqizimit të industrisë elektrike, e cila u paraprin industrializimit të vendit dhe zhvillimit të përgjithshëm të ekonomisë popullore. Me vënien në shfrytëzim të hidrocentralit të madh të Fierzës dhe me aftësitë e reja që do të shtohen gjatë pesëvjeçarit, ritmi mesatar vjetor i rritjes së prodhimit të energjisë elektrike gjatë viteve 1976-1980 do të jetë 2,4 herë më i lartë se ritmi mesatar vjetor i rritjes së prodhimit shoqëror. Shtimi me ritme të larta i prodhimit në këtë degë të shoqërohet me vendosjen e një regjimi të rreptë kursimi të vetë energjisë elektrike dhe të lëndëve djegëse për prodhimin e saj. Baza për shtimin e prodhimit të energjisë elektrike, ashtu sikurse deri tani, mbeten hidrocentralet. Ndërsa termocentralet të ndërtohen kryesisht me qymyr dhe me gaz.

Politika e drejtë e Partisë për vlerësimin e pasurive tona natyrore dhe për fuqizimin e bazës së shëndoshë e të sigurt të industrializimit socialist të vendit ka

gjetur zbatim të plotë në ngritjen e një industrie të gjerë përpunuese. Një nga karakteristikat kryesore të këtij pesëvjeçari është se industrisë përpunuese ekzistuese i shtohen degë të reja, siç janë: metalurgjia e zezë me cikël të plotë, industria e ferrokromit, e pirometalurgjisë, e petëzimit të bakrit. Gjithashtu, do të hyjnë në shfrytëzim uzina të reja të industrisë kimike, si edhe mjaft uzina e fabrika të pasurimit të mineraleve e të lëndëve djegëse. Këto krijojnë mundësinë për të përpunuar në vend më shumë lëndë të para minerare e jominerare, krijojnë bazën e nevojshme për të zhvilluar më tej degët ekzistuese të industrisë dhe për të ngritur në të ardhmen degë të reja të saj. Në këtë mënyrë fuqizohet akoma më shumë ekonomia, shtohen mundësitë e eksportit dhe rritet vlera e produkteve të përpunuara. Ekonomia vihet më mirë në shërbim të forcimit të aftësisë mbrojtëse të vendit.

Me këtë zhvillim që merr industria përpunuese, në vitin 1980 do të arrihet që mbi 65 për qind e vëllimit të eksportit të përbëhet nga mallrat e përpunuara në vend, kundrejt 46 për qind që zinin më 1960. Ky është një tregues kuptimplotë i politikës së drejtë që ka ndjekur Partia. Duke ecur në këtë rrugë, shtrohet detyra që në të ardhmen të arrihet që të gjitha mineralet të përpunohen në vend dhe të hiqet dorë nga eksportimi i mineraleve bruto.

Në këtë pesëvjeçar industria jonë fuqizohet shumë. Do të fillojë në shkallë të gjerë nga prodhimi Kombinati Metalurgjik në Elbasan, i cili, duke shkrirë mineralin tonë, do t'i japë atdheut, përveç gizës e çeliqueve të cilë-

sive të larta, edhe nikel e kobalt, që kanë vlerë shumë të madhe edhe në tregun botëror.

Partia qysh në Kongresin e saj të 4-t vendosi për ngritjen e Kombinatit Metalurgjik. Por udhëheqja revizioniste sovjetike e sabotoi realizimin qysh në atë kohë të këtij plani. Ata refuzuan t'i jepnin kredi vendit tonë për këtë objekt, sepse ndiqnin një politikë neokolonialiste, donin që vendi ynë të varej ekonomikisht nga ata, të pengohet ndërtimi i socializmit në Shqipëri...

Metalurgjia e zezë është një industri e re për ne, e pajisur me teknikë e teknologji të ndërlikuar e moderne. Prandaj është e nevojshme që Partia ta marrë mirë në dorë edukimin ideopolitik e profesional të metalurgëve të rinj, që nga punëtori e tekniku më i thjeshtë e deri tek inxhinierët e drejtuesit, me qëllim që të përvetësojnë teknologjinë e përparuar dhe mjeshtërinë e vështirë e delikate të metalurgut, t'i japin vendit sa më shumë çelik e metale të tjera të markave të larta.

Një objekt tjetër i madh, që do të futet së shpejti në shfrytëzim, është Uzina e Rafinimit në Ballsh, ku nafta do t'i nënshtrohet një procesi modern përpunimi. Me fillimin nga puna të kësaj uzine do të prodhohen karburante e lubrifikante të cilësive të larta, me të cilat do të plotësohen më mirë nevojat e industrisë, të bujqësisë e të transportit, do të pakësohet importi i disa lloj karburanteve, si dhe eksporti i naftës bruto.

Ndjenja e kursimit, përdorimi me nikoqirllëk i lëndëve të para, veçanërisht i naftës, i gazit, i qymyreve dhe i energjisë elektrike, të rrënjosen thellë në ndërgjegjen e gjithë punonjësve tanë. Ky kursim duhet bërë

kudo: në kërkime, në shpime, në shfrytëzim, në çdo vend ku përdoren, pse këto lëndë përfaqësojnë një pasuri të madhe e të pazëvendësueshme për popullin dhe për ekonominë tonë. Shpenzimet e tepërta e të panevojshme dëmtojnë ndërtimin e socializmit.

Mbi bazën e shfrytëzimit dhe të përpunimit në vend të lëndëve të para, si: naftë, gaz e fosforite, zhvillim të mëtejshëm do të marrë industria kimike, sidomos për shtimin e plehrave aq të nevojshme për rritjen e prodhimeve bujqësore e blegtorale.

Industria e materialeve të ndërtimit do ta shtojë, gjithashtu, prodhimin e saj, sidomos atë të çimentos, për të përbulluar plotësisht nevojat e ndërtimit dhe të ekonomisë, si dhe për eksport.

Prodhimi në vend i gizës dhe i çelikeve krijon kushte dhe çel perspektiva të reja për zhvillimin e industrisë mekanike. Tani, duke pasur edhe një bazë të fuqishme e të përparuar mekanike, janë të gjitha mundësitë që ajo të kalojë në një shkallë më të gjerë e më të organizuar në prodhimin e makinerive të veçanta e komplete për minierat, për bujqësinë dhe për degët e tjera të ekonomisë, për të ngritur me forcat tona fabrika e linja të plota. Në vitin 1980, kundrejt vitit 1975, prodhimi i industrisë mekanike do të rritet 40-43 për qind. Që të plotësohen këta objektiva, është e nevojshme të rritet shkalla e kualifikimit të punonjësve të kësaj dege, të gjejnë zgjidhje më të plotë problemet e përqendrimit, të specializimit e të kooperimit dhe të shfrytëzohen plotësisht aftësitë prodhuese.

Partia, krahas zhvillimit kompleks dhe me përpa-

rësi të industrisë së rëndë, kurdoherë ka vlerësuar edhe zhvillimin me ritme të shpejta të industrisë së prodhimit të mallrave të përdorimit të gjerë, që lidhet drejtpërsëdrejti me përmirësimin e vazhdueshëm të kushteve të jetesës së popullit. Për këtë qëllim industria e lehtë e ushqimore, edhe në planin e gjashtë pesëvjeçar, parashikohet të zhvillohet e të fuqizohet më tej, duke rritur prodhimet ushqimore, të veshmbathjes, të orendive shtëpiake etj. Në këtë degë të mbahet kurdoherë parasysh porosia e Partisë për të plotësuar gjithnjë e më mirë nevojat e popullit, si: në vëllim, në asortiment, në cilësi dhe me çmime të arsyeshme.

Zhvillimi i industrisë u jep gjithë degëve të ekonomisë mundësi të reja e gjithmonë më të mëdha për zhvillimin e shpejtë të tyre, krijon burime të reja materiale e financiare. Si forcë udhëheqëse e gjithë ekonomisë, industria do t'i japë një shtytje të fuqishme veçanërisht zhvillimit të bujqësisë, duke e furnizuar atë me më shumë plehra kimike, makineri bujqësore e pjesë këmbimi.

Partia ka besim të patundur se klasa punëtore heroike dhe tërë punonjësit e industrisë do të vënë të gjitha forcat dhe dijenitë e tyre për realizimin e tejkalimin e detyrave të rëndësishme të planit të gjashtë pesëvjeçar, duke dhënë kështu një kontribut tjetër të cmueshëm për zhvillimin e për përparimin e përgjithshëm të ekonomisë popullore, për shndërrimin e Shqipërisë në një vend industrialo-bujqësor, me industri të zhvilluar e bujqësi të përparuar.

2. — Të ngrihet në një shkallë më të lartë bujqësia si dega bazë e ekonomisë

Partia jonë e Punës, e ndriçuar nga marksizëm-leninizmi, ka mbajtur dhe mban vazhdimisht parasysh se ndërtimi i socializmit, krahas industrisë së zhvilluar, kërkon edhe një bujqësi të përparuar e moderne. Bujqësia përbën bazën e ekonomisë, nga e cila varen dhe përcaktohen në një shkallë të madhe edhe plotësimi i detyrave në degët e tjera, ngritja e mirëqenies së përgjithshme të popullit dhe forcimi i aftësisë mbrojtëse të atdheut.

Në bujqësinë tonë është kryer një revolucion i vërtetë në të gjitha drejtimet. Është krijuar një bazë e fuqishme materialo-teknike, që i shërben gjithnjë e më shumë intensivimit të bujqësisë. Prodhimet bujqësore e blegtorale janë rritur nga viti në vit me ritëm të lartë, duke plotësuar përherë e më mirë nevojat e popullit e të ekonomisë. Vetëm gjatë pesëvjeçarit të kaluar prodhimi i drithërave u rrit 35 për qind, nga i cili i grurit — dy herë, prodhimi i pambukut — 48 për qind, i panxharsheqerit — 76 për qind, i qumështit — 47 për qind etj. Fshati ynë socialist e ka ndryshuar rrënjësisht pamjen e tij, ndërsa niveli i jetesës dhe i mirëqenies së fshatarësisë nuk ka asnjë krahasim me të kaluarën. Të gjitha këto suksese dëshmojnë për drejtësinë e vijës së Partisë, të rrugës së caktuar prej saj për transformimin socialist të fshatit. Kolektivizimi i bujqësisë, që u bë me kohë e hap pas hapi, si dhe

forcimi i vazhdueshëm i pronës së përbashkët, po e tregojnë epërsinë dhe vitalitetin e rendit kooperativist socialist edhe aktualisht, kur, kudo në botë, jo vetëm në vendet e prapambetura, por edhe në ato të ashtuquajtura të përparuara, ndihet një mungesë e madhe për prodhime bujqësore. Shumë nga këto vende, duke përfshirë edhe Bashkimin Sovjetik revizionist, po i nderin dorën Imperializmit amerikan për bukë. Vendet revizioniste po kalojnë kriza të rënda në bujqësi, pikërisht sepse ato e kanë braktisur fshatin, lu kundërvunë kolektivizimit, duke i lënë fushë të lirë mënyrës kapitaliste të prodhimit në fshat.

Zhvillimi i hovshëm i bujqësisë përbën një ndërçështjet më themelore për Partinë dhe mbarë vendin. Nevojat për prodhime bujqësore e blegtorale vijnë çdo ditë duke u rritur, si për furnizimin e popullit, ashtu dhe të industrisë së lehtë e ushqimore. Prodhimet bujqësore duhen për të shtuar më shumë eksportin dhe për të hequr nga importi ato lëndë të para bujqësore e prodhime ushqimore që vazhdojmë akoma t'i sjellim nga jashtë. Në kushtet e rrethimit e të bllokadës imperialisto-revizioniste dhe të krizës ekonomike botërore bëhet edhe më e domosdoshme që vendi të jetë i pavarur nga tregjet e huaja.

Populli ynë, njerëzit tanë në fshat e në qytet, duhet të jenë të ndërgjegjshëm për këto situata, si dhe për rëndësinë e jashtëzakonshme që merr bujqësia tani. Lufta për zhvillimin e gjithanshëm e të shpejtë të saj është luftë për socializëm e pavarësi, është luftë për moskllavërimin e mosvarfërimin e vendit. Për

këto arsye Partia ka hedhur me kohë parullën «Bujqësia — çështje e të gjithë popullit». Është detyrë e organeve dhe e organizatave të Partisë, si dhe e organeve të shtetit e të ekonomisë që të zhvillojnë një punë të gjithanshme, në mënyrë që kjo direktivë të kuptohet drejt e të zbatohet nga të gjithë deri në fund dhe të rrënjosin bindjen e thellë se vendi ynë i ka të gjitha mundësitë për të shtuar në përpjesëtime të mëdha prodhimet bujqësore e blegtorale.

Objektivi kryesor i Partisë në bujqësi në këtë pesëvjeçar është sigurimi i plotë i bukës në vend. Është planifikuar që qysh këtë vit dhe në çdo vit të pesëvjeçarit të sigurohen të gjitha nevojat e vendit me drithëra buke, të shtohen rezervat shtetërore e të krijohen gradualisht ato edhe në ekonomitë bujqësore, të plotësohet më mirë baza ushqimore e blegtorisë. Prodhimi i drithërave të bukës në vitin 1980 parashikohet të jetë 56-60 për qind më i madh se në vitin 1975 dhe ai i patates — 48-50 për qind.

Sigurimi i bukës në vend përbën një detyrë me rëndësi të madhe ekonomike, politike dhe strategjike. Prodhimi i drithërave në vend siguron bukën e popullit dhe i jep një shtytje të fuqishme gjithë ekonomisë, çimenton edhe më tepër themelet e pavarësisë së atdheut tonë socialist, është garanci për të përballuar çdo situatë, në kohë të mira e të këqija, e bën vendin përfundimisht të pavarur nga importi i drithërave, çliro shuma të mëdha në devizë, të cilat do të mund të përdoren për qëllime të tjera.

Viti i parë i pesëvjeçarit u mbyll me një fitore

të madhe. Fshatarësia kooperativiste dhe punonjësit e tjerë të bujqësisë realizuan me sukses planin e prodhimit të drithërave, duke siguruar për herë të parë gjithë bukën në vend. Prodhimi i drithit këtë vit, i krahasuar me vitin 1975, që ishte viti rekord i prodhimit të tij, është rreth 30 për qind më i madh. Të tilla rezultate mund t'i arrijë një bujqësi që zhvillohet mbi baza të shëndosha socialiste, një fshatarësi patriote e një popull heroik, që ndjekin e zbatojnë me besnikëri vijën dhe mësimet e Partisë së tyre marksiste-leniniste.

Rritja e vrullshme e prodhimit të drithërave të bukës është rezultat i përpjekjeve të gjithanshme të punonjësve të bujqësisë për të zbatuar në një nivel e me cilësi të lartë punimin dhe sistemimin e tokës, është rezultat i përdorimit të farërave të zgjedhura dhe i kryerjes më të kujdesshme të shërbimeve. Të gjitha këto vërtetojnë edhe një herë atë që ka theksuar vazhdimisht Partia, se nuk është koha, nuk janë faktorët atmosferikë, por, në radhë të parë, është puna këmbëngulëse e njerëzve ajo që përcakton arritjet e larta në bujqësi.

Ky fillim i mbarë për realizimin e detyrës së sigurimit të bukës në vend duhet konsoliduar dhe çuar përpara nga viti në vit. Organizatat e Partisë, organet e pushtetit dhe të ekonomisë të përgjithësojnë e të përhapin përvojën e fituar, të nxitin e të përkrahin iniciativat krijuese dhe të marrin masat e nevojshme organizative për të përdorur me efektivitet sa më të lartë bazën materialo-teknike, që jo vetëm të arrihen, por edhe të tejkalohen detyrat e caktuara.

Përparësia që u ka dhënë dhe u jep Partia dritërave të bukës, jo vetëm nuk e përjashton, por, përkundrazi, kërkon medoemos zhvillimin kompleks dhe harmonik të prodhimit bujqësor në front të gjerë. Ekonomia dhe populli kanë nevojë për të gjitha llojet e prodhimeve bujqësore e blegtorale. Ata kanë nevojë edhe për pambuk, panxharsheqeri e duhan, siç kërkojnë edhe ullirin e lulen e diellit. Këto prodhime duhen jo vetëm për ushqim të popullsisë, por edhe për industrinë e, disa prej tyre, edhe për eksportin. Sot në botë tekstilet e pambukta janë bërë një luks, ndërsa çmimet e sheqerit e të yndyrnave në tregun ndërkombëtar janë tepër të larta.

Një kujdes të veçantë kërkon edhe rritja e prodhimit të frutave dhe të perimeve, sepse zgjerimi i konsumit të tyre përmirëson strukturën e ushqimit të njerëzve dhe kursen bukën. Perimet e frutat janë, gjithashtu, burim i rëndësishëm për të siguruar të ardhura në valutë. Vendi ynë i ka të gjitha kushtet për të pasur fruta e perime me bollëk dhe në çdo stinë të vitit. Ka akoma shumë kodra të pashfrytëzuara, që mund dhe duhet të kthehen në pemishte, vreshta e ullishta.

Për bimët industriale, për ullirin, për frutikulturën e për perimet, në planin pesëvjeçar janë parashikuar detyra të mëdha, prandaj nuk mund të lejohet asnjë nënvleftësim për to, sikurse ndodh në ndonjë rreth e në disa ekonomi bujqësore.

Blegtoria është degë me rëndësi të madhe e ekonomisë bujqësore. Ajo përbën një pasuri të pacmueshme për vendin, burim të pazëvendësueshëm për pro-

dhimin e mishit, të qumështit, të leshit e të lëkurëve, faktor me rëndësi për ngritjen e mirëqenies së popullit. Nuk mund të ketë bujqësi intensive pa një blegtori të përparuar. Prandaj edhe vëmendja e organeve dhe e organizatave-bazë të Partisë, e organeve shtetërore dhe të ekonomisë për zhvillimin e saj duhet të jetë gjithnjë e madhe.

Sikurse gjer tani, kujdes të veçantë kërkojnë zhvillimi i lopës, shtimi numerik dhe përmirësimi racor i saj, sidomos në zonat fushore të vendit. Kjo do të krijojë mundësi që të plotësohen edhe nevojat për qe pune, veçanërisht për malësinë, ku, për shkak të nënvleftësimeve që ekzistojnë, numri i tyre është i pamjaftueshëm. Kushtet e favorshme natyrore e bëjnë të mundur shtimin me ritme më të shpejta, sidomos në malësi, të bagëtive të imëta, për rritjen e të cilave populli ynë ka tradita të lashta. Në zonat kodrinore e malore, ku ka mjaft masive të gjera kullotash, të cilat nuk vlerësohen dhe nuk shfrytëzohen kurdoherë drejt, të organizohen tufa të reja me bagëti të imëta, si dhe ndërmarrje bujqësore ose sektorë të rinj me drejtim kryesor blegtorinë.

Këto detyra të mëdha, që shtrohen për shtimin dhe përmirësimin e blegtorisë, nuk mund të gjejnë zgjidhje pa forcuar bazën ushqimore, sepse ato janë të lidhura organikisht me njëra-tjetrën. Rruga e sigurimit të foragjereve nuk është shtimi i mëtejshëm i sipërfaqes së tyre, duke zënë toka nga më pjelloret, por intensifikimi dhe rritja e rendimenteve.

Për ushqimin e popullit, krahas prodhimit të mi-

shit, rëndësi të madhe kanë rritja dhe zënia e peshkut. Është e domosdoshme të bëhet një kthesë rrënjësore për plotësimin e detyrave të caktuara nga Partia dhe shteti për këtë sektor.

Detyrat që i dalin përpara bujqësisë nuk janë të lehta për t'u realizuar. Por diskutimi i projektdirektiveve nga punonjësit e bujqësisë, si dhe rezultatet e këtij viti treguan se tani janë krijuar kushte dhe mundësi reale për t'i plotësuar e për t'i tejkaluar këto detyra, për të bërë një hap të madh të mëtejshëm për rritjen e rendimenteve të të gjitha kulturave bujqësore dhe të prodhimeve blegtorale. Avancimi i detyrave të planit për të realizuar në bimët e arave, qysh në vitet e para të pesëvjeçarit, rendimentet e parashikuara për vitin 1980, besimi dhe vendosmëria për t'i vënë ato në jetë janë dëshmi e qartë e drejtësisë së vijës së Partisë, e cila, duke u përvetësuar nga masat, shndërron në një forcë të madhe lëvizëse për revolucionarizimin e prodhimit dhe për shtimin e tij me ritme më të larta.

Vrulli dhe entuziazmi revolucionar i masave kërkojnë një mbështetje të fortë organizative dhe teknike. Ato kërkojnë që Partia të punojë me këmbëngulje për të mbajtur kurdoherë lart këtë hov që ka shpërthyer në fshatin tonë, për të forcuar më tej ndërgjegjen e punës në masat, për të rritur përgjegjësinë e organeve shtetërore dhe të ekonomisë. Rol të veçantë kanë specialistët e bujqësisë, të cilët duhet të bëjnë përgjithësimin shkencor të përvojës së përparuar, të përhapin dijet agroteknike në masat e kooperativistëve

dhe të zbatojnë shkencën gjithnjë e më mirë në bujqësi.

Detyra të mëdha shtrohen para Ministrisë së Bujqësisë dhe organeve të saj vartëse, që të qëndrojnë në krye të punës për mbarëvajtjen e bujqësisë. Partia ka kritikuar dhe dënoi ish-drejtnesit e dikasterit të Bujqësisë, të cilët, duke mos pasur besim në drejtësinë e vijës së Partisë dhe bindje në mundësitë e realizimit të detyrave që caktoi Kongresi i 6-të, duke hequr dorë nga parimet bazë të drejtimit unik e të centralizuar të ndërmarrjeve e të kooperativave bujqësore e duke e vënë veten në rolin e aparatit konsultativ, dëmtuan rëndë dhe penguan plotësimin e planit të pesëvjeçarit të kaluar në bujqësi. Tani gjendja në Ministrinë e Bujqësisë është përmirësuar dhe shëndoshur.

Partia ka theksuar gjithnjë se për shtimin e prodhimit bujqësor e blegtoral rëndësi të dorës së parë ka trajtimi shkencor i tokës. Për përmirësimin e tokës, për kullimin dhe për ujitjen e saj janë bërë investime kolosale. Janë kryer, gjithashtu, studime për çështjet pedologjike, për rrugët e rritjes së pjellorisë, për kombinimin e qarkullimit bujqësor me sistemin e punimit e të plehërimit, për mbrojtjen e tokave nga gërryerjet dhe sistemin e tyre. Por në këto drejtime ka akoma mjaft probleme që kërkojnë zgjidhje. Themelore është të rritet nga të gjithë kujdesi për tokën, të shtohet, të ruhet e të pasurohet ajo. Duke zgjeruar më tej drenazhimin e përkohshëm, të kalohet në një fazë më të lartë, në drenazhimin e përhershëm. Që të transformosh tokën, për të marrë prodhime gjithnjë e më të shumta, duhet të depërtosh në llgjet e

shkencës bujqësore e t'i zbatosh ato me disiplinë të rreptë. Studimet e kryera për përmirësimin dhe rritjen e pjellorisë së tokës të thellohen dhe të vihen në themel të të gjitha proceseve e punëve bujqësore. Kuptimi i rëndësisë së këtyre problemeve nga ana e organizatave të Partisë dhe e organeve shtetërore dhe sidomos zgjidhja e tyre praktike, do të krijojnë kushtet e nevojshme që detyrat, që shtron Partia në këtë Kongres për shtimin e prodhimit bujqësor e blegtoral, të realizohen me sukses.

Në bazë të orientimeve të Partisë, në planin pesëvjeçar shtimi i prodhimit bujqësor e blegtoral do të arrihet nëpërmjet rritjes së rendimenteve dhe hapjes së tokave të reja. Është parashikuar që të hapen 50 mijë hektarë toka të reja, kryesisht në zonat kodrinore e malore. Por shtesa më e madhe e prodhimit, mbi 80 për qind e tij, do të vijë nga rritja e rendimenteve. Plotësimi i këtyre detyrave shtron akoma më me forcë nevojën e pjesëmarrjes në punë të të gjithë kooperativistëve dhe gjatë gjithë vitit, zbatimin më në gjerësi të shkencës dhe përgjithësimin e përvojës së përparuar, kombinimin e dijeve shkencore me praktikën revolucionare të masave.

Shqipëria është një vend i vogël, me terren të thyer malor dhe me sipërfaqe toke të kufizuar në zonën fushore. Prandaj vija e Partisë ka qenë dhe është që bujqësia të zhvillohet me ritme të larta edhe në zonat kodrinore e malore.

Në malësi, natyrisht, ka disa veçori, por edhe këtu mundësitë e rezervat për shtimin e prodhimit dhe për-

mirësimin e kushteve të jetesës janë të mëdha. Komiteti Qendror i Partisë dhe Qeveria, për të ndihmuar zhvillimin e zonave kodrinore e malore, kanë marrë një varg masash të rëndësishme, sikurse janë ato për shtimin e investimeve prodhuese, për ngritjen e çmimeve të blerjes nga ana e shtetit të disa prodhimeve bujqësore e blegtorale dhe për uljen e çmimit të shitjes së plehrave azotike, për shpërblimin nga ana e shtetit të punës që bëhet për hapjen e tokave të reja, për ndërtimin e veprave ujitëse dhe për mbjelljen e pemëve etj. Masat që ka marrë e do të marrë Partia për zhvillimin e malësisë, nuk i ka parë dhe nuk i sheh kurrë me syrin e fitimit, siç bëjnë kapitalistët e revizionistët. Me politikën e saj ajo ka synuar dhe synon që fshatarësia e këtyre zonave të jetojë sa më mirë, që zonat malore të mbahen kurdoherë të populluara, njëlloj si fushat. Aktualisht, në këto zona banon gati gjysma e popullsisë fshatare të vendit dhe gjendet rreth 45 për qind e sipërfaqes së tokës së punueshme. Kjo ka rëndësi të madhe si për ndërtimin e socializmit, ashtu edhe për mbrojtjen e vendit.

Fshatarësia e zonave malore, e udhëhequr nga vija e drejtë e Partisë dhe duke pasur mbështetjen e fuqishme të shtetit socialist, me punën dhe me djersën e saj ka bërë hapa të rëndësishëm përpara. Rezultatet e arritura në disa kooperativa e rrethe malore janë mjaft inkurajuese. Në Kooperativën e Kaçinarit në rrethin e Mirditës, në të Shoshajt në rrethin e Matit, në të Vëndreshës në rrethin e Skraparit e në mjaft të tjera si këto, tashmë merren 25-30 kuintalë grurë dhe mbi

40-50 kuintalë misër për hektar. Rrethet e Skraparit, të Tepelenës, të Përmetit e të Kolonjës, që dikur nuk siguronin bukën as për gjysmën e vitit, tashti, megjithëse kanë një popullsi më të madhe, plotësojnë tërësisht nevojat e tyre dhe ia dorëzojnë tepricat shtetit. Në këto rrethe kooperativat bujqësore ndajnë për ditë-punë afërsisht aq lekë sa edhe rrethet fushore. Ky është vërtetimi më bindës i drejtësisë së direktivës së Partisë «T'u qepemi kodrave e maleve e t'i bëjmë ato pjellore si dhe fushat».

Një pasuri me vlerë të madhe kombëtare janë pyjet. Kudo, veçanërisht në malësi, ka kushte të përshtatshme për zhvillimin e mëtejshëm të këtij sektori të rëndësishëm të ekonomisë. Duke pasur parasysh rolin e madh të pyjeve për sigurimin e lëndës së drurit, për mbrojtjen e tokës dhe përmirësimin e klimës është e nevojshme të rritet kujdesi për ruajtjen dhe për shtimin e tyre, jo vetëm për të zgjidhur nevojat imediate, por të mendojmë edhe për brezat e ardhshëm.

Në kuadrin e zhvillimit të bujqësisë vend të rëndësishëm zënë ndërmarrjet bujqësore. Ato përfaqësojnë formën më të lartë të sistemit socialist të bujqësisë. Por rezultatet e mjaft ndërmarrjeve bujqësore janë akoma nën nivelin e mundësive që u janë krijuar, bile disa marrin rendimente më të ulëta në krahasim me kooperativat bujqësore që kanë kushte të ngjashme. Kjo vjen ngaqë organet drejtuese të bujqësisë në rrethe e në qendër nuk kanë ndihmuar dhe nuk kanë treguar kujdesin e duhur për to dhe se udhëheqjet e këtyre ndërmarrjeve nuk kanë punuar e nuk kanë luftuar me

guxim për të çarë përpara, për të marrë e për të vënë në jetë çdo gjë pozitive nga ekonomitë e tjera bujqësore.

Partia kërkon që kësaj gjendjeje t'i jepet fund. Detyra më e ngutshme e organizatave të Partisë, e organeve të pushtetit dhe e gjithë punonjësve të ndërmarrjeve bujqësore është që, brenda një kohe sa më të shkurtër, t'i vënë ato në pararojë, t'i bëjnë shembull për rendimente të larta, qendra të vërteta të zbatimit të të rejave të shkencës dhe shkolla të përhapjes së përvojës të përparuar.

Në rrugën e zhvillimit të pandalshëm të rendit kooperativist Komiteti Qendror i Partisë mori masa për zbatimin e orientimeve të Kongresit të 6-të për kthimin e kooperativave të forta ekonomikisht të zonës fushore, me vullnetin e lirë të kooperativistëve, në kooperativa të tipit të lartë. Sot ato zënë 23 për qind të tokës arë dhe prodhojnë 25 për qind të drithit, 40 për qind të lulediellit dhe më tepër se gjysmën e orizit e të pambukut që prodhon sektori kooperativist.

Me gjithë kohën e shkurtër që ka kaluar nga ngritja e tyre, ato kanë treguar një varg epërsish. Në tërësi është arritur një nivel relativisht i lartë në rendimentet e prodhimeve bujqësore e blegtorale, janë shpejtuar ritmet e shtimit të prodhimit dhe nga viti në vit po forcohet qëndrueshmëria e tij. Kooperativat e tipit të lartë detyrat e planit i kanë plotësuar më mirë në krahasim me kooperativat e tjera fushore. Këto kooperativa shteti i ndihmoi me investime dhe i mbështeti fuqimisht me mjete materiale e teknike. U vunë në

jetë masa të reja për forcimin e drejtimit të tyre, për fuqizimin me mjete prodhimi dhe për grumbullimin e prodhimeve bujqësore e blegtorale, për përsosjen e shpërndarjes e të përdorimit të të ardhurave dhe për kalimin në shpërbllimin e anëtarëve me pagë të garantuar e të lidhur me prodhimin.

Problemet e forcimit ekonomiko-organizativ, të përsosjes së planifikimit, të financës e të llogarisë dhe të përdorimit me efektivitet të lartë të bazës materialo-teknike e të burimeve të punës janë probleme për të gjitha kooperativat bujqësore, që duhet të tërheqin më shumë vëmendjen dhe kujdesin e organeve të Partisë, të shtetit dhe të ekonomisë. Shtimi i kujdesit për ndërmarrjet bujqësore dhe për kooperativat e tipit të lartë, në asnjë mënyrë nuk duhet të çojë në pakësimin e kujdesit dhe të përpjekjeve për kooperativat e tjera të zonave fushore e malore.

Në kuadrin e zgjidhjes së problemeve ekonomiko-organizative, një punë më të studiuar kërkojnë shpërndarja sa më e drejtë e kulturave bujqësore, e blegtorisë dhe e frutikulturës midis rretheve, zonave dhe ekonomive bujqësore, thellimi i përqendrimit dhe i specializimit të prodhimit bujqësor. Përvoja e fituar në ekonomitë bujqësore më të përparuara të vendit të studiohet mirë e të përgjithësohet për një renditje më të mirë të kulturave bujqësore, në kuadrin e përgjithshëm të ndërtimit të sistemit të qarkullimit bujqësor, sipas kushteve konkrete të çdo ekonomie dhe rrethi të marrë veças, për të krijuar, kështu, dhe raporte sa më të drejta midis degëve kryesore e degëve të tjera të pro-

dhimit, duke pasur si qëllim sigurimin medoemos të plotësimit të planit në të gjitha llojet e prodhimeve bujqësore.

Realizimi i planit të gjashtë pesëvjeçar do t'i ngrejë bujqësinë dhe fshatin tonë në një nivel më të lartë e të përparuar, do të forcojë më tej ekonominë dhe do të përmirësojë jetesën e popullit. Partia shpreh bindjen e thellë se fshatarësia kooperativiste, punonjësit e bujqësisë, gjithë populli ynë, duke zbatuar orientimet e vijën marksiste-leniniste të Partisë, do të punojnë me entuziazëm, vrull revolucionar e mobilizim për të siguruar stabilitet e rritje të përhershme të prodhimeve bujqësore e blegtorale.

3. — Të përdoren me efektivitet të lartë investimet themelore

Zhvillimi i vrullshëm i forcave prodhuese, fuqizimi i bazës materialo-teknike të socializmit, forcimi i aftësisë mbrojtëse të atdheut kanë kërkuar dhe kërkojnë kryerjen e investimeve të mëdha kapitale dhe përdorimin e tyre me efektivitet të lartë.

Në pesëvjeçarin e kaluar vëllimi i investimeve u rrit gjithsej 50 për qind dhe ai i ndërtimeve — 49 për qind, në krahasim me pesëvjeçarin e katërt. Gjatë kësaj periudhe industrisë iu shtuan miniera, uzina e fabrika të reja, bujqësisë fusha të bonifikuara e vepra ujitëse, transportit rrugë dhe hekurudha të reja. U ndërtuan

ujësjellës, shkolla, spitale, shtëpi banimi për popullin dhe shumë vepra socialkulturore. Këto investime fuqizuan më tej ekonominë popullore, zbukuruan atdheun tonë socialist dhe përmirësuan jetesën e popullit.

Megjithatë vëllimi i përgjithshëm i investimeve të parashikuara në planin e pestë pesëvjeçar nuk u realizua plotësisht. Në disa vepra industriale e bujqësore të rëndësishme nuk u plotësuan në kohë detyrat që caktoi Kongresi i 6-të i Partisë. Komiteti Qendror i Partisë dhe Këshilli i Ministrave kanë porositur Ministrinë e Ndërtimit dhe investitorët që t'u japin fund shpërndarjes pa kriter të forcave e të mjeteve kryesore të ndërtimit, zgjatjes së afateve në ndërtimin e veprave dhe tejkalimit të fondeve e të bazës materiale. Ekonomisë popullore i kanë kushtuar dhe i kushtojnë mjaft praktikat e fillimit të ndërtimeve pa studime të plota, pa projekte e preventive të sakta, që kanë pasur vend në shumë raste në pesëvjeçarin e kaluar. Kjo u ka hapur rrugë thyerjes së disiplinës së planit dhe përdorimit me dorë të lirë të fondeve. Investitorët dhe ndërtuesit nxorën mësim të vlefshme nga të metat e gabimet e vërtetuara.

Politika e Partisë ka synuar kurdoherë që investimet të përdoren, në radhë të parë, për zhvillimin e degëve të prodhimit material, duke i dhënë përparësi industrisë e bujqësisë. Në përshtatje me këtë orientim, në pesëvjeçarin e ri është parashikuar një vëllim i madh investimesh kapitale. Vëllimi i përgjithshëm i investimeve shtetërore, në krahasim me pesëvjeçarin

e pestë, parashikohet të rritet 43 për qind dhe vëllimi i ndërtim-montimeve — 48 për qind. Përballimi i këtyre investimeve të mëdha dëshmon për fuqinë ekonomiko-financiare gjithnjë në rritje dhe për shtimin e mundësive në fushën e akumulimit.

Gjatë këtij pesëvjeçari do të përfundojnë së ndërtuari mjaft vepra të mëdha që kanë filluar në pesëvjeçarin e kaluar. Përveç këtyre do të fillojnë punimet për ndërtimin e hidrocentralit të Komanit mbi lumin Drin, të termocentralit të Ficrit, të uzinave të reja të uresë e të sodës, të minierave e të fabrikave të pasurimit të mineraleve, të uzinave mekanike, të fabrikave të industrisë së lehtë e ushqimore, të hekurudhës Fier-Vlorë, të rrugëve të reja automobilistike, të mjaft veprave bonifikuese e ujitëse etj.

Zbatimi i programit të madh të investimeve kërkon që organizatat e Partisë të luftojnë për një disiplinë të rreptë, për një drejtim e punë të organizuar nga të gjitha organet shtetërore e ekonomike. **Për çdo objekt, para se të përfshihet në plan, të jenë bërë studime, projekte e preventiva të saktë, të mbështetur në norma të përparuara tekniko-ekonomike.** Rëndësi të veçantë ka që punimet kurdoherë të zbatohen me cilësi, pa teprime, në afatet e duhura, me fondet e parashikuara dhe duke i kursyer ato.

Për të realizuar kthesën që kërkon Partia në fushën e investimeve e të ndërtimeve themelore, detyra të mëdha e me përgjegjësi kanë të gjitha dikasteret investitore, si dhe Ministria e Ndërtimit, Komisioni i Pla-

nit të Shtetit e Ministria e Financave, të cilat duhet të shtojnë kujdesin e të forcojnë kontrollin në të tërë procesin e punës, që nga faza e studimit dhe e projektimit, deri në përfundimin e marrjen në dorëzim të veprave. Çdo nënvleftësim i këtyre detyrave është me pasoja të rënda jo vetëm ekonomike, por edhe politike e shoqërore, për të tashmen dhe të ardhmen e ndërtimit të socializmit në vendin tonë.

Detyra të rëndësishme dalin përpara projektuesve, arkitektëve, preventivuesve, ekonomistëve, teknologëve e zbatuesve për të projektuar e për të ndërtuar vepra ekonomike e shoqërore që të zgjidhin në mënyrë sa më të drejtë anën funksionale dhe të bëjnë një luftë të vendosur për t'i realizuar ato sa më të thjeshta, të bukura e sa më pak të kushtueshme.

Partia ka besim se ndërtuesit tanë i kanë të gjitha forcat e mundësitë për të kryer me sukses detyrat madhështore që shtrohen para tyre, duke punuar sipas parullës së Partisë «Të ndërtojmë më shpejt, më mirë dhe më lirë».

Për t'iu përgjigjur sa më mirë zhvillimit të të gjitha degëve të ekonomisë dhe të veprimtarisë shoqërore të vendit, janë parashikuar forcimi i transporteve dhe përmirësimi i strukturës së tyre. Në vitin 1980, në krahasim me vitin 1975, vëllimi i përgjithshëm i transportit të mallrave do të rritet 32 për qind.

Partia dhe shteti kanë marrë masa për zgjerimin e rrjetit hekurudhor, i cili është shtrirë e po shtrihet në drejtimet kryesore të qarkullimit të mallrave e të

udhëtarëve. Ai ka perspektivën të zërë vendin kryesor në të gjitha llojet e transporteve. Duke marrë parasysh se shtesa kryesore e vëllimit të qarkullimit të mallrave në pesëvjeçarin e gjashtë do të përballohet nga transporti hekurudhor, vihet detyra të forcohet e të përsoset organizimi i punës në këtë sektor, të intensifikohet shfrytëzimi i hekurudhave, të zgjerohet shkalla e mekanizimit të ngarkim-shkarkimit dhe të shtohen degëzimet kudo që është e mundur.

Vëmendje më e madhe t'i kushtohet transportit detar, të brendshëm e të jashtëm, për të përballuar vëllimin e rritur të qarkullimit të mallrave dhe për të pakësuar sa më tepër shpenzimet valutore të shtetit. Për të shtuar aftësinë e porteve janë parashikuar kryerja e punimeve për zgjerimin e fuqizimin e Portit të Durrësit e të Shëngjinit dhe studimi e projektimi për ndërtimin e portit të ri të Vlorës.

Më shumë duhet punuar për të rritur shfrytëzimin racional të aftësive të transportit automobilistik, duke luftuar praktikat antiekonomike për të përdorur automjetet atje ku mund të përdoret transporti hekurudhor e detar.

Organet dhe organizatat e Partisë është e nevojshme t'i kushtojnë një vëmendje të posaçme edukimit ideopolitik të punonjësve të ndërtimit e të transportit, duke pasur parasysh karakterin e punës së tyre, të përhapin përvojën e përparuar në këta sektorë dhe të luftojnë që të zbatohen me rreptësi kërkesat e teknikës e të shkencës.

4. — Të rritet e të përmirësohet më tej mirëqenia e popullit

Kujdesi për përmirësimin e vazhdueshëm të kushteve të jetesës e të nivelit kulturor të mbarë popullit ka qenë dhe mbetet në qendër të vëmendjes të të gjithë veprimtarisë së Partisë. Duke zbatuar me konsekuencë direktivat e Kongresit të 6-të, gjatë pesëvjeçarit të kaluar mirëqenia e përgjithshme e popullit u ngrit gradualisht e në mënyrë të sigurt. Të ardhurat reale për frymë të popullsisë në qytet u rritën 8,7 për qind dhe në fshat — 20,5 për qind. Tregu ynë ka qenë dhe është i stabilizuar. Çmimet e mallrave ushqimore e industriale në asnjë rast nuk janë rritur, bile në disa artikuj ato janë ulur.

Edhe në këtë pesëvjeçar mirëqenia e popullit do të përmirësohet hap pas hapi. Partia ka punuar dhe punon që jeta e popullit tonë, në fshat e në qytet, të jetë gjithnjë e më e begatshme. Mirëqenia, e ardhmja e lumtur dhe optimiste garantojen nga tërë zhvillimi dinamik i shoqërisë sonë socialiste. Në themel të tyre qëndron puna e lirë e punonjësve tanë të çliruar nga çdo lloj shtypjeje e shfrytëzimi. Mirëqenia shprehet dhe gjën pasqyrimin e saj në të gjitha aspektet e jetës së popullit, ajo është një mirëqenie materiale e shpirtërore për të gjithë. Shqipëria socialiste është i pari vend në botë që hoqi taksat, ajo ka arsimin dhe shërbimin shëndetësor falas për të gjithë popullsinë e qytetit e të fshatit.

Gjatë pesë vjetëve të ardhshëm populli do të furnizohet më mirë me mallra ushqimore e industriale, nivel i aktiviteteve kulturore e shoqërore do të ngrihet më lart, shërbimet e institucionet shëndetësore do të zgjerohen dhe do t'i afrohen më shumë popullit.

Përmirësimi i kushteve të strehimit të popullit përbën një problem me shumë rëndësi për Partinë dhe shtetin. Në këtë fushë edhe në të ardhmen do të duhen përpjekje të mëdha, sidomos në fshat. Përveç përmirësimit të kushteve të banimit të kooperativistëve, atje do të shkojnë shumë të rinj e të reja nga qyteti për të punuar e për të jetuar përgjithnjë. Për këtë qëllim është parashikuar të ndërtohen afro 65 mijë apartamente e shtëpi banimi, nga të cilat rreth 42 mijë në kooperativat dhe në ndërmarrjet bujqësore.

Vënia në jetë e politikës së Partisë për ngritjen e nivelit të jetesës së masave punonjëse pasqyrohet në mënyrë të përqendruar në rritjen e të ardhurave reale për frymë, të cilat, në vitin 1980, kundrejt vitit 1975, do të jenë 11-14 për qind më të larta, duke i dhënë përparësi rritjes së tyre në fshat.

Para organeve dhe punonjësve të tregtisë shtrohet detyra që të përmirësojnë rrënjësisht shërbimin ndaj popullit dhe të sigurojnë një furnizim gjithnjë e më të mirë të tij. Komiteti Qendror dhe Qeveria morën masa për të eliminuar punën armiqësore, sabotuese të Kiço Ngjelës në Ministrinë e Tregtisë. Tani po bëhet një punë e gjerë për forcimin e drejtimit të tregtisë sipas mësimëve e direktivave të Partisë.

Organet drejtuese të prodhimit dhe ato të shpër-

ndarjes është e nevojshme të bëjnë studime të plota dhe komplekse për të përrpatur sa më mirë prodhimin me konsumin, për të qartësuar problemet që nxjerrin shtimi i popullsisë, rritja e kërkesave dhe e fuqisë blerëse të saj dhe shpërndarja e fondeve prodhuese. Ato, sidomos organet e tregtisë, duhet të bëhen barrikadë e fortë kundër krijimit të mallrave stoqe, që sjellin çrregullime e dëme të mëdha ekonomiko-financiare.

Kujdesi për përmirësimin e vazhdueshëm të kushteve materiale e jetësore të masave shtron nevojën e ngritjes cilësore të punës nga të gjithë punonjësit e sferës së shërbimit. Popullit t'i shërbehet në mënyrë të kulturuar e të shpejtë dhe të krijohen kushte që njerëzit të mos humbasin kohë për të kryer shërbimet dhe riparimet. Organet e industrisë dhe të tregtisë të kujdesen dhe të ndihmojnë më shumë për zgjidhjen e problemeve që lidhen me lehtësimin e punës së gruas në familje. Për ruajtjen e shëndetit të popullit të forcohen dhe të zgjerohen masat higjieno-sanitare e profilaktike, veçanërisht në fshat dhe në zonat e thella, duke e rritur më shumë kujdesin për mbrojtjen e shëndetit të nënës dhe të fëmijës.

Një nga rrugët kryesore për ngritjen sistematike të nivelit të jetesës Partia ka konsideruar dhe konsideron zënien me punë të dobishme shoqërore të të gjithë popullsisë së aftë për punë. Një fitore e madhe është pjesëmarrja masive e grave në të gjitha frontet e ndërtimit socialist. Sot gratë përbëjnë 46 për qind të numrit të përgjithshëm të punonjësve të vendit.

Në pesëvjeçarin e ri në marrëdhënie pune me

shtetin do të angazhohen 95 mijë forca të reja, ndërsa në kooperativat bujqësore 130 mijë. Socializmi u siguron punë të gjithëve. Fronte të gjera pune çelen në miniera, në metalurgji, në ndërtimin e hidrocentraleve e të veprave të tjera të rëndësishme. Një front tjetër shumë i gjerë e i madh për punë është bujqësia. Prandaj forcat e reja të drejtohen atje ku hapen frontet e punës dhe ku nevojat janë më të mëdha. Kjo kërkon që Partia të zhvillojë një punë të gjerë edukuese bindëse sidomos në qytete dhe të luftojë kundër koncepteve e shfaqjeve nënvleftësuese për punën në bujqësi, në miniera, në pyje e në ndërtim.

Zënia me punë e popullsisë aktive është një tregues i rëndësishëm që flet qartë për forcën e madhe të rendit tonë ekonomik-shoqëror, i cili, me ritmet e larta të zhvillimit, zhduku njëherë e përgjithmonë papunësinë dhe emigracionin, këto plagë të rënda të së kaluarës, që e bënë jetën të mjerë dhe shkëputnin nga gjiri i familjeve njerëzit e dashur për të lënë kockat në dhe të huaj. Papunësia dhe emigracioni në botën kapitalisto-revizioniste sot janë bërë sëmundje kronike. Ato u shkaktojnë njerëzve të thjeshtë frikën e pasigurinë për të sotmen e të ardhmen, uljen e nivelit të jetesës.

Praktika jonë revolucionare vërteton drejtësinë e rrugës së ndjekur nga Partia për ngritjen e mirëqenies së popullit edhe nëpërmjet rritjes së konsumit shoqëror me ritme më të shpejta se rritja e fondit të pagës së drejtpërdrejtë. Si pasojë e zbatimit të kësaj politike fondi i konsumit shoqëror në total në vitin 1975 ishte 2,1 herë më i madh se në vitin 1965. Kjo ka bërë të

mundur plotësimin gjithnjë e më mirë të nevojave të përbashkëta të punonjësve në fushën e arsimit, të kulturës, të shëndetësisë dhe të një radhë shërbimesh të tjera socialkulturore.

Në bazë të orientimeve të Kongresit të 6-të të Partisë u morën masa të rëndësishme për përmirësimin e sistemit të pagave. Me vendimin e Komitetit Qendror të Partisë dhe të Këshillit të Ministrave të muajit prill 1976 pagat e larta mbi 900 lekë u ulën, u rritën pagat e punëtorëve të ndërmarrjeve bujqësore dhe u morën masa të reja në dobi të fshatit. Zbatimi i këtyre masave u shoqërua me furnizimin më të mirë të tregut me mallra të përdorimit të gjerë, me asortiment e me cilësi më të mirë dhe me çmime të qëndrueshme.

U ngushtuan më tej diferenat në pagat midis grupeve e kategorive të ndryshme të punonjësve, si dhe në të ardhurat midis fshatit e qytetit. Raporti midis pagës mesatare të punëtorëve dhe pagave më të larta të nëpunësve tani është 1 me 2, nga 1 me 2,5 që ishte. Ky është një kurs i drejtë, revolucionar, të cilin Partia jonë e zbaton me konsekuencë.

Një nga problemet që ka preokupuar vazhdimisht Partinë ka qenë dhe është ngushtimi i dallimeve midis qytetit dhe fshatit. Në këtë çështje ajo është udhëhequr nga parimi se socializmi nuk ndërtohet vetëm në qytet dhe as vetëm për klasën punëtore, por ndërtohet edhe në fshat, edhe për fshatarësinë.

Dallimet në të ardhurat reale për frymë midis fshatit dhe qytetit, të shkaktuara nga kushtet objektive të prapambetjes së madhe ekonomike e sociale që tra-

shëgoi fshati ynë nga e kaluara, përbëjnë një kontraktë, e cila po kapërcehet hap pas hapi. Institucionet arsimore, kulturore e shëndetësore janë përhapur edhe në fshatrat më të largëta. Pas fitores së madhe të elektrifikimit të të gjithë vendit, u përfundua edhe lidhja telefonike e të gjitha fshatrave dhe po punohet që kudo të shkojë rruga automobilistike. Në fshat u vendosën pensionet edhe për kooperativistët dhe janë zgjidhur një varg problemesh të tjera me karakter shoqëror. Me vendimin e prillit 1976 shteti ka marrë përsipër të përballojë në fshat, njëloj si edhe në qytet, shpenzimet për masat socialkulturore. Përqindja e pensioneve të kooperativistëve u ngrit, duke u njësuar me atë të punonjësve të qytetit. Po kështu u ngrit pensioni minimal i tyre. Në mënyrë të centralizuar grave kooperativiste u jepet shpërblim për lejen e lindjes.

Për ngushtimin e mëtejshëm të dallimeve midis fshatit e qytetit politika e Partisë ka synuar dhe synon që të ardhurat e popullsisë fshatare të rriten më shpejt se ato të popullsisë qytetare. Në pesëvjeçarin e ardhshëm ritmet e rritjes së të ardhurave reale për frymë në fshat do të jenë mbi 3 herë më të larta se në qytet.

Vënia në jetë e gjithë këtyre masave në dobi të fshatit, pa prekur nivelin e jetesës së qytetarëve, ka forcuar dhe do të forcojë edhe më tepër aleancën e klasës punëtore me fshatarësinë kooperativiste dhe diktaturën e proletariatit në vendin tonë.

Partia ka si qëllim ta bëjë jetën e popullit sa më të lumtur, të sigurojë ngritjen e përgjithshme të mirëqenies. Por rëndësi ka të kuptohet nga të gjithë se, për

arritjen e këtyre objektivave, faktori kryesor ka qenë dhe mbetet mobilizimi i gjithanshëm i punonjësve të qytetit e të fshatit për të shtuar prodhimin socialist, për të rritur rendimentin në punë, duke u udhëhequr nga parimi ynë revolucionar që, përpara se të pretendohet nga shoqëria, t'i jepet asaj sa më shumë.

5. — Të ngremë më lart drejtimin shkencor të ekonomisë

Partia u ka kushtuar një kujdes të veçantë ngritjes së nivelit shkencor të drejtimit e të planifikimit të ekonomisë dhe përsosjes së tyre nëpërmjet zbatimit të parimit të centralizmit demokratik, të drejtimit unik dhe të vijës së masave.

Drejtimi i ekonomisë ka ardhur duke u përmirësuar dhe është ngritur në një nivel më të lartë, janë forcuar më tej disiplina, kontrolli dhe ndjenja e përgjegjësisë në punë, nga baza deri në qendër, dhe është rritur roli i masave. Për këtë kanë ndikuar pozitivisht masat që mori Partia për rritjen e rolit të organeve të pushtetit dhe të ekonomisë në bazë, për thjeshtimin e aparateve dhe për tërheqjen më gjerësisht të punonjësve në drejtimin e ekonomisë.

Partia ka punuar e ka luftuar me këmbëngulje që të kuptohet mirë dhe nga të gjithë se, si në çdo fushë tjetër, edhe në ekonomi, drejtimi ka një karakter të thellë politik dhe ideologjik. Përndryshe ai merr karakter të njëanshëm dhe rrezikohet nga ekonomizmi

e teknokratizmi. Zbatimi i plotë dhe i drejtë i politikës ekonomike marksiste-leniniste të Partisë, i orientimeve dhe i direktivave të saj, ka qenë dhe mbetet çështja themelore në tërë procesin e drejtimit të ekonomisë.

Në luftën për përsosjen e organizimit e të drejtimit të ekonomisë, faktori vendimtar ka qenë dhe është rritja e vazhdueshme e rolit udhëheqës të Partisë në gjithë veprimtarinë e ndërmarrjeve, të kooperativave bujqësore, organeve të pushtetit dhe të ekonomisë. Duke luftuar për forcimin e rolit udhëheqës të Partisë në ekonomi, organizatat e Partisë të mënjanojnë shfaqjet që vihen re në disa raste, kur ato dublojnë organet shtetërore dhe ekonomike.

Partia e ka konsideruar dhe e konsideron pjesëmarrjen e gjerë të punonjësve në drejtimin e ekonomisë si një çështje themelore të parimit të centralizmit demokratik. Ajo ka kritikuar e ka dënuar si të huaja konceptet teknokratike e intelektualiste që i shikojnë masat thjesht si fuqi punëtore, si dhe shfaqjet e formalizmit në dëgjimin dhe tërheqjen e mendimit të tyre. Klasa jonë punëtore, e cdukuar dhe e udhëhequr nga Partia, luan një rol të pazëvendësueshëm në organizimin e drejtimin e prodhimit dhe të krejt jetës politike, ekonomike e shoqërore të vendit. Aparatet administrative dhe të ekonomisë janë në shërbim të klasës punëtore dhe të masave të tjera punonjëse dhe, si të tilla, ato duhet t'u nënshtrohen tërësisht interesave, vullnetit, disiplinës dhe kontrollit të tyre.

Sot, kur prodhimi shoqëror merr përpjesëtime të gjera, kur problemet ekonomiko-shoqërore bëhen më

të ndërlikuara, është e domosdoshme që veçanërisht dikasteret dhe institucionet qendrore të përsosin drejtimin dhe organizimin shkencor të ekonomisë, të revolucionarizojnë më tej metodën dhe stilin e punës së tyre, të mbajnë përgjegjësi të plotë për realizimin e detyrave të planit dhe për vënien në jetë të direktivave e të orientimeve të Partisë. Ato të forcojnë kontrollin dhe ndihmën për organet e bazës, të njohin nga afër gjendjen, t'u japin zgjidhje në kohë kërkesave që ngre baza dhe të ndërmarrin studime shkencore për zhvillimin e degëve dhe të sektorëve të tyre.

Partia është kujdesur vazhdimisht për ngritjen e nivelit shkencor të planifikimit, që në planin ekonomik-shoqëror të gjejnë konkretizim sa më të plotë politika ekonomike, orientimet dhe direktivat e saj për zhvillimin e pandërprerë të forcave prodhuese dhe për përsosjen në rrugë revolucionare të marrëdhënieve socialiste në prodhim.

Sistemi ynë i planifikimit ka qenë dhe është i drejtë. Ai është përmirësuar vazhdimisht, janë konsoliduar baza dhe fryma e shëndoshe revolucionare, karakteri klasor i tij. Armiku Abdyl Këllezi u orvat me të gjitha mënyrat për t'i shtrembëruar parimet e planifikimit tonë socialist, për ta zhveshur atë nga përmbajtja e tij socialiste dhe për ta futur ekonominë në rrugën e vet-administrimit revizionist. Kjo veprimtari armiqësore dhe antimarksiste u godit ashpër dhe me forcë nga Partia dhe nuk u lejua që ajo të gjente fushë veprimi.

Hartimi i një plani të studiuar dhe të ndërtuar mbi baza më të shëndosha shkencore ka rëndësi vendimtare

për ndërtimin me sukses të socializmit. Përsosja më tej e karakterit shkencor të tij lidhet ngushtë me aktivizimin e gjerë të masave në procesin e planifikimit, me pasqyrimin e plotë në planet e shtetit të mendimit krijues dhe të propozimeve të vlefshme të punonjësve. Përvoja e përparuar të zbatohet si tregues i detyrueshëm për planifikimin e prodhimit, të punës, të materialeve e të kostos në të gjithë sektorët e ekonomisë. Kjo është edhe rruga për të luftuar kundër shfaqjeve të subjektivizmit e të voluntarizmit, kundër rutinës e praktikizmit të ngushtë në planifikim. Hartimi i një plani shkencor të bazuar në vijën e Partisë dhe në ligjet ekonomike të socializmit ndihmon që proceset ekonomike e shoqërore të ecin në rrugë të drejtë, ekonomia të forcohet pa ndërprerje.

Për përsosjen e planifikimit dhe për ngritjen e nivelit shkencor të tij detyra të rëndësishme u dalin veçanërisht Komisionit të Planit të Shtetit, Ministrisë së Financave dhe gjithë organeve drejtuese të ekonomisë. Organet e planifikimit duhet të njohin më thellë politikën ekonomike të Partisë, kërkesat e ligjeve ekonomike të socializmit, jetën e gjallë dhe përvojën revolucionare të masave. Ato të ndjekin më mirë proceset e riprodhimit të zgjeruar socialist dhe t'i pasqyrojnë ato në mënyrë sa më harmonike në planin unik e të përgjithshëm të zhvillimit ekonomik e shoqëror, si dhe në bilancin e përgjithshëm të ekonomisë popullore.

Ngritja e nivelit të drejtimit të ekonomisë është e lidhur ngushtë me zbatimin e një kontrolli të rreptë nga të gjitha organet dhe në çdo hallkë të ekonomisë.

Ky kontroll, që duhet të ngrihet në një nivel më të lartë, siguron zbatimin e drejtë të politikës ekonomike, të vendimeve të Partisë dhe të ligjeve të shtetit.

Komiteti Qendror i Partisë dhe Këshilli i Ministrave kanë tërhequr disa herë vëmendjen e Ministrisë së Financave dhe të Drejtorisë së Përgjithshme të Bankës për të vendosur kudo kontroll dhe disiplinë të rreptë financiare. Por ato nuk e kanë kryer si duhet këtë funksion të rëndësishëm. Me masat që u morën, po mënjanohen konceptet dhe praktikrat e dëmshme burokratike e liberale, që janë vërtetuar në këta sektorë.

Partia ka theksuar që financa e llogaria në të gjitha hallkat e ekonomisë të mos mbeten asnjëherë thjesht si regjistruese, llogaritëse dhe shpërndarëse të fondeve monetare, por të veprojnë në mënyrë aktive në të gjitha fazat e hartimit të planit dhe të realizimit të tij. Organet financiare e bankare, duke forcuar kontrollin dinamik me anë të lekut, të bëhen barrikadë për të parandaluar çdo veprim që bie në kundërshtim me disiplinën e planit e të financës.

Plani i shtetit përfshin një kompleks të tërë treguesish ekonomikë e financiarë. Prandaj edhe lufta e përpjekjet e organizatave të Partisë, e organeve shtetërore dhe e gjithë punonjësve duhen përqendruar në atë që plani të plotësohet jo vetëm në global, por, me doemos, në të gjithë treguesit, në sasi, në asortiment, në cilësi, në rendiment e në kosto. Partia duhet t'i edukojë masat që ato ta kuptojnë thellë se këta tregues të planit janë të lidhur ngushtë e në unitet organik me njëri-tjetrin.

6. — Të kuptohet dhe të zbatohet drejt parimi i mbështetjes në forcat e veta

Ndërtimi i plotë i shoqërisë socialiste lidhet ngushtë me kuptimin dhe zbatimin në çdo hap dhe në çdo fushë të jetës të parimit të mbështetjes në forcat e veta. Ky parim i madh marksist-leninist, me përmbajtje të thellë revolucionare, është jo vetëm një ligjësi e ndërtimit të socializmit, por edhe një domosdoshmëri imperative në kushtet e vendit tonë për t'u bërë ballë me sukses bllokadave e rrethimit të armiqve.

Mbështetja në forcat e veta ka qenë një parim, nga i cili Partia dhe populli ynë janë udhëhequr kurdoherë, që në kohën e Luftës Nacionalçlirimtare, qysh kur luftohej me parullën «Liria nuk dhurohet, por fitohet nga vetë populli». Edhe në luftën për ndërtimin e socializmit dhe mbrojtjen e atdheut Partia ndjek dhe zbaton me konsekuencë këtë parim. Liria e fituar, të gjitha sukseset e arritura, jeta jonë socialiste e pavarur janë një vërtetim në praktikë i konkluzionit leninist se mbështetja në forcat e veta, faktori i brendshëm, është faktori vendimtar si në luftën për fitoren e revolucionit e për marrjen e pushtetit, ashtu edhe në atë për ndërtimin e socializmit dhe mbrojtjen e atdheut.

Partia jonë ka mbrojtur e mbron pikëpamjen se mbështetja në forcat e veta nuk është një politikë e përkohshme e koniunkturale, por një domosdoshmëri objektive për çdo vend, të madh ose të vogël, të përparuar ose të prapambetur, një parim i zbatueshëm, si në luftë-

rat çlirimtare e në revolucionin proletar, ashtu edhe në ndërtimin e socializmit e mbrojtjen e atdheut. Duke zbatuar këtë parim, i mbyllen të gjitha shtigjet vërshimit të kredive të bankave e të shteteve borgjeze e revizioniste, me anë të të cilave imperialistët e social-imperialistët skllavërojnë vende e popuj, thithin gjakun e djersën e tyre. Të ashtuquajturat ndihma të imperialistëve dhe të socialimperialistëve për vendet në zhvillim përbëjnë një mashtrim të madh dhe synojnë të shfrytëzojnë ekonominë e këtyre vendeve e t'u diktojnë politikën imperialiste.

Propaganda borgjezo-revizioniste përpiqet të përhapë e të kultivojë te popujt, sidomos në vendet në zhvillim, ndjenjën e përruljes e të nënshtrimit ndaj fuqive të mëdha imperialiste. Revizionistët sovjetikë, sidomos, shtrembërojnë thelbin revolucionar të parimit të mbështetjes në forcat e veta dhe e quajnë atë si «shkarje në pozitat e nacionalizmit të ngushtë», si «largim nga pozitat e internacionalizmit proletar», si «heqje dorë nga ndihma reciproke midis vendeve socialiste». Me këto teza antimarksiste ata kërkojnë të përliqjin politikën e tyre të ekspansionit imperialist dhe praktikën e shfrytëzimit kapitalist të vendeve të tjera. Ata synojnë të dobësojnë bindjen e popujve në mundësinë e ndërtimit të një jete të pavarur dhe përgjithësisht në ekzistencën e tyre si kombe të lira.

Duke punuar për ndërtimin e socializmit sipas parimit të mbështetjes në forcat e veta, Partia jonë nuk ka menduar kurrë për krijimin e një ekonomie autar-

kike, të mbyllur në vetvete. Në të njëjtën kohë, duke luftuar kundër çdo ndjenje inferioriteti e përluljeje përpara së huajës nuk ka mohuar dobinë e mendimit përparimtar botëror, arritjet e shkencës e të teknikës të vendeve të tjera. Ajo ka çmuar e çmon kurdoherë përvojën revolucionare të të gjithë popujve, gjithçka që i shërben çështjes së emancipimit e të përpërimit të njerëzimit.

Mbështetja në forcat e veta jo vetëm nuk e përjashton bashkëpunimin dhe ndihmën reciproke midis forcave revolucionare e socialiste, por e presupozon atë. Ndihma që revolucionari fitimtar u jep vendeve e popujve që luftojnë për çlirimin kombëtar e shoqëror, ndihma reciproke midis vendeve që ndërtojnë socializmin, janë detyra internacionaliste. Ato janë të zhveshura nga çdo lloj interesi dhe frymëzohen nga interesat e lartë të marksizëm-leninizmit. Këto ndihma janë jo vetëm në interesin e vendit që i merr, por dhe të atij që i jep, sepse fitorja e socializmit në çdo vend i shërben fitores së revolucionit edhe në vendet e tjera, fitores së tij mbi kapitalizmin e revizionizmin.

Rruga nëpër të cilën ka ecur vendi ynë, ka forcuar dhe forcon çdo ditë e më shumë bindjen dhe besimin e popullit në drejtësinë e kursit të ndjekur nga Partia, në mundësitë e mëdha që ekzistojnë për të çuar përpara ndërtimin e plotë të shoqërisë socialiste, duke u mbështetur në burimet tona materiale e njerëzore.

Parimi i mbështetjes në forcat e veta kërkon, para së gjithash, të mbështetemi fuqimisht në energjitë krijuese, mendore e fizike të popullit të udhëhequr nga

Partia. Socializmi është vepër e masave, prandaj çdo gjë që prodhohet e krijohet është fryt i punës, i djersës dhe i mendjes së popullit.

Kuptimi i parimit të mbështetjes në forcat e veta është i plotë kur çdo kolektiv e individ plotëson e tejkalon detyrat që i janë ngarkuar, pa kërkuar nga shteti e shoqëria mjete suplementare. Kjo shtron detyrën që, në radhë të parë, të luftohet kudo me vendosmëri për rritjen e rendimentit të punës, për shtimin e prodhimit dhe uljen e shpenzimeve, për ruajtjen, shtimin dhe shfrytëzimin me efektivitet të lartë të makinerive e pajisjeve, për ngritjen e aftësive tekniko-profesionale të punonjësve dhe për thëllimin e revolucionit tekniko-shkencor.

Parimi i mbështetjes në forcat e veta kuptohet drejt kur zbatohet në çdo fushë të veprimtarisë shoqërore, në shkallë kombëtare e rrethi, kur shtrihet në çdo hallkë e qelizë të jetës sonë, në çdo ndërmarrje e kooperativë, në çdo institucion e repart ushtarak, kur kudo punohet e jetohet si në rrethim.

III

TË FORCOJMË VAZHDIMISHT PARTINË, TË RRRITIM MË TEJ ROLIN UDHËHEQËS TË SAJ

Farkëtuese e të gjitha fitoreve që ka arritur populli shqiptar në luftën për çlirimin kombëtar, në revolucionin popullor e në ndërtimin socialist të vendit, është Partia e Punës e Shqipërisë.

Për 35 vjet rresht Partia jonë marksiste-leniniste e udhëheq popullin shqiptar me guxim e urtësi në udhën e revolucionit e të socializmit. Duke kapërcyer vështirësi e pengesa të panumërta, duke përballuar armiq të egër, të jashtëm e të brendshëm, ajo e ka çuar vendin tonë nga fitorja në fitore.

Puna e madhe dhe përpjekjet e gjithanshme për zbatimin e detyrave të Kongresit të 6-të e kanë forcuar dhe revolucionarizuar më tej Partinë, kanë çelikosur unitetin ideologjik e organizativ të radhëve të saj, kanë ngritur në një shkallë më të lartë rolin udhëheqës të saj në tërë jetën e vendit. Lufta për vënien në jetë të vendimeve dhe të detyrave të saj programore në të gjitha drejtimet, për zbatimin revolucionar të parimeve e të normave të Partisë, lufta kundër armiqve të klasës, kundër presionit të gjithanshëm imperialisto-revizio-

nist, e kanë bërë Partinë më luftarake, më të pjekur e më largpamëse.

Detyrat e planit të gjashtë pesëvjeçar, përgjithësisht detyrat e mëdha që qëndrojnë përpara vendit në stadin e sotëm të zhvillimit të tij, shtrojnë nevojën e forcimit të mëtejshëm të Partisë, të ngritjes në një nivel më të lartë të rolit të saj udhëheqës. Një parti e armatosur me ideologjinë marksiste-leniniste dhe me vetë përvojën e saj, e pajisur me unitet mendimi e veprimi dhe e lidhur ngushtë me masat përbën kushtin themelor për mobilizimin e popullit rreth vijës së saj dhe për realizimin e programit të saj revolucionar. Partia është ajo forcë e ndërgjegjshme që i jep luftës së përditshme të masave përmbajtjen politike e ideologjike, i përcakton qëllimet, i sqaron objektivat dhe i tregon rrugët për arritjen e tyre.

1. — Udhëheqja e Partisë në gjithë jetën e vendit — garanci për ndërtimin e plotë të shoqërisë socialiste

Teoria dhe praktika e socializmit, jeta dhe veprimtaria revolucionare e Partisë sonë kanë vërtetuar e vërtetojnë plotësisht se ruajtja dhe forcimi i vazhdueshëm i rolit udhëheqës të Partisë janë vendimtarë për fatet e popullit e të revolucionit. Vetëm nën udhëheqjen e Partisë mund të forcohet e të konsolidohet pushteti popullor, të mbrohet vendi, të zhvillohet ekonomia socialiste, të përparojë kultura, të edukohet njeriu i ri,

të sigurohet marshimi i pandalur drejt komunizmit. Nuk është e rastit që të gjithë armiqtë, të brendshëm e të jashtëm, gjatë gjithë kohëve, tehun e luftës së tyre e kanë drejtuar, para së gjithash, kundër Partisë dhe rolit udhëheqës të saj. Këtë e dëshmoi edhe puna e grupeve armiqësore që u zbuluan e u dënuan këto vitet e fundit nga Partia, të cilat, kudo ku vepruan, u orvatën, në radhë të parë, të dobësonin organizatat e Partisë, t'i sponsonin ato nga roli i tyre udhëheqës.

Në periudhën pesëvjeçare të kaluar roli udhëheqës i Partisë është rritur e forcuar në çdo pikëpamje, në tërë fushat e drejtimet, në bazë e në superstrukturë.

Ky realitet është mishëruar në të gjitha përparimet dhe sukseset e arritura, në vrullin e madh revolucionar në punë e në luftë, që ka përfshirë masat popullore, për zbatimin e vijës së Partisë, të detyrave të ndërtimit socialist e të mbrojtjes së atdheut.

Forcimi i udhëheqjes së Partisë në pushtetin shtetëror i ka dhënë këtij pushteti aftësi më të mëdha drejtuese dhe ekzekutuese, e ka shkundur nga pluhuri i liberalizmit dhe i burokratizmit, e ka afruar më shumë me masat, e ka vënë më mirë nën kontrollin e tyre.

Rritja e rolit udhëheqës të Partisë në ekonomi e ka forcuar më tej bazën socialiste, i ka bërë edhe më të qarta perspektivat e zhvillimit të saj me ritme të shpejta, i ka shtuar bindjen e mobilizimin e masave në plotësimin e detyrave të planit, e ka ngritur nivelin shkencor të drejtimit të ekonomisë mbi baza marksiste-leniniste, duke i dalë përpara rrezikut të shtrembërimeve borgjezo-revizioniste.

Kulturës e arsimit, letërsisë dhe arteve udhëheqja e shëndoshë e Partisë u ka dhënë një zhvillim, një drejtim dhe një përmbajtje më të thellë klasore revolucionare, një forcë më të madhe edukuese e mobilizuese, i ka lidhur më tepër me popullin, me klasën punëtore dhe me fshatarësinë kooperativiste, me detyrat e mëdha të revolucionit tonë socialist.

Forcimi i udhëheqjes së Partisë e ka ngritur në një shkallë më të lartë edhe fuqinë mbrojtëse të atdheut, duke e përsosur nga çdo pikëpamje zbatimin e mësimit marksist-leninist të armatosjes dhe të përgatitjes për mbrojtje të mbarë popullit, duke e forcuar karakterin popullor të forcave të armatosura.

Rritja e rolit udhëheqës të Partisë pasqyrohet në përsosjen e mëtejshme të punës së madhe që ajo zhvillon për edukimin klasor ideopolitik të masave, për ngritjen e nivelit të ndërgjegjes së tyre sa më afër nivelit të ndërgjegjes së saj, si edhe për organizimin dhe mobilizimin e masave në luftë për zbatimin e detyrave të saj programore.

Roli udhëheqës i Partisë nuk sigurohet e nuk afirmohet vetvetiu, vetëm nga fakti se Partia është në fuqi. Rritja dhe forcimi i rolit udhëheqës të Partisë sigurohen nëpërmjet luftës këmbëngulëse politike, ideologjike, organizative për zbatimin e vijës së saj të përgjithshme, të vendimeve e të direktivave, të parimeve dhe të normave të saj. Ai forcohet nëpërmjet luftës së ashpër klasore kundër çdo shkeljeje dhe çdo shtrembërimi të tyre, kundër ideologjisë borgjeze e revizioniste, kundër armiqve të jashtëm e të brendshëm, si edhe armiqve

në gjirin e saj. Ky rol forcohet e konsolidohet në luftën e përditshme në krye të masave për ndërtimin socialist të vendit.

Udhëheqja e Partisë është një dhe e pandarë. Ajo realizohet vetëm kur zbatohen me sukses ideologjia dhe politika marksiste-leniniste, vendimet e direktivat e saj në të gjitha fushat e në të gjitha drejtimet, në pushtet e në ekonomi, në kulturë e në ushtri, kur gjithë institucionet shtetërore, organizatat shoqërore, tërë kuadrot e punonjësit udhëhiqen, në të gjithë veprimtarinë e tyre, nga kjo ideologji e politikë, nga këto direktiva e vendime.

Tëhu i luftës për forcimin dhe për përsosjen e rolit udhëheqës të Partisë është drejtuar veçanërisht kundër dy rreziqeve të mëdha, që mund ta mpijnë dhe pastaj ta asgjësojnë fare këtë rol, kundër liberalizmit dhe burokratizmit me pjellat e tyre teknokratizmin dhe intelektualizmin.

Shfaqjet e këtyre sëmundjeve, kudo që janë dukur, Partia i ka luftuar me metoda klasore revolucionare, ka zbuluar e ka goditur pa ngurrim gabimet e shtrembërimet, çdo veprim e qëndrim që prek vijën e drejtë dhe normat e saj.

Janë luftuar si shfaqje të liberalizmit qëndrimet e atyre organizatave-bazë dhe të organeve udhëheqëse të Partisë, që bëjnë lëshime dhe nuk luftojnë deri në fund për zbatimin e direktivave. Liberalizmi shfaqet edhe në ato raste kur nuk kërkohet me këmbëngulje plotësimi i vendimeve që merren, kur lihet pas dore kontrolli i zbatimit të këtyre vendimeve, kur i njëjti

problem shqyrtohet disa herë, për të merret vendim pas vendimi, por ai mbetet pa u zgjidhur dhe detyrat nuk realizohen. Njësoj janë luftuar edhe ato shfaqje kur nuk merren fare vendime, nuk caktohen fare detyra ose formulohen këto me fraza të përgjithshme dhe zbatimi konkret i tyre nuk mund të kontrollohet.

Roli udhëheqës i Partisë në të gjitha hallkat e saj është forcuar vazhdimisht në luftë kundër çdo ndikimi burokratik e teknokratik të aparateve shtetërore, ekonomike, ushtarake mbi organizatat-bazë. Një ndikim i tillë u ndie i fortë në disa organizata-bazë të institucioneve qendrore, si: në Komisionin e Planit të Shtetit, në Ministrinë e Industrisë e të Minierave, në Ministrinë e Tregtisë, në Ministrinë e Bujqësisë, në ndërmarrjet e naftës, në ushtri dhe në disa institucione arsimore e kulturore. Ky ndikim çoi në dobësimin e rolit të këtyre organizatave, në prirje për të vënë teknikën mbi politikën, rolin e specialistit mbi atë të Partisë. Këtu u shfaqën edhe mentalitete jomarksiste se udhëheqin e drejtojnë kuadrot e jo Partia me organet e organizatat e saj.

Nga ndikimet burokratike nuk janë të imunizuara as aparatet e Partisë, të cilat, ashtu si aparatet shtetërore dhe ekonomike, mund të preken nga burokratizmi e të bëhen bartëse të tij. Edhe punëtori i Partisë mund të shndërrohet në burokrat e në teknokrat, në qoftë se shkëputet nga parimet dhe nxjerr në plan të parë teknikën, punën me letra, rutinën zyrtare. Kjo nuk është një gjë e panjohur. Partinë Bolshevike e mbytën «aparatçikët» famëkëqij. Ata, tok me kuadrot e tjerë

të burokratizuar të aparatit shtetëror, që ishin larguar nga rruga e klasës punëtore, nga mësimet e Leninit e të Stalinit, u bënë mbështetja kryesore e Hrushovit, e Brezhnjevitet dhe e uzurpatorëve të tjerë, të cilët kryen kundërrevolucionin, duke ua rrëmbyer nga duart udhëheqjen klasës punëtore dhe partisë së saj.

Me gjithë goditjet dërrmuese që kanë marrë shfaqjet e liberalizmit e të burokratizmit, që dëmtojnë rolin udhëheqës të Partisë, ato mund të ngrenë krye në çdo çast në qoftë se lufta kundër tyre nuk zhvillohet e pandërprerë në të gjitha hallkat e Partisë, në qoftë se nuk kuptohet thellë dhe nuk zbatohet në çdo organizatë-bazë dhe në çdo organ udhëheqës partie, në çdo kohë e në çdo rrethanë, parimi, sipas të cilit, në Parti kurrkush nuk mund të diktojë vullnetin dhe dëshirat e tij. Atje çdo gjë vendoset vetëm në bazë të ideologjisë e të politikës proletare të Partisë, të normave të saj.

Një nga faktorët kryesorë, që i ka dhënë mundësi Partisë sonë të sigurojë gjatë gjithë jetës së saj rolin e vet udhëheqës, hegjemoninë e klasës punëtore në një mënyrë aq të plotë, aq monolite dhe efektive, është uniteti i saj i çeliktë ideologjik dhe organizativ. Ky unitet ka qenë arma më e fuqishme në duart e Partisë për t'u bërë ballë goditjeve të armiqve nga jashtë e nga brenda, për të kapërcyer çdo vështirësi dhe për të plotësuar me nder detyrat e saj në revolucion e në ndërtimin socialist.

Përballë këtij uniteti u dërrmuan edhe grupet armike që u zbuluan në periudhën midis Kongresit të 6-të dhe të 7-të. Asgjësimi i veprimtarisë armiqësore të

këtyre grupeve e ka bërë unitetin ideologjik dhe organizativ të Partisë edhe më monolit, edhe më luftarak.

Shumë herë gjatë historisë së vet Partia është ndeshur me armiq e tradhtarë të futur në radhët e saj. Të gjithë këta tradhtarë, së bashku me armiq të jashtëm, kanë thurur plane e komplete kundër Partisë dhe vendit tonë, por ata s'kanë mundur t'i realizojnë dot, sepse janë zbuluar e demaskuar nga Komiteti Qendror dhe nga e gjithë Partia, janë flakur jashtë Partisë, janë goditur e dënuar nga Partia e mbarë populli dhe, kur ka qenë e nevojshme, edhe nga ligjet e diktaturës së proletariatit. Partia jonë nuk ka lejuar dhe nuk do të lejojë kurrë ekzistencën e fraksioneve në gjirin e saj, ajo ka pasur dhe ka një vijë të vetme, një vijë marksiste-leniniste, të cilën e ka mbrojtur me besnikëri dhe e ka zbatuar me vendosmëri.

Siç është vërtetuar nga përvoja negative e Partisë Komuniste të Jugosllavisë, e Partisë Komuniste të Bashkimit Sovjetik dhe e një vargu partish të tjera komuniste e punëtoresh, që tradhtuan çështjen e marksizëm-leninizmit, degjenerimi borgjez i partisë së klasës punëtoresh lidhet drejtpërdrejt edhe me heqjen dorë prej parimeve dhe prej normave të partisë proletare, ose me shndërrimin e tyre në formula të vdekura.

Prandaj, për të ruajtur dhe për të forcuar unitetin, për të realizuar udhëheqjen e padiskutueshme të klasës punëtoresh, rëndësi vendimtare ka zbatimimi me besnikëri e në mënyrë revolucionare i vijës së Partisë, i parimeve dhe i normave leniniste në veprimtarinë e çdo organi udhëheqës, të çdo organizate-bazë dhe të çdo komunisti.

Vetëm kështu nuk u lihet vend të metave e dobësive të lulëzojnë e të kthehen në sëmundje të pashërueshme, të cilat i shfrytëzon armiku i klasës për qëllimet e veta kundër Partisë e kundër socializmit.

Në disa organizata-bazë janë vërejtur grindje e tarafe, që e kanë burimin në interesin e ngushtë vetjak, në lidhjet e sëmura të fafesisit e të familjaritetit etj. Për eliminimin e këtyre shfaqjeve të dëmshme kërkohet të bëhet një punë e madhe edukuese, e gërshetuar edhe me masa organizative, për të forcuar kudo unitetin, për të mbajtur në çdo rast një qëndrim të drejtë e parimor.

Uniteti i Partisë është unitet luftarak, unitet akcioni, unitet revolucionarësh. Jeta e gjallë e Partisë sonë nuk e duron të ketë organizata-bazë me unitet formal, ku të mbisundojë një atmosferë «qetësie», një jetë e vakët, ku në mbledhje të gjithë janë dakord, por jashtë nuk mobilizohen për të zbatuar detyrat dhe qëndrojnë indiferentë. Uniteti i vërtetë dhe i qëndrueshëm i partisë së klasës punëtore dhe i çdo organizate të saj ruhet e forcohet vazhdimisht vetëm me luftën e të kundërtave në gjirin e partisë, me debate, me kritikë e autokritikë parimore, duke zbatuar plotësisht vijën e partisë, vendimet e direktivat, parimet e normat proletare të saj.

Praktika revolucionare e deritanishme na mëson se udhëheqja e partisë realizohet plotësisht dhe përsoset pareshtur, kur të gjitha organet udhëheqëse, të çdo shkalle, dhe të gjitha organizatat-bazë janë në rolin udhëheqës, kur e tërë masa e komunistëve është në pararojë.

Rëndësi vendimtare për realizimin e udhëheqjes së Partisë ka organizata-bazë. Njëpërmjet saj sigurohet roli udhëheqës i Partisë në çdo qelizë të jetës së vendit. Organizata-bazë është themeli i Partisë. Sa më i çeliktë të jetë ky themel, aq më e fortë, aq më e çeliktë do të jetë e gjithë Partia.

Roli i organizatave-bazë është ngritur sidomos në procesin e luftës klasore për zbatimin e vendimeve të plenumeve të 4-t, të 5-të, të 6-të e të 7-të të Komitetit Qendror. Është revolucionarizuar jeta e brendshme e tyre, ato merren më mirë me problemet më të rëndësishme të qendrave të punës e të prodhimit, kanë rritur më tej iniciativën për plotësimin e detyrave. Ky forcim e gjallërim i organizatave-bazë, që përbën një nga faktorët më të rëndësishëm të sukseseve të arritura nga Partia dhe nga masat popullore në pesëvjeçarin e kaluar, është një garanci e shëndoshë për zbatimin e plotë të detyrave që do të shtrojë ky Kongres.

Me gjithë sukseset e arritura, është e domosdoshme të mbajmë parasysh edhe dobësitë e vërtetuara, me qëllim që të mos na përsëriten rastet e hidhura të atyre organizatave-bazë, të cilat u lanë shteg armiqve të vepronjë e të dëmtojnë punën e Partisë, të pushtetit, të ekonomisë e të kulturës. Të meta e dobësi ka pasur edhe në disa organizata të tjera, që kanë lejuar shkelje e shtrembërime të direktivave e të normave të Partisë, mosplotësim të detyrave e të planit, manifestime të shfaqjeve të huaja për ideologjinë proletare, që nuk kanë siguruar rolin pararojë të çdo komunisti.

Partia ka luftuar e do të luftojë vazhdimisht që

organizatat-bazë të bëhen e të qëndrojnë kurdoherë vatra të zjarra revolucionare, ku në zgjidhjen e çdo problemi të mbizotërojnë mendimi klasor, ideologjia proletare dhe guximi marksist-leninist. Në organizatën-bazë komunistët armatosen për të luftuar, për të zbatuar strategjinë e taktikën që i çojnë Partinë, klasën punëtore dhe gjithë masat punonjëse në fitore. Atje farkëtohen cilësitë e komunistëve, atje këta mbruhën me partishmërinë proletare, me vullnetin e pathyeshëm në punë e në jetë.

Rolin e vet udhëheqës organizata-bazë e kryen kur merret me problemet më të rëndësishme, lufton për mbrojtjen dhe zbatimin e drejtë të vijës së Partisë, vepron kurdoherë me iniciativë, pa pritur që çdo gjë t'i diktohet nga lart, siguron rolin pararojë të çdo komunisti. Ky duhet të jetë edhe preokupimi më i madh i komiteteve të Partisë në terren e në ushtri.

Organizata-bazë mund të veprojë plotësisht si organizëm udhëheqës, kur bëhen debate e ballafaqime, kur kërkohet llogari për punën dhe kur tek të gjithë komunistët ekziston guximi për të kritikuar pa druajtje e pa rezerva gjithë ata që gabojnë, pavarësisht nga funksioni drejtues në Parti, në shtet, në ushtri e kudo. Çdo epror, ministër, drejtor, komandant a sekretar qoftë, është i detyruar të japë llogari deri më një për veprimtarinë e vet si komunist e si kuadër.

Askujt nuk i lejohet të spekulojë dhe të kërkojë të vërë veten mbi organizatën-bazë, t'i imponojë asaj mendimet e tij, të kufizojë e të mbytë kritikën e komunistëve ndaj tij ose ndaj sektorit të punës që ai

drejton. Në organizatën e Partisë s'ka hierarki, s'ka grada e tituj. Parimet dhe normat e Partisë janë të detyrueshme dhe duhet të zbatohen nga çdo komunist, ndryshe nuk mbrohet e nuk forcohet Partia.

Është detyrë e çdo organizate partie dhe e çdo komunisti ta kuptojë thellë ideologjikisht rëndësinë e armës së mprehtë të kritikës e të autokritikës dhe ta përdorë atë me guxim, kur është fjala për mbrojtjen e çështjes së Partisë. Të bësh autokritikë nuk do të thotë vetëm të pranosh gabimet. Rëndësi të madhe ka të analizosh gabimin, të nxjerrësh ndershmërisht shkaqet e tij. Partia duhet t'i formojë të gjithë komunistët, pa përjashtim, si trima, që të kenë guxim të zbulojnë e të kritikojnë pa druajtje gabimet e veta dhe të shokëve të tyre. Atje ku ka vazhdimisht kritikë dhe autokritikë të drejtë e të rreptë, nuk lëshojnë rrënjë sëmundjet që i kanosen Partisë, nuk gjen terren puna e armikut të klasës, atje sigurohet një mobilizim më i madh për zbatimin e vendimeve dhe të direktivave, rritet roli pararojë i komunistëve dhe forcohet udhëheqja e Partisë në përgjithësi.

Faktor bazë që rrit forcën organizuese dhe drejtuese të organizatave të Partisë është ndjekja e vazhdueshme e zbatimit të detyrave, kontrolli i zbatimit të direktivave dhe të vendimeve të Partisë. Pa kontroll nuk ka si të vërtetohet drejtësia e direktivës, rezultati i punës së bërë, nuk mund të njihen e të zbulohen vesh-tirësitë, pengesat, dobësitë, kontradiktat dhe të merren masa për kapërcimin e tyre. Pa kontroll nuk ka kërkesë llogarie, nuk ka kritikë e autokritikë, nuk ka përpjekje

e luftë për realizimin e detyrave. Të kontrollosh s'do të thotë të dyshosh për çdo gjë, të mos kesh besim te shoku. Kontrolli është detyrë partie dhe bëhet për të mbrojtur e për të zbatuar vijën, parimet dhe normat e Partisë.

Roli udhëheqës i organizatave-bazë dhe i gjithë Partisë do të rritet e do të forcohet duke rritur e duke forcuar më tej rolin pararojë të komunistëve, duke e bërë çdo anëtar partie një udhëheqës të vërtetë masash. Pa rolin pararojë të komunistëve s'mund të ketë parti pararojë të klasës punëtore, s'mund të ketë parti udhëheqëse të masave popullore.

Komunisti ka detyrë të luftojë vetë për ta mbajtur lart këtë emër. Kjo arrihet me punë e luftë revolucionare, me qëndrime klasore e sjellje shembullore, me përpjekje të vazhdueshme për ngritjen ideopolitike, kulturore-arsimore e profesionale. Kështu, ai do ta ndiejë veten gjithnjë ushtar besnik të Partisë, të denjë për titullin e lartë që mban.

Një kujdes të veçantë ka treguar Komiteti Qendror për të forcuar dhe për të përsosur rolin udhëheqës të plenumeve të komiteteve të Partisë të rretheve dhe të komiteteve të Partisë në ushtri, për të drejtuar edhe më mirë gjithë veprimtarinë e organizatave-bazë, të organeve të pushtetit, të ekonomisë, të ushtrisë, të organizatave të masave, të institucioneve të kulturës e të arsimit.

Një nga kërkesat e rëndësishme që ka shtruar Partia, ka qenë dhe mbetet vënia e plenumit në raport të drejtë me byronë. Partinë e ka preokupuar prirja jo e

drejtë, që është manifestuar në disa raste, e vënies, praktikisht, të byrosë mbi plenumin, e mbivlerësimit të rolit të byrove dhe e nënvleftësimit të rolit të plenumeve. Ajo ka luftuar çdo shfaqje të kultit të byrove e të sekretarëve.

Si rrjedhim, është rritur më tej autoriteti i plenumeve, është ngritur në një shkallë më të lartë aftësia e tyre udhëheqëse, organizuese e kontrolluese në të gjitha fushat. Anëtarët e plenumeve e ndiejnë më thellë përgjegjësinë që kanë për realizimin e udhëheqjes kolegjiale.

Plenumi është forumi më i lartë, midis dy konferencave, që udhëheq gjithë punët e Partisë në rreth. Byroja nuk mund të zëvendësojë kurrë plenumin dhe nuk mund të kryejë në asnjë mënyrë detyrat e veta jashtë vendimeve të tij, jashtë kontrollit të anëtarëve të plenumit. Ajo është e detyruar të japë llogari për veprimtarinë e saj përpara plenumit. Nga këto parime nuk përjashtohet as Komiteti Qendror e as Byroja e tij Politike.

Për rritjen e rolit të plenumeve është e nevojshme të bëhet një luftë më këmbëngulëse e sistematike që të arrihet plotësisht zhvendosja e qendrës së gravitetit të udhëheqjes nga byrotë te plenumet. Kjo kërkon, në mënyrë të veçantë, të thellohet më tej kritika dhe autokritika në plume për të gjithë anëtarët, pa përjashtuar anëtarët e byrosë dhe sekretarët, duke luftuar çdo shfaqje të megalomanisë dhe të prepotencës. Rëndësi të veçantë ka që, në punën e tyre, plenumet e rretheve të përcaktojnë qartë detyrat për byrotë dhe

t'i ngarkojnë ato me përgjegjësi për zbatimin e direktivave të Komitetit Qendror dhe të vendimeve që marrin ato vetë. Në praktikë vërchen raste kur disa aparate të komiteteve të Partisë marrin gabimisht mbi vete funksione që u takojnë organeve të zgjedhura. Ky spostim është me pasoja të rënda për rolin udhëheqës të komiteteve të Partisë. Aparatet janë krijuar për t'u shërbyer organeve të zgjedhura, për të lehtësuar e për të ndihmuar punën e tyre dhe jo për t'i zëvendësuar.

Partia jonë i është përmbajtur kurdoherë parimit të kolegjalitetit në punën e organeve udhëheqëse të saj. Mendimi dhe veprimi kolegjal është mendimi dhe veprimi më i thellë e më i drejtë, që ka rolin vendimtar në realizimin e udhëheqjes së Partisë. Kolegjaliteti mënjanon burokracinë e arbitraritetin, gjallëron, në të njëjtën kohë, edhe mendimin e veprimin individual, nuk lë të krijohet rutinë dhe të përhapet konformizmi.

Me rëndësi të veçantë është zbatimi i parimit të kolegjalitetit në politikën e kuadrit, si monopol i Partisë. Të gjithë janë të detyruar t'u nënshtrohen vijës së përgjithshme të Partisë, kritereve, orientimeve, nomenklaturave dhe procedurave që ka caktuar ajo për kuadrin. Asgjë nuk duhet bërë në mënyrë individuale në këtë fushë. Parimi i kolegjalitetit nuk është vetëm një parim bazë ideopolitik, por forcon edhe bindjen tek të gjithë se pozita e çdonjërit është në dorë të Partisë e të klasës. Ndryshe, jo vetëm nuk shmanget subjektivizmi, por kultivohen shumë shfaqje negative, si: servilizmi, frika, arroganca, prepotenca etj.

Udhëheqja kolegjiale e komitetit të Partisë sigurohet e forcohet kur çdo anëtar i tij ndien thellë përgjegjësinë e madhe që i është besuar, merr pjesë aktive në ngritjen dhe në rrahjen e problemeve, në marrjen e vendimeve dhe në zbatimin e tyre.

Forcimi i rolit udhëheqës dhe i gjithë punës kolegjiale të komitetit të Partisë kërkon që këto organe dhe çdo anëtar në veçanti të ndjekin me kujdes punën që bëhet në shkallë rrethi apo njësie ushtarake për të gjitha problemet dhe të luftojnë për zgjidhjen e tyre. Kur veprohet kështu, atëherë mund të thuhet se këto forume me të vërtetë janë në funksionim të vazhdueshëm, gjatë gjithë kohës. Praktikrat e gabuara, që e kufizojnë rolin udhëheqës të komiteteve të Partisë vetëm në mbledhje, duhen luftuar vendosmërisht, sepse janë burokratike, zëvendësojnë me mbledhje punën e gjallë me njerëzit dhe nuk ndihmojnë as forcimin e punës kolegjiale në këto organe, as rritjen e përgjegjësisë personale të anëtarëve të tyre.

Nga disa anëtarë forumesh akoma nuk kuptohet si duhet se përgatitja e mbledhjes, zhvillimi i saj dhe marrja e vendimit, me gjithë rëndësinë e madhe që kanë, shënojnë vetëm fillimin e punës, kurse organizimi në praktikë i luftës për zbatimin e vendimeve është fronti më i gjerë, ku secili anëtar duhet të tregojë iniciativë dhe aftësi si organizator e udhëheqës. Mirëpo ka anëtarë forumesh që, porsa mbaron mbledhja e merren vendimet, qetësohen, mendojnë se e kryen detyrën dhe punën duhet ta bëjnë të tjerët. Çdo anëtar plenar ka detyrë të preokupohet e të luftojë për

zbatimin deri në fund të vendimeve, të mos presë ta aktivizojë dikush tjetër, të mos harrojë se është udhëheqës dhe ka përgjegjësi kolegjiale dhe individuale për të gjitha punët. Ky është një kusht i domosdoshëm që komiteti i Partisë të jetë plotësisht në udhëheqje.

2. — Të forcojmë pareshtur përbërjen proletare të Partisë

Në çdo periudhë të jetës së saj Partia jonë ka luftuar për veti e cilësi të larta të komunistëve, si luftëtarë pararojë. Këto janë forcuar nga viti në vit në luftën për plotësimin e detyrave të ndërtimit socialist, në betejat e ashpra klasore, nëpërmjet forcimit të përbërjes së saj.

Në vitet pas Kongresit të 6-të kanë hyrë në Parti mijëra anëtarë të rinj, ndër bijat dhe bljtë më të mirë të popullit, më të ndërgjegjshëm dhe më të kalitur si revolucionarë, më besnikë e më të vendosur për çështjen e komunizmit, të sprovuar në veprimin revolucionar, të dalluar në luftën për ndërtimin socialist dhe mbrojtjen e atdheut.

Tani në radhët e Partisë militojnë 101 500 komunistë, prej të cilëve 13 500 kandidatë ose 14 500 komunistë më shumë se në Kongresin e mëparshëm. Komunistët zënë mbi 4 përqind të popullsisë. Në efektivin e Partisë 37,5 përqind janë punëtorë dhe 29 përqind kooperativistë.

Punëtorët zënë gjithnjë vendin e parë në gjendjen

shoqërore të Partisë. Organizatat dhe organet e Partisë i janë përmbajtur orientimit për të shtuar radhët e Partisë më shumë nga klasa punëtore: mbi 41 për qind e të pranuarve në Parti kanë ardhur nga kjo klasë, ndërsa 33 për qind nga fshatarësia kooperativiste dhe afër 21 për qind nga nëpunësit, inteligjencia dhe ushtarakët.

Edhe në të ardhmen Partia do t'i japë përparësi shtimit të radhëve të saj nga klasa punëtore.

Organizatat e Partisë të rretheve në përgjithësi e kanë plotësuar edhe porosinë e Kongresit të 6-të për të pranuar më shumë kooperativistë, që të forcohet më tej Partia në fshat e të përmirësohet udhëheqja e saj në kooperativat bujqësore. Kandidatët për anëtarë partie të pranuar nga radhët e kooperativistëve zënë vendin e dytë pas punëtorëve dhe përbëjnë afër dyfishin e të pranuarve nga nëpunësit.

Megjithatë, nga radhët e kooperativistëve duhej të ishin pranuar më shumë, sidomos në disa rrethe, ku rezulton një ulje e pajustificueshme në përqindjen e komunistëve kooperativistë.

Rritja dhe forcimi i Partisë me komunistë kooperativistë mbetet gjithnjë një detyrë e rëndësishme. Synimi është që në perspektivë komunistët me këtë gjendje shoqërore të dalin në vendin e dytë pas punëtorëve.

Vëmendje e përhershme është treguar për pranimin e grave në Parti. Tani shoqet komuniste përbëjnë afër 27 për qind të numrit të përgjithshëm të komunistëve, kundrejt 22 për qind më 1971 dhe 12,5 për qind më 1966.

Zhvillimi i vullshëm material, kulturor-arsimor, ideologjik e shoqëror i vendit tonë, thellimi pa pushim i revolucionit socialist në të gjitha fushat, kanë krijuar kushte më të favorshme që gruaja të marrë pjesë aktive si luftëtare revolucionare në ndërtimin e plotë të shoqërisë socialiste dhe në drejtimin e vendit. Kjo shtron detyrën të ecet me ritëm edhe më të shpejtë në shtimin e radhëve të Partisë me gra komuniste.

Shumica dërrmuese e të pranuarve në Parti gjatë viteve 1971-1976 janë të moshës 30 vjeç e poshtë. Ky fakt dëshmon për lidhjet e çelikta të rinisë sonë me Partinë e me komunizmin, si edhe për kujdesin e vazhdueshëm të Partisë që, duke gërshetuar moshat, të mos plaket kurrë fizikisht, të qëndrojnë gjithmonë e pjekur dhe e re njëkohësisht, si nga mendimi, ashtu edhe nga veprimi revolucionar, Parti e së tashmes dhe e së ardhmes.

Çështjen e forcimit të vazhdueshëm të përbërjes shoqërore të saj Partia e ka parë gjithnjë në lidhje të ngushtë me një varg faktorësh, por, para së gjithash, me cilësinë e komunistëve si luftëtarë proletarë pararojë. Partia ka nevojë për gjak të ri, por për gjak të pastër. Ajo s'ka rendur e s'do të rendë kurrë pas sasisë. Rolin vendimtar në partinë marksiste-leniniste e luan gjithnjë cilësia.

«Anëtarë partie sa për sy e faqe neve s'na duhen edhe sikur të na i falësh»¹, — mëson V. I. Lenini.

---

1. V. I. Lenin, Veprat, vëll. 30, f. 54.

Ky kurs është ndjekur me konsekuencë e vendosmëri edhe në periudhën pas Kongresit të 6-të. Por kjo nuk do të thotë se s'ka pasur dobësi e të meta. Ka organizata-bazë dhe komitete partie që kanë bërë aty-këtu lëshime të palejueshme në zbatimin e kërkesave të përcaktuara nga Partia, që sigurojnë cilësinë e nevojshme të komunistëve si revolucionarë pararojë. Në raste të tjera nuk u është kushtuar sa duhet vëmendja provës dhe përgatitjes ideologjike dhe organizative të kandidatëve, si përpara pranimit, ashtu edhe gjatë stazhit.

Orientimet për forcimin e përbërjes së Partisë me punëtorë, me kooperativistë e me gra, si edhe kërkesa për ta përsosur më tej shtrirjen e saj, janë të domosdoshme të zbatohen jo mekanikisht, por gjithnjë në përputhje të plotë me parimet dhe me normat e Statutit, që të mos preket në asnjë rast cilësia e pranimetve. Duke mbajtur parasysh kriteret e caktuara, pranimet e reja më të shëndosha janë ato që sjellin në Parti aktivistë të dalluar, njerëz të vendosur e besnikë për çështjen e Partisë, kryesisht nga sektorët ku prodhohen të mirat materiale, nga degët më të rëndësishme të prodhimit, nga frontet më të vështira, atje ku janë kushtet për prova më të mëdha, që i shoshitin njerëzit nga ana ideologjike e politike, nga ana e cilësive dhe e veprimit revolucionar.

Afër 82 për qind e komunistëve punëtorë, të pranuar që nga Kongresi i mëparshëm, vijnë nga sfera e prodhimit material. Megjithatë, është e nevojshme të luftohet më mirë që nga klasa punëtore të pranohen

në Parti më shumë punëtorë të degëve krycsore të prodhimit, sidomos të industrisë së rëndë, nxjerrëse e përpunuese, të veprave të mëdha, punëtorë me ndër-gjegje klasore sa më të lartë. Në këto fronte të pranohen më shumë komunistë, sepse, prej këtej, një pjesë e tyre do të shkojnë, sipas nevojave, në sektorë e degë të tjera veprimtarie.

Për cilësinë e pranimeve rëndësi të padiskutueshme ka stazhi i kandidatit, domosdoshmëria dhe drejtësia e të cilit është vërtetuar plotësisht nga praktika. Del e nevojshme të përsosim më tej këtë sistem të sprovuar kalitjeje revolucionare, sipas të gjitha kërkesave dhe udhëzimeve të Partisë.

Populli ynë e ka njohur gjithmonë komunistin si njeriun më të ndershëm, luftëtarin më të vendosur për çështjen e revolucionit e të socializmit, e ka parë kurdoherë në ballë, kurdoherë të gatshëm të shkojë atje ku janë lufta dhe puna më e vështirë. Partia s'mund të lejojë që në radhët e saj të mbahen njerëz të padenjë për titullin e lartë të komunistit. Prandaj spastrimi i atyre që njollosin figurën e komunistit, që humbasin cilësitë e luftëtarit revolucionar pararojë, ose që kanë hyrë kontrabandë në Parti, është një nga rrugët e forcimit të pareshtur të saj. Lenini e ka quajtur spastrimin ligj të zhvillimit të partisë së klasës punëtore të tipit të ri. Ky spastrim në Partinë tonë kryhet në rrugë të zakonshme, në bazë të parimeve e të normave të Statutit, duke zbatuar demokracinë e brendshme dhe duke tërhequr mendimin e masave punonjëse.

Ndër ata që përjashtohen, fare pak janë elementë armiq e antiparti. Të tjerët, edhe pse janë përjashtuar, e ruajnë dashurinë për Partinë e për atdheun socialist, së bashku me popullin ecin në rrugën e saj. Partia ka dhënë porosi që ata të mbahen gjithnjë afër, të aktivizohen, të ndihmohen, të edukohen e të mos lejohet asnjë shfaqje qëndrimi sektar kundrejt tyre.

Rritja e vazhdueshme e Partisë shkon paralel me zgjerimin dhe rritjen e fronteve e të detyrave të ndërtimit socialist e të mbrojtjes së vendit. Plotësimi i nevojave të këtyre fronteve me komunistë nuk mund të përballohet vetëm me anë të pranimeve të reja. Rëndësi të posaçme kanë për këtë qëllim shtrirja e shpërndarja e forcave të Partisë.

Tani janë të rrallë sektorët, repartet e brigadat e prodhimit që nuk kanë komunistë, grup komunistësh, grup partie ose organizatë-bazë. Përparësi në shtrirje e në shpërndarje i është dhënë sferës së prodhimit dhe, brenda kësaj sfere, fronteve kryesore, siç janë: minierat, industria e rëndë përpunuese, ndërtimi i veprave të mëdha, bujqësia etj.

Në pesëvjeçarin e kaluar, më shumë se në çdo pesëvjeçar tjetër, janë dërguar komunistë nga administrata në prodhim dhe nga qyteti në fshat. Sot afër 62 për qind e efektivit të përgjithshëm të komunistëve punojnë në sferën e prodhimit, kurse 82 për qind e këtyre drejtpërdrejt në prodhim. Në kooperativat bujqësore numri i komunistëve që punojnë drejtpërdrejt në prodhim përbën 87 për qind.

Në të ardhmen do të jetë e nevojshme të dërgohen

relativisht më shumë se deri tani komunistë nga qyteti në fshat. Gjithashtu, të përsoset më tej raporti i komunistëve, që punojnë drejtpërdrejt në prodhim, kundrejt komunistëve që punojnë në administratat e sektorëve ekonomikë, në dobi të të parëve, sidomos në ndërtim e në ndërmarrjet bujqësore, ku përqindja e komunistëve, që punojnë drejtpërdrejt në prodhim, është relativisht më e ulët se në sektorë të tjerë të ekonomisë.

Pikësynimi është që të realizohet sa më mirë parimi marksist-leninist, sipas të cilit partia e klasës punëtore, pararoja e kësaj klase, të jetë në ballë të luftës, të punës, në prodhim, gjithkund ku e lyp nevoja. Kështu Partia do të kryejë gjithnjë me sukses rolin e saj udhëheqës, do të realizojë hegjemoninë e klasës së vet.

Ashtu si për përbërjen e Partisë në përgjithësi, Komiteti Qendror ka treguar kujdes të vazhdueshëm edhe për të forcuar përbërjen shoqërore të kuadrit drejtues në Parti, në pushtet, në ekonomi, në organizatat e masave.

Sot në forumet udhëheqëse të Partisë në rrethe e në reparte ushtarake 44,2 për qind janë me gjendje, prejardhje e origjinë punëtore. Kjo çështje dhe fakti tjetër që një pjesë e rëndësishme e anëtarëve të plenumeve të komiteteve të Partisë vazhdojnë të punojnë si punëtorë e kooperativistë drejtpërdrejt në prodhim, edhe pas zgjedhjes së tyre në këto forume, flasin për kujdesin e përhershëm që tregon Partia për të ruajtur e për të forcuar karakterin revolucionar të organeve

udhëheqëse të saj. Edhe në ministritë e në institucionet e tjera qendrore të pushtetit 40 për qind e punonjësve janë, gjithashtu, me përbërje punëtorë. Në organet e zgjedhura shtetërore, të organizatave të masave dhe të kooperativave bujqësore mbi 70 për qind e të zgjedhurve janë punëtorë e kooperativistë. Nga ana tjetër, 72 për qind e tyre janë pa parti. Këto përbëjnë një fitore të madhe të politikës së Partisë dhe shprehin qartë zbatimin konsekuent të mësimave leniniste.

E kundërta ndodh në partinë revizioniste të Bashkimit Sovjetik dhe në partitë e tjera revizioniste, ku kuadrot i përkasin shtresës së lartë të inteligjencias teknokratike borgjeze. Atje, anëtarët e komiteteve të partisë të shkallëve të ndryshme, në shumicën dërrmuese, janë nëpunës burokratë, kurse sekretarët e tyre pothuajse qind për qind intelektualë e teknokratë.

Zbatimi i drejtë i orientimeve të Partisë, që kudo në organet drejtuese të vijnë më shumë kuadro me gjendje e prejardhje punëtorë dhe nga frontet më të vështira të prodhimit, ka ndihmuar shumë në rritjen e rolit dhe të veprimtarisë së tyre. Këta anëtarë të rinj, që vijnë nga baza, sjellin iniciativën, guximin dhe frymën revolucionare të klasës.

Sipas detyrës që vuri Kongresi i 6-të i Partisë, janë ngritur në përgjegjësi shumë kuadro të rinj. Në numrin e përgjithshëm të kuadrove të të gjitha nomenklaturave 40 për qind janë të moshave deri në 30 vjeç; 31 për qind — nga 31 deri 40 vjeç; 21 për qind — të moshave 41 deri 50 vjeç dhe 8 për qind — mbi 51 vjeç. Këto të dhëna tregojnë se rritja e për-

tëritja e kuadrove bëhen në mënyrë normale dhe po realizohet gjithnjë e më mirë harmonizimi midis kuadrit të ri e të vjetër.

Është e nevojshme që kuadrove të rinj, që vijnë në forumet e Partisë dhe në organet e tjera drejtuese, t'u jepet një ndihmë e madhe dhe e gjithanshme për t'u afirmuar si udhëheqës, duke luftuar çdo koncept konservator e frenues. Ata të ngarkohen me detyra konkrete, të udhëzohen e të kontrollohen, të ndihmohen e të mbështeten, me qëllim që të mësojnë në praktikën e drejtpërdrejtë revolucionare, të bëhen udhëheqës të vërtetë.

Me luftën që është zhvilluar kundër pengesave, sidomos kundër mentaliteteve konservatore, tani ka një përmirësim të dukshëm edhe në zbatimin e direktivës së Partisë për sjelljen e grave në organet udhëheqëse të saj. Shoqet, në plenumet e komiteteve të Partisë të rretheve e të rajoneve dhe në numrin e përgjithshëm të kuadrove të zgjedhur e të emëruar, zënë rreth 40 për qind. Rritja e numrit të grave me përgjegjësi është një prirje pozitive, e cila duhet çuar vazhdimisht përpara.

3. — Të forcojmë vazhdimisht lidhjet e Partisë me masat dhe udhëheqjen e saj në organizatat shoqërore e në organet shtetërore

Forca e Partisë sonë marksiste-leniniste qëndron në lidhjet e çeliktë me popullin. Pa këto lidhje ajo s'do

të kishte jetë. Uniteti Parti-popull është krijuar historikisht në luftën për çlirimin kombëtar e shoqëror dhe në ndërtimin socialist. Në themelet e këtij uniteti qëndron bindja e patundur e masave në drejtësinë e vijës politike të Partisë, në besnikërinë dhe në guximin e saj për të mbrojtur interesat e popullit, në aftësinë e saj udhëheqëse, organizuese e mobilizuese.

Vija e Partisë kurrë s'ka mbetur vetëm vija e saj, ajo është bërë vija e masave. Në çdo periudhë të jetës së vet, për zgjidhjen e çdo problemi, për kryerjen e çdo detyre, Partia ka luftuar tok me popullin.

Periudha pesëvjeçare e kaluar ka qenë një dëshmi tjetër e fuqishme e lidhjeve të pathyeshme të Partisë me popullin, e unitetit të çeliktë Parti-popull. Për ta forcuar më tej këtë unitet, Komiteti Qendror ka zgjidhur një varg problemesh dhe ka shtruar detyra të rëndësishme për rritjen e rolit të masave, për të siguruar kurdoherë marrëdhënie të drejta midis tyre dhe Partisë, për intensifikimin e luftës kundër shfaqjeve burokratike, liberale e sektare që cenojnë lidhjet e Partisë me masat.

Kjo ka forcuar edhe më shumë bindjen e popullit se vetëm nën udhëheqjen e Partisë ai mund të qëndrojë përgjithmonë zot i fateve të tij e të garantojë një të ardhme gjithnjë e më të sigurt, gjithnjë e më të lumtur.

Problemet e forcimit të mëtejshëm të demokracisë socialiste, të rritjes së rolit të klasës punëtore dhe të të gjithë punonjësve në jetën e vendit, të përsosjes së marrëdhënieve midis Partisë, klasës punëtore e ma-

save u janë nënshtruar diskutimeve të gjera në Partinë në popull.

Gjithë praktika revolucionare e periudhës së kaluar vërteton edhe një herë se lidhjet e Partisë me masat ruhen e forcohen gjithnjë mbi bazën e bindjes së tyre në drejtësinë e vijës së Partisë, që krijohet dhe thellohet vazhdimisht nga vetë përvoja e masave.

Partia nuk i komandon, por i udhëheq masat.

«Të udhëheqësh... — mëson Stalini, — do të thotë të bindësh masat në drejtësinë e politikës së partisë, të lëshosh e të zbatosh parulla që i shpien masat në pozitën e partisë dhe i ndihmojnë ato të njohin nga vetë përvoja e tyre drejtësinë e politikës së partisë, do të thotë t'i ngresh masat deri në nivelin e ndërgjegjes së partisë dhe të sigurosh, në këtë mënyrë, përkrahjen e masave, gatishmërinë e tyre për një luftë vendimtare»¹.

Kushdo që mundohet t'u imponohet masave me forcën e urdhrit, me autoritetin e funksionit në Parti e në shtet, shkel vijën e Partisë, largohet nga vija e saj e masave. Kundër të tilla qëndrimeve Partia ka luftuar e duhet të luftojë gjithnjë me forcë, sepse këto qëndrime janë burim për lulëzimin e burokratizmit e të kultit të dëmshëm të individit, rrjedhimisht, për dobësimin e lidhjeve të Partisë me masat.

---

1. J. V. Stalin, Veprat, vëll. 8, f. 52-53.

Partia i bind masat, para së gjithash, duke mos ndarë fjalën nga vepra, i bind me anë të shembullit të komunistëve, të qëndrimit të tyre në radhët e para të luftës e të punës. Prandaj ajo kritikon rreptë ata komunistë e kuadro që nuk japin shembullin vetjak, kritikon gjithë ato qëndrime që nuk pajtohen me frymën revolucionare që karakterizon Partinë tonë dhe që nuk ndihmojnë në lidhjet e Partisë me masat.

Rëndësi të madhe e të vazhdueshme për forcimin e unitetit Parti-popull ruan gjithnjë puna ideopolitike, sqaruese dhe edukuese me masat, e cila ka ecur përpara në pesëvjeçarin e kaluar, si gjithë punët e tjera, por që ka nevojë të përsoset më tej, me qëllim që ajo të fitojë një forcë më të madhe bindëse e mobilizuese. Në qoftë se aty-këtu ndodh që një kolektiv punonjës, në njërin ose tjetrën qendër pune, nuk mobilizohet si duhet për zbatimin e vendimit e të direktivës, kjo rrjedh edhe ngaqë organizata ose komiteti nuk ua kanë bërë mirë të qartë këto punonjësve, ose e nënvleftësojnë metodën e bindjes dhe e mbështetin punën e tyre në metodat burokratike të komandimit.

Një kusht i domosdoshëm për rritjen e rolit të masave është informimi i rregullt i tyre për vendimet e direktivat e Partisë. Punonjësit vazhdimisht janë vënë në dijeni për vendimet e organizatave-bazë, të komiteteve e të konferencave të Partisë, të Komitetit Qendror dhe të kongreseve të Partisë dhe janë mobilizuar për kryerjen e detyrave që dalin nga këto vendime. Masat kanë të drejtë të dinë se çfarë vendoset në organizatat-bazë dhe në organet e ndryshme të

Partisë e të pushtetit. Kështu, ato kanë mundësi të gjykojnë për vendimet dhe të mobilizohen për zbatimin e tyre.

Tërheqjen sistematike të mendimit të masave për problemet e ndryshme Partia e ka parë si një nga rrugët më të rëndësishme për të rritur ndërgjegjen politike të punonjësve dhe pjesëmarrjen e tyre në qeverisjen e vendit. Është detyrë e Partisë që edhe në të ardhmen t'i kushtojë kujdes të veçantë tërheqjes sa më gjerë të mendimit të masave nëpërmjet këshillimit, diskutimeve popullore, letrave të tyre dërguar Komitetit Qendror, gjithë organeve të Partisë e të pushtetit. Kjo do të shërbejë për forcimin e mëtejshëm të demokracisë sonë socialiste dhe për të plotësuar kërkesat e drejta të punonjësve.

Nga viti në vit është organizuar më mirë edhe dhënia llogari e organeve dhe e organizatave të Partisë, e komunistëve dhe e kuadrove përpara masave. Nëpërmjet kësaj praktike, duke ia nënshtruar veprimtarinë e tyre kontrollit të drejtpërdrejtë të masave, ata kanë mundur të vlerësojnë më objektivisht veprimtarinë e vet, me anët e mira e të dobëta të saj. Si rrjedhim, është rritur përgjegjësia e forumeve dhe e çdo komunisti e kuadri përpara Partisë dhe masës.

Organet dhe organizatat e Partisë, duke u mbështetur në përvojën e fituar, të kërkojnë dhe të përdorin forma dhe mënyra nga më të ndryshmet për dhënien llogari në mënyrë sistematike përpara masave, të mos lejojnë asnjë shmangie nga kjo praktikë, nën çfarëdo

pretteksti qoftë. Asnjë kuadër e komunist nuk duhet të mbetet jashtë kontrollit të masave.

Pas Kongresit të 6-të organizatat dhe organet e Partisë kanë bërë një punë dhe luftë më të madhe për të zhdukur çdo mbeturinë të metodës së punës të mbyllur, për të dalë në rrugën e gjerë të gjykimit, të kritikës dhe të kontrollit të klasës e të masës. Çdo punë e mbyllur e çdo ngurrim për t'i bërë çështjet e Partisë çështje të masave, nuk do të sillnin asgjë tjetër veç dobësimit të lidhjeve të Partisë me to.

Këshillimi me masat, informimi dhe dhënia llogari përpara tyre, kontrolli punëtor e fshatar, janë një ndihmë e pallogaritshme për Partinë, që ajo të marrë vendime të drejta dhe në kohën e duhur, të vërtetojë drejtësinë e tyre në praktikën revolucionare, të nxjerrë mësimet e të përsosë vazhdimisht udhëheqjen e saj.

Për forcimin e unitetit të popullit rreth Partisë, në një shkallë të madhe ndikojnë marrëdhëniet e kuadrove me masat. Lidhjet e ngushta të kuadrove me popullin janë të domosdoshme për t'i mbrojtur ata nga subjektivizmi, nga burokratizmi dhe për të rritur aftësitë e pjekurinë e tyre. Këto lidhje ruhen e forcohen kur kuadrot ruajnë e zhvillojnë cilësitë revolucionare, që kultivon në ta Partia, siç janë thjeshtësia, ndershmëria, urtësia, shpirti i sakrificës e i vetëmohimit, gatishmëria për t'i shërbyer kurdoherë socializmit. Këto virtyete ata i kalitin në jetën e përditshme, duke bërë vazhdimisht shkollën e klasës punëtore, që do të thotë ta dëgjojnë zërin e klasës e të veprojnë

në interes të saj, të lodhen si klasa e të punojnë me vrullin e disiplinën e saj, të udhëhiqen në çdo rast nga ideologjia proletare e politika e Partisë.

Masat që ka vendosur Partia për revolucionarizimin e kuadrove, si: qarkullimi sistematik i tyre, puna në prodhim, sistemi i dhënies llogari e të tjera, duhet të zbatohen me vendosmëri dhe vazhdimësi. Këto masa shërbejnë për forcimin e lidhjeve të kuadrove me popullin, i ruajnë ata nga sëmundja e burokratizmit, u rritin aftësitë e dijet e tyre, i mbajnë ata kurdoherë revolucionarë.

Një rol shumë të rëndësishëm për forcimin e lidhjeve të Partisë me masat kanë luajtur dhe luajnë organizatat shoqërore, Fronti Demokratik i Shqipërisë, Bashkimet Profesionale, Bashkimi i Rinisë së Punës, Bashkimi i Grave, që janë leva të fuqishme të Partisë. Duke përfshirë në gjirin e tyre tërë popullin, ato çojnë zërin e Partisë, në formë të organizuar e të përshtatshme, te çdo njeri, formojnë opinionin e drejtë shoqëror për detyrat që shtron Partia. Nga ana tjetër, ato sjellin në Parti zërin e masave, mendimet e sugjerimet e tyre, përvojën e luftës për zbatimin e direktivave. Nëpërmjet tyre Partia edukon masat me ideologjinë marksiste-leniniste dhe i mobilizon në luftë për ndërtimin e socializmit.

Por, që organizatat e masave ta kryejnë si duhet këtë rol të rëndësishëm, kusht i domosdoshëm është udhëheqja e Partisë në gjithë veprimtarinë e tyre. Kjo kërkon, në radhë të parë, që komitetet dhe sidomos organizatat e Partisë t'i vlerësojnë me seriozitetin

më të madh organizatat shoqërore dhe punën e tyre, t'u qartësojnë vendimet e direktivat e Partisë, t'u çelin horizonte të reja pune, t'u zhvillojnë iniciativën e t'i hedhin në aksione. Detyra e çdo komunisti, dhe jo vetëm e atyre që janë ngarkuar të punojnë posaçërisht në këto organizata, është që të jetë një aktivist shoqëror i dalluar dhe të punojë pa u lodhur me njerëzit, të çojë kudo vijën e Partisë, të punojë për edukimin e për mobilizimin e punonjësve, për forcimin e gjithanshëm të vetë organizatave të masave.

Partia i ka kushtuar kujdes të veçantë forcimit të vazhdueshëm të organeve të pushtetit dhe organeve të tjera të diktaturës së proletariatit, të cilat luajnë një rol të dorës së parë për lidhjet e Partisë me masat dhe për zbatimin e politikës së saj. Kuvendi Popullor dhe Qeveria, këshillat popullorë dhe komitetet e tyre ekzekutive, gjykatat e prokuroritë, Ushtria Popullore, organet e punëve të brendshme, janë krahët më të fuqishëm të Partisë e të klasës punëtore për zhvillimin e pandërprerë të revolucionit, për ndërtimin e socializmit dhe mbrojtjen e vendit.

Si rezultat i luftës që ka bërë Partia bashkë me masat, është ngritur në një shkallë më të lartë veprimtaria e organeve të ndryshme të diktaturës së proletariatit, është forcuar karakteri revolucionar popullor, është përmirësuar aftësia drejtuese, organizuese, edukuese e tyre. Në mënyrë të veçantë ato janë pastruar nga pluhuri i liberalizmit e i burokratizmit, kanë përmirësuar përbërjen e tyre proletare, janë vënë më drejtpërdrejt nën kontrollin e masave, kanë ngritur

autoritetin dhe kanë fituar respektin e dashurinë më të thellë të popullit.

Një nga drejtimet më të rëndësishme, ku duhet të përqendrohen vëmendja dhe kujdesi i Partisë, është ngritja e vazhdueshme e rolit të organeve përfaqësuese të pushtetit, që ushtrojnë vullnetin e sovranitetin e popullit. Këto organe, sipas Kushtetutës, mbajnë përgjegjësi për tërë punët e pushtetit në territorin ku janë ngritur dhe gjithë organet e tjera shtetërore janë plotësisht nën drejtimin dhe nën kontrollin e tyre. Asnjë lloj veprimtarie e organeve ekzekutive dhe e aparateve të tyre, e drejtuesve dhe e punonjësve të këtyre aparateve nuk duhet t'u shpëtojë kontrollit të organeve të zgjedhura, dhënies llogari përpara tyre dhe përpara masave.

Organet përfaqësuese, si organe të pushtetit shtetëror, janë edhe shkolla qeverisjeje. Atje mësojnë të zgjidhin çështjet e pushtetit një numër i madh këshilltarësh e deputetësh. Ne kemi tani gati tri herë më shumë kuadro të zgjedhur sesa të emëruar, ndër ta mbi 70 për qind punëtorë e kooperativistë. Mijëra të tjerë aktivizohen në këto organe. Sa më fort e më mirë të mbështeten organet e pushtetit në qendër e në rrethe, në njerëzit e zgjedhur, në deputetët e këshilltarët e tyre, si dhe në armatën e madhe të aktivistëve, aq më frytdhënëse do të jetë veprimtaria e tyre, aq më tepër i mbyllen dyert rrezikut të burokratizmit, teknokratizmit e liberalizmit, që u kanosen aparateve shtetërore.

Një çështje tjetër, që ka nevojë të theksohet, është

lidhja e bashkëpunimi i ngushtë i organeve përfaqësuese dhe ekzekutive të pushtetit shtetëror me organizatat e masave. Kjo lidhje e ky bashkëveprim nuk kanë qenë kurdoherë dhe në çdo shkallë aq të fortë e aq të vazhdueshëm. Forcimi i tyre ndihmon shumë për zgjidhjen drejt e shpejt të problemeve e të detyrave të qeverisjes së vendit, veçanërisht për forcimin e marrëdhënieve të pushtetit me popullin. Kështu realizohet më mirë edhe lidhja ndërmjet hallkave e pjesëve përbërëse të sistemit tonë të diktaturës së proletariatit. Pa një bashkëpunim të shëndoshë midis organeve të pushtetit shtetëror dhe organizatave të masave, është vështirë të realizohet parimi i madh i ushtrimit të pushtetit, jo vetëm nga organet përfaqësuese, por edhe drejtpërdrejt nga klasa punëtore, nga fshatarësia kooperativiste e punonjësit e tjerë.

Është e nevojshme që këshillat popullore të tregojnë më shumë kujdes për zgjidhjen e problemeve shoqërore dhe të çojnë më tej traditën e mirë të këshillave nacionalçlirimtarë, si edhe përvojën e vet në këtë fushë. Në bashkëpunim me organizatat e masave ato kanë mundësi të zgjidhin drejt e mirë një varg problemesh të tilla, që kanë të bëjnë me shkelje të normave të shoqërisë sonë, me qëndrime të huaja ndaj punës e pronës shoqërore dhe të mos lënë që në çdo rast këto çështje t'u kalojnë organeve të drejtësisë. Një punë e tillë ushtron një ndikim të madh edukues në masat popullore.

Udhëheqja e Partisë, ashtu si për çdo fushë tjetër, është faktori themelor edhe për realizimin e funk-

sioneve të ndryshme, që kanë organet e diktaturës së proletariatit. Partia ka luftuar e do të luftojë çdo shfaqje që cenon sadopak udhëheqjen e plotë të saj në këta organizma. Klasa punëtore e ushtron udhëheqjen e vet edhe nëpërmjet diktaturës së proletariatit, por udhëheqja supreme që drejton diktaturën e proletariatit dhe çdo gjë në vendin tonë socialist është Partia marksiste-leniniste, e cila s'lejon dualitet në këtë çështje.

Partia, klasa dhe masat u kanë treguar vendin atyre kuadrove drejtues, sado të paktë qofshin, të cilëve, duke harruar kush i ka përgatitur, kush i ka ngritur në funksione drejtuese dhe kush udhëheq në sistemin tonë të diktaturës së proletariatit, u është rritur mendja, janë burokratizuar dhe janë orvatur t'u hipin në zverk organizatave të Partisë, kanë vepruar nga pozitrat e zyrtarit dhe të teknokratit dhe jo nga pozitrat e Partisë, të klasës punëtore, të socializmit.

Në organet e ndryshme shtetërore punojnë një numër i rëndësishëm komunistësh. Çfarëdo funksioni drejtues të kenë, për kryerjen e detyrave të ngarkuara, për zbatimin e vijës së Partisë në sektorin ku punojnë, ata përgjigjen, në radhë të parë, përpara Partisë, përpara organizatave-bazë përkatëse. Asnjëri prej tyre nuk duhet të harrojë se më parë është komunist, mandej është kuadër drejtues. Por kjo nuk do të thotë se nuk duhet të përgjigjet e të japë llogari të plotë përpara organeve shtetërore, kolektivave punonjës dhe masave.

Detyra me rëndësi të veçantë për forcimin e dik-

taturës së proletariatit u dalin organeve të drejtësisë. Këto organe kanë luftuar me konsekuencë për zbatimin e vijës së Partisë, për thellimin e mëtejshëm të karakterit popullor të tyre, për realizimin e ligjshmërisë revolucionare.

Edhe në të ardhmen organet e drejtësisë është e domosdoshme të vazhdojnë të luftojnë për revolucionarizimin e mëtejshëm të tyre, të ngrenë shkallën e kualifikimit, të forcojnë edhe më shumë lidhjet me popullin. Mbetet si detyrë e posaçme që të zhvillohet një punë më e gjerë për propagandimin e ligjeve ndër masat punonjëse, me qëllim që t'i njohin sa më mirë e të bëhen më të ndërgjegjshme për zbatimin dhe mbrojtjen e tyre. Kjo është njëkohësisht detyrë edhe për organet e pushtetit dhe të organizatave të masave.

Mbrojtja e atdheut ka qenë dhe mbetet kurdoherë detyrë mbi detyrat, një çështje e madhe e mbarë popullit. Armiqtë e kanë pasur dhe do ta kenë gjithnjë në shenjë Shqipërinë socialiste. Këtë të mos e harrojmë kurrë. Të gjithë të jemi më këmbë, të gatshëm e të përgatitur për mbrojtjen e lirisë e të fitoreve të revolucionit.

Mbrojtjen e atdheut Partia e ka mbështetur kurdoherë jo vetëm në ushtrinë efektive, por në gjithë popullin e armatosur dhe të organizuar ushtarakisht. Ajo ka treguar një kujdes të vazhdueshëm për forcat e armatosura, që ato të qëndrojnë roja besnike dhe armë të fuqishme të diktaturës së proletariatit.

Udhëheqja e partisë revolucionare marksiste-leniniste është kushti vendimtar për ekzistencën e një

ushtrie popullore, për organizimin dhe drejtimin e mbrojtjes së atdheut socialist. Vetëm udhëheqja e një partie të tillë e bën ushtrinë armë të vetëdijshme dhe të sigurt të revolucionit dhe të diktaturës së proletariatit. Organizatat dhe organet udhëheqëse të Partisë në ushtri, duke qëndruar kurdoherë në krye, të sigurojnë që çdo gjë të përshkohet nga politika e Partisë, nga fryma, nga parimet dhe nga normat e saj, që çdo gjë t'u nënshtrohet udhëheqjes e kontrollit vigjilent të saj.

Një nga detyrat themelore të organeve dhe të organizatave të Partisë është puna për edukimin dhe për kalitjen revolucionare të forcave të armatosura me idetë e marksizëm-leninizmit, me mësimet revolucionare të Partisë sonë.

Edukimi ideopolitik të synojë që kudo në ushtri të zbatohet me konsekuencë vija e Partisë dhe të kryhen me sukses të gjitha detyrat. Kuadrot tanë ushtarake, si bij besnikë të Partisë e të popullit, duhet t'i karakterizojë këmbëngulja për të përvetësuar gjithnjë e më thellë politikën e ideologjinë e Partisë, Artin tonë Ushtarak Popullor, për të zotëruar plotësisht armët dhe teknikën luftarake.

Mbrojtja e atdheut dhe e rendit socialist shtron përpara Partisë e shtetit tonë nevojën e revolucionarizimit e të përsosjes së mëtejshme të veprimtarisë së organeve të punëve të brendshme.

Në luftën e ashpër klasore për zbulimin dhe për goditjen e veprimtarisë armiqësore, për ruajtjen e rendit dhe të kufijve të atdheut, organet e Sigurimit të

Shtetit, të Policisë Popullore dhe forcat e kufirit, kanë arritur suksese dhe kanë fituar një përvojë të pasur. Por, në kushtet e intensifikimit të luftës që na bëjnë armiq të jashtëm e të brendshëm, këtyre organeve u shtrohet detyra të ngrenë në një shkallë më të lartë vigjilencën revolucionare dhe efektin e veprimitarisë së tyre, të përsosin më tej e të vënë mbi baza më shkencore metodat e kësaj veprimtarie.

Kryerja e detyrave nga organet e punëve të brendshme nuk mund të mendohet pa siguruar mbështetjen e gjithanshme e të vazhdueshme të popullit. Pikërisht këtu qëndron një ndër burimet kryesore të forcës së tyre. Forcimi i vazhdueshëm i rolit udhëheqës të Partisë mbi këto organe, ngritja e pareshtur e nivelit politiko-ideologjik dhe profesional të kuadrit dhe të gjithë efektivit të tyre, përbëjnë kushtin e domosdoshëm që ato, si kurdoherë, edhe në të ardhmen, ta kryejnë me ndërgjegje të lartë e me nder detyrën që u kanë besuar Partia dhe populli.

IV

LUFТА E PARTISË NË FRONTIN IDEOLOGJIK

Vitet që kaluan kanë qenë vite të një pune e të një lufte të madhe për revolucionarizimin e pandërprerë të gjithë jetës së vendit. Ky proces i madh transformos ka çuar në forcimin e Partisë e të pushtetit, në fuqizimin e bazës ekonomike, në zhvillimin e arsimit e të kulturës dhe të aftësisë mbrojtëse të atdheut. Ai ka çuar në ngritjen e ndërgjegjes së punonjësve, i ka pajisur ata me bindje më të thella marksiste-leniniste, ka krijuar një frymë luftarake dhe mobilizim të lartë në punë, ka nxitur iniciativën e vetëveprimin e masave, ka rritur vigjilencën politiko-ideologjike dhe ka forcuar edhe më shumë besimin në forcat e veta. Në këtë luftë të gjithanshme është forcuar uniteti luftarak i popullit rreth Partisë, është mbrojtur e forcuar diktatura e proletariatit.

1. — Të zhvillojmë drejt e me vendosmëri luftën e klasave

Ndërtimi i socializmit është proces i një lufte të ashpër klasore midis dy rrugëve, rrugës socialiste dhe

rrugës kapitaliste, luftë që zhvillohet në të gjitha frontet, politike dhe ekonomike, ideologjike dhe ushtarake.

Kjo luftë edhe në socializëm është një fenomen objektiv, është forcë kryesore lëvizëse që çon përpara revolucionin dhe ndërtimin e socializmit, që mbron Partinë, shtetin dhe gjithë vendin nga degjenerimi borgjezo-revizionist dhe nga rivendosja e kapitalizmit, që spastron ndërgjegjen e punonjësve dhe forcon frymën e tyre proletare.

Sukseset e fitoret e mëdha që ka arritur populli ynë nën udhëheqjen e Partisë, në luftën e tij për zhvillimin e revolucionit e për ndërtimin e socializmit, janë të lidhura me faktin që Partia i është përmbajtur me vendosmëri vijës së luftës së klasave dhe e ka zhvilluar këtë luftë me konsekuencë, si kundër armiqve të jashtëm e të brendshëm, ashtu edhe në gjirin e popullit e në radhët e saj.

Në procesin e kësaj lufte është grumbulluar një përvojë e pasur revolucionare, me vlerë të madhe teorike e praktike, nga e cila Partia ka nxjerrë mësimet e konkluzione shumë të vlefshme për mbrojtjen e ndërtimin e socializmit dhe për forcimin e Partisë e të diktaturës së proletariatit.

Lufta klasore e zhvilluar gjatë tërë jetës së Partisë, si dhe kohët e fundit, ka treguar se rreziku dhe armiku kryesor për Partinë tonë, ashtu si për të gjithë lëvizjen komuniste e punëtorë revolucionare ndërkombëtare, ka qenë dhe mbetet oportunizmi i djathtë, revizionizmi. Ky rrezik është kurdoherë kërcënues për një vend që ndërton socializmin në kushtet e rre-

thimit kapitalist, por ai është rritur akoma më shumë, sidomos pas zhdukjes së rendit socialist në Bashkimin Sovjetik dhe borgjezimit të shumë partive komuniste të botës. Në një vend ku ndërtohet me sukses socializmi, armiqtë e kanë të vështirë të dalin hapur me flamurin e antikomunizmit. Armë e preferuar e tyre për përmbysjen e socializmit është pseudomarksizmi, kundërrevolucioni revizionist.

Përvoja ndërkombëtare dhe ajo e vendit tonë tregojnë se shpresat e borgjezisë dhe të reaksionit për kthimin prapa në kapitalizëm nuk mbështeten vetëm në mbeturinat e klasave të vjetra shfrytëzuese, as vetëm në agjentët e diversantët e huaj. Shpresat e tyre ata i mbështetin sidomos në armiq të tjerë të socializmit, që lindin në vetë gjirin e shoqërisë socialiste, në ata njerëz që janë të molepsur rëndë nga mbeturinat e ideologjive të vjetra, me prirje të theksuara individualiste, karrieriste, të çoroditur nga ndikimet e ideologjive të sotme borgjezo-revizioniste, që thyhen përpara presionit të armiqve të jashtëm e të brendshëm, që, më në fund, largohen prej revolucionit e degjenerojnë në kundërrevolucionarë.

Në shoqërinë socialiste ekziston rreziku i degjenerimit të njerëzve të veçantë, i lindjes së elementëve të rinj borgjezë, i shndërrimit të tyre në kundërrevolucionarë. Siç na mëson marksizëm-leninizmi, kjo vjen jo vetëm sepse shoqëria e re socialiste ruan akoma tradita, zakone, mënyra sjelljeje e koncepte të jetesës së shoqërisë borgjeze nga ka dalë, por edhe për arsye të disa kushteve ekonomike e shoqërore, që, në fazën

e kalimit, ekzistojnë në këtë shoqëri. Forcat prodhuese e marrëdhëniet në prodhim, mënyra e shpërndarjes që bazohet në to, janë akoma larg së qeni krejtësisht komuniste. Dallimet që ekzistojnë në fusha të ndryshme, si: midis fshatit e qytetit, punës fizike e punës mendore, punës së kualifikuar e të pakualifikuar etj., të cilat nuk mund të zhduken menjëherë, ndikojnë, gjithashtu, në këtë drejtim. Këtyre u duhet shtuar presioni i madh dhe i gjithanshëm që ushtron nga jashtë bota kapitaliste e revizioniste. Socializmi mund ta kufizojë shumë lindjen e fenomeneve negative, që nuk janë të natyrës së tij, por nuk mund t'i mënjanojë krejt.

Prandaj zbulimi dhe shpartallimi i elementëve të veçantë, ose i një grupi armiqësor, në një kohë të caktuar, nuk duhet të na vënë në gjumë dhe të mendojmë se me kaq armiqtë mbaruan. Përderisa vazhdon lufta e klasave, përderisa ekziston presioni borgjez armiqësor nga brenda e nga jashtë, ekziston gjithnjë edhe rreziku i lindjes së armiqve të rinj dhe i veprimtarisë së tyre kundër socializmit. Partia dhe populli duhet të jenë kurdoherë më këmbë, vigjilentë e revolucionarë, të bëjnë një luftë të vendosur e të papajtueshme klasore dhe t'i mbyllin shtigjet nga ku mund të dalin e të na dëmtojnë armiqtë.

Shqipëria socialiste jep një shembull të madh që tregon se lindja e revizionizmit e kthimi prapa në kapitalizëm nuk janë një fatalitet, siç përpiqen ta paraqesin çështjen ideologët borgjezë. Ajo dëshmon për vitalitetin e socializmit, forcën e pathyeshme të ideve

të marksizëm-leninizmit, të cilat, kur zbatohen me konsekuencë, e çojnë përpara me siguri çështjen e revolucionit dhe të diktaturës së proletariatit. Kuptimi i drejtë i këtij problemi, shikimi i tij në mënyrë dialektike kanë një rëndësi të madhe parimore dhe lidhen drejtpërdrejt me fatet e socializmit.

Midis frontit të brendshëm dhe të jashtëm të luftës së armiqve të klasës ekziston një lidhje e bashkëveprim shumë i ngushtë. Ata i bashkojnë ideologjia antikomuniste dhe nevoja që kanë për të mbështetur njëri-tjetrin në luftën kundër Partisë dhe rendit socialist. Rëndësi ka jo vetëm njohja e këtij fakti, që do të vazhdojë të ekzistojë për aq kohë sa do të ekzistojnë vetë rrethimi imperialisto-revizionist dhe gjurmët e kapitalizmit brenda vendit, por sidomos ajo që ky bashkëveprim mund të forcohet e të bëhet tepër i rrezikshëm, në qoftë se ne do të qëndrojmë të shkujdesur, do të na mungojë vigjilenca dhe nuk do të zhvillojmë një luftë të vendosur kundër tij.

Partia ka bërë një punë të madhe e këmbëngulëse për kuptimin e drejtë të rrethimit imperialisto-revizionist dhe të luftës që duhet bërë kundër tij. Rezultatet e kësaj lufte janë të dukshme në të gjitha fushat. Nën udhëheqjen e Partisë populli ynë u ka bërë ballë me vendosmëri presioneve politike, bllokadave ekonomike, kërcënimeve ushtarake dhe agresionit ideologjik të armiqve. Ai nuk është mashtruar kurrë nga lajkat e demagogjia, as edhe nga manovrat e tyre diplomatike.

Megjithëkëtë, për Partinë, edhe në të ardhmen,

mbetet një detyrë e madhe dhe e përhershme që të bëjë gjithnjë e më të ndërgjegjshëm të madh e të vogël për karakterin armiqësor të rrethimit imperialisto-revizionist, për rreziqet që vijnë prej tij dhe për detyrat që na dalin për t'i bërë ballë me sukses presionit të gjithanshëm që ai ushtron mbi vendin tonë. Armiqtë e shumtë e kanë halë në sy Shqipërinë socialiste dhe përpiqen me të gjitha mënyrat ta minojnë e ta shkatërrojnë atë. Pavarësisht nga taktikat që përdorin dhe koniunkturat që krijohen, ata mbeten kurdoherë armiq, prandaj asnjë iluzion nuk duhet të ushqehet për ta.

Rrethimi imperialisto-revizionist nuk është aspak pasiv e thjesht gjeografik, por një rrethim kërcënues e veprues, i cili na lufton në të gjitha fushat e drejtimeve. Por ka akoma njerëz që për këtë rrethim kanë një kuptim të cekët e simplist, që nënvleftësojnë herë rrezikun e agresionit ushtarak, herë vështirësitë që vijnë nga bllokada ekonomike dhe herë kërcënimin e diversionit të huaj ideologjik. Qëndrime të tilla janë shumë të dëmshme.

Atdheu ynë socialist ka qenë dhe është vazhdimisht i kërcënuar nga agresioni ushtarak i imperializmit e i socialimperializmit. Tehu i politikës agresive të superfuqive drejtohet, në radhë të parë, kundër socializmit, revolucionit dhe çlirimit të popujve, kundër atyre forcave që demaskojnë e kundërshtojnë kursin e tyre hegjemonist e ekspansionist. Prandaj rreziku i agresionit të huaj ushtarak ndaj Shqipërisë socialiste

është real dhe nuk duhet as nënvleftësuar, as mbivleftësuar.

Armiqtë imperialistë e revizionistë, veç manierave të forta, përdorin edhe taktikat e degjenerimit paqësor të rendit socialist, duke i dhënë një rëndësi të veçantë agresionit ideologjik, pikërisht asaj rruge kundërrevolucionare, që dha aq fryt në Bashkimin Sovjetik e në vende të tjera ish-socialiste.

Rrethimi imperialisto-revizionist vepron me një forcë të madhe edhe në fushën e ekonomisë. Bllokada e egër ekonomike, diskriminimi në marrëdhëniet tregtare, përpjekjet për të penguar zhvillimin e prodhimit janë armë të armiqve për të sabotuar ndërtimin e socializmit dhe për të minuar pavarësinë ekonomike e politike të vendit.

Qëllimi i armiqve të jashtëm është të shturin frontin tonë të brendshëm, të nxitin dhe të inkurajojnë elementët antisocialistë e kundërrevolucionarë brenda vendit. Prandaj frontit të bashkuar të armiqve duhet t'i bëjmë ballë duke forcuar frontin tonë të brendshëm në të gjitha drejtimet, në fushën e mbrojtjes dhe të ekonomisë, të politikës e të ideologjisë, duke zhvilluar me konsekuencë kurdoherë luftën e klasave. Me vendosmëri të luftojmë kundër çdo fryme euforie e mbivlerësimi të forcave tona, kundër çdo mungese serioziteti e mobilizimi total në luftën kundër rrethimit imperialisto-revizionist.

Njerëzit tanë duhet të jetojnë përditë me situatat politike të jashtme e të brendshme të vendit, t'i shohin kurdoherë detyrat e tyre të lidhura ngushtë me

këto situata, të punojnë me frymë të lartë vetëmohimi e sakrifice, të jenë gjithnjë të gatshëm, vigjilentë e luftëtarë të vendosur kundër të gjitha përpjekjeve e presioneve të armiqve. Kundër rrethimit imperialisto-revizionist nuk luftohet vetëm një herë ose me fushata, por përditë e vazhdimisht.

Partia jonë ka theksuar se lufta në frontin ideologjik përbën një nga drejtimet kryesore të luftës së klasave. Kjo luftë zhvillohet me forcë dhe në një front të gjerë kundër të gjitha ideologjive të huaja, të vjetra e të reja, të cilat mbahen të gjalla, frymëzohen e nxiten nga presioni i brendshëm e i jashtëm borgjez. Ky është një front i madh lufte, tepër i rëndësishëm e i ndërlikuar, që kërkon vëmendjen e përhershme të Partisë.

Sukseset që janë arritur në këtë fushë përbëjnë një nga fitoret më të rëndësishme të Partisë e të popullit. Goditje të forta e dërrmuese u janë dhënë psikologjisë e mentaliteteve mikroborgjeze, zakoneve prapanike e paragjykimeve fetare, shfaqjeve të ndikimeve të ideologjive të huaja borgjezo-revizioniste. E gjithë kjo punë ka synuar që njerëzit tanë të jenë kurdoherë në revolucion, të mos shkëputen për asnjë çast prej tij, të luftojnë e të punojnë gjatë gjithë jetës me vetëmohim për çështjen e madhe të Partisë, për socializmin e për komunizmin. Punonjësit tanë i karakterizon ndërgjegjja e lartë politike, heroizmi në punë, ndjenja e përgjegjësisë, dhe shpirti i sakrificës. Kjo dëshmon për forcën e pathyeshme të marksizëm-leninizmit e të socializmit, për drejtësinë e vijës së Partisë.

Por ky realitet i shëndoshë e revolucionar nuk duhet të na bëjë të dobësojmë sadopak luftën tonë në frontin ideologjik, sepse edhe sot çështja shtrohet ashtu siç e ka pasë shtruar Lenini shumë dekada më parë:

«...ose ideologji borgjeze, ose ideologji socialiste. Rrugë të mesme këtu nuk ka... Prandaj çdo nënvleftësim i ideologjisë socialiste, çdo largim prej saj është njëkohësisht forcim i ideologjisë borgjeze»¹.

Fakti që lufta e klasave në frontin ideologjik zhvillohet edhe në gjirin e popullit e të Partisë, në ndërgjegjen e gjithsecilit, bën që disa të mos e dallojnë përmbajtjen armiqësore të këtyre shfaqjeve të huaja. Të tjerë e nënvleftësojnë këtë luftë, duke menduar se mbeturinat e ideologjive të vjetra përbëjnë më shumë një rrezik potencial sesa real. Ata harrojnë se këto mbeturina e ndikime nuk kanë qenë dhe nuk janë vetëm një mish i huaj në ndërgjegjen e njerëzve, por dhe burimi që nxit qëndrime e veprime antisocialiste, siç janë: vjedhjet e dëmtimet e pronës socialiste, thyerjet e disiplinës proletare në punë, hatëret e akra-ballëqet, qëndrimet burokratike e liberale, patriarkale e konservatore etj. Të gjitha këto, edhe kur nuk bëhen nga armiq dhe as nën ndikimin e drejtpërdrejtë të tyre, përsëri janë njësoj të dëmshme dhe bëhen pengesë serioze për ndërtimin e socializmit. Mbeturinat e

---

1. V. I. Lenln, Veprat, vëll. 5, f. 452-453.

Ideologjive të huaja, mentalitetet mikroborgjeze, ndjenja e pronës private dhe vënia e interesit vetjak mbi interesin e përgjithshëm përbëjnë atë shtrat të ngrohtë ku ushqehen dhe lindin degjenerimi borgjez, pikëpamjet revizioniste e kapitulluese. Prandaj lufta në frontin ideologjik nuk është një fushatë e përkohshme, por një luftë e vazhdueshme për triumfin e ideologjisë e të moralit proletar, një luftë për triumfin e socializmit e të komunizmit.

Praktika jonë e revolucionit dhe e ndërtimit socialist na mëson se kurrë nuk është e plotë ajo luftë klasore që nuk zhvillohet në të tëra drejtimet kryesore të saj, politike, ekonomike dhe ideologjike. Të tria këto forma të luftës klasore gërshetohen dhe plotësojnë njëra-tjetrën. Në periudha të caktuara mund të dalë në plan të parë herë njëra e herë tjetra formë e luftës së klasave, por, në çdo rast, kjo luftë duhet zhvilluar frontalisht. Të mos harrojmë se dhe armiku luftën e tij e bën në të gjitha drejtimet. Ai na lufton edhe në ideologji, edhe në ekonomi, edhe në politikë. Këtë e vërtetoi qartë edhe praktika e viteve të fundit.

Nënvleftësimi i njërit ose i tjetrit aspekt ka pasojë negative, çon në shtrembërime të ndryshme, në dobësimin e luftës së klasave në tërësi. Në praktikë nuk ka dhe nuk mund të ketë luftë klasore, në asnjë front, jashtë luftës për forcimin e diktaturës së proletariatit, për sigurimin e rolit udhëheqës të Partisë, për mbrojtjen e atdheut. Lufta klasore nuk mund të kuptohet e shkëputur nga përpjekjet për realizimin e planit ekonomik dhe të detyrave në çdo fushë tjetër

të veprimtarisë shoqërore, nga lufta për rrënjosjen e ideologjisë proletare.

Armiku i klasës përpiqet të vërë në gjumë vigjilencën e masave, ai kërkon periudha qetësie e pauza në zhvillimin e luftës klasore, që të mbledhë forcat e të godasë në befasi. Detyra e organizatave të Partisë, e gjithë punonjësve, me klasën punëtore në krye, është që të mos lejojnë krijimin e situatave të tilla të favorshme për armikun, por të jenë kurdoherë në sulm, ta mbajnë kurdoherë të mprehtë t'atun e luftës klasore, të jenë të papajtuëshëm me armiqtë dhe me ideologjitë e tyre.

Partia jonë e ka zhvilluar kurdoherë drejt e pa gabime luftën e klasave, sipas mësimëve të marksizëm-leninizmit. Kjo ka qenë dhe mbetet një çështje me rëndësi të veçantë, pse çdo devijim në zhvillimin e luftës së klasave ka pasoja të rënda në veprimtarinë e Partisë e të masave. Ajo kërkon në çdo rast të mbahet qëndrim parimor, pa rënë as në oportunizëm e as në sektarizëm. Në jetë ndeshen të dyja këto fenomene.

Oportuniste ishin ato qëndrime pasive, jomilitante, që u vunë re në disa organizata-bazë partie e kuadro të sektorëve ku zhvilluan veprimtarinë e tyre minuese grupet e ndryshme armiqësore të dënuara. Armiqtë shkëlnin vijën e Partisë, direktivat dhe orientimet e saj, manifestonin tipare të njerëzve të degjeneruar, por kundër tyre nuk u ngrit me forcë zëri i këtyre organizatave e i kuadrove dhe t'i thoshin ndal me kohë kësaj veprimtarie keqbërëse. Oportuniste janë qëndrimet «zemërbuta» ndaj armikut të klasës, sentimentaliz-

mi mikroborgjez, që mbahet në disa raste ndaj njerëzve që degjenerojnë, që shkelin normat e shoqërisë socialiste e ligjet e shtetit, janë qëndrimet toleruese e pajtuese me shfaqjet e huaja për ideologjinë tonë.

Vijën e Partisë e dëmtojnë edhe qëndrimet e ngurta e sektare. Të tilla qëndrime u dukën kohët e fundit te disa komunistë e kuadro, të cilët, kur Partia zbuloi dhe dënoi elementë me frymë liberalo-oportuniste e armiqësore, filluan të shohin me dyshim të tepruar edhe ndonjë njollë të vogël e të parëndësishme. Sektare janë edhe prirjet që vihen re ngandonjëherë te disa njerëz për të përdorur metodat administrative atje ku duhen përdorur bindja dhe edukimi. Ata që tregohen sektarë, shpesh hiqen sikur janë «revolucionarë konsekuentë», «parimorë». Por, në fakt, janë oportunistë dhe veprojnë kështu «për të qenë brenda».

Këto lëkundje oportuniste e kanë burimin në moskuptimin e drejtë të karakterit të të dy tipave të kontradiktave që ekzistojnë në shoqërinë tonë, në ngatërrimin e kontradiktave antagoniste me kontradiktat joantagoniste. Partisë i duhet t'i sqarojë thellë këto çështje dhe të shpjegojë se nuk mund të luftohet me sukses oportunizmi, po nuk u luftua njëkohësisht edhe sektarizmi, e anasjelltas. Nga ana tjetër, është e domosdoshme që lufta e klasave të mos zhvillohet në formë të mbyllura dhe as vetëm nga lart, por tok me masat, me pjesëmarrjen e gjerë e aktive të tyre. Në këtë rrugë bëhet edhe edukimi revolucionar i punonjëseve, forcohet dhe çelikoset edhe uniteti i Partisë e i popullit.

Partia ka theksuar se një nga drejtimet më të rëndësishme të luftës së klasave është lufta kundër burokratizmit e liberalizmit, si dy armiq të rrezikshëm të diktaturës së proletariatit e të socializmit. Kundër këtyre fenomeneve negative Partia ka bërë një punë të madhe e të vazhdueshme dhe ka marrë një varg masash konkrete, siç janë ato për afrimin e pushëtit me popullin dhe për shkurtimin e aparateve administrative, për tërheqjen më aktive të masave në qeverisje, për forcimin e përsosjen e kontrollit të drejtpërdrejtë punëtor e fshatar, për çrrënjosjen e frymës së hierarkisë burokratike dhe demokratizimin e jetës në ushtri, për mbylljen e shtigjeve nga mund të depërtojë ideologjia e huaj, për revolucionarizimin e shkollës, të letërsisë dhe të arteve.

Por me gjithë sukseset e arritura dhe goditjet e rënda që u janë dhënë burokratizmit e liberalizmit, Partia nuk e konsideron të kapërcyer luftën kundër tyre. Ata mbeten gjithnjë një rrezik serioz dhe lufta kundër tyre mbetet gjithnjë aktuale. Ata janë armë në duart e armiqve të klasës për të minuar Partinë, shtetin proletar dhe jetën tonë socialiste.

Analizat që ka bërë Komiteti Qendror në sektorët e kulturës, të ekonomisë, të ushtrisë etj., kanë treguar se të gjithë elementët armiq, nga njëra anë, u mbështetën te liberalizmi e te burokratizmi dhe, nga ana tjetër, i ushqyen ata me të gjitha mënyrat për qëllimet e tyre kundërrevolucionare. Në përpjekjet e tyre për të minuar socializmin e diktaturën e proletariatit ata u munduan që, në drejtim, kudo të vinin jo vijën

e udhëheqjen e Partisë, por teknokracinë, të dobësonin dhe të eliminonin kontrollin e Partisë, të shtetit e të masave, për t'i pasur duart të lira e për të livadhisur sipas qejfit, të nxitnin decentralizmin anarkist dhe të krijonin organizma të shkëputur e të pavarur, të frynin aparatet e institucionet shtetërore, të dobësonin përbërjen proletare të tyre dhe të inkurajonin nëpunësinë, t'i hapnin dyert së huajës, të minonin besimin në forcat tona etj.

Por konceptet dhe praktikat liberale e burokratike nuk lidhen vetëm me veprimtarinë e armiqve. Ato ndeshen edhe në njerëzit tanë, në punën e organeve dhe të aparateve tona. Lufta kundër burokratizmit e liberalizmit do të jetë e gjatë, sepse ata kanë rrënjë të thella, lidhen me faktorë ekonomikë, socialë e ideologjikë dhe nxiten nga armiqtë e brendshëm e të jashtëm. Shkalla e përhapjes së tyre varet nga niveli politik e kulturor i njerëzve, nga puna e Partisë për edukimin dhe kalitjen revolucionare të punonjësve, nga kuptimi i rrezikshmërisë dhe nga rrugët që ndiqen për t'i luftuar ata.

Burokratizmi e liberalizmi janë mënyra të menduari e të vepruari idealiste e reaksionare, antipopullore e antisocialiste. Propaganda e Partisë e ka për detyrë të demaskojë me argumente teorike e praktike natyrën klasore ideologjike të liberalizmit e të burokratizmit. Kundër shfaqjeve liberale, shtrembërimeve e rutinës burokratike duhet të ngrihen më këmbë me bindje të thellë komunistët, punëtorët dhe masat e

gjera punonjëse për t'i zbuluar e për t'i luftuar ato në çdo hallkë e në çdo formë që të paraqiten.

Është e nevojshme të forcohet e të thellohet më tej lufta kundër teknokratizmit e intelektualizmit, si pasqyrim i burokratizmit, që çojnë në largimin nga ideologjia e politika proletare e Partisë, në dobësimin e rolit udhëheqës të klasës punëtore në shoqërinë tonë, në përçmimin e rolit dhe të mendimit krijues të masave. Ndikimet teknokratike e intelektualiste, sidomos vitet e fundit, janë shprehur, veç të tjerave, në mbivlerësimin e teknikës e të specialitetit, në mosshikimin e problemeve me syrin politik e ideologjik, në mosbesimin në vrullin e optimizmin e masave.

Gjithnjë e më shumë duhet të intensifikohet lufta kundër liberalizmit, si shprehje e oportunizmit ideologjik e politik, e lëshimeve ndaj armikut të klasës, e pajtimit me ndikimet e ideologjive të huaja, me të metat e dobësitë. Nevoja e thellimit të kësaj lufte bëhet edhe më e domosdoshme për arsye se shfaqjet e ndikimet liberale këto vitet e fundit dolën mjaft të mprehta dhe kanë dëmtuar punën në mjaft sektorë, si: në kulturë, në ushtri, në ekonomi e gjetkë. Asnjëherë dhe në asnjë rrethanë të mos i nënvleftësojmë këto rreziqe, por të mbajmë kurdoherë të mprehur vigjilencën politike dhe ideologjike, të forcojmë kontrollin nga lart e nga poshtë, të rritim tek të gjithë disiplinën dhe ndërgjegjen proletare.

Një vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet nga Partia çrrënjosjes së kuptimeve liberale e anarkiste për demokracinë e lirinë në shoqërinë socialiste. Disa

njerëz mendojnë se, meqë jemi në demokraci, kanë vetëm të drejta dhe aspak detyra, se vetëm shteti dhe shoqëria kanë ndaj tyre detyrime, të cilat nuk mungojnë t'i kërkojnë, kurse ata vetë janë të lirë të sillen e të veprojnë si të duan, të shkelin si pa të keq disiplinën e punës dhe disiplinën shoqërore, ligjet e shtetit dhe normat e shoqërisë. Këto pikëpamje shumë të dëmshme duhen luftuar me vendosmëri, sepse janë të huaja për parimet e socializmit.

Në radhët e Partisë e në popullin tonë ekziston një frymë e shëndoshë militantizmi të gjallë politik dhe kjo përbën një fitore të madhe të Partisë. Por kjo nuk duhet të na çojë në vetëkënaqësi e të mbyllim sytë para shfaqjeve të indiferentizmit, që vihen re në mjaft punonjës, bile edhe te një numër komunistësh e kuadrosh. Lufta kundër shfaqjeve të indiferentizmit mbetet një detyrë aktuale e Partisë dhe e levave të saj.

Partia përherë ka theksuar se lufta klasore në fuqinë e ideologjisë duhet të jetë frontale e të zhvillohet si kundër liberalizmit, ashtu edhe kundër burokratizmit, si kundër mbeturinave të ideologjisë së klasave të vjetra shfrytëzuese, ashtu edhe kundër ndikimeve e shfaqjeve të ideologjive të sotme borgjeze e revizioniste. Duke luftuar kundër liberalizmit degjenerues me prejardhje borgjezo-revizioniste nuk duhet të nënvlefësojmë edhe luftën kundër shfaqjeve të ndryshme të konservatorizmit, i cili, për shkak të kushteve tona historike, ka akoma rrënjë e ndikime jo të sipërfaqshme.

Shkolla të mëdha të luftës klasore, në periudhën midis dy kongreseve, kanë qenë plenumet e 4-t, të 5-të,

të 6-të e të 7-të të Komitetit Qendror të Partisë. Këto plenumë zbuluan dhe asgjësuan grupet armiqësore të Fadil Paçramit e Todi Lubonjës; të Beqir Ballukut, Petrit Dumes e Hito Çakos; të Abdyl Këllezit, Koço Theodhosit e Kiço Ngjelës e të tjerë, të cilët kishin zhvilluar një veprimtari të gjerë minuese e sabotuese në fushën e ideologjisë e të kulturës, në ushtri, në industri, në planifikim, në tregti etj.

Ky ishte një komplot i madh e tepër i rrezikshëm. Këta armiq, në lidhje e në bashkëpunim të ngushtë midis tyre dhe në koordinim me disa shtete të huaja revizioniste, synonin të likuidonin Partinë, të përmbysin pushtetin popullor, t'i hapnin rrugën revizionizmit dhe të rivendosnin kapitalizmin në Shqipëri.

Në lëmin e ideologjisë e të kulturës grupi tradhtar i Fadil Paçramit e i Todi Lubonjës me shokë u orvat të përhapte ideologjinë, kulturën dhe mënyrën e jetesës borgjezo-revizioniste, për të krijuar truallin e përshtatshëm të kundërrevolucionit politik. Ata synuan, në radhë të parë, të çoroditnin rininë dhe inteligjencien, t'i hidhnin këto kundër Partisë e socializmit, ashtu siç kanë vepruar armiqtë e marksizëm-leninizmit në vendet revizioniste.

Grupi tradhtar e puçist i Beqir Ballukut, i Petrit Dumes dhe i Hito Çakos ishte një fraksion në krye të ushtrisë, një grup komplotistësh për të rrëzuar me forcë Komitetin Qendror me anë të një puçi të armatosur e për të asgjësuar Partinë e Punës të Shqipërisë dhe diktaturën e proletariatit, duke u mbështetur edhe në ndërhyrjen e jashtme të armatosur. Për të arritur

këto qëllime, ata punuan për të dobësuar organizatën e Partisë dhe rolin e saj udhëheqës në ushtri, për të zëvendësuar ideologjinë marksiste-leniniste të Partisë sonë me atë revizioniste, për të sabotuar vijën ushtarake të Partisë dhe për t'i kundërvënë asaj tezat e tyre kapitulluese e tradhtare. Ata u përpoqën të minonin fuqinë mbrojtëse të vendit dhe të futnin në ushtri metoda të urryera të ushtrive borgjeze e revizioniste.

Një veprimtari të gjerë armiqësore zhvilloi në fushën e ekonomisë grupi tradhtar i Abdyl Këllezit, i Koço Theodhosit, i Kiço Ngjelës me shokë. Ky grup u orvat të shtrembëronte vijën e Partisë për zhvillimin e ekonomisë, parimet e organizimit dhe të drejtimit të saj dhe të fuste forma e metoda revizioniste të vetadministrimit etj. Ata kryen një veprimtari sabotuese me pasoja të rënda në sektorë të tillë kyç, siç janë: planifikimi, nafta, tregtia e jashtme etj. Në këtë mënyrë ata përpiqeshin të dobësonin e të minonin bazën e rendit tonë socialist, t'u hapnin rrugën nënshtrimit e skllavërimit ekonomik e politik të vendit nga të huajt.

Këto grupe ishin agjentura imperialisto-revizioniste në gjirin e Partisë dhe të shtetit, të përbëra nga elementë të degjeneruar politikisht e moralisht, që ishin borgjezuar dhe kishin kapitulluar përpara presionit të armiqve të jashtëm e të brendshëm, përpara rrethimit dhe agresionit ideologjik të imperializmit dhe të revizionizmit ndërkombëtar.

Rreziku që paraqitnin këto grupe armiqësore, ishte tepër serioz, mbasi ata ndodheshin në poste të rëndë-

sishme në Parti e në pushtet dhe shfrytëzonin autoritetin e madh të Partisë për të mbuluar punën e tyre armiqtësore. Veprimtarinë kundërrevolucionare ata e maskonin duke u hequr sikur çdo gjë e bënin në emër të Partisë, gjoja për të mirën e saj e të popullit, gjoja për zbatimin krijues të vendimeve e të direktivave. Ata vepronin nën rrogë, nuk guxonin të dilnin hapur kundër vijës së Partisë, sepse këta, si të gjithë armiqtë e tjerë, nuk kishin asnjë bazë në Parti e në popull. Forca dhe uniteti i çeliktë i Partisë i shtypte. Lidhjet e saj të shëndosha me popullin i tmerronin.

Armiqtë mundën të vepronin e të dëmtonin pa u zbuluar për një kohë, sepse gjetën edhe boshllëqe në punën e Partisë e të pushtetit. Ata shfrytëzuan gabimet e të metat, shfaqjet e burokratizmit, të liberalizmit e të euforisë, të cilat i nxitën dhe i përhapën me sa mundën, përfituan nga dobësimi i vigjilencës dhe i kontrollit, nga moszbatimi me këmbëngulje i parimeve dhe i normave të Partisë e të shtetit, nga të meta të ndryshme në punën edukative, nga mosmbajtja mirë parasysh e mësimëve të Partisë mbi luftën e klasave dhe rrethimin imperialisto-revizionist.

Për këto që kanë ndodhur mbajnë përgjegjësi të gjitha organet udhëheqëse, duke përfshirë edhe Komitetin Qendror e Qeverinë. Përgjegjësi të veçantë, kolektivisht e individualisht, kanë ato organizata partie, komuniste e kuadro të atyre sektorëve ku armiqtë kanë zhvilluar veprimtarinë e tyre më të theksuar. Ata mbajnë përgjegjësi pse kanë lejuar dobësimin e rolit udhëheqës të organizatave të Partisë, se nuk u janë për-

mbajtur me konsekuencë vendimeve e direktivave të Partisë e ligjeve të shtetit, se disa prej tyre janë treguar miopë politikë e liberalë, ndërsa disa të tjerëve u ka munguar guximi revolucionar për të ngritur zërin, për të denoncuar e për t'u treguar vendin armiqve.

Veprimtaria armiqësore u zbulua dhe u dërrmua përballë unitetit të çeliktë, nuhatjes e pjekurisë politike, qartësisë ideologjike dhe vendosmërisë revolucionare të Partisë dhe të udhëheqjes së saj. Shqipëria socialiste shpëtoi nga një komplot i madh dhe i rrezikshëm. Nga kjo ndeshje e ashpër klasore Partia doli më e fortë dhe më e kalitur, uniteti i radhëve të Partisë rreth Komitetit Qendror, si dhe uniteti i popullit me Partinë u ngritën në një shkallë më të lartë. U rrit e u forcua vigjilenca revolucionare e Partisë dhe e masave. Ekonomia jonë u konsolidua më tej dhe shënoi suksese të reja në rrugën e zhvillimit të saj socialist, arti e kultura jonë u bënë më të partishëm e më militantë. Ushtria, gjithë forcat e armatosura janë bashkuar edhe më fort rreth Partisë, janë ngritur në një shkallë më të lartë kalitja ideopolitike, fryma revolucionare dhe gatishmëria luftarake e tyre për të përballuar e për të asgjësuar çdo armik që do të guxonte të sulmonte atdheun tonë socialist. Në këtë luftë klasa jonë punëtore, fshatarësia kooperativiste, rinia, gratë, inteligjencia dhe kuadrot tanë treguan patriotizmin e tyre të lartë, besimin e patundur ndaj Partisë dhe udhëheqjes së saj, besnikërinë e tyre ndaj vijës së saj të drejtë.

Zbulimi dhe asgjësimi i komplotit të armiqve të

brendshëm e të jashtëm është një fitore e madhe e Partisë dhe e popullit tonë, një fitore e marksizëm-leninizmit mbi revizionizmin.

2. — Roli udhëheqës i klasës punëtore dhe edukimi i masave punonjëse

Klasa punëtore, e udhëhequr nga Partia, ka qëndruar kurdoherë në ballë të ngjarjeve të mëdha historike në këta 35 vjet lufte e pune për çlirimin e Shqipërisë dhe triumfin e revolucionit popullor, për transformimin revolucionar të gjithanshëm të vendit mbi baza socialiste. Ky është një nga faktorët kryesorë që revolucioni ynë është zhvilluar me konsekuencë në rrugë të drejtë marksiste-leniniste.

Klasa punëtore është klasa udhëheqëse e shoqërisë. Ajo ka Partinë e vet politike që e udhëheq dhe idologjinë marksiste-leniniste që i ndriçon rrugën, është bartësja e idealeve të socializmit e të komunizmit. Ajo është e lidhur me formën më të lartë të pronës socialiste dhe me sektorët udhëheqës të ekonomisë, është klasa më e ndërgjegjshme, më e organizuar dhe më e disiplinuar. Pesha e saj në prodhim dhe në strukturën e popullsisë vjen gjithnjë duke u rritur.

Siç na mëson marksizëm-leninizmi, rolin udhëheqës nuk mund ta kryejë asnjë klasë ose shtresë tjetër shoqërore veç klasës punëtore, si në luftën për vendosjen e diktaturës së proletariatit, ashtu dhe në ndërtimin e shoqërisë së re socialiste. Ky rol do të ruhet

e do të forcohet edhe në të ardhmen, derisa të ekzistojnë klasat dhe shteti i diktaturës së proletariatit.

Në periudhën midis dy kongreseve Partia ka zhvilluar një punë të gjithanshme që roli i klasës punëtore të ndihet e të ushtrohet i fuqishëm kudo, që klasa punëtore me ideologjinë, me hovin revolucionar dhe me shembullin e saj t'i japë tonin gjithë jetës së vendit. Si rrjedhim, është rritur veprimtaria politike e klasës punëtore, pjesëmarrja e saj aktive në zgjidhjen e problemeve të mëdha të Partisë e të shtetit, është zgjeruar dhe është forcuar kontrolli i drejtpërdrejtë i saj për zbatimin e politikës së Partisë në të gjitha fushat. Një tregues me shumë rëndësi i rritjes së rolit të klasës punëtore është edhe fakti që në organet dhe në aparatet e Partisë, të pushtetit, të ekonomisë e të kulturës ka ardhur një numër i madh kuadros, të dalë nga radhët e klasës punëtore, të cilët e kanë gjallëruar dhe e kanë revolucionarizuar më tej gjithë punën.

Këto rezultate janë arritur nëpërmjet një lufte të ashpër me konceptet dhe qëndrimet liberale e burokratike, teknokratike e intelektualiste, që shprehnin mosbesim në aftësitë e klasës punëtore, që nuk pranonin ose e pranonin sa për sy e faqe kontrollin e saj, që, në forma e mënyra të ndryshme, mbivlerësonin rolin e aparateve, të nëpunësve e të specialistëve.

Partia edhe në të ardhmen do të punojë pa u lodhur për të siguruar e për të forcuar gjithnjë e më shumë rolin udhëheqës të klasës punëtore në tërë jetën e vendit. Ky rol i klasës realizohet nëpërmjet Partisë dhe shtetit të vet proletar. Pa Partinë roli udhëheqës i

klasës punëtore do të mbetej një frazë demagogjike, mashtruese. Vetëm partia revolucionare e klasës punëtore, e armatosur me teorinë marksiste-leniniste, e bën klasën të ndërgjegjshme për misionin e saj historik, i përcakton qartë objektivat e luftës dhe rrugët për arritjen e tyre. Partia e organizon, e edukon, e mobilizon dhe e drejton klasën dhe gjithë aleatët e saj në luftën e ndërlikuar për vendosjen e diktaturës së proletariatit dhe ndërtimin e socializmit.

Revizionistët e të gjitha ngjyrave, të vjetër e të rinj, kanë përhapur e përhapin pikëpamje nga më të ndryshmet për të mohuar misionin historik të klasës punëtore, për të likuiduar sidomos rolin udhëheqës në revolucion dhe në ndërtimin e socializmit të pararojës së saj, partisë marksiste-leniniste.

Me «teoritë» e tyre të partisë e të shtetit të të gjithë popullit, të partisë si një faktor vetëm ideologjik, ose si instrument koordinues, me predikimet e tyre të spontancitetit në lëvizjen punëtore, të pluralizmit dhe të kalimit në socializëm nën drejtimin e klasave dhe forcave të tjera politike, ata synojnë ta lënë klasën punëtore pa udhëheqje, të çarmatosur përballë armikut që është i organizuar e i armatosur deri në dhëmbë, të sabotojnë revolucionin, të asgjësojnë teorinë dhe praktikën e diktaturës së proletariatit.

Partia jonë i ka hedhur poshtë me për buzje këto teori reaksionare, ashtu si dhe pikëpamjet antimarksiste e anarkiste mbi «vetadministrimin», mbi «udhëheqjen e drejtpërdrejtë» të klasës punëtore. Ajo e ka vënë klasën tonë punëtore në rolin historik që i takon në

shoqërinë socialiste. Kjo është në kundërshtim të plotë me konceptet dhe praktikat e revizionistëve hrushovianë, që e trajtojnë klasën punëtore në vendet e tyre si një forcë thjesht prodhuese, që e kanë shndërruar atë në një klasë të shtypur e të shfrytëzuar, mbi kurrizin e së cilës pasurohet borgjezia e re.

Në vendin tonë nuk ka çështje të politikës së Partisë e të shtetit, për të cilat klasa punëtore e masat e tjera punonjëse të mos e thonë fjalën e vet dhe të mos marrin pjesë aktive në zgjidhjen e tyre. Partia u ka dhënë dhe u jep një rëndësi të madhe konsultimit me klasën punëtore dhe me masat e tjera punonjëse, zhvillimit të gjerë të kritikës së masave ndaj të metave e dobësive në punë, pjesëmarrjes aktive të klasës në qeverisjen e vendit.

Vëmendje të veçantë u ka kushtuar e u kushton Partia kontrollit të drejtpërdrejtë të klasës punëtore dhe masave të tjera punonjëse, zbatimit në jetë të këtij mësimi të madh leninist. Këtë kontroll, që ushtrohet nën udhëheqjen e Partisë mbi të gjithë veprimtarinë shtetërore e shoqërore, ajo e konsideron si një parim të përgjithshëm e të përhershëm të shoqërisë sonë socialiste në çdo sferë dhe hallkë të saj, si një shprehje të ushtrimit të diktaturës së proletariatit nga klasa punëtore në aleancë me fshatarësinë. Kontrolli punëtor është një ndër drejtimet më të rëndësishme të luftës klasore për të siguruar fitoren e socializmit, për të mos lejuar degjenerimin e rendit socialist, është një shkollë e madhe për edukimin revolucionar të klasës punëtore e të masave të tjera punonjëse.

Kontrolli i drejtpërdrejtë punëtor e fshatar ka dhënë rezultate me vlerë të madhe për zbulimin dhe për mënjanimin e mjaft të metave e dobësive, shfaqjeve të liberalizmit, shtrembërimeve e shkeljeve të ligjeve të shtetit dhe të normave të shoqërisë sonë. Ai ka shërbyer si një mjet i fuqishëm për shkundjen e pluhurit të burokratizmit e të rutinës në mjaft administrata, ndërmarrje ekonomike e institucione kulturore, kuadro e organizata partie, për krijimin në të gjithë vendin të një atmosfere të gjallë revolucionare, për zbatimin e drejtë të vijës së Partisë dhe kryerjen me sukses të detyrave në të tëra fushat e ndërtimit socialist.

Kohët e fundit Partia ka marrë masa të rëndësishme për ta vënë kontrollin punëtor e fshatar në baza të shëndosha organizative dhe për ta ngritur në një nivel të ri cilësor. Në plan të parë tani dalin konsolidimi i organizimit të grupeve të kontrollit punëtor e fshatar, udhëheqja e kualifikuar e këtij kontrolli nga ana e organizatave dhe e komiteteve të Partisë, orientimi e drejtimi i tij në çështjet më thelbësore që kanë të bëjnë me zbatimin e vijës dhe të vendimeve të Partisë, kombinimi më i mirë i kontrollit punëtor e fshatar nga poshtë me kontrollin shtetëror nga lart, përgjithësimi i përvojës revolucionare të këtij kontrolli, me qëllim që të thellohet e të pasurohet gjithnjë më shumë në përmbajtje dhe të gjenden forma të reja, të frytshme për ushtrimin e tij.

Rritja e forcimi i mëtejshëm i rolit udhëheqës të klasës punëtore, rritja e ndikimit ideopolitik dhe e efika-

sitetit të punës së saj varen shumë nga edukimi e kalitja revolucionare, nga ngritja e vetëdijes së saj në nivelin e misionit që ka në shoqërinë socialiste.

Në këtë çështje Partia mban parasysh se klasa jonë punëtore është relativisht e re, se pjesa më e madhe e punëtorëve rrjedh nga shtresat joproletare, se radhët e saj mbushen çdo ditë me punëtorë të rinj, që vijnë nga bankat e shkollës, me mungesë përvoja pune e jete. Këto, si dhe dobësitë në punën edukative, janë disa nga shkaqet që mjaft punëtorë të mos qëndrojnë kurdoherë e si duhet në rolin që i takon klasës së tyre, të mos e thonë me guxim e me pjekuri fjalën e vet, të mos e ndiejnë përgjegjësinë e madhe që kanë për zbatimin drejt të vijës dhe të vendimeve të Partisë nga kushdo, brenda dhe jashtë ndërmarrjes, të mos punojnë kurdoherë me frymë të lartë revolucionare, me organizim e me disiplinë proletare.

Prandaj Partisë do t'i duhet edhe në të ardhmen të punojë me këmbëngulje për ta edukuar klasën me ideologjinë marksiste-leniniste, për ta bërë të ndërgjegjshme për rolin dhe detyrat e saj, që ajo të jetë luftëtare e paepur për ndërtimin e socializmit, për forcimin e diktaturës së proletariatit dhe për mbrojtjen e atdheut. Vetë klasa punëtore të qëndrojë në ballë të luftës për plotësimin e detyrave të planit të shtetit, të vërë mbi çdo gjë interesin e përgjithshëm, të mbrojnë pronën e përbashkët, të punojë me rendiment e cilësi të lartë, të forcojnë disiplinën në punë, të jetë novatore e krijuese, të ruajë e të zhvillojë më tej tiparet e saj proletare, të ngrejë pareshtur nivelin e vet arsimor, kulturor e

profesional. Kështu, klasa punëtore mund të edukojë me shembullin e në frymën e saj fshatarësinë kooperativiste, rininë, inteligjencien, gjithë punonjësit e vendit tonë.

Bashkimet profesionale, që bëjnë një punë të madhe për edukimin dhe mobilizimin e punëtorëve dhe të punonjësve të tjerë për ndërtimin e shoqërisë së re, kanë një rol e përgjegjësi të veçantë për ta thelluar e për ta çuar më përpara këtë punë. Detyrë kryesore e organizatës së bashkimeve profesionale ka qenë dhe mbetet edukimi komunist i punonjësve. Çdo prirje që nënvleftëson punën edukuese të organizatave profesionale dhe synon t'i shndërrojë këto në shtojca të administratave dhe të organeve ekonomike, është shumë e dëmshme dhe çon në largimin e bashkimeve profesionale nga funksioni i tyre si shkolla të komunizmit.

Shumë i gabuar është edhe mendimi që ndeshet në disa raste, sipas të cilit, bashkimet profesionale duhet të merren vetëm me edukim dhe të lënë mënjanë problemet ekonomike. Sigurisht, bashkimet profesionale s'kanë pse të bëjnë punën e organeve shtetërore e ekonomike, as t'i dublojnë ato. Por do të ishte krejtësisht e pafalshme nëse ato nuk do të interesoheshin për prodhimin, për zbatimin e detyrave të planit të shtetit. Kjo do të krijonte rrezikun e burokratizimit të drejtimin të ekonomisë. Efekti i punës edukative të organizatave profesionale varet shumë nga lidhja e saj e ngushtë me prodhimin, gjë që nuk mund të bëhet mirë pa u njohur me problemet e ekonomisë. Në të njëjtën kohë, bashkimeve profesionale u takon të luftojnë më

mirë kundër çdo veprimi burokratik që cenon sadopak të drejtat e punonjësve, të garantuara me ligj.

Duke njohur rolin udhëheqës të klasës punëtore, Partia ka vlerësuar kurdoherë drejt edhe vendin e forcën e madhe të fshatarësisë në shoqërinë tonë. Në zjarrin e luftës për çlirimin e Shqipërisë dhe për vendosjen e pushtetit popullor, në betejat e ashpra klasore për ndërtimin e socializmit Partia krijoi dhe farkëtoi aleancën e fuqishme të klasës punëtore me fshatarësinë punonjëse, nën udhëheqjen e klasës punëtore. Kjo aleancë ka qenë dhe mbetet parimi bazë i diktaturës së proletariatit, themeli i unitetit të popullit rreth Partisë.

Partia dhe shteti i klasës punëtore kanë zbatuar një program të gjerë me karakter të gjithanshëm politik e ideologjik, ekonomik e socialkulturore, që ka çuar në shndërrime të thella revolucionare në fshat dhe në forcimin e aleancës së klasës punëtore me fshatarësinë. I gjithë fshati ynë sot, pa përjashtim, është futur në rrugën e socializmit. Kjo është një fitore e madhe historike e vijës së Partisë, e revolucionit tonë.

Megjithëkëtë, Partia mban parasysh se midis fshatit e qytetit ekzistojnë dhe do të ruhen ende për mjaft kohë dallimet thelbësore. Lufta për ngushtimin e tyre është rruga kryesore për forcimin e aleancës së klasës punëtore me fshatarësinë kooperativiste dhe një kusht i domosdoshëm për t'i mbyllur shtigjet degjenerimit borgjez. Partia ka marrë e do të marrë vazhdimisht masa që dallimet midis fshatit e qytetit të vijnë gjithnjë duke u ngushtuar.

Fshatarësia jonë, për rolin e madh që ka luajtur e luan në shoqërinë socialiste, ka merituar dhe meriton gjithçka që është bërë e bëhet për përparimin e lulëzimin e fshatit. Ajo ka mbajtur peshën më të madhe të luftërave çlirimtare të mëparshme dhe të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, u bë forca vendimtare e rindërtimit të vendit, nga gjiri i saj doli klasa e re punëtore, ajo është treguar kurdoherë patriote, revolucionare e besnike e Partisë dhe e çështjes së klasës punëtore.

Partia edhe në të ardhmen do të tregojë kujdes të veçantë për ta tërhequr gjithnjë e më aktivisht fshatarësinë në jetën politike, ekonomike e shoqërore të vendit, për ta edukuar atë politikisht e ideologjikisht, për të konsoliduar përherë e më shumë kooperativizmin dhe për të ngritur nivelin e saj arsimor, kulturor e profesional. Në punën edukative të mos harrohet se shfaqjet e ndjenjës së pronës private dhe mbeturinat e psikologjisë mikroborgjeze, për arsyet që dihen, kanë akoma rrënjë të forta në fshat. Ato bëhen burim i shumë të këqijave, i tërheqjes pas interesit të ngushtë vetjak, i mungesave në punë, i dëmtimeve të pronës shoqërore etj. Fshatarësia duhet të luftojë me vendosmëri kundër këtyre shfaqjeve të huaja, të forcojë frymën e kolektivizmit, të marrë pjesë aktive në luftën klasore, të punojë me hov për përparimin e bujqësisë dhe të fshatit tonë socialist.

Klasa punëtore, si kurdoherë, duhet të jetë pranë aleates së saj, të ushtrojë kontrollin e vet mbi të gjithë organizmat e shtetit dhe të ekonomisë për zbatimin e

politikës së Partisë ndaj fshatit, të thellojë lëvizjen e madhe revolucionare «Bujqësia — çështje e të gjithë popullit». Me shembullin e saj të edukojë të gjithë punonjësit që ta duan fshatin, të respektojnë e të nderojnë punën në bujqësi, të luftojnë kundër çdo shfaqjeje përbuzëse për fshatin dhe për punën në fshat. Në të njëjtën kohë është e nevojshme të luftohet dhe kundër çdo shfaqjeje mosbesimi të fshatit ndaj qytetit, për të forcuar gjithnjë e më shumë aleancën luftarake midis klasës punëtore e fshatarësisë kooperativiste.

Inteligjencia e vendit tonë, e dalë nga gjiri i punëtorëve dhe i fshatarëve, ka luajtur dhe luan një rol me rëndësi në zhvillimin e gjithanshëm të Shqipërisë socialiste. Ndryshe nga vendet revizioniste, ku ajo u bë forca kryesore e kundërrevolucionit që likuidoi fitoret e socializmit, inteligjencia jonë u shërben diktaturës së proletariatit, popullit dhe revolucionit, ajo qëndron e bashkuar fort me Partinë. Kjo është një fitore tjetër e madhe e politikës së Partisë.

Në luftë me konceptet liberale e teknokratike, me shfaqjet e burokratizmit e të mendjemadhësisë intelektualiste, me prirjet për komandim e për privilegje, që ndeshen në disa raste në radhët e intelektualëve, **Partia e brumos përherë e më mirë inteligjencien me ideologjinë marksiste-leniniste, me tiparet dhe me vetitë morale të punëtorëve dhe të fshatarëve. Ajo e edukon dhe e bën atë më të ndërgjegjshme për rolin e saj në shoqëri, e vë në kushte të tilla pune dhe jete, që të jetë kurdoherë pranë popullit dhe nën kontrollin e vazhdueshëm të masave. Në të njëjtën kohë, Partia**

kërkon që inteligjencia të rritë vazhdimisht dijet e veta dhe t'i vërë ato në shërbim të ndërtimit socialist të vendit, të marrë pjesë aktive në revolucionin tekniko-shkencor dhe në tërë zhvillimin e kulturës socialiste.

Forca e gjallë e revolucionit dhe ndihmëse besnike e Partisë ka qenë dhe mbetet rinia heroike e vendit tonë. Përvoja 35-vjeçare e Partisë tregon se, kur energjitë e pashtershme revolucionare të rinisë bashkohen me energjitë e klasës punëtore dhe të masave të tjera punonjëse, nën udhëheqjen e Partisë proletare, nuk ka forcë që të ndalojë triumfin e revolucionit e të socializmit.

Rinia jonë është e rrethuar nga kujdesi i veçantë i Partisë e i mbarë shoqërisë. Asaj i janë hapur perspektiva të mëdha, që ia bëjnë të sotmen e të ardhmen të sigurt dhe i japin përmbajtje e kuptim të lartë jetës së saj. Partia i ka plotësuar gjithnjë e më mirë aspiratat e kërkesat e ndryshme materiale, kulturore e shpirtërore të rinisë, e ka hedhur atë në veprime revolucionare dhe e ka vënë në rolin e një pjesëtari aktiv e me rëndësi në revolucion e në ndërtimin e shoqërisë socialiste. Prandaj edhe rinia jonë e ka ndjekur kurdoherë Partinë me entuziazëm, me optimizëm dhe me besnikëri, ka vënë në shërbim të lulëzimit të atdheut dhe të mbrojtjes së tij tërë forcat e veta.

Një tablo krejt të kundërt shohim në vendet borgjeze e revizioniste, ku pasiguria për të sotmen dhe për të ardhmen është shqetësimi i përditshëm i rinisë. Ndërgjegjja e saj helmohet orë e çast nga propaganda çoroditëse, që e nxit të rëndë pas një jete boshe, të shtu-

rur e pa ideale, që e largon nga revolucionin, që e shtyn në rrugën e kriminalitetit e të vagabondazhit dhe e hedh në anarkizëm e aventurizëm, në utopi e në dëshpërim.

Partia jonë synon të mbajë kurdoherë ndezur në mendjet dhe në zemrat e rinisë idealet komuniste dhe frymën e shëndoshë revolucionare, ta edukojë atë për të çenë luftëtare besnike e Partisë, e gatshme për t'ia kushtuar energjitë, talentin dhe jetën e saj ndërtimit të socializmit dhe mbrojtjes së atdheut. E udhëhequr nga Partia, rinia të zhvillojë pa pushim frymën e iniciativës e të aksionit revolucionar në prodhim e në të gjitha fushat. Ajo të forcojë qëndrimin e papajtueshëm dhe të jetë kurdoherë në sulm kundër armikut të klasës, kundër çdo ndikimi të ideologjisë borgjezo-revizioniste, kundër shfaqjeve liberale e konservatore, që pengojnë ecjen përpara. Ajo të zhvillojë vullnetin e këmbënguljen për të përvetësuar dijet e kulturën, të bëhet mbështetje e fuqishme për përparimin teknik e shkencor. Fakti që ka edhe disa të rinj që imitojnë ndonjë aspekt të mënyrës borgjeze e revizioniste të jetesës, që manifestojnë disa shfaqje të huaja për moralin proletar, që kërkojnë më shumë sësë i japin shoqërisë, flet kryesisht për boshllëqet dhe dobësitë e punës edukative. Gjithë shoqëria, familja dhe kolektivat punonjës, shkollat dhe institucionet e ndryshme, organizatat e masave dhe organet shtetërore, nën udhëheqjen e Partisë, duhet të punojnë që brezi ynë i ri të jetë gjithnjë një repart sulmues i radhëve të para të revolucionit.

Aksionet e mëdha të rinisë për ndërtimin me punë

vullnetare të hekurudhave, të rrugëve, për hapjen e tokave të reja etj., ku ka kaluar gati i gjithë brezi i ri, si edhe lëvizjet e saj «Të mësojmë nga klasa punëtore», «Të punojmë kudo ku ka nevojë atdheu», «Të shkojmë për të punuar e për të jetuar në fshat» etj., Partia i çmon, i përshëndet dhe i përkrah fuqimisht si aksione e lëvizje të mëdha revolucionare, si shkolla të edukimit dhe të kalitjes komuniste të rinisë. Ajo, edhe në të ardhmen, do t'i besojë rinisë dhe organizatës së saj luftarake, Bashkimit të Rinisë së Punës të Shqipërisë, aksione të rëndësishme, duke pasur besim të patundur se brezi ynë i ri do t'i kryejë ato, si kurdoherë, me sukses. Më lejoni të përshëndes posaçërisht ata mijëra të rinj e të reja që iu përgjigjën thirrjes së Partisë për të punuar e për të jetuar në fshat dhe të shpreh bindjen se mijëra të tjerë do të ndjekin shembullin e tyre për forcimin dhe për përparimin e fshatit tonë socialist.

Bashkimi i Rinisë së Punës të Shqipërisë, nën udhëheqjen e Partisë, ka luajtur një rol të madh në edukimin e brezit të ri. Ai ka fituar një eksperiencë të gjerë në organizimin e në mobilizimin e rinisë për ndërtimin e socializmit. Në të ardhmen kërkohet që organizata e rinisë të gjallërojë më shumë jetën e veprimtarinë e vet politike e ideologjike, ta zgjerojë sferën e kësaj veprimtarie në përshtatje me moshën e me interesat e gjerë të rinisë për punë e mbrojtje, arsim e kulturë, shkencë e teknikë. sport e fizkulturë, duke shfrytëzuar më mirë të gjithë atë bazë të madhe materiale që kanë krijuar Partia dhe pushteti popullor.

Partia dhe populli duan një rini të shëndetshme e

të fortë, të aftë për punë e për mbrojtje. Rëndësi të veçantë për këtë ka zhvillimi në shkallë të gjerë i kulturës fizike e i sporteve, për të cilat organizata e rinisë duhet të tregojë një kujdes të veçantë.

Bashkimi i Rinisë duhet të luftojë për forcimin e vetë organizatës, duke hedhur poshtë si të rrezikshme çdo prirje për liberalizimin e jetës së saj, si ato që u dukën para Plenumit të 4-t të Komitetit Qendror të Partisë e që u dënuan me forcë nga e gjithë rinia. Organizata e rinisë ka qenë dhe do të mbetet gjithnjë një organizatë politike, luftarake, ndihmëse besnike e Partisë.

Politika e drejtë marksiste-leniniste e Partisë ka çuar në atë revolucion të vërtetë, të thellë e shumë të gjerë, që është realizuar në jetën e gruas shqiptare.

Përvoja jonë vërtetoi plotësisht domosdoshmërinë e lidhjes së problemit të emancipimit të plotë të gruas me problemin e çlirimit kombëtar dhe me çështjen e proletariatit. Pa pjesëmarrjen e gruas nuk mund të zhvillohet me sukses revolucionin socialist dhe pa revolucionin socialist nuk mund të arrihet emancipimi i plotë i gruas.

Forcat dhe aftësitë e gruas, të fjetura e të ndrydhura në të kaluarën, kanë shpërthyer të fuqishme dhe të papërmbajtura në të gjitha fushat e jetës sonë socialiste. Gruaja shqiptare ka dalë në arenën e luftës për socializëm plot dinjitet, shquhet për frymë të lartë revolucionare, për vendosmëri e patriotizëm, dallohet në punë e në jetë. Atë e gjen sot kudo, në ara e në fabrika, në shkolla e në laboratorë. Asaj i janë besuar

vende me përgjegjësi të larta në Parti e në shtet. Janë krijuar e po krijohen raporte të reja barazie midis burrit e gruas në punë e në familje. Emancipimi i gruas ka forcuar e forcon përditë demokracinë socialiste. Kjo vërteton pohimin e Marksit se shkalla e emancipimit të gruas përfaqëson masën natyrale të emancipimit të përgjithshëm.

Realiteti ynë hedh poshtë të gjitha «teoritë» borgjezo-revizioniste mbi rrugët e emancipimit të gruas. Përpjekjet e borgjezisë në vendet kapitaliste për të orientuar luftën për emancipimin e gruas punonjëse kundër burrit, fëmijës e familjes, kanë për qëllim ta largojnë atë nga lufta revolucionare e të përçajjnë frontin e përbashkët të klasës punëtore e të punonjësve kundër shtypësve e shfrytëzuesve të vërtetë. Edhe demagogjia e revizionistëve modernë për ta lidhur zgjidhjen e këtij problemi të madh shoqëror me politikën e «paqes» e të «çarmatimit», synon që gruaja të heqë dorë nga revolucioni.

Partia do të luftojë edhe në të ardhmen që të realizohet me konsekuencë programi i saj për emancipimin e plotë të gruas. Është detyrë e organizatave të Partisë, e organeve të shtetit dhe e gjithë organizatave të masave që të çmojnë kurdoherë drejt vlerat e vërteta të gruas, që me aq kujdes i zgjoi, i kultivoi e i rriti Partia, por është detyrë edhe e vetë grave që të luftojnë si revolucionare për të afirmuar gjithnjë e më mirë personalitetin e tyre. Në të njëjtën kohë, në bazë të mundësive që siguron zhvillimi ekonomik i vendit, të krijohen kushte edhe më të mira materiale për të lehtësuar edhe

më tepër gruan nga punët drobitëse shtëpiake, në mënyrë që të ngrihen në një shkallë më të lartë efektiviteti i punës në frontin e prodhimit dhe veprimtaria e saj në jetën politike, shoqërore e kulturore.

Me kënaqësi të veçantë konstatojmë se gratë, me përpjekjet e veta dhe me kujdesin e Partisë, po e ngushtojnë përherë e më shumë disnivelin arsimor, kulturor e tekniko-profesional midis tyre e burrave. Tani 37 për qind e të gjithë kuadrove me arsim të mesëm e të lartë janë gra. Në të ardhmen të luftojmë për të arritur barazi të plotë edhe në këtë fushë. Shoqet e ngarkuara në vende drejtuese janë shquar për besnikërinë ndaj vijës së Partisë, për aftësi udhëheqëse e organizuese, për dije e kulturë. Kjo vërteton drejtësinë e direktivës së Partisë për të ngritur me guxim gratë në vende me përgjegjësi, që nga postet më të ulëta e deri në organet më të larta të Partisë e të shtetit. Janë shumë të dëmshme ato qëndrime nënvlef-tësuese e sektare që pengojnë zbatimin e kësaj politike të Partisë.

Konceptet e huaja patriarkale e konservatore, bor-gjeze e liberale janë akoma një barrierë e madhe për afirmimin e gjithanshëm të personalitetit të gruas. Nën udhëheqjen e Partisë, organizata aktive e Bashki-mit të Grave të Shqipërisë, shteti e gjithë organizatat e masave, shkolla e shoqëria kanë për detyrë t'i edu-kojnë gratë dhe burrat me frymën e luftës për emanci-pimin e plotë të të gjithë njerëzve në shoqërinë tonë socialiste, për të marshuar përpara fitimtarë, të gjithë bashkë, burra e gra, të rinj e të reja.

Ruajtja dhe forcimi i pareshtur i unitetit të popullit rreth Partisë përbën një nga çështjet më themelore për gjithë punën e Partisë dhe të levave të saj, një kusht vendimtar për fitoren e revolucionit, për ndërtimin e shoqërisë socialiste dhe për mbrojtjen e atdheut.

Uniteti i popullit tonë nuk është një unitet koniunktural dhe aleancash të përkohshme. Ai është një bashkim i gjallë e luftarak i popullit rreth Partisë, i krijuar në luftë për çlirimin e vendit dhe i çimentuar në luftë për zbatimin e politikës dhe të ideologjisë revolucionare marksiste-leniniste të Partisë.

Por uniteti nuk është i dhënë njëherë e përgjithmonë. Lufta për forcimin e tij duhet të jetë e vazhdueshme dhe e përhershme. Armiqtë janë përpjekur e do të përpiqen edhe në të ardhmen që ta godasin këtë unitet, të krijojnë të çara midis popullit dhe Partisë. Unitetin e cenojnë, gjithashtu, edhe shfaqjet e burokratizmit e të liberalizmit, qëndrimet e veprimet në kundërshtim me vendimet e Partisë, që dëmtojnë marrëdhëniet e drejta të Partisë me masat. Atë e cenojnë mbeturinat e ndikimet e ideologjive të huaja, që u kundërvihen normave të reja të shoqërisë socialiste.

Këtë rrjedhin edhe detyrat e mëdha që i dalin Partisë për të ruajtur si sytë e ballit unitetin e popullit, për ta çelikosur e për ta bërë atë edhe më të pathyeshëm. Kjo kërkon të mbajmë lart vigjilencën revolucionare, të zhvillojmë drejt e pa ndërprerje luftën e klasave, të zbatojmë me përpikëri direktivat e Partisë, t'i zgjidhim në kohën e duhur kontradiktat e ndryshme që lindin në gjirin e popullit.

Një fushë të gjerë veprimi ka këtu Fronti Demokratik i Shqipërisë, kjo organizatë e madhe politike, që realizon bashkimin e popullit shqiptar nën udhëheqjen e Partisë. Frontit i takon të zhvillojë, në bashkëpunim me organizatat e tjera shoqërore, një punë të gjithanshme me masat e qytetit e të fshatit për t'u sqaruar politikën, orientimet dhe direktivat e Partisë, për t'i edukuar me frymën e patriotizmit socialist, të vigjilencës revolucionare, të gatishmërisë luftarake e të qëndrimit të papajtueshëm ndaj çdo shfaqjeje të huaj, për të forcuar e për të kalitur vazhdimisht unitetin e popullit. Fronti Demokratik ka qenë dhe mbetet tribunë e madhe e mendimit revolucionar të masave, levë e fuqishme e Partisë për tërheqjen e punonjësve në qeverisjen e vendit, në zgjidhjen e problemeve të ndërtimit socialist e të mbrojtjes së atdheut.

3. — Të përvetësohen idetë e marksizëm-leninizmit në lidhje të ngushtë me mësimet e Partisë sonë

Në themel të të gjithë punës edukuese ideopolitike që bën Partia me komunistët dhe me masat punonjëse, ka qenë dhe mbetet ideologjia jonë fitimtare, marksizëm-leninizmi. Partia ka zhvilluar një punë të madhe e të gjithanshme për propagandimin e ideve shkencore të Marksit, të Engelsit, të Leninit e të Stalinit. Veprat e klasikëve të marksizëm-leninizmit, si edhe dokumente e materiale të shumta të Partisë sonë, të botuara nga

Instituti i Studimeve Marksiste-Leniniste, janë vënë në dispozicion të komunistëve dhe të punonjësve. Një sistem i tërë formash, kursesh e shkollash është krijuar për edukimin e tyre. Gjithë efektivit i Partisë studion në mënyrë të organizuar marksizëm-leninizmin, ndërsa mijëra anëtarë partie kanë mbaruar shkollën e Partisë «V. I. Lenin». Teoria marksiste-leniniste mësohet gjcrësisht në tërë sistemin e shkollave tona, që nga më të ulëtat e deri në më të lartat. Punëtorët, fshatarët, gjithë rinia jonë janë përfshirë në rrethe studimi, ku edukohen me idetë e socializmit, me mësimet e praktikën revolucionare të Partisë sonë. E tërë jeta shpirtërore, letrare, artistike, shkencore përshkohet gjithnjë e më mirë nga ideologjia jonë proletare.

Të gjitha këto forma dhe e gjithë kjo punë që zhvillohet për edukimin e komunistëve dhe të masave, kanë dhënë e japin rezultate. Por çështja është që të përfitohet më shumë nga këto forma, që edukimi të lidhet më mirë me jetën e me punën, që ai t'i shërbejë si duhet formimit ideologjik e politik të komunistëve dhe të masave. Ato që na ndodhën në ushtri, në fushën e kulturës e të ekonomisë flasin për dobësi serioze në punën edukuese të Partisë. Në këto dobësi duhet të shohim e të gjejmë një nga burimet kryesore të atyre fenomeneve negative nga të cilat përfituan armiqtë për të zhvilluar veprimtarinë antiparti në këta sektorë.

Të mos kënaqemi që mblidhen në rregull format e edukimit, që bëhen leksione e referate, që flitet për normat e Partisë, për kritikën e autokritikën, për vigjilencën etj. Kryesore është të kuptohet pseja e tyre, për-

mbajtja ideopolitike, të kuptohet se këto na duhen për t'u hedhur në luftë për një çështje të madhe, që është ndërtimi i socializmit, mbrojtja e tij, fitorja e revolucionit në vendin tonë. Po nuk u kuptuan kështu, disiplina, normat, vigjilenca, lufta e klasave etj. mbeten formula abstrakte. Në propagandën tonë ka akoma mjaft shfaqje të një pune të tillë të sipërfaqshme, të cilat duhen çrrënjësuar sa më parë, me qëllim që ajo të lërë gjurmë të thella në ndërgjegjen e njerëzve dhe të krijojë bindje të qëndrueshme.

Marksizëm-leninizmi nuk mësohet për erudicion. Ai mësohet për t'u zbatuar në jetë, që nga parimet e tij të udhëhiqemi në çdo veprim, që çdo gjë ta gjykojmë në frymën e tij. Një studim i tillë i teorisë, i lidhur ngushtë me jetën, me praktikën revolucionare i shërben formimit të vërtetë komunist, krijimit jo vetëm të një botëkuptimi shkencor, por dhe të një karakteri revolucionar, që njerëzit tanë të qëndrojnë kurdoherë luftëtarë të vendosur për çështjen e socializmit, të papajtuësëm me armiqtë e ideologjitë e tyre.

Kjo kërkon një studim serioz të marksizëm-leninizmit, që është ajo shkencë, ajo teori që na mëson si t'i kuptojmë vijën e direktivat e Partisë dhe si të luftojmë për zbatimin e tyre në jetë. Përpara Partisë shtrohet detyra të forcohet e të përmirësohet më tej puna për propagandimin dhe studimin e veprave të klasikëve tanë të mëdhenj, Marksit, Engelsit, Leninit e Stalinit, që përbëjnë thesarin e pashtershëm të komunizmit shkencor, bazën e formimit komunist të njeriut të ri. Por studimi i tyre është i plotë e frytdhënës kur

bëhet i lidhur ngushtë me mësime të Partisë sonë, me studimin e dokumenteve të saj, ku pasqyrohet zbatimi krijues i ligjeve e i parimeve të përgjithshme të marksizëm-leninizmit në kushtet e Shqipërisë, ku sintetizohet përvoja e madhe e revolucionit tonë, përvoja e luftës së Partisë dhe të popullit tonë kundër imperializmit e revizionizmit modern.

Studimi i dokumenteve dhe i historisë së Partisë i ndihmon komunistët dhe punonjësit të përvetësojnë më mirë e më shpejt vijën e përgjithshme, stilin dhe metodën e saj në zgjidhjen e problemeve, të bëjnë të tyren frymën luftarake dhe principialitetin e lartë që karakterizon Partinë tonë. Ai u shërben atyre të kuptojnë se çshtë Partia jonë, përvoja e saj, dituria e saj që na mëson si të luftojmë për ndërtimin e socializmit e mbrojtjen e atdheut, për të çuar gjithnjë përpara revolucionin.

Marksizëm-leninizmi nuk mësohet vetëm nga libri dhe as vetëm në shkollë. Ai mësohet e përvetësohet duke marrë pjesë aktive në luftën e përditshme për ndërtimin e socializmit, duke zhvilluar pa ndërprerje luftën klasore, duke luftuar me vendosmëri kundër rrethimit imperialisto-revizionist. Për edukimin komunist dhe kalitjen revolucionare të punonjësve ka detyrë të mëdha e gjithë Partia, por edhe pushteti e organizatat e masave, të cilat lypset ta konsiderojnë këtë si një nga drejtimet kryesore të veprimtarisë së tyre.

Studimi i teorisë marksiste-leniniste është i domosdoshëm, në radhë të parë, për komunistët. Ka prej tyre, që thonë «të studioj e kam të zorshme», por ata nuk

mendojnë se këto pikëpamje janë të dëmshme dhe bëjnë gabim të madh që flasin e veprojnë kështu. Ata nuk e kuptojnë se shumë nga të metat e dobësitë e tyre në punë vijnë pikërisht nga mungesa e formimit ideopolitik. Është e nevojshme që komunistët të kalitin vullnetin për të studiuar individualisht, për të ngritur vazhdimisht nivelin e tyre ideologjik, kulturor e tekniko-profesional. Asnjë nuk duhet të thotë se s'ka kohë për të studiuar. Komunisti që nuk interesohet për të mësuar e për të zgjeruar horizontin e vet, që nuk përpiqet të njohë dhe të përvetësojë eksperiencën e pasur të Partisë, do të shterojë dhe nuk do të jetë në lartësinë e detyrës së tij, si luftëtar pararojë.

Shkolla e Partisë «V. I. Lenin», kurset dhe format e tjera të edukimit në Parti të ngrenë gjithnjë më lart nivelin e punës, për një studim dhe përvetësim më të thelluar e krijues të marksizëm-leninizmit e të mësimave të Partisë sonë nga kuadrot dhe komunistët.

Një detyrë e madhe për armatosjen me teorinë marksiste-leniniste, sidomos të brezit të ri, i takon shkollës sonë, ku hidhen bazat e formimit ideologjik të rinisë, ku fitohen shprehitë dhe metodat e studimit, ku kaliten durimi dhe pasioni për të mësuar. Rëndësi të veçantë ka që shkolla jo vetëm t'u japë nxënësve e studentëve dije marksiste, por të formojë botëkuptimin e tyre revolucionar, t'u japë çelësin për t'u orientuar e për të luftuar drejt në jetë.

Detyra të mëdha qëndrojnë edhe përpara instituteve dhe katedrave të shkencave shoqërore, nga të

cilat kërkohet ta ngrenë punën e tyre në një nivel të ri cilësor, duke përgjithësuar më mirë përvojën teorike e praktike të Partisë dhe duke u bërë propagandistë të saj. Masat punonjëse, shkolla, sistemi i edukimit të Partisë, kanë akoma nevojë për botime e tekste të shumëllojshme e të niveleve të ndryshme, me përmbajtje të thellë, të shkruara qartë e kuptueshëm. Janë të gjitha mundësitë që me një organizim dhe bashkërendim më të mirë të punës së instituteve shkencore e botuese, të shkollave të larta, të redaksive të ndryshme, të plotësohen më mirë këto kërkesa.

Përmirësimi i propagandimit të teorisë marksiste-leniniste dhe i studimit të saj varet shumë nga puna e organizatave dhe e komiteteve të Partisë. Nga këto kërkohet të futen thellë në përmbajtjen e kësaj pune dhe të ushtrojnë një kontroll të vazhdueshëm për zbatimin sa më mirë të detyrës së madhe që ka Partia për edukimin e komunistëve, të kuadrove e të masave. Prej tyre kërkohet të luftojnë që puna edukuese të ndërtohet mbi problemet që nxjerr jeta e mbi fenomenet që shqetësojnë njerëzit, që ajo të bëhet më e kuptueshme dhe më bindëse, e diferencuar dhe me argumente të forta, në përshtatje me kërkesat në rritje të masave. Për këtë qëllim të përdoren më mirë metoda e aksionit, ballafaqimet e diskutimet masive, që kanë dhënë përfundime mjaft pozitive, të shfrytëzohen me efekt sa më të madh të gjitha mjetet e propagandës dhe të përsosen format e saj.

Një rol të madh e të veçantë në edukimin e masave kanë luajtur e luajnë shtypi, botimet dhe radiotelevi-

zioni. Pas Plenumit të 4-t të Komitetit Qendror të Partisë u bë një luftë e gjithanshme kundër dobësive e të metave, shfaqjeve të liberalizmit dhe mungesës së vigjilencës, që u vunë re në disa organe të shtypit, në disa botime dhe në mjaft emisione të radiotelevizionit. Ato kanë bërë përmirësime, por edhe në të ardhmen duhet të tregohet kujdes për të rritur frymën militante klasore dhe partishmërinë proletare të tyre, për të ngritur cilësinë e nivelin ideopolitik të shkrimeve dhe të emisioneve, për të thelluar vijën e masave. Kështu ato do të plotësojnë gjithnjë e më mirë rolin si ndihmëse të Partisë për formimin komunist dhe për mobilizimin e punonjësve për plotësimin e detyrave që shtrohen përpara vendit.

4. — Të ngremë arsimin, kulturën dhe shkencën në lartësinë e detyrave të kohës

Gjatë viteve që na ndajnë nga Kongresi i 6-të, janë bërë hapa të mëdhenj për zbatimin e orientimeve të Partisë në lëmin e arsimit, të kulturës, të artit e të shkencës. Këta sektorë të rëndësishëm janë përfshirë aktivisht në luftën e madhe që bën mbarë populli ynë për ndërtimin socialist të vendit.

Partia ka treguar kurdoherë një kujdes të veçantë për arsimin, për rritjen e pandërprerë të nivelit ideologjik e shkencor të tij.

Duke zbatuar programin marksist-leninist që apro-

voi Plenumi i 8-të i Komitetit Qendror i vitit 1969 dhe Kongresi i 6-të i Partisë për revolucionarizimin e arsimit, shkolla jonë ka bërë ndryshime të mëdha dhe ka arritur rezultate të shumta në forcimin e boshtit ideologjik, në zbatimin e tre komponentëve: mësim, punë prodhuese, cdukim fizik e ushtarak, në rritjen e nivelit shkencor dhe në lidhjen e shkollës me jetën. U bë një punë e lavdërueshme për hartimin e planeve, të programeve e të teksteve të reja mësimore për të gjitha kategoritë e shkollave. Është përsosur dhe zgjeruar sistemi i arsimit. Janë krijuar mundësitë që nxënësit e studentët të marrin më shumë dije, të përgatiten më mirë për probimin dhe për mbrojtjen, të edukohen dhe të kaliten me frymën e klasës punëtore, me disiplinën dhe me moralin proletar. Shkolla jonë po konsolidohet gjithnjë e më shumë si shkollë socialiste, me tipare origjinale e me karakter popullor. Ajo po forcon më tej frymën e saj klasore revolucionare.

Ky proces është zhvilluar nëpërmjet një lufte të ashpër klasore, kundër koncepteve e praktikave konservatore e liberale, burokratike e teknokratike, kundër ndikimeve dhe huazimeve borgjeze e revizioniste, që u kritikuan me forcë edhe në Plenumin e 4-t e të 7-të të Komitetit Qendror. Me gjithë luftën e bërë, detyrat e mëdha që shtronte reforma arsimore për revolucionarizimin e përmbajtjes së mësimit dhe të edukimit, nuk janë kryer plotësisht. Ka akoma të meta e dobësi që duhen kapërcyer, ka probleme që po zgjidhen me vështirësi e lëkundje, sidomos ato që lidhen me harmonizimin e plotë të të tre komponentëve. Në metodën e

punës të organeve të arsimit ka ende shfaqje të praktikizmit dhe bëhen pak përpjekje për studime e përgjithësim të praktikës së shkollës sonë.

Një ndikim negativ në zbatimin e programit të caktuar nga Partia për zhvillimin e arsimit kanë ushtruar ish-drejtnesit e Ministrisë së Arsimit e të Kulturës me punën e tyre të dëmshme, e cila karakterizohet nga një frymë liberale e burokratike, nga cektësia e ngathtësia.

Forcimi i përmbajtjes ideologjike të gjithë punës së shkollës përbën edhe për të ardhmen aspektin themelor e më të rëndësishëm të zbatimit të politikës së Partisë për revolucionarizimin e arsimit. Kryesore është të punohet për një përvetësim më të thellë të marksizëm-leninizmit, të mendimit teorik dhe të mësimëve të Partisë sonë, të cilat të vihen gjithnjë e më mirë në themel të procesit të mësimin e të edukimit, të përshkojnë të gjitha lëndët. Të mësuarit libreshk të marksizmit, që ende vihet re në shkollë, si edhe ngadalësia që ekziston në pasqyrimin e përvojës së Partisë e të ndërtimit tonë socialist në tekstet e në procesin mësimor, pengojnë forcimin e rolit edukues e formues të shkollës. Prandaj shtrohet detyra e rëndësishme që të përmirësohen programet, tekstet e leksionet e lëndëve të marksizëm-leninizmit, të sigurohet një lidhje e ngushtë e mësimin me jetën, me punën e luftën e madhe që bën populli nën udhëheqjen e Partisë, të shfrytëzohen gjerësisht studimet e përgjithësimet që bëhen në fushën e shkencave shoqërore.

Roli edukues i shkollës për formimin e gjithanshëm komunist të brezit të ri do të forcohet sa më shumë që

shkolla e rinia të përfshihen në luftën klasore për zhvillimin e revolucionit dhe për zgjidhjen e problemeve konkrete të ndërtimit socialist të vendit.

Duke vënë përpara shkollës detyrën e futjes së tre komponentëve dhe të harmonizimit të tyre, Partia synon arritjen e dy qëllimeve të mëdha, atë të edukimit e të kalitjes revolucionare të rinisë dhe atë të ngritjes së cilësisë së tërë punës së shkollës. Por, në praktikë, me gjithë përpjekjet që janë bërë dhe rezultatet që janë arritur, jemi akoma në fazën fillestare të zgjidhjes së këtij problemi. Ajo që kërkohet është shkrirja e plotë dhe organike e tre komponentëve, në përmbajtje dhe në metodë, që të plotësojnë njëri-tjetrin.

Shkolla, si vendi ku zbatohet mendimi pedagogjik revolucionar marksist-leninist i Partisë sonë, ka për detyrë që arritjet më të mira në këtë fushë t'i njohë e t'i studiojë, t'i përhapë e t'i çojë përpara, për të siguruar një mësim e edukim më krijues e më frytdhënës. Kjo përbën një sferë të gjerë dhe të rëndësishme të punës shkencore në sektorin e arsimit.

Një problem me rëndësi mbetet ai i masivizimit të mëtejshëm të shkollës e i përsosjes së sistemit arsimor, nëpërmjet ngritjes së një rrjeti më të gjerë e të shumëllojshëm shkollash, sidomos profesionale, me dhe pa shkëputje nga puna.

Universiteti dhe shkollat e tjera të larta, ku përgatiten specialistët e fushave të ndryshme, kanë për detyrë të nxjerrin kuadro të formuar e të kalitur politikisht e ideologjikisht, me horizont të gjerë kulturor, të armatosur me dije të thella shkencore, të përgatitur

për jetën. Në bashkëpunim me dikasteret dhe me Akademinë e Shkencave ato të bëjnë një punë më të organizuar për kualifikimin pasuniversitar të kuadrove. Kujdes të veçantë shkollat e larta t'i kushtojnë punës studimore e kërkimore, si kusht i domosdoshëm edhe për ngritjen e nivelit të tërë punës së tyre mësimore.

Sukseset e mëdha që ka arritur arsimit ynë popullor, janë fryt i punës së palodhur të armatës së madhe të mësuesve e të pedagogëve, të cilët, me ndërgjegje të lartë e me dashuri të madhe për profesionin e tyre të nderuar, japin një kontribut të çmuar për edukimin revolucionar të rinisë. Ata duhet t'i karakterizojnë fryma militante komuniste, pasioni dhe përgjegjësia e lartë për punën, këmbëngulja për të përsosur mjeshtërinë e dhënies së mësimin e të edukimit, lufta kundër çdo shfaqjeje e ndikimi të huaj. Shkolla dhe arsimtarët të ndjekin nga afër procesin e zhvillimit revolucionar të vendit, të ekonomisë, të kulturës, si dhe të progresit shkencor e teknik në botë.

Partia ka treguar kujdes të vazhdueshëm që kultura, letërsia dhe artet të zhvillohen të pastra dhe të shëndosha, të ndjekin hap pas hapi transformimet revolucionare të vendit dhe të forcojnë gjithnjë e më shumë përmbajtjen e tyre socialiste, karakterin militant, frymën popullore dhe fizionominë kombëtare.

Plenumi i 4-t i Komitetit Qendror kritikoi rreptë disa shfaqje të dëmshme, që kishin të bënin me imitime të së huajës reaksionare, me trajtimin e shtrembër të kontradiktave të shoqërisë sonë, me teorizime që

përçmonin krijimtarinë popullore etj. Ai shtroi detyra të rëndësishme përpara gjithë frontit të kulturës. Zbatimi i tyre i dha një hov të ri zhvillimit të letërsisë e të arteve, tërë veprimtarisë kulturore e artistike. Përparime të mëdha janë bërë në të gjitha fushat, në letërsi e në muzikë, në kinematografi e në teatër, në pikturë e në skulpturë, në opera e në balet.

Shkrimtarët dhe artistët kanë qëndruar gjithnjë afër Partisë, si ndihmës të saj në luftën për edukimin komunist të masave. Krahas forcave krijuese me përvojë kanë dalë talente të reja, që po japin kontributin e tyre në zhvillimin e mëtejshëm të letërsisë e të arteve tona.

Arti i vërtetë forcon tiparet e veta novatore dhe fiton një nivel të lartë artistik, kur mishëron një përmbajtje revolucionare dhe kur udhëhiqet nga idealet komuniste. Prandaj forcimi i vazhdueshëm i partishmërisë proletare mbetet gjithnjë një detyrë bazë për zhvillimin e kulturës e të arteve tona, për përparimin e tyre në rrugën e socializmit.

Pasqyrimi më i mirë i disa temave të mëdha në krijimtarinë artistike, si ajo e rolit hegjemon të klasës punëtore në shoqëri, e shndërrimeve revolucionare të fshatit tonë socialist, e forcës revolucionarizuese të komunistëve, trajtimi i temave kardinale dhe i momenteve kyç të historisë së popullit tonë, dhe sidomos të Luftës Nacionalçlirimtare e të revolucionit socialist, janë një kërkesë e domosdoshme për t'i bërë letërsinë e artet tona edhe më revolucionare.

Arti ynë i realizmit socialist, me idealet e tij revolucionare dhe me synimet për t'u shërbyer socializmit dhe popullit, ngrihet përballë artit të çoroditur dekadent borgjez dhe revizionist, i kundërvihet filozofisë reaksionare, pesimiste e kapitulluese. Letërsia dhe artet në Bashkimin Sovjetik janë vënë plotësisht nën sundimin e borgjezisë së re dhe shkrimtarët e artistët janë shndërruar në një kastë në shërbim të kundërrivolucionit e të politikës shoviniste e ekspansioniste të socialimperializmit sovjetik. Mohimi i problemeve të mëdha shoqërore, temat e deziluzionit e të humanizmit borgjez, largimi i plotë nga heroi pozitiv, mbyllja e çdo perspektive revolucionare janë karakteristike për letërsinë dhe artet revizioniste.

Përmbajtja socialiste e artit lidhet ngushtë me karakterin kombëtar popullor. Në kushtet e sotme, kur imperialistët amerikanë dhe socialimperialistët sovjetikë, të nisur nga qëllimet e tyre për sundimin e botës, për skllavërimin shpirtëror e politik të popujve, përhapin idetë e kozmopolitizmit, të të ashtuquajturit ndërkombëtarizim të artit dhe të kulturës, një rëndësi shumë të madhe merr lufta për të mbrojtur kulturën kombëtare të popujve. Duke mbrojtur e duke zhvilluar kulturën e vet kombëtare, demokratike e revolucionare, popujt mbrojnë pavarësinë, qenien dhe traditat e veta dhe, kështu, japin kontributin e tyre në thesarin e kulturës botërore.

Kultura jonë socialiste asnjëherë nuk është mbyllur në guaskën nacionale. Ajo ka përfituar nga arritjet më të mira të kulturës përparimtare botërore dhe, nga

ana tjetër, duke qenë bartëse e idealeve të popullit tonë për liri, pavarësi e socializëm, ka qenë dhe është e afërt edhe për popujt e tjerë.

Karakterit kombëtar dhe frymë popullore realizohen duke pasqyruar me vërtetësi realitetin, nga pozitat e ideologjisë marksiste-leniniste, duke asimiluar në mënyrë kritike dhe nga pozita klasore gjithë përvojën e kulturës sonë, traditën e vjetër përparimtare dhe të rene revolucionare, duke u mbështetur fort në krijimtarinë e popullit. Karakteri kombëtar popullor shprehet jo vetëm në krijimtari, por edhe në ekzekutimin dhe në interpretimin e saj.

Prapambetja që vihet re në realizimin e frymës e të fizionomisë kombëtare në disa lloje të artit, e sidomos në arkitekturë, kërkon të ndërmerren studime dhe të bëhet një punë më e madhe kërkimore.

Shkrimtarët dhe artistët, të udhëhequr nga mësimet e Partisë, të orientohen drejt jetës së popullit, të krijojnë një art për popullin, të bukur, të qartë e të kuptueshëm nga të gjithë, një art thellësisht popullor. Jeta e popullit, fjala e mprehtë e tij, psikologjia dhe humori popullor të zënë më shumë vend në veprat letrare e artistike, sidomos në gjinitë e skenës.

Këto detyra i realizojnë më mirë ata artistë që punojnë pareshtur për ngritjen e nivelit të tyre ideologjik marksist-leninist, që zotërojnë mësimet e Partisë, që bëjnë një jetë të gjallë politike, që jetojnë intensivisht me masat dhe që njohin thellë rrugën e zhvillimit historik revolucionar të popullit e të kulturës sonë. Artin revolucionar e bëjnë artistët revolucionarë, zemra e të

cilëve rreh me zemrën e popullit. Nga ata kërkohet të pasqyrojnë drejt në veprat e tyre proceset dhe prirjet themelore të zhvillimit të revolucionit tonë, kontradiktat e jetës dhe të luftojnë çdo shfaqje të formalizmit e të skematizmit në trajtimin e tyre, të zbatojnë me besnikëri dhe në mënyrë krijuese metodën e realizmit socialist, që qëndron në bazë të artit proletar, të cilit i përket e ardhmja.

Kultura jonë socialiste po futet më thellë në gjirin e popullit dhe dita-ditës po bëhet pjesë e pandarë e jetës së tij. Janë shtuar botimi i librave e prodhimi i filmave dhe është zgjeruar rrjeti i qendrave kulturore-artistike në gjithë vendin. Një zhvillim të madh sasior e cilësor ka marrë lëvizja amatore, e cila, krahas artit profesionist, po luan një rol të rëndësishëm në përparimin e kulturës sonë të re dhe në edukimin e punonjësve. Është ngjitur në skenë masa, njeriu i punës, punëtori e kooperativisti, gratë e të rinjtë, pleqtë e fëmijët.

Partia kërkon që puna kulturore masive të ngrihet në një nivel më të lartë. Për këtë është e nevojshme të formohet një koncept më i gjerë për kulturën, duke e parë atë në të gjitha aspektet e ndryshme të jetës, dhe për njeriun e kulturuar. Të shfrytëzohen drejt të gjitha mjetet e shumta që ka vënë në shërbim të masave shteti, të gjenden forma e rrugë që kultura të vejë aty ku jetojnë e punojnë masat. Sot, kur Partia lufton për ngushtimin e dallimeve midis qytetit e fshatit, edhe përpara frontit të kulturës dalin detyra të rëndësishme për ngritjen e nivelit kulturor të fshatarësisë,

duke aktivizuar gjerësisht si forcat e fshatit, ashtu dhe ato të qytetit.

Organizatat e Partisë duhet të vlerësojnë më shumë rolin e madh që luajnë kultura, letërsia dhe artet në edukimin e masave dhe t'i konsiderojnë ato si sektorë të rëndësishëm të veprimtarisë së tyre, duke treguar një kujdes të veçantë për edukimin politik e ideologjik të krijuesve. Udhëheqja e Partisë, zbatimi me konsekuencë i vijës e i direktivave të saj në këto fusha janë vendimtarë për zhvillimin e tyre në rrugë të drejtë. Detyra të rëndësishme u dalin edhe organeve shtetërore për të rritur kujdesin për kulturën dhe artet, si edhe për të përsosur format e metodat e drejtimit të tyre.

Lidhja e Shkrimtarëve dhe e Artistëve, nën udhëheqjen e Partisë, të forcojë punën për edukimin idoesmetik e profesional të krijuesve, duke u bërë akoma më tepër një qendër ku të inkurajohet krijimtaria dhe të rrihen gjerësisht problemet filozofike, etike e estetike të saj nga pozita e partishmërisë proletare.

Në përpjekjet e gjithanshme për të vënë në jetë vendimet e Kongresit të 6-të të Partisë, suksese janë arritur edhe në fushën e zhvillimit të shkencës e të eksperimentimit shkencor. Në vendin tonë tani funksionojnë organizma të ndryshëm shkencorë, institute e qendra kërkimore të profilizuara, veç katedrave të shkollave të larta. Një sukses i rëndësishëm që themelimi i Akademisë së Shkencave.

Gjatë kësaj periudhe janë kryer një varg studimesh dhe eksperimentimesh shkencore e teknike të rëndësishme në fushën e gjeologjisë e të minierave, të hidroener-

gjetikës, të bujqësisë etj. Një numër studimesh me vlerë janë kryer, gjithashtu, në fushën e problemeve shoqërore, të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, të historisë, të arkeologjisë e të gjuhës shqipe.

Stadi aktual i zhvillimit të vendit dhe detyrat e mëdha që kemi përpara, kërkojnë që studimet e kërkimet shkencore të shndërrohen në metodë të përgjithshme që të përshkojë e të paraprijë çdo punë, që të ndihmojë efektivisht për zgjidhjen e problemeve aktuale e perspektive të ndërtimit të socializmit e të mbrojtjes së atdheut. Detyra të mëdha i dalin shkencës për projektimin dhe ndërtimin e veprave të mëdha hidroteknike e industriale, për zbulimin dhe shfrytëzimin e lëndëve të para e të pasurive të tjera natyrore, për gjetjen e rrugëve të reja të intensifikimit të bujqësisë etj.

Zhvillimi i shkencës shtron si një çështje shumë të rëndësishme rritjen e përpjekjeve për studime në disa fusha, si: biologjia, gjenetika, matematika, fizika, kimia, fiziologjia etj., pa të cilat nuk mund të zgjidhen me sukses shumë probleme të zhvillimit të shkencave të aplikuara e të përparimit teknik dhe as mund të bëhet një përgatitje e shëndoshë e specialistëve të ndryshëm dhe e brezit të ri në shkollën tonë.

Perspektiva të mëdha hapen për zhvillimin e frytshëm të shkencave shoqërore dhe ekonomike, duke pasur si objekt themelor të tyre studimin e përgjithësimin shkencor të mendimit e të praktikës revolucionare të Partisë e të popullit tonë. Një fushë të rëndësishme përbëjnë studimet për historinë, jetën, gjuhën e traditat kulturore e artistike të popullit tonë.

Siç e ka theksuar vazhdimisht Partia, revolucionari tekniko-shkencor në shoqërinë tonë socialiste nuk mund të çohet përpara vetëm nga disa institucione kërkimore të specializuara. Vendimtare në eksperimentimin shkencor është që të tërhiqen aktivisht masat e gjera të punëtorëve e të fshatarëve, kuadrot e specialistët e prodhimit. Institucionet dhe qendrat e specializuara të punës kërkimore-shkencore ta lidhin më ngushtë veprimtarinë e tyre me eksperimentimin shkencor masiv, të përgjithësojnë përvojën e përparuar dhe të përhapin dijet shkencore në masat. Kjo është edhe rruga për t'i mbrojtur ato nga sëmundjet e burokratizmit, teknokratizmit e intelektualizmit.

Në fazën e tanishme janë krijuar të gjitha mundësitë materialo-teknike e njerëzore që të zgjidhim me forcat tona shumë probleme të ndërlikuara ekonomike, ideoteorike, kulturore e tekniko-shkencore, që qëndrojnë para nesh. Prandaj, është e nevojshme të forcohet më tej besimi i kuadrove, i specialistëve e i punonjësve në forcat e aftësitë e veta krijuese, duke njohur dhe duke zbatuar në të njëjtën kohë, në përshtatje me kushtet tona, edhe arritjet e shkencës e të teknikës botërore.

Realizimi i detyrave në fushën e shkencës kërkon marrjen e masave të mëtejshme për përgatitjen dhe kualifikimin e kuadrove shkencorë të specializuar të degëve të ndryshme dhe për fuqizimin e bazës së domosdoshme materiale.

Zhvillimi i shkencës e i revolucionit tekniko-shkencor shtrun detyra të mëdha përpara institucioneve

kërkimore dhe shkollave të larta për rritjen e cilësisë dhe të efektivitetit të studimeve e të kërkimeve shkencore në luftë me konceptet e huaja teknokratike e intelektualiste, idealiste e metafizike. Një rol i veçantë i takon Akademisë së Shkencave, sidomos për një përdorim e bashkërendim më të mirë të forcave dhe të mjeteve kërkimore-shkencore.

Organet shtetërore nga baza deri në qendër, nën udhëheqjen e Partisë, duhet të rritin shumë kujdesin e tyre për organizimin, planifikimin dhe zhvillimin e veprimtarisë së institucioneve e organizmave kërkimorë-shkencorë, të shtrojnë detyra konkrete e të kërkojnë llogari për plotësimin e tyre, të japin të gjithë ndihmën e nevojshme për zgjidhjen e problemeve që lindin.

V

GJENDJA NDERKOMBËTARE DHE POLITIKA E JASITME E RPSH

Ndërtimi i socializmit në Shqipëri, lufta e popullit tonë për forcimin e diktaturës së proletariatit dhe të mbrojtjes së atdheut, përpjekjet për një të ardhme të sigurt nuk janë të shkëputura nga gjendja ndërkombëtare në të cilën jetojmë, nga procesi i përgjithshëm historik i zhvillimit të sotëm botëror.

Partia i ka ndjekur dhe i ka analizuar me shumë vëmendje ngjarjet dhe krijimin e situatave të reja, drejtimet e synimet e forcave të ndryshme politike që vepron në arenën ndërkombëtare dhe ka mbajtur kurdoherë qëndrime të drejta e parimore, në përputhje të plotë me mësimet e marksizëm-leninizmit, me interesat tanë kombëtarë, me interesat e revolucionit dhe të çlirimit të popujve.

E parë në përgjithësi, gjendja e sotme ndërkombëtare paraqitet mjaft komplekse, e mbushur me kontradikta e ballafaqime të mëdha, që kanë përfshirë tani të tërë globin dhe të tëra aspektet e shoqërisë së sotme njerëzore. Përballë imperializmit, socialimperializmit dhe veprimtarisë së tyre të egër agresive e ekspansio-

niste, përballë borgjezisë, monopoleve ndërkombëtare dhe shfrytëzimit të tyre barbar, përballë reaksionit dhe dhunës e terrorit të tij qëndrojnë me fuqi të shumëfishuara proletariati botëror dhe revolucionarët e pamposhtur, qëndrojnë popujt që luftojnë për liri e demokraci, për socializëm. Bota ndodhet në një fazë kur çështja e revolucionit dhe e çlirimit kombëtar të popujve nuk është vetëm një aspiratë e një perspektivë, por edhe një problem i shtruar për zgjidhje.

Vitet e fundit në të gjitha vendet kapitaliste po vihet re një ngritje e fuqishme e luftës së proletariatit. Punëtorët dhe masat punonjëse luftojnë kudo me vetëmohim kundër shtypjes politike dhe shfrytëzimit ekonomik, për mbrojtjen e të drejtave demokratike dhe për sigurimin e një jete më të mirë. Ajo çka e dallon këtë luftë, është zgjerimi i rrethit të kërkesave të punonjësve, të cilat gjithnjë e më shumë po e kapërcejnë kuadrin ekonomik. Grevat, protestat, manifestimet e punonjësve në Shtetet e Bashkuara të Amerikës, në Angli, në Francë, në Bashkimin Sovjetik, në Poloni, në Itali, në Gjermani, në Spanjë etj., të cilat shpesh kthehen në përleshje të përgjakshme me borgjezinë e me aparatet e saj shtypëse, po godasin vetë themelet e pushtetit borgjez e revizionist. Në këto ndeshje të ashpra me kapitalin e borgjezinë klasa punëtore dhe masat e gjera punonjëse po e forcojnë gjithnjë e më shumë ndërgjegjen e tyre revolucionare, ato përgatiten e kaliten edhe më tepër për betejat e ardhshme klasore. Lufta e tanishme e proletariatit botëror vërteton përsëri tezën themelore të marksizëm-leninizmit se në botën

borgjeze e revizioniste klasa punëtore dhe lufta e saj revolucionare nuk mund të mposhten as me dhunë, as me demagogji. Me gjithë presionin, demagogjinë dhe propagandën e madhe mashtruese e diversioniste të borgjezisë e të alcatëve të saj, tendenca për t'u shkëputur nga influencat oportuniste e minuese të socialdemokracisë e të revizionistëve, që fatkeqësisht akoma manipulojnë një pjesë të rëndësishme të klasës punëtore, po zgjerohet e po thellohet. Rritja e fuqizimi i partive të reja marksiste-leniniste janë një dëshmi e gjallë se proletariati nuk e ka humbur kurrë besimin te marksizëm-leninizmi, se tek ai sheh armën më të fuqishme në luftën kundër borgjezisë dhe për fitoren e revolucionit.

Çdo ditë e në një nivel më të lartë, si në përmbajtje, ashtu edhe në intensitet, po ngrihet lëvizja çlirimtare e popujve. Fitoret historike e me rëndësi botërore e popujve të Vietnamit, të Kamboxhias e të Laosit, e cila ishte një fitore jo vetëm mbi imperializmin amerikan, por edhe mbi komplotet, intrigat e ndërhyrjet e socialimperializmit sovjetik, vërtetoi se, me gjithë fuqinë e pasurinë e tyre të madhe, me gjithë mjetet moderne të luftës që disponojnë, superfuqitë nuk janë në gjendje t'i nënshtrojnë popujt e vendet, qofshin edhe të vegjël, kur këta janë të vendosur të luftojnë deri në fund dhe të bëjnë çdo sakrificë. Ajo vërtetoi tezën se liria e pavarësia fitohen e mbrohen me pushkë, me luftë, se strategjia e luftës popullore nacionalçlirimtare është një strategji fitimtare.

Një front të gjerë të luftës kundër imperializmit amerikan, socialimperializmit sovjetik e fuqive të tjera

imperialiste përfaqësojnë sot Azia, Afrika e Amerika Latine. Popujt e këtyre kontinenteve po bëjnë përpjekje të mëdha e të gjithanshme për forcimin e pavarësisë politike, për shkëputjen nga sundimi kolonial e neokolonial. Të gjithë sot jemi dëshmitarë të përpjekjeve të vendosura që bëjnë popujt afrikanë për emancipimin e tyre të përgjithshëm pas daljes nga robëria shekullore. Arritja e pavarësisë nga ana e vendeve që deri pak kohë më parë ishin nën sundimin kolonial portugez, ka nxitur edhe më shumë luftën kundër racizmit e diskriminimit racial në Rodezi e në Afrikën e Jugut.

Në rritje e në zgjerim është edhe lufta e forcave përparimtare e demokratike kundër fashizmit e reaksionit. Rrëzimi i regjimeve diktatoriale në disa vende, lufta e patriotëve të Brazilit e të Bolivisë, të Tajlandës e të Malajzisë, rezistenca e popujve të Kilit, të Argjentinës e të Indonezisë kundër regjimeve fashiste u kanë dhënë goditje të rënda forcave të reaksionit e përkrahësve të tyre imperialistë. Popujt e Oqeanit Indian, të Azisë Juglindore e të brigjeve të Afrikës po luftojnë me këmbëngulje për largimin e bazave e të flotave ushtarake të superfuqive. Kudo popujt po zgjohen dhe po bëhen më të ndërgjegjshëm për rrezikun që paraqet për jetën e tyre politika e agresionit, e ekspansionit dhe e hegjemonisë e imperializmit amerikan dhe e socialimperializmit sovjetik.

Vendet që me konsekuencë ecin në rrugën socialiste, përbëjnë një mbështetje të patundur dhe u japin një ndihmë aktive luftërave revolucionare e çlirimtare të popujve. Ato përfaqësojnë një faktor

të pazëvendësueshëm për fitoren e revolucionit. Shqipëria socialiste e ka për nder që qëndron përkrah luftës së madhe të proletariatit e të popujve, të të gjithë atyre që luftojnë për socializmin, lirinë e pavarësinë. Duke punuar pa u lodhur për ndërtimin e jetës së re, duke thyer sulmet e tërbuara të imperializmit, të revizionizmit modern e të borgjezisë antikomuniste, ajo ka dhënë e jep kontributin e saj për të mbrojtur e për të çuar përpara çështjen e socializmit të vërtetë.

Është ky zgjerim e thellim i luftës revolucionare të proletariatit, është ky intensifikim i madh i luftës çlirimtare të popujve, janë fitoret e socializmit, të gjitha së bashku, që e kanë dobësuar edhe më tepër imperializmin e socialimperializmin, që kanë ashpërsuar kontradiktat dhe kanë tronditur themelet e sistemit kapitalist.

Rezultat i drejtpërdrejtë i kësaj lufte dhe i kontradiktave të pashmangshme të sistemit të tyre është edhe kriza shumë e rëndë që kalojnë sot të tëra vendet kapitaliste e revizioniste. Gjatë gjithë kohës, pas Luftës së Dytë Botërore, krizat ekonomike kanë pasuar njëra-tjetrën. Por kriza e tanishme është më e madhja, është një krizë që ka përfshirë jo vetëm vendet e zhvilluara, por edhe ato më pak të zhvilluara, është krizë ekonomike, por edhe politike e ideologjike, ushtarake e kulturore, e strukturave dhe e superstrukturave të sistemit borgjezo-revizionist.

Fillimisht kjo krizë u duk në formën e rënies së ritmeve të prodhimit dhe të shtimit të inflacionit. Ajo u rëndua edhe më tepër dhe mori përmasa më të gjera, se u pleks edhe me krizën shumë të rëndë ener-

gjetike dhe me krizën valutore, të cilat tronditën së tepërmi të gjitha vendet kapitalisto-revizioniste. Disa prej tyre, si: Italia, Anglia, Polonia, Jugosllavia etj., kalojnë tani situata jashtëzakonisht të vështira.

Veçori dalluese e krizës së sotme është se ajo po zhvillohet në kushtet e një acarimi të madh të të gjitha kontradiktave ndër imperialiste dhe të rivalitetit të superfuqive për ndarjen e tregjeve e të zonave të influencës. Politika thellësisht agresive e imperializmit amerikan dhe e socialimperializmit sovjetik, etja e tyre për sundim e hegjemoni botërore ka çuar në një rritje të madhe të shpenzimeve shtetërore për mbajtjen e forcave dhe të bazave ushtarake përjashta, të «ndihmave ushtarake» e të subvencioneve të ndryshme për regjimet reaksionare. Kjo ka krijuar tensione të mëdha në ekonominë e superfuqive dhe të aleatëve të tyre, të cilët janë të detyruar të marrin mbi vete një pjesë jo të vogël të krizës. Militarizimi i ekonomisë së fuqive të mëdha imperialiste, shtimi në përpjesëtime të papara i shpenzimeve ushtarake dhe i buxheteve të aparateve të represionit, përgjithësisht harxhimi i të ardhurave dhe i pasurive kombëtare për qëllime joprodhuese, i bën edhe më të thella tronditjet.

Krizën e acaron më tej edhe konkurrenca e shfrenuar e vendeve të industrializuara borgjeze e revizioniste midis njëra-tjetrës, si dhe midis tyre e vendeve në zhvillim, prodhuese kryesore të lëndëve të para. Veprimi i ligjit të zhvillimit të pabarabartë politik e ekonomik të vendeve kapitaliste i nxori Tregun e Përbashkët, Japoninë, Kanadanë etj. në fushën e luftës

për tregje e privilegje dhe të kontestimit të sundimit amerikan në sferën e eksportimit të kapitaleve.

Kriza e tanishme provoi përsëri se kapitalizmi, si sistem shoqëror, nuk mund të shpëtojë kurrë nga kontradiktat e plagët e tij, se ai është i paaftë që, në të njëjtën kohë, të sigurojë superfitimet e veta dhe të ruajë një ekuilibër të brendshëm shoqëror. Jeta vërteton, kështu, pareshtur teorinë e Marksit e të Leninit se krizat ekonomike janë bashkudhëtare të sistemit kapitalist, se, përderisa do të ekzistojnë prona private dhe shfrytëzimi kapitalist, do të ekzistojnë edhe krizat ekonomike.

Të gjitha shtetet kapitaliste e revizioniste përploen që pasojat e krizës t'ua hedhin në kurriz masave punonjëse. Dhe, në fakt, kudo borgjezia, monopolistët e të gjithë shfrytëzuesit, për të ruajtur të paprekur nivelin e fitimeve të tyre, kanë rritur shtypjen e shfrytëzimin e proletariatit e të punonjësve, duke reduktuar mjetet e jetesës dhe duke kufizuar të drejtat e tyre. Në këto momente krize të rëndë të fuqive imperialiste, social-imperialiste dhe të pushtetit borgjez të çdo vendi po hidhen në rrugë millona punëtorë, numri i të cilëve deri tani ka arritur në rreth 100 milionë veta, inflacioni po zhvillohet në mënyrë galopante, çmimet e sendeve të nevojshme të jetesës po bëhen të pakapshme. Në shoqërinë e sotme kapitaliste dhe revizioniste po ndodh ai fenomen i polarizimit për të cilin ka folur Marksi: nga një anë, shtohet varfëria e punonjësve, nga ana tjetër, rritet pasuria e kapitalistëve.

Këtë gjendje të rëndë, këtë politikë të egër shty-

pëse e shfrytëzuese, kapitali i madh dhe pushteti i tij, socialdemokracia, revizionistët e oportunistët e tjerë e shoqërojnë me një propagandë të madhe mashtruese, e cila synon t'u mbushë mendjen masave punonjëse se tronditjet e tanishme janë gjoja një fenomen kalimtar, se çdo gjë do të kthehet si më parë, prandaj ato duhet të durojnë barrën e rëndë që u ka rënë përsipër dhe të mos kërkojnë të gjejnë shkaqet e të revoltohen. Ata përpiqen me çdo mënyrë të evitojnë të madhen, revolucionin, që është rruga e vetme për të shpëtuar njëherë e mirë nga kriza e nga sistemi shfrytëzues kapitalist e revizionist.

Për këtë qëllim kundërrivolucionar borgjezia dhe pushteti i saj shfrytëzojnë edhe sindikatat, ku ata kanë inkuadruar proletariatin e punonjësit e shumicës së vendeve borgjeze. Ky organizim është gjoja demokratik, gjoja i shkëputur nga patronati dhe nga partitë e ndryshme «demokratike», «socialiste» etj. Në të vërtetë këto të ashtuquajtura sindikata, të manipuluar haptazi nga partitë borgjeze dhe që udhëhiqen nga aristokracia punëtore, luftojnë me të gjitha mjetet e mënyrat për të çoroditur punonjësit dhe për të sabotuar luftën e tyre revolucionare. Edhe ligjet që kanë të bëjnë me veprimtarinë e me luftën e punëtorëve për kërkesat ekonomike, shoqërore etj., janë ndërtuar dhe dozuar nga kapitali i madh në atë mënyrë që çdo aksion të zhvillohet brenda kuadrit të lejuar nga borgjezia, që asgjë të mos prekë interesat e saj dhe veçanërisht të mos kërcënojë themelet e pushtetit kapitalist. Kur është e pamundur t'u bëhet ballë revoltave të punëto-

rëve dhe të popullit me format pseudodemokratike ose me metodat llafollogjike të parlamenteve, atëherë ndër-hyn shteti borgjez me ligje, me dhunë, me këërbaç. Kjo po ndodh, aktualisht, në shumicën e vendeve, ku kriza i ka acaruar kontradiktat midis punës e kapitalit dhe revolta e punonjësve ndaj gjendjes së krijuar bëhet gjithnjë e më e fuqishme.

Në këto situata rreziku i fashizmit bëhet gjithnjë e më kërcënues. Është e ditur se kur kapitali futet në qorrrokak dhe ndodhet nën goditjet e forta të klasës punëtore, është i detyruar ose të falimentojë, ose të vendosë diktaturën fashiste dhe të ecë drejt luftës. Ky rrezik i fashizmit është evident në Spanjë, në Itali e në mjaft vende të tjera. Në rast se në zgjedhjet e fundit në Itali partia fashiste, që quhet Lëvizja Sociale Italia-ne, pësoi humbje në vota, kjo nuk është ndonjë disfatë për të, mbasi kontingjentet e veta skuadraste i futi në Partinë Demokristiane.

«Rëndësia e madhe e të gjitha krizave, — thoshte V.I. Lenini, — qëndron në atë, që çfarë është e mbuluar, ato e nxjerrin në shesh, flakin tej atë që është konvencionale, e sipërfaqshme, e vogël, i vënë fshesën plehut politik, zbulojnë shkaqet e vërteta të luftës së klasave që zhvillohet në realitet»¹.

Ngjarjet politike, ekonomike e shoqërore të botës së sotme, shkaqet që i krijojnë ato, rrethanat ku ve-

1. V. I. Lenin, Veprat, vëll. 24, f. 219.

prohet dhe forcat antagoniste që marrin pjesë në to, janë shumë të ndryshme nga karakteri, nga interesat, nga qëndrueshmëria dhe nga format e luftës që përdoren. Për t'i sqaruar Partinë dhe popullin, për t'u orientuar drejt në çdo veprim dhe në çdo situatë, është e domosdoshme të kapemi nga kryesoret, nga çështjet parimore dhe t'u bëjmë atyre një analizë marksiste-leniniste. Ndryshe është zor të dalësh në konkluzione të drejta dhe të vlefshme.

Partia jonë ka pikëpamjen se situatat e sotme në botë janë të turbullta dhe si pasojë nuk ka vend për vetëkënaqësi, për qetësi ose eufori. Prandaj analiza, vlerësimi dhe qëndrimi konsekuent e klasor ndaj politikës dhe veprimit të borgjezisë imperialiste të të dyja superfuqive, në kushtet aktuale, merr një rëndësi të dorës së parë për të gjitha forcat revolucionare, për të gjitha kombet e popujt që luftojnë për çlirimin e pavarësinë, për paqen e sigurinë midis shteteve. Qëndrimi parimor në këtë çështje themelore përbën bazën e vetme të drejtë për përcaktimin e një strategjie e taktike konsekuente revolucionare, përbën kriterin e ndarjes dhe të vlerësimit të forcave përparimtare nga ato reaksionare.

Faktet dhe veprimet konkrete, realiteti objektiv, na çojnë në konstatimin se në botën e sotme të dyja superfuqitë, Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe Bashkimi Sovjetik, janë fuqitë imperialiste agresore më të mëdha e më të rrezikshme që ka njohur historia. Superfuqitë, veç e veç ose të bashkuara, në të njëjtën masë dhe në të njëjtën shkallë, përfaqësojnë armikun

kryesor për socializmin, për lirinë e pavarësinë e kom-beve, forcën më të madhe për mbrojtjen e sistemeve shtypëse e shfrytëzuese, rrezikun e drejtpërdrejtë për ta hedhur njerëzimin në një luftë të tretë botërore.

Bota është ndeshur dhe ndeshet me synimet agresive dhe ekspansioniste të imperializmit amerikan. Që nga mbarimi i Luftës së Dytë Botërore e deri më sot imperializmi amerikan ka ndjekur një politikë dhe një veprimtari kriminale kundër komunizmit dhe lirisë e pavarësisë së popujve. Ishte ai që shpërtheu agresionin barbar në Kore, në Vietnam dhe kreu atje krime nga më të shëmtuarat që ka njohur njerëzimi, ishte ai që ndërhyri në Kongo, që mbyti revolucionin dominikan, që e çoi luftën në Laos e në Kamboxhia, që i futi zjarrin Lindjes së Mesme dhe organizoi puçin fashist në Kili e në Argjentinë.

Imperializmi amerikan, si imperializëm që është, i ka hedhur kthetrat në të gjitha kontinentet dhe kudo po forcon pozitat e veta me të gjitha mënyrat, me «ndihma», me kredi skllavëruese, me marrëveshje e traktate të shumëllojta, me baza ushtarake, që janë shtrirë në shumë vende, me ndërhyrje brutale në punët e brendshme të të tjerëve, deri edhe me sulme të armatosura. Të gjitha këto janë tiparet e shëmtuara të imperializmit të egër amerikan.

Kompromiset e shumta dhe lëshimet e paprincipita të hrushovianëve nuk e bënë atë as më të butë, as më të sjellshëm. Ai vazhdon të mbetet kështjella politike e ekonomike e sistemit shfrytëzues kapitalist, mbrojtësi i madh i kolonializmit e i neokolonializmit, frymëzuesi

i racizmit dhe kryexhandari i reaksionit ndërkombëtar. Partia jonë i përmbahet vazhdimisht pikëpamjes se imperializmi amerikan është agresiv dhe do të jetë i tillë, sikur edhe një dhëmb t'i mbetet.

Si rrjedhim i luftërave revolucionare e çlirimtare, i degjenerimit të pandërprerë dhe i kontradiktave të brendshme të pakapërcyeshme, imperializmi botëror ka humbur shumë pozita. Mjafton të përmendim shturjen e sistemit kolonial dhe fitimin e pavarësisë nga shumë vende. Në të ardhmen imperializmi do të humbasë pozita të tjera edhe më shumë. Por, në të njëjtën kohë, ai, e veçanërisht imperializmi amerikan, do t'i shtojë edhe përpjekjet për të rifituar pozitat e humbura e për të zënë të reja. Kjo është dialektika e zhvillimit dhe e rënies së imperializmit. Prandaj, si në të kaluarën, edhe tani, lufta konsekuente dhe e pandërprerë për demaskimin e politikës dhe për shkatërrimin e planeve agresive të imperializmit, me atë amerikan në krye, përbën një kusht të domosdoshëm për mbrojtjen e lirisë e të socializmit, për fitoren e revolucionit dhe çlirimin e popujve.

Popujt e botës ndodhen në një përleshje të madhe edhe me armikun tjetër, po aq të rrezikshëm e po aq barbar, socialimperializmin sovjetik. Politika e revizionistëve sovjetikë është një politikë tipike agresive kolonialiste e neokolonialiste, që mbështetet në forcën e kapitalit dhe të armëve. Lufta që bën sot Bashkimi Sovjetik për të zënë pozita strategjike në Lindjen e Mesme, shtrirja në Mesdhe, në Oqeanin Atlantik e Indian, zgjatja e duarve në Afrikë e në Amerikën Latine,

presionet ndaj Evropës dhe përzjerja në punët e Azisë, mbajnë të gjitha vulën e kësaj politike. Ashtu si imperialistët amerikanë, socialimperialistët sovjetikë luftojnë kudo për të shuar flakët e revolucionit e të luftërave të popujve për çlirim.

Në garë me imperializmin amerikan socialimperialistët sovjetikë kurdisin komplete e intriga kundërrevolucionare kundër popujve, nxitin konflikte e përçarje midis kombeve, përpiqen të ushtrojnë kontroll e diktat kudo që mundin. Partia jonë e ka theksuar vazhdimisht se çdo iluzion ose lëkundje, sado e vogël, në qëndrimin ndaj Bashkimit të sotëm Sovjetik, mban me vete pasoja katastrofike për ato forca e lëvizje politike që vazhdojnë t'u besojnë demagogjisë e mashtrimeve të Moskës.

Për të zbatuar politikën e ekspansionit e të hegjemonizmit, imperializmi, socialimperializmi dhe kapitalizmi ndërkombëtar kanë krijuar një varg organizmash e institucionesh ushtarake, politike, ekonomike, kulturore etj., të cilat sot janë armët dhe mjetet kryesore të sundimit mbi popujt. Në të njëjtën kohë ata kanë përpunuar edhe një varg të tërë teorish, konceptesh e tezash, me anën e të cilave kërkojnë të mashtrojnë e të frikësojnë popujt, të justifikojnë hegjemonizmin e shtypjen, të përpunojnë mendjet e njerëzve në drejtimin që ata dëshirojnë. Agresioni ushtarak, ekspansioni ekonomik dhe agresioni ideologjik përbëjnë bazën e vijës së përgjithshme të këtyre armiqve, qëllimi kryesor i të cilëve është të shkatërrojnë socializmin, të mby-

tin revolucionin, të përjetësojnë sistemin e tyre skllavërues.

Në këto kushte është detyrë e revolucionarëve dhe e popujve që këtij sulmi të përgjithshëm e të gjithëanshëm të armiqve t'i kundërvënë luftën e tyre të bashkuar e të vendosur në të gjitha frontet e në të gjitha drejtimet, të demaskojnë e të shkatërrojnë të gjitha armët e bazat e tij, qofshin këto politike ose ekonomike, ushtarake ose ideologjike.

Si më parë, ashtu edhe tani, shtyllat kryesore në të cilat mbështetet e realizohet e tërë politika hegjemoniste e ekspansioniste e superfuqive, mburoja kryesore e sistemeve të tyre imperialiste, armët themelore të rivalitetit dhe të përgatitjeve për luftë janë NATO-ja e Traktati i Varshavës, janë aleancat politiko-ushtarake të vendeve kapitaliste e revizioniste, bazat e ushtritë e tyre në vendet e huaja.

NATO-ja e Traktati i Varshavës, së bashku me ushtritë borgjeze e revizioniste të vendeve anëtare, mbeten mburoja kryesore e sistemit kapitalist e revizionist dhe forcat më të mëdha të armatosura e goditëse kundër revolucionit e socializmit, lirisë e pavarësisë së popujve. Blloqet ushtarake janë përkrahëset e forcave të brendshme reaksionare, antipatriotike e likuidatore të sovranitetit kombëtar, që ua shesin e ua nënshtrojnë vendin të huajve. NATO-ja e Traktati i Varshavës kanë qenë dhe mbeten instrumente për përgatitjen dhe shpërthimin e luftës.

Në funksion të politikës agresive, shtypëse e shfrytëzuese janë krijuar KNER-i dhe Tregu i Përbashkët

Evropian. Nëpërmjet KNER-it, që është një organizatë revizionisto-sovjetike për skllavërimin e vendeve anëtare, Bashkimi Sovjetik zbaton politikën e tij neokolonialiste në vendet satelite, grabit pasuritë dhe realizon integrimin ekonomik të tyre në shtetin sovjetik. Bashkimi Sovjetik i ka varfëruar aleatët e vet ekonomikisht, u ka lidhur këmbët e duart, u imponon çmimet që do, kondicionon sipas interesave të tij zhvillimin e ekonomisë së tyre, u jep sa dëshiron e kur dëshiron lëndë të parë të nevojshme sa për funksionimin e industrisë, pale më për përparimin e saj. Kreditë, që Bashkimi Sovjetik u akordon satelitëve të tij, janë skllavëruese.

Një organizatë e tillë reaksionare, si KNER-i, është edhe Tregu i Përbashkët Evropian. Ky është një bashkim i madh i monopoleve dhe i trusteve kapitaliste për shfrytëzimin e egër të proletariatit e të masave punonjëse të Evropës e të popujve të botës.

Që kur u krijua, qëllimi i Tregut të Përbashkët ishte gjetja e mënyrave të grabitjes barbare në fitim të trusteve dhe të koncerneve të mëdha dhe shpëtimi i kapitalizmit nga krizat e tronditjet. Në fushën ndërkombëtare Tregu i Përbashkët është një fuqi e madhe neokolonialiste, që jo vetëm konkurren me superfuqitë për shfrytëzimin e vendeve në zhvillim, por përpiqet të mbajë e të rikthejë privilegjet e vjetra të fuqive ish-koloniale në këto vende.

Megjithëse zyrtarisht Shtetet e Bashkuara të Amerikës gjenden jashtë Tregut të Përbashkët, nëpërmjet pleksjes së kapitalit amerikan me kapitalin e secilit prej vendeve anëtare, janë ato që, tërthorazi, luajnë

një rol shumë të madh në të. Imperializmi amerikan ka pasur dhe ka në Tregun e Përbashkët një mbështetje të fuqishme kundër bllokut socialimperialist. Tregu i Përbashkët tok me NATO-n përbëjnë një bazë e prapavijë të organizuar të imperializmit amerikan në rivalitetin e konkurrencën e tij me fuqinë tjetër imperialiste, Bashkimin Sovjetik revizionist.

Partia e Punës e Shqipërisë, shteti dhe populli shqiptar janë kundër NATO-s dhe Traktatit të Varshavës, kundër KNER-it dhe Tregut të Përbashkët, se këto organizata janë instrumentet bazë të politikës ekspansioniste të të dy superfuqive, se ato shtypin, shfrytëzojnë e varfërojnë si popujt e Evropës, ashtu edhe popujt e vendeve në zhvillim, minojnë si revolucionin, ashtu dhe çlirimin e popujve, janë skllavëruese.

Bashkimi Sovjetik deklaroi se është krijuar një «bashkësi e shteteve të barabarta e të lira socialiste», por në këtë «aleancë» sundon grushti sovjetik. Ajo s'ka asgjë socialiste, ajo është antimarksiste dhe fund e krye një mashtrim për të mbajtur popujt nën zgjedhën e socialimperializmit.

Monopolistët e Evropës Perëndimore, borgjezë e revizionistë, flasin shumë për krijimin e së ashtuquajturës Evropë të Bashkuar. Deri tani është ngritur njëfarë «Komiteti i Evropës», me «parlament», me «qeveri të përbashkët», me disa ligje formale, të cilët i kanë vënë vetes si detyrë të krijojnë unifikimin shtetëror të vendeve evropiane. Planet bëhen që kjo Evropë të ketë një ushtri të përbashkët të armatosur deri në

dhëmbë dhe një ekonomi kapitaliste «të fuqishme» për të përbulluar, gjoja, të dyja superfuqitë. Në të vërtetë synimi i krijimit të shteteve të Evropës së Bashkuar është eliminimi i nocionit të kombësisë së vendeve të ndryshme evropiane, integrimi dhe amalgamimi i kulturës dhe i traditave të tyre, me fjalë të tjera, zhdukja e personalitetit të popujve dhe të shteteve të Evropës Perëndimore nën drejtimin e borgjezisë reaksionare kozmopolite të këtij kontinenti.

Këtë «Evropë të bashkuar», përmbajtjen e saj reaksionare, e ka dënuar dhe e ka demaskuar Lenini qysh më 1915, kur shkruante:

«Nga pikëpamja e kushteve ekonomike të imperializmit, domethënë, nga pikëpamja e eksportimit të kapitalit dhe e ndarjes së botës midis fuqive «të përparuara» dhe «të qytetëruara» koloniale, Shtetet e Bashkuara të Evropës në kushtet e kapitalizmit ose janë të pamundshme ose janë reaksionare». Dhe më tej:

«Sigurisht, ka mundësi të lidhen marrëveshje të përkohshme midis kapitalistëve dhe midis shteteve. Nga kjo anë, ka mundësi të krijohen edhe Shtetet e Bashkuara të Evropës, si një marrëveshje e kapitalistëve evropianë... po për çfarë? Vetëm e vetëm për të shtypur së bashku socializmin në Evropë...»¹.

---

1. V. I. Lenin, Veprat, vëll. 21, f. 370, 372.

Kapitalizmi botëror, që ecën pa u ndalur drejt kri-
zave dhe rënies, siç e patën parashikuar me aq gje-
nialitet Marksii, Engelsii, Lenini dhe Stalini, ka arritur
tani në stadin e imperializmit të kalbëzuar. Për të
shpëtuar jetën e tij, ai ka ndërtuar forma të reja shfry-
tëzimi të masave, jo vetëm në shkallë kombëtare, por
edhe botërore, ka krijuar formën e fundit e më të
perfeksionuar të grabitjes, neokolonializmin, ka krijuar
lidhje financiare dhe aleanca ekonomike e ushtarake,
që të mbajë nën varësi të plotë ose të pjesshme shumë
shtete, që përfshihen në atë që quhet «botë e dytë»,
«botë e tretë», «botë e paangazhuar» ose «vende në
zhvillim». Të gjitha këto emërtime, që u referohen
forcave të ndryshme politike që veprojnë sot në botë,
mbulojnë dhe nuk nxjerrin në evidencë karakterin
klasor të këtyre forcave politike, kontradiktat theme-
lore të epokës sonë, problemii kyç që dominon sot në
shkallë kombëtare e ndërkombëtare, luftën e pamë-
shirshme që zhvillohet në mes botës borgjezo-imperia-
liste, nga njëra anë, dhe socializmit, proletariatit bo-
tëror e aleatëve të natyrshëm të tij, nga ana tjetër.

E shumta çka mund të tregojnë këto emërtime
e ndarje, është proporcioni i influencës dhe i forcës
së kapitalit botëror ndërkombëtar ose kombëtar në
shtete dhe në zona të ndryshme të botës. Ato mund
të tregojnë, gjithashtu, pikat e mbështetjes më të
forta ose më pak të forta të imperializmit dhe të so-
cialimperializmit. Ato mund të tregojnë edhe ekzisten-
cencën e aspiratave të popujve për të jetuar të lirë
e të pavarur nga superfuqitë. Por, duke e parë çësh-

tjen nga pikëpamja e kriterit klasor, me ndonjë përjashtim, në këto shtete ekzistojnë klasat antagonistë, ekziston shfrytëzimi i njeriut prej njeriut, mbi proletariatin e punonjësit e këtyre vendeve sundon borgjezia në këtë ose në atë formë. Marksizëm-leninizmi na mëson se në epokën tonë vendet ndahen sipas sistemit shoqëror që sundon në to, në vende borgjezo-kapitaliste dhe në vende socialiste. Teoritë mbi të ashtuquajturën gjendje të ndërmjetme të zhvillimit jokapitalist, që me shumë zell i propagandojnë revizionistët hrushovianë, synojnë të sabotojnë aspiratat e sinqerta socialiste që ekzistojnë në mjaft vende, të ngjallin konfuzionin ideologjik, të minojnë luftën e forcave progresive.

Edhe për sa i përket vlerësimit të politikës që ndjekin qeveritë e shtetet e ndryshme, marksistët nisen, gjithashtu, nga kriteri klasor, nga qëndrimet që këto qeveri e këto vende mbajnë ndaj imperializmit e socializmit, ndaj popullit të vet e reaksionit.

Në bazë të këtyre mësimëve lëvizja revolucionare dhe proletariati ndërtojnë strategjinë e taktikat e tyre, gjejnë dhe bashkohen me aleatët e tyre të vërtetë në luftën kundër imperializmit, borgjezisë dhe reaksionit. Emërtimet «botë e tretë», «shtetet e paangazhuara» ose «në zhvillim» krijojnë iluzionin në masat e gjera që luftojnë për çlirimin kombëtar e shoqëror, se gjoja është gjetur një çati për të futur kokën nga kërcënimi i superfuqive. Ato fshehin atë gjendje reale të shumicës së këtyre vendeve, të cilat, në këtë ose në atë mënyrë, janë të pleksura e të varura politikisht, ideo-

logjikisht dhe ekonomikisht, si me superfuqitë, ashtu edhe me ish-metropolet koloniale.

Revizionistët jugosllavë mbrojnë idenë e «vendeve të paangazhuara». Sipas tyre, këtu futen ato vende që nuk janë të angazhuara me traktate ushtarake me fuqitë e mëdha imperialiste dhe revizioniste, kryesisht me NATO-n e me Traktatin e Varshavës. Por pa qenë pjesëmarrëse formalisht në këto dy blloqe ushtarake, shumë nga këto shtete janë plotësisht të angazhuara me një mori traktatesh e marrëveshjes me superfuqitë e me fuqitë e mëdha kapitaliste, saqë fjala i paangazhuar tingëllon krejt bosh.

Këtë gjendje të lëvizjes së «të paangazhuarve» e tregoi edhe Konferenca e Kolombos. Ajo mezi i mbuloi divergjencat dhe synimet e kundërta politike që ndjekin vende e grupe shtetesh pjesëmarrëse. Kësaj radhe asnjëri nuk foli e nuk goditi hapur e me emër Shtetet e Bashkuara të Amerikës e Bashkimin Sovjetik, politikën e veprimet e tyre agresive e luftënxitëse. Por e gjetën oportune e të leverdishme të sulmojnë Francën!

Midis mjaft shteteve që pretendojnë se janë të paangazhuara, janë përfunduar traktate ushtarake mbrojtjeje dhe sulmuese, ku bëjnë pjesë edhe fuqi imperialiste. Këto traktate asnjë nga pjesëmarrësit nuk i ka denoncuar. Socialimperializmi sovjetik përpiqet të krijojë «Traktatin për sigurimin aziatik», nesër një të tillë «për sigurimin afrikan» etj. Të gjitha këto janë forma të ndryshme organizimi, me qëllim që një vend

gjoja i paangazhuar të kthehet, në fakt, në një vend të robëruar nga çdo pikëpamje.

Slogani i «vendeve të paangazhuara» jep përshtypjen e rreme të krijimit të një grupi shtetesh që kanë mundësi «t'u kundërvihen» blloqeve të superfuqive, jep përshtypjen se ato vende, të gjitha pa përjashtim, janë antiimperialiste, kundër luftës, kundër diktatit të të tjerëve, janë «demokrate», bile edhe «socialiste». Kjo ndihmon forcimin e pozitive pseudodemokrate dhe antipopullore të grupeve drejtuese të disa prej shteteve që bëjnë pjesë në «të paangazhuarit», u krijon përshtypjen popujve të këtyre vendeve se të gjitha marrëdhëniet, të çfarëdo lloji dhe të çfarëdo natyre, që krerët lidhin e zgjidhin me imperialistët dhe social-imperialistët, haptazi ose fshehurazi, i bëjnë jo vetëm si «qeveri popullore», por edhe si një grup shtetesh «me të cilat duhet të llogaritin edhe superfuqitë».

Partia jonë mendon se popujve u duhet folur hapur për situatat, pse vetëm kështu ndihmohet bashkimi i vërtetë i tyre, bashkimi i shteteve dhe i qeverive me të vërtetë antiimperialiste e përparimtare. Për t'u bashkuar popujt në luftën për liri, pavarësi e përparim shoqëror, kundër çdo shtypjeje e shfrytëzimi nga kushdo qoftë, më parë duhen vënë kufijtë, duhet bërë e qartë se kush është armiku kryesor i tyre, kundër kujt duhet luftuar dhe me cilin duhet bashkuar.

Armiqtë e tyre janë imperializmi, socialimperializmi dhe borgjezia e madhe ndërkombëtare, që ndjekin një politikë ekspansioniste e shfrytëzuese ndaj vendeve të Azisë, të Afrikës e të Amerikës Latine. Superfuqitë

e kapitali botëror duan të mbajnë të paprekura të gjitha format e institucionet ndërkombëtare, të vendosura që në periudhën e vjetër koloniale. Dhe kur preken, qoftë edhe një çikë, siç është rasti i ngritjes së çmimeve të naftës dhe të disa lëndëve të para, ata hidhen përpjetë dhe nuk ngurrojnë të kërcënojnë edhe me luftë ata popuj e ato vende që duan të vendosin sovranitetin mbi pasuritë e veta kombëtare, që luftojnë për drejtësi e barazi në shkëmbimet e në marrëdhëniet ekonomike botërore.

Por kjo grabitje dhe ky shfrytëzim i egër nuk mund të vazhdojnë përjetë. Shkolonizimi ekonomik tanimë është vënë në rend të ditës dhe këtë proces të ri revolucionar, që ka dalë në skenën botërore, asgjë nuk mund ta ndalë. Popujt kanë të drejtën e pamohueshme për të vendosur sovranitetin e plotë mbi burimet e tyre natyrore dhe për t'i nacionalizuar ato. Asgjë nuk do ta pengojë arritjen e këtij objekti, sado të gjatë dhe të ashpër të jenë rezistenca e kundërsulmi i imperialistëve dhe i shfrytëzuesve të tjerë. Asgjë nuk mund ta ndalë luftën e popujve për barazi në shkëmbimet ndërkombëtare dhe për t'i shfrytëzuar të ardhurat e nxjerra nga shitja e lëndëve të para për zhvillimin e industrisë e të kulturës, për përmirësimin e jetesës së tyre.

Lufta e popujve për pavarësi ekonomike drejtohet kundër superfuqive, kundër monopoleve të shteteve imperialiste, kundër shoqërive shumëkombëshe. Prandaj proletariati, të gjithë ata që janë për revolucionin e socializmin, duhet ta lidhin ngushtë luftën e tyre me

luftën e popujve për liri e pavarësi. Kjo bëhet vetëm duke luftuar me vendosmëri borgjezinë e vendit të vet, duke luftuar kundër imperializmit e luftës grabitqare. Kjo është edhe ndihma më efektive dhe e drejtpërdrejtë që proletariati i jep lëvizjes çlirimtare të popujve.

Politika agresive dhe veprimtaria kundërrevolucionare e superfuqive, e borgjezisë së madhe ndërkombëtare dhe e reaksionit zhvillohen midis kontradiktave të mëdha e të papajtueshme që imperializmi e socialimperializmi kanë me njëri-tjetrin dhe ndërmjet tyre e aleatëve të vet. Këto kontradikta, të cilat janë shenjë e dobësisë së tyre dhe e goditjeve të mëdha që u ka dhënë lufta revolucionare e proletariatit dhe e çlirimit të popujve, vërtetojnë përsëri tezat e pavdekshme të Marksit, të Engelsit, të Leninit e të Stalinit mbi zhvillimin e shoqërisë borgjeze dhe mbi strategjinë proletare të revolucionit.

Kriza e madhe që ka pllakosur të dyja superfuqitë dhe aleatët e tyre, ushtron efekte të mëdha në dobësimin e aleancave agresive të kurdisura nga ato. Ajo ka tronditur shumë shtete të botës në të tëra kontinentet dhe ka ngjallur dyshimin e bazuar, se fatkeqësia që i ka zënë e ka burimin në veprimet agresive dhe grabitqare të imperializmit amerikan dhe të socialimperializmit sovjetik. Ky dyshim ka shkaktuar çarje në aleanca, gjysmëshkëputje e shkëputje të plota nga to. Ku i deklaruar dhe ku i mbyllur, por kurdoherë veprues dhe gërryes, mosbesimi ndaj tyre vazhdon të rritet.

Tanimë është një fakt i dukshëm se si imperialistët amerikanë, ashtu edhe socialimperialistët sovjetikë nuk mund ta zbatojnë siç dëshirojnë hegjemonizmin përkatës mbi partnerët e tyre në bllokun e NATO-s dhe në Traktatin e Varshavës. Plasaritjet e thella në grupimet ushtarake, ekonomike e politike të imperializmit e të socialimperializmit po bëhen përditë e më shqetësuese për superfuqitë. Forcat centrifugale, qoftë të shteteve borgjeze kapitaliste perëndimore, qoftë të shteteve revizioniste lindore, po bëhen çdo ditë e më të dukshme dhe më aktive.

Në bllokun revizionist socialimperializmi sovjetik vëzhgon me rreptësi që asnjë orvatje për shkëputje të mos ndodhë në radhët e «aleatëve» të vet. Megjithëkëtë, armiqësia politike dhe divergjencat ideologjike, në mos aq të hapëta, si në Çekoslovakia në kohën e Dubčekut, ekzistojnë kudo të heshtura dhe manifestohen në forma e në fusha të ndryshme, sidomos në çështjet ekonomike. Të gjitha pakënaqësitë që po shfaqen në marrëdhëniet midis vendeve revizioniste e Bashkimit Sovjetik, mbulohen me teorinë e «sovrانيتit të kufizuar» e të «integritit ekonomik» të Brezhnjev, që do të thotë, me fjalë të tjera, se për interes të «socializmit» duhet të ruhet dhe të mos kundërshtohet diktati sovjetik mbi ta.

Fërkimet e shteteve revizioniste të Lindjes me Bashkimin Sovjetik, pakënaqësitë e tyre nxiten edhe më shumë nga imperializmi amerikan dhe aleatët e tij. Shtetet e Bashkuara të Amerikës bëjnë përpjekje të mëdha ta dobësojnë socialimperializmin, t'u vënë fre

aspiratave hegjemoniste të tij, të përçajné satelitët e Bashkimit Sovjetik dhe t'i afrojnë nga vetja.

Edhe dëshira e satelitëve sovjetikë është e tillë. Edhe këta kanë pasur dhe kanë shpresë ta zhvillojnë këtë prirje me ndihmën e Shteteve të Bashkuara të Amerikës. Tani imperializmi amerikan, duke e ditur dobësinë ekonomike të Bashkimit Sovjetik, urgjencën që ka ai për teknologji dhe sidomos nevojën e madhe për të çliruar fonde të brendshme për armatimet, përpiqet të përfitojë sa më shumë dhe të vërë në jetë planet e tij. Ai i jep kredi qeverisë sovjetike, por edhe vendeve të tjera revizioniste, duke nxitur, në të njëjtën kohë, edhe shtetet kapitaliste perëndimore të investojné kapitale në këto vende. Kjo ndërmarrje lehtësohet edhe nga fakti se në këto periudha krize kapitali i Evropës Perëndimore kërkon ekspansion ekonomik ku të mundë.

Bashkimi Sovjetik revizionist, me gjithë përpjekjet për t'i mbajtur satelitët nën zgjedhë ushtarake dhe politike, të nënshtruar ekonomikisht dhe të lidhur me shumë zinxhirë të çeliktë, detyrohet t'i lejojë ata të marrin kontakte me Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe me vendet e mëdha kapitaliste të Evropës Perëndimore, të kërkojnë dhe të marrin kredi prej tyre. Natyrisht, tok me kredinë hyn edhe hipotekimi politiko-ekonomik dhe është pikërisht kjo që i shqetëson më shumë socialimperialistët.

Nga ana e tyre edhe sovjetikët përpiqen të krijojnë ndonjë të çarë për t'u futur në vendet perëndimore. Këto vende bënë shumë zhurmë për çfarë po ngjiste në Portugali, për ndërhyrje të Bashkimit So-

vjetik me anë të partisë revizioniste të Kunjalit. Dhe, në fakt, një orvatje e tillë u bë. Por zhurma u ngrit më tepër për bujë, sesa nga frika e një vendosjeje të sovjetikëve në Gadishullin Iberik.

Një acarim të madh kanë marrë aktualisht edhe kontradiktat brenda aleancave politike, ushtarake e ekonomike, që kryesohen nga imperializmi amerikan. Grindjet dhe konkurrenca ndërmjet monopoleve të Evropës Perëndimore e të Japonisë dhe monopoleve të Shteteve të Bashkuara kanë hyrë në një fazë të re, ku secila palë kërkon të sigurojë për vete sa më shumë pozita epërsie, privilegje e favore. Kontradiktat ndërmjet tyre janë shtuar edhe më tepër si rezultat i krizës energjetike e të lëndëve të para, i ngushtimit të sferës së eksportimit të kapitaleve dhe i rritjes së vështirësive për sigurimin e fitimeve nëpërmjet politikës neokolonialiste.

Po vërtetohet plotësisht analiza dhe parashikimi i Stalinit, i cili, qysh në vitin 1952, thoshte:

«Nga ana e jashtme duket sikur çdo gjë shkon «mbarë»: Shtetet e Bashkuara të Amerikës kanë vënë në grazhd Evropën Perëndimore, Japoninë dhe vende të tjera kapitaliste; Gjermania (Perëndimore), Anglia, Franca, Italia, Japonia, që kanë rënë në kthetrat e SHBA-së, zbatojnë me servilizëm urdhrat e SHBA-së. Por do të ishte gabim të mendohej se kjo «mbarë-vajtje» mund të vazhdojë «për jetë të jetëve», se këto vende do ta durojnë përgjithmonë sun-

dimin dhe zgjedhën e Shteteve të Bashkuara të Amerikës, se ato nuk do të përpiqen të dalin nga robëria amerikane dhe të vihen në rrugën e një zhvillimi të pavarur»¹.

Në kuadrin e aleancave të Perëndimit grindjet më të mëdha janë ato midis Shteteve të Bashkuara dhe Tregut të Përbashkët, të cilat, edhe nën presionin e manovrat e ndryshme të bllokut sovjetik, kanë tendencë të shtohen.

Për shkak të konkurrencës, për të evituar procesin e afirmimit e të konsolidimit të Tregut të Përbashkët, Shtetet e Bashkuara përpiqen t'i manipulojnë anëtarët e tij një nga një dhe t'i vënë njërin kundër tjetrit. Në mënyrë të posaçme ata përpiqen të pengojnë afrimin gjermano-francez, duke dobësuar Francën e duke përkrahur Gjermaninë Federale e Anglinë, krahas robërimit të pjesëtarëve të tjerë të dobët.

Duhet thënë se edhe vendet e Evropës Perëndimore, me gjithë organizmat që kanë krijuar, nuk kanë pushuar së bëri përpjekje të mëdha të veçanta që kush e kush të kapë sa më shumë koncesione dhe tregje në të gjithë botën. Kjo është, natyrisht, një konkurrencë që u bëhet të dyja superfuqive, por, në krahasim me forcën ekonomike, ushtarake dhe politike të të dy të mëdhenjve, dhe veçanërisht të imperializmit amerikan, ato janë të dobëta. Kështu, këto

---

1. J. V. Stalin. «Probleme ekonomike të socializmit në BRSS». Tiranë, 1968, f. 39.

shtete të Evropës Perëndimore s'e ngjyen dot gishtin si duhet «në mjaltë», jo vetëm në fushën ekonomike, në vendet në zhvillim, por edhe mendimi politik i tyre dëgjohet fare pak, për të mos thënë se nuk dëgjohet fare. Imperializmi amerikan ka krijuar një situatë të atillë, që ka eliminuar jo vetëm mundësitë e ndërhyrjes ekonomike të këtyre vendeve, por u ka mbyllur edhe gojën partnerëve të tij në aleancë.

Nga këto situata, ashtu siç na mëson marksizëm-leninizmi, proletariati dhe forcat revolucionare nxjerrin detyrën e shtimit të luftës së tyre të gjithanshme kundër imperializmit amerikan, socialimperializmit sovjetik, kundër borgjezisë reaksionare kapitaliste, të luftës për thellimin e kontradiktave dhe divergjencave që ekzistojnë midis armiqve të tyre. Armiqtë nuk duhen lënë në qetësi që të kenë kohë të bien në ujdira, të grupojnë forcat dhe të organizohen për të luftuar me fuqi të reja revolucionin, socializmin, popujt. Aleatë të proletariatit në këtë luftë janë të gjithë ata që shtypen e vuajnë nga imperialistët, borgjezia e reaksioni, që duan lirinë e pavarësinë e popujve të tyre, janë ata që kundërshtojnë imperializmin e socialimperializmin dhe planet e tyre hegjemoniste.

Besnike ndaj interesave të revolucionit, të socializmit e të popujve, Partia jonë do t'i mbështetë proletariatin e popujt që janë kundër të dyja superfuqive e për shkatërrimin e tyre, kundër borgjezisë kapitaliste e revizioniste dhe për përmbysjen e saj.

Në kriza dhe plot kontradikta me njëra-tjetrën, në kontradikta me aleatët, si edhe me popujt, super-

fuqitë përpiqen të gjejnë forma të reja bashkëpunimi në divergjenca, të shpikin teorira të reja demagogjike, të hartojnë plane të reja skllavërimi dhe të bëjnë ndarje të reja të zonave të influencës e të tregjeve.

Bota kurrë nuk i është nënshtruar një diversioni dhe fushate të tillë propagandistike e diplomatike si kjo e kohës së sotme, që bëjnë imperialistët e social-imperialistët e që ka për qëllim të zbukurojë politikën hegjemoniste e ekspansioniste të superfuqive, të justifikojë agresionet dhe të maskojë përgatitjet për luftë. Si në Lindje, ashtu edhe në Perëndim, qarqet drejtuese imperialiste e socialimperialiste pretendojnë se njerëzimi ndodhet në një situatë «uljeje tensioni», se «lufta e ftohtë» e konfrontimi i rrezikshëm për shpërthim midis superfuqive ua kanë lënë vendin «detantës», bashkekzistencës paqësore, «harmonisë ndërkombëtare», «sigurimit të përgjithshëm» etj., se rreziqet kanë kaluar dhe retë e luftës e të katastrofave janë shpërndarë. Me anë të këtyre parullave bombastike superfuqitë, borgjezia e reaksioni ndërkombëtar synojnë të mashtrojnë popujt, të dobësojnë rezistencën e tyre dhe të vendosin kontrollin e sundimin imperialist.

Republika Popullore e Shqipërisë nuk pajtohet dhe denoncon botërisht të ashtuquajturat teori mbi nevojën e ruajtjes së «ekuilibrit midis superfuqive», si kusht ose si bazë të evitimit të luftës dhe të mbrojtjes së paqes. Ajo hedh poshtë konceptet imperialiste të konservimit të «zonave të influencës» si gjoja faktorë stabiliteti e sigurie, konceptet e «sovrانيتit të kufizuar» e të «botës së ndërvarur», të «bipolarizmit», politikën

● **shantazhit etj.** Këto të ashtuquajtura teori e doktrina, të shpikura në Moskë e Uashington, kanë për qëllim të krijojnë një mendim kapitullues se asnjë shtet e asnjë komb nuk mund të jetojë jashtë sundimit e tutelës së njërës ose të tjetrës superfuqi.

Historia e Evropës e ka provuar se «ekuilibri i forcave» të fuqive të mëdha ka qenë kurdoherë armë në duart e klasave shfrytëzuese për shtypjen e lëvizjeve nacionalçlirimtare e revolucionare. Intervencioni ka qenë gjithmonë armë e sistemit të ekuilibrit, për ta rivendosur kur ai priset, ose për ta ruajtur atë që të mos priset.

Paqja e siguria ndërkombëtare në Evropë dhe në botë nuk arrihen nëpërmjet vendosjes së «harmonisë» ose «ekuilibrit» të superfuqive, por nëpërmjet luftës kundër presioneve e ndërhyrjeve imperialiste, nëpërmjet përpjekjeve për çlirimin e popujve, nëpërmjet forcimit të pavarësisë e të sovranitetit kombëtar.

Superfuqitë zhvillojnë një tregti të madhe armësh, e cila po bëhet biznesi më fitimprurës në ditët tona. E parë në mënyrë të thjeshtësuar, duket sikur këto armë shtojnë dhe forcojnë aftësinë luftarake të vendeve që i marrin. Në të vërtetë kjo tregti përbën një litar të ri që u hidhet blerësve në fyt, vargonj që u lidhin këmbë e duar. Këto armë jo vetëm nuk mund të zbrazen kurrë kundër një agresioni eventual të shitësve e të aleatëve të tyre, por ato nuk mund të zbrazen as pa lejen e tyre kundër kujtdo qoftë.

Me anë të tregtisë së armëve superfuqitë nxitin gara të vogla armatimesh midis vendeve të vogla e të

mesme, që bëhen pastaj shkak për grindje e konflikte midis fqinjëve, nxitin luftëra lokale, gjë që hap rrugën për ekspansionin dhe hegjemonizmin e Shteteve të Bashkuara të Amerikës e të Bashkimit Sovjetik. Nëpërmjet tregtisë së armëve, si edhe të psikozës së luftës, të cilën e zhvillojnë me një forcë propagandistike të madhe, të dyja superfuqitë përpigën të depërtojnë veçanërisht në Afrikë, në Lindjen e Mesme, në Amerikën Latine dhe në Azi.

Në këto vende Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe Bashkimi Sovjetik konkurrojnë njëri-tjetrin. Për të nënshtruar vendet e ndryshme të këtyre zonave, ata krijojnë e vendosin klika, gjoja me ngjyra çlirimtare, dhe i vënë këto në konflikt me njëra-tjetrën sipas parimit «përçaj e sundo». Në të vërtetë, qoftë imperializmi amerikan, në mënyrë të hapur dhe të egër, qoftë socialimperializmi sovjetik, gjithashtu, në mënyrë po aq të egër, por të maskuar me një propagandë pseudo-socialiste, acarojnë marrëdhëniet, nxitin dhe i fryjnë kontradiktat midis popujve dhe në interes të tyre, vendosin në vende të ndryshme baza detare, krijojnë aleanca ushtarake, bëjnë marrëveshje tregtare skllavëruese etj.

Një nga shembujt më tipikë të kësaj politike të të dyja superfuqive është Lindja e Mesme, ku çështja kryesore është ajo e naftës. Luftërat midis popujve arabë dhe Izraelit, gjendja në mes vetë popujve arabë, të përçarë e në mosmarrëveshje me njëri-tjetrin, që acarohet nga intrigat sovjeto-amerikane, janë rrjedhim i këtij problemi kyç, i përpjekjeve të të dyja superfuqive

për të pushtuar burimet e naftës. Për këtë pasuri është derdhur dhe po derdhet gjaku i popujve arabë. Imperializmi amerikan ndihmon haptazi Izraelin për ta mbajtur botën arabe të përçarë. Bashkimi Sovjetik gjoja ndihmon popujt arabë, duke u shitur armë, ndërsa në Izrael dërgon me shumicë popullsi çifute sovjetike, që përdoret si mish për top kundër popujve arabë.

Në të njëjtën kohë, superfuqitë përpiqen edhe t'i vënë bërnylin njëra-tjetrës. Imperializmi amerikan, me gjithë pozitat e tij të qarta pro Izraelit, jo vetëm u mundua dhe mbajti në drejtimin e vet «miqësinë» me Arabinë Saudite dhe me emiratet e Gjirit Persik, por arriti të minojë edhe pozitat e sovjetikëve në këtë zonë. Denoncimi nga ana e Egjiptit i traktatit egjiptiano-sovjetik, si dhe dëbimi nga portet e tij i flotës agresive sovjetike, është një disfatë dhe jo fitore për social-imperializmin sovjetik.

Tani në këtë pellg janë më shumë amerikanët që diktojnë planet e tyre. Natyrisht, as socialimperializmi sovjetik nuk rri me duar lidhur. Ai po përpiqet të kompensojë humbjen në Egjipt, duke ruajtur pozitat që akoma ka në ndonjë vend arab, ose duke kërkuar të sigurojë ndonjë bazë të re, duke u kapur pas «miqve» të rinj.

Në kontinentin afrikan lufta midis dy superfuqive sapo ka filluar dhe është larg që të ketë mbaruar. Imperializmi amerikan i ka hedhur atje bazat me kohë. Interesat e tij imperialistë janë gërshetuar këtu edhe me interesat e aleatëve të tij të Evropës Perëndimore

dhe, së bashku, krijojnë një barrierë të fuqishme ndaj depërtimit sovjetik në këtë zonë.

Ngjarjet në Angolë trumbetohen si një «sukses» i madh sovjetik, gjë që i shërben socialimperializmit për t'u vetëquajtur gjoja çlirimtar i popujve. Kjo u shërben, gjithashtu, edhe imperializmit amerikan dhe gjithë kapitalizmit botëror për të nxitur psikozën e frikës dhe të luftës antikomuniste, megjithëse komunizmi s'ka të bëjë fare në këtë mes. Lufta aktuale e popujve afrikanë është një revoltë kundër ndërhyrjes dhe grabitjes të të dyja superfuqive.

Fuqitë e mëdha imperialiste i shfrytëzojnë shumë situatat e vështira ekonomiko-shoqërore të popujve, të vendeve dhe të shteteve të Afrikës, ku ato thurin e shturin një mijë e një intriga. Këto janë intriga pa mbarim, që bëhen për të dobësuar rilindjen e këtij kontinenti të madh me një popullsi të mjeruar në shekuj, por me një kulturë të vjetër, me një forcë dhe energji të re, e cila nuk lejohet nga imperializmi, socialimperializmi dhe kapitali botëror të kanalizohet në rrugën e drejtë të përparimit, të lirisë, të demokracisë, të pavarësisë dhe të sovranitetit të plotë të këtyre shteteve.

Partia jonë mbron tezën se, si atëherë kur superfuqitë afrohen, ashtu edhe kur ato grinden, harxhet i paguajnë të tjerët. Bashkëpunimi e rivaliteti midis superfuqive paraqesin dy anët e një realiteti kontradiktor, janë shprehje kryesore të së njëjtës strategji imperialiste për grabitjen e lirisë së popujve dhe sundimin e botës. Ato përbëjnë të njëjtin rrezik, prandaj të dyja superfuqitë janë armiqtë kryesorë e më të mëdhenj të

popujve, prandaj nuk mund të mbështetesh kurrë të një imperializëm për të luftuar, ose për të shpëtuar nga tjetri.

Ka shtete që, duke ndier kërcënimin e njërës ose të tjetrës superfuqi, mbrojtjen e tyre e lidhin me proteksionin ushtarak të Shteteve të Bashkuara të Amerikës ose të Bashkimit Sovjetik. Por proteksioni ushtarak i superfuqive është një mbrojtje iluzore, mbasi ai synon ta shndërrojë vendin «e mbrojtur» në një protektorat. Futja nën «ombrellën mbrojtëse» të superfuqive shoqërohet kurdoherë me lëshime politike e ekonomike, me koncesione në fushën e sovranitetit kombëtar dhe me kufizime në fushën e marrjes së vendimeve lidhur me çështjet e brendshme e të jashtme.

Popujt nuk duhet të bien në kurthin e të ashtuquajturit front antiimperialist, të reklamuar nga socialimperialistët sovjetikë, në të cilin këta kërkojnë të futin dhe të manipulojnë të gjithë ata që janë e luftojnë kundër imperializmit amerikan. Të bashkohesh në këtë «front» do të thotë të bësh fli interesat më të lartë të vendit tënd, ta ekspozosh popullin përpara rrezikut, të bëhesh raja e mish për top për qëllimet e socialimperialistëve. Kontradiktat që ka Bashkimi Sovjetik me Shtetet e Bashkuara të Amerikës nuk janë kontradikta midis socializmit e imperializmit, siç përpiqet t'i shesë Moska, por kontradikta midis dy fuqive të mëdha imperialiste.

Duke hedhur poshtë demagogjinë e taktikat mashtruese të «antiimperializmit», që predikojnë revizionistët sovjetikë, në të njëjtën kohë, duhet shkëlmuar

edhe «antisocialimperializmi», që propagandojnë Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe borgjezia monopoliste botërore. Popujt nuk mund ta lënë veten të shndërrohen në viktima të rivaliteteve të Shteteve të Bashkuara e të Bashkimit Sovjetik dhe të bëhen lodra të manovrave të tyre imperialiste.

Propagandistët borgjezë e revizionistë flasin tani shumë për «sigurimin e kufijve», për «mospërdorimin e forcës», për «bashkëpunimin paqësor» etj. dhe si model paraqesin Konferencën e Helsinkit. Partia jonë e ka deklaruar në kohën e duhur pikëpamjen e saj për këtë konferencë, të cilën e ka quajtur «mbledhje të mossigurimit evropian». Ne e dënuam atë që në fillim dhe refuzuam pjesëmarrjen në të. Vepruam kështu duke u nisur nga një analizë marksiste-leniniste e ngjarjeve. Këtë konferencë e donin jo vetëm revizionistët sovjetikë, por edhe imperialistët amerikanë. Ata e donin si një qetësim për të kaluar krizën, për t'u rirforcuar, për të rimarrë veten dhe për të krijuar iluzionin se Evropa po sigurohet, se kjo nuk do të sulmohet nga sovjetikët, mbasi do të mbrohet nga amerikanët. Për sy e faqe superfuqitë donin të krijonin në kontinentin tonë një gjendje të ngrirë, sidomos në raportet midis dy blloqeve Lindje—Perëndim.

Mbledhja e Helsinkit ishte një komedi ku aktorët kryesorë ishin Bashkimi Sovjetik dhe Shtetet e Bashkuara. Të gjithë të tjerët që morën pjesë në të, si para, ashtu edhe pas, nuk besojnë në dobitë e saj. Mali polli një mi. Në fakt, asgjë nuk ndryshoi nga gjendja e mëparshme, veçse bëhen përpjekje që të krijohet një

atmosferë sikur në mes shteteve të Evropës po vendoset një statukuo politiko-ideologjike dhe një bashkëpunim më i zhvilluar ekonomik në mes shteteve, me përjashtim të Shqipërisë. Në të gjitha këto drejtime jo vetëm që statukuoja nuk u vërtetua, por lindën edhe konflikte të reja, siç është ai në mes Greqisë e Turqisë.

Zhurma e krerëve të Kremlinit për «frymën paqësore të pas Helsinkit» është shtuar, por bashkë me këtë janë shtuar edhe ekskursionet e flotës ushtarake sovjetike, e cila tani ka filluar të shkelë me arrogancë edhe sovranitetin detar të vendeve liridashëse nordike dhe të pretendojë të vendosë sundimin e saj në të gjitha detet e Veriut.

Për sa i përket sigurimit gjoja evropian nga një luftë botërore, ky sigurim nuk ka bërë asnjë hap përpara. Zaten kjo është diçka e pamundur të realizohet, pse as Lindja, as Perëndimi nuk mund të çarmatosen dhe as që mund të bëjnë qoftë edhe orvatjen më të vogël në këtë drejtim, pse do të dëmtoheshin si Bashkimi Sovjetik, ashtu edhe Shtetet e Bashkuara të Amerikës. Të dyja këto fuqi imperialiste nuk bëjnë gjë tjetër veç përpjekjeve për të shtuar armët ofensive të luftës dhe armët atomike. Mbledhjet e SALT-it nuk dhanë, gjithashtu, asnjë rezultat, ato qëndrojnë në vend. Palët në bisedim bëjnë vetëm muhabetë pa bukë.

Fushata rreth çarmatimit që ndjekin superfuqitë, planet e projektet e pafund, konferencat e bisedimet që zhvillohen prej vitesh, janë blofe dhe gënjeshtër që kërkohen të maskojnë armatimin. Ato synojnë t'i detyrojnë

popujt e shtetet e tjera të pajtohen dhe të lejojnë legalizimin e monopolit bërthamor e të armëve moderne të Shteteve të Bashkuara të Amerikës e të Bashkimit Sovjetik, që këtyre t'u njihet e drejta për një armatim të pakontrolluar e të pakufizuar dhe për një perfeksionim të pandërprerë të teknologjisë së armëve të shfarrosjes në masë.

Imperialistët e socialimperialistët e dinë se, duke ruajtur stoqet dhe monopolet e prodhimit të armëve moderne, ruajnë edhe shantazhin e kërcënimit, frikën e pasigurinë që u shkakton të tjerëve makina e tyre ushtarake, ruajnë atë presion të përhershëm që ushtrojnë armët edhe pa u zbrazur.

Problemet e luftës e të paqes kanë preokupuar dhe preokupojnë vazhdimisht popujt e botës, masat e gjera punonjëse, të cilat nuk dëshirojnë që një katastrofë e re të bjerë përsëri mbi kryet e njerëzimit. Rreziku është real. Superfuqitë përgatiten për luftë botërore dhe, për këtë qëllim, veç garës së papërmbajtur të armatimeve, përpiqen të krijojnë rrethanat që i gjykojnë të përshtatshme, duke nxitur kundër njëra-tjetrës klikat borgjeze në vendet e ndryshme, duke ngacmuar ndjenjat nacionaliste për t'i vënë popujt në luftë kundër njëri-tjetrit etj. Gjithë kjo veprimtari dhe këto metoda të ndyra të superfuqive çojnë drejt rrugës së përgatitjes të një lufte të re botërore.

Këto përgatitje shoqërohen me shantazhe dhe kërcënime të shumta, të kurdisura nga imperializmi amerikan, nga socialimperializmi sovjetik, ose edhe nga shtete të tjera borgjeze kapitaliste. Ato kanë krijuar

mendime se lufta e ardhshme, që po përgatitet dhe që mund të shpërthejë, qoftë nga njëra superfuqi, qoftë nga tjetra, qoftë kjo një luftë e përgjithshme apo e pjesshme, do të jetë një luftë rrufe e shkurtër, saqë brenda tri-katër ditëve socialimperialistët sovjetikë do të arrijnë të pushtojnë gjithë Jugosllavinë (pse sa për Shqipërinë, siç mendojnë ata, këtë «e kanë vetëm një kafshatë goje»!!) dhe brenda dhjetë ditëve tanket sovjetike do të gjendeshin në bregdetin lindor të Atlantikut, në Portugali! Një psikozë e tillë, e rreme, po ushqehet përditë nga propaganda e superfuqive për të frikësuar shtetet dhe popujt, për të dobësuar mbrojtjen e tyre, për të ulur vigjilencën dhe moralin e masave popullore, për të mposhtur frymën e tyre luftarake revolucionare në mbrojtje të lirisë dhe të pavarësisë. Mendimi i Partisë sonë është se kjo propagandë dhe këto pikëpamje përfaqësojnë një strategji e taktikë të posaçme për të vendosur kontrollin e sundimin imperialist e socialimperialist mbi jetën politike, ekonomike e ushtarake kombëtare të të gjitha shteteve. Prandaj, si të tilla, duhen luftuar me vendosmëri. Për sa i përket «Shqipërisë — kafshatë», kujdes zotërinj, se Shqipëria socialiste është një kockë e fortë, që të ngec në grykë e të mbyl! Në rast se socialimperialistët sovjetikë do të ndërmerrnin ndonjë aventurë kundër vendit tonë, ata do të pësonin një disfatë të pandreqshme.

Po të njëjtën gjë e themi edhe për imperializmin amerikan. Në qoftë se ai do të guxonte të bënte një agresion të tillë, edhe ai nuk do të dilte i gjallë. Më-

simet e disfatës në Vietnam e në Kamboxhia janë shumë të freskëta.

Liria dhe pavarësia e çdo vendi varen kryesisht nga qëndrimi nëse vendos të rrosh i lirë e më këmbë apo skllav e i gjunjëzuar. Kur je i vendosur të rrosh i lirë dhe më këmbë, atëherë zmbropset shantazhi, ringjallen forcat, rritet trimëria e popullit dhe agresori e ka të vështirë të të sulmojë. Kështu mendon populli ynë dhe e bën të qartë këtë mendim për cilindo armik që kujton se do të mund të bëjë «një shëtitje» edhe në Shqipëri. Populli ynë kurrë nuk ka pasur dhe nuk ka frikë nga cilado fuqi e madhe ose e mesme qoftë, sado e armatosur që të jetë, e cila do të guxojë të sulmojë vendin tonë. Ai do t'i kundërshtojë me trimëri, me zgjuarsia dhe me të gjitha mjetet që disponon dhe është i bindur se do t'i mundë agresorët, cilëndo qofshin ata. Ky qëndrim bazohet në realitetin e fortë të vendit tonë, në unitetin e çeliktë të popullit, në qëllimin e lartë të mbrojtjes me çdo kusht të lirisë, të pavarësisë së atdheut dhe të fitoreve të mëdha të ndërtimit socialist, që i janë rrënjësuar nga Partia çdo njeriu, të madh e të vogël; bazohet në përgatitjen intensive ushtarake të të gjithë popullit ushtar dhe në konfiguracionin tokësor të truallit shqiptar. «Shëtitje» agresorët nuk do të bëjnë dot në Shqipëri. Këtu ata do të gjejnë vdekjen. Armiqtë për një gjë të jenë të sigurt, se këmbë nuk do të vënë dot në tokën tonë, se armët dhe bombat e tyre nuk do t'i përkulin dot kurrë rezistencën e madhe, shpirtin e heroizmit dhe ndjenjat e zjarra patriotike të popullit shqiptar.

Lenini na mëson se lufta fillon kur kontradiktat thellohen e acarohen në shkallën më të mprehtë, kur llafet, propaganda dhe reformat «ekonomike» nuk mund ta frenojnë më. Imperialistët dhe socialimperialistët ecin drejt luftës. Por ata nuk janë krejt të lirë të veprojnë si të duan. Në këtë çështje influencojnë shumë faktorë. Lufta mund të fillojë në Evropë, ashtu siç mund të fillojë edhe në Azi kundër Kinës apo në rajone të tjera, për shembull, në Lindjen e Mesme, ku janë pleksur aq shumë kontradikta dhe ku po zhvillohen ngjarje aq të rrezikshme. Asnjëri rast nuk mund të përjashtohet.

Për popujt rëndësi ka që të mos bien në fatalizëm, të mos kthehen në vëzhgues pasivë dhe të mos kapen në befasi, të jenë të përgatitur për më të keqen dhe të luftojnë që kjo e keqe të mos vijë.

Marksizëm-leninizmi na mëson se imperializmi dhe luftënxitësit duhet të dobësohen nëpërmjet luftërave revolucionare e çlirimtare të popujve. Në qoftë se lufta agresive imperialiste nuk mund të ndalohej, atëherë detyra e revolucionarëve dhe e proletariatit është që atë ta kthejnë në luftë çlirimtare.

Popujve duhet t'u bëhet e qartë se armiqtë e revolucionit e të proletariatit botëror, armiqtë e lirisë dhe të kombeve të shtypura, nxitësit e shkaktarët e luftës janë imperializmi amerikan, socialimperializmi sovjetik dhe borgjezia reaksionare e çdo vendi. Këto fuqi përbëjnë dhe përfaqësojnë kapitalizmin e egër botëror, që e ka burimin dhe forcën në shfrytëzimin çnjerëzor të masave dhe të popujve. Pikërisht kundër këtyre fuqive

të egra, kundër ideologjisë e formave të ndryshme të organizimit të tyre, që nga partitë e ndryshme reaksionare dhe demagogjike, që nga trustet, bashkimet shumëkombëshe dhe organizmat më të vegjël kombëtarë dhe ndërkombëtarë, që nga bankat dhe aleancat politike e ushtarake e deri tek ushtritë e tyre agresive dhe, më në fund, deri në shkatërrimin që nga themelitetë pushtetit të tyre, është e nevojshme të organizohet lufta e ashpër, konsekuente dhe e vendosur.

Kushtet e sotme kërkojnë që kjo luftë e pamëshirshme dhe e shumanshme të bëhet nga të gjithë popujt e botës, nga të gjithë njerëzit përparimtarë që kanë në zemër dhe si qëllim të luftës dhe të jetës së tyre interesat e vërtetë dhe të plotë të popujve të tyre. Kjo luftë do të jetë sa më e vendosur, gjithnjë në vazhdimësi e në ngjitje, po të drejtohet nga proletariati botëror dhe nga pararoja e tij, partia komuniste, që udhëhiqet nga teoria e pagabueshme e marksizëm-leninizmit.

Imperialistët dhe socialimperialistët kanë aleatë të ngushtë borgjezinë reaksionare të çdo vendi ku shtrihet influenca e tyre. Këta aleatë janë masha dhe kërbaci i tyre, që i ushqejnë dhe i armatosin për të krijuar forcën goditëse në një konflagracion botëror dhe kundër popujve që ngrihen në revolucion kundër shtypësve të brendshëm dhe të jashtëm. Prandaj këto dy forca nuk mund të ndahen nga njëra-tjetra. Pa luftuar njëri, nuk mund të luftosh tjetrin, pa luftuar forcën reaksionare të brendshme, derisa ta rrëzosh atë, nuk mund të luftosh armikun e jashtëm, nuk mund të evitosh luftën. Duhet t'u shkatërrosh superfuqive të gjitha

llojet e bazave që kanë vendosur dhe kanë krijuar në një vend, pse kështu u ke dobësuar dhe u ke shkatërruar influencën dhe forcën botërore që e kanë bazuar në skllavërimin e popujve dhe të vendeve.

Për ne marksistë-leninistët është e domosdoshme të punojmë që të ngjallim frymën revolucionare në masat e proletariatit dhe të aleatëve të tij më të ngushtë, fshatarësisë, masave punonjëse, njerëzve përparimtarë e patriotë. Këtë duhet ta bëjmë medoemos, sepse të gjithë armiqtë konkurrojnë me njëri-tjetrin që të shkatërrojnë socializmin, të mbytin revolucionin, të robërojnë popujt.

Mbështetja jonë duhet të jetë në mobilizimin dhe forcën e popujve, në unitetin e gjithë atyre që dëshirojnë të hedhin poshtë zgjedhën imperialisto-revizioniste. Ne jemi për unitetin e proletariatit botëror dhe të të gjitha forcave të vërteta antiimperialiste e përparimdashëse, të cilat me luftë do të thyejnë planet agresive të luftënxitësve imperialistë e socialimperialistë.

Partia e Punës e Shqipërisë dhe populli shqiptar, konsekuentë në vijën e tyre marksiste-leniniste, kanë qenë dhe janë kundër dy superfuqive, kundër luftës grabitqare imperialiste, kundër borgjezisë monopoliste e reaksionit ndërkombëtar. Prandaj edhe në të ardhmen ata nuk do t'i kursejnë forcat e tyre dhe do të luftojnë së bashku me gjithë popujt e tjerë antiimperialistë e antisocialimperialistë, me gjithë partitë marksiste-leniniste, me gjithë revolucionarët e proletariatin botëror, me gjithë njerëzit përparimtarë, që planet e

manovrat e armiqve të dështojnë, që çështja e lirisë dhe e sigurisë së popujve të triumfojë.

Vendi ynë do të gjendet në çdo moment përkrah gjithë atyre popujve, të cilëve u kërcënohet liria, pavarësia dhe u shkelet e drejta. Këtë qëndrim ne e kemi deklaruar vazhdimisht dhe jo vetëm në kohë të mira, por edhe në kohë të rrezikshme, popujt e botës të jenë të sigurt se Shqipëria socialiste është me ta dhe nuk u trembet sakrificave.

Detyrat e rëndësishme që shtroi Kongresi i 6-të i Partisë në fushën e politikës së jashtme dhe të marrëdhënieve të vendit tonë me vendet e tjera, janë realizuar me sukses. Jeta dhe zhvillimi i ngjarjeve kanë vërtetuar plotësisht drejtësinë e vijës marksiste-leniniste dhe të qëndrimeve të Partisë sonë në fushën e politikës së jashtme.

Pozitat ndërkombëtare të Shqipërisë janë të palëkundshme. Republika Popullore e Shqipërisë ka thënë hapur, pa druajtje e me guxim mendimet e saj për ngjarjet e problemet ndërkombëtare, ka mbajtur kurdoherë qëndrime të urta e të patundura në mbrojtje të interesave të atdheut tonë socialist, të popujve, të paqes e të sigurisë së përgjithshme.

Autoriteti dhe prestigji i vendit tonë janë gjithnjë në rritje. Zëri dhe fjala e Shqipërisë socialiste dëgjohen e respektohen nga popujt, nga revolucionarët dhe nga njerëzit përparimtarë. Miqtë dhe dashamirët e saj të shumtë e duan dhe e nderojnë Shqipërinë socialiste për politikën e saj të çiltër e parimore.

Republika Popullore e Shqipërisë ka politikën e jashtme të vet të pavarur. Ajo synon që pikëpamjet e saj lidhur me politikën e jashtme t'u pëlqejnë popujve përparimtarë liridashës, forcave progresive revolucionare, marksistë-leninistëve të vërtetë. Këtë ne nuk e fshehim. Kjo puqet edhe me interesat e të gjithë popujve, si dhe të atyre shteteve të botës që kanë respekt për lirinë dhe pavarësinë e vendit tonë, pavarësisht nga ndryshimet në rendin ekonomiko-shoqëror.

Shteti ynë socialist nuk ndërhyr në punët e brendshme të asnjë vendi me të cilin ka lidhje të ndryshme politike, ekonomike, kulturore. Kjo nuk do të thotë që shteti shqiptar, për hir të këtyre marrëdhënieve, apo për hir të fqinjësisë së mirë me shtetet kufitare dhe të politikës së mosndërhyrjes në punët e brendshme, të mos shprehë mendimet e tij për politikën ndërkombëtare në përgjithësi, si dhe për qëndrimet ideologjike dhe politike të këtyre shteteve, ashtu siç kanë edhe ata të drejtën të shprehin pikëpamjet e tyre për qëndrimet ideologjike dhe politike të shtetit shqiptar.

Ne mendojmë se këto qëndrime nuk duhet të pengojnë marrëdhëniet ekonomike, kulturore dhe politike në ato fusha që gjykohet se kemi interesa të përbashkët, mbasi këto shërbejnë për miqësimin e popujve. Për sa na përket neve, këto marrëdhënie do t'i zhvillojmë vetëm nën prizmin e marksizëm-leninizmit. Të tjerët kanë të drejtë dhe mund t'i gjykojnë ato nën prizmin e ideologjive të tyre.

Republika Popullore e Shqipërisë mendon se në

këtë mënyrë duhet të zhvillohen marrëdhëniet me shtetet pranë saj, si dhe me vendet e tjera me të cilat ne mbajmë marrëdhënie të ndryshme. Por udhëheqësit e disa shteteve mendojnë, dhe kjo rrjedh nga pikëpamjet e tyre politike dhe ideologjike, se të kesh marrëdhënie të fqinjësisë së mirë, në format që u thanë më sipër, nga të dyja anët të mbyllet goja për vijën ideologjike që ndjek secili shtet. Këta mendojnë se të bësh tregti me një vend, do të thotë të shuash polemikën, të mos shprehësh pikëpamjet që ke për politikën dhe ideologjinë që ndjek ai vend. Polemika që bëjmë ne është kurdoherë e bazuar dhe e matur. Ajo vë në dukje në mënyrë kritike ato qëndrime dhe ato veprime që marrin një karakter ndërkombëtar, që ndikojnë negativisht në botë ose që dëmtojnë edhe interesat e shtetit tonë.

Është e njohur se midis vendeve të ndryshme zhvillohen dhe dalin në dritë vazhdimisht kontradikta me karakter politik dhe ideologjik, ndonjëherë bile edhe shumë të thella. Por, pavarësisht nga këto, midis vendit tonë dhe një vargu shtetesh mbahen marrëdhënie të fqinjësisë së mirë, si dhe marrëdhënie ekonomike, tregtare e kulturore. Pikëpamjet e ndryshme politike dhe ideologjike nuk pengojnë në këtë drejtim.

Imperialistët dhe socialimperialistët pretendojnë se shteteve të vogla nuk duhet t'u lejohet të ngrenë zërin aq lart për problemet e ndryshme sa edhe shtetet e mëdha. Shteti shqiptar është vërtet një shtet i vogël, por ai nuk mund ta pranojë një pikëpamje të tillë. Ai e hedh poshtë këtë pretendim diskriminues prej fuqie

të madhe shoviniste. Vendi ynë nuk pranon që politika ndërkombëtare të jetë monopol vetëm i shteteve të mëdha. Këtë monopol ato e mbështetin në forcën e tyre ekonomike dhe në mjetet e fuqishme të propagandës që disponojnë, me të cilat përpiqen të krijojnë bindjen dhe psikozën se bota nuk mund të gjejë kurrë stabilitet, veçse nën tutelën e tyre. Me fjalë të tjera, kjo do të thotë se, kush dëshiron të rrojë, kuptohet, në skllavëri, duhet të mos flisë, por të jetë gojëmbël dhe të qëndrojë buzëqeshur përpara krimeve, shantazheve, rrenave dhe dallavereve të fuqive të mëdha ose të mesme imperialiste, kapitaliste e revizioniste. Të tilla pretendime ata i shoqërojnë, siç u tha, me psikozën e luftës dhe me kërcënimin direkt dhe indirekt që i bëjnë njërit e tjetrit shtet, me kërcënimin dhe prerjen e ndonjë kredie që i kanë premtuar etj. Ato shtete, të mëdha ose të mesme qofshin, që u nënshtrohen shantazheve politike dhe frikësohen nga lufta, janë vazhdimisht në ethe dhe, në mos plotësisht, e humbasin shumë besimin në forcat e veta.

Politikanët borgjezë dhe revizionistë përdorin shumë djallëzira, mënyra dhe sjellje false, lajka e qëndrime hipokrite në përshtatje me koniunkturën që krijojnë në situatën botërore. Të gjithë këta përpiqen të krijojnë, dhe deri në njëfarë shkalle e kanë krijuar, pikëpamjen se kështu duhet vepruar, mbasi kështu bëhet «politika». Sipas tyre, të bësh «politikë» do të thotë të ndërrosh flamurin në çdo kohë e në çdo rast, ta kesh mirë me njërin dhe me tjetrin, jo për t'i bërë mirë, por për t'ia hedhur tjetrit, për t'i fshehur qëlli-

min e vërtetë, duke e mbuluar këtë me buzëqeshje. Këta lloj politikanësh synojnë, nga ana tjetër, të krijojnë pikëpamjen e rreme e shumë dëmprurëse se ata që mbrojnë hapur të drejtat e popujve, që nuk i fshehin pikëpamjet që kanë për shtetet dhe për udhëheqjet e tyre, nuk janë politikanë të shkathët, po njerëz të ngurtë e sektarë.

Ne, shqiptarët, jemi një popull që nuk i trembemi kurrkujt, që nuk u trembemi as sulmeve të armiqve, pa lëre shpifjeve, pse jemi të bindur për vijën tonë të drejtë dhe jemi të vendosur ta mbrojmë këtë vijë. Ne edhe për luftë, në rast se sulmohemi, pushkën e kemi gati, po edhe kundër shpifjeve të armiqve gjuhën e kemi në vend.

Bota borgjeze e revizioniste mendon se ne jemi një vend i izoluar. Ky është një shikim me syrin kapitalist-revizionist. Imperialistët e revizionistët quajnë të izoluar atë vend që i ka mbyllur portat invadimit me anë të kredivë skllavërucse, me anë të turistëve dhe të spiunëve, me anë të kulturës dekadente dhe të degjenerimit. Nga ky kënd vështrimi ne jemi vërtet dhe do të mbetemi me vetëdije një vend i izoluar. Por nga kjo, veç së mirës, asnjë e keqe s'i vjen popullit tonë. Vendi ynë përparon dhe lulëzon, populli jeton shumë mirë. Të vepronim ndryshe, do të bëheshim skllavër. Ne e kemi njohur skllavërinë fashiste dhe presionet e sulmet revizioniste, prandaj lehtë nuk na gënjejnë me parullat dhe mënyrat e tyre të jetesës. Ne nuk lejojmë e nuk do të lejojmë të hyjnë në Shqipëri fashistët, spiunët dhe agjentët, njerëz që duan të na fu-

tin kontrabandë degjenerimin borgjez e revizionist. Por ne lejojmë dhe gëzohemi të na vijnë këtu njerëz të ndershëm e korrektë, dashamirë të Shqipërisë, të popullit shqiptar, miq të vendit tonë, qofshin këta edhe me bindje të ndryshme nga tonat. Te këta ne respektojmë ndjenjat miqësore, qëndrimin dashamirës ndaj popullit shqiptar. Të gjithë këta, që janë përfaqësues të shumicës së njerëzimit, ne i pranojmë. Me këta ne jemi në miqësi, me popujt që luftojnë për lirinë e të drejtat e tyre jemi në miqësi, me proletarët e revolucionarët marksistë-leninistë jemi në miqësi. Me kapitalistët e revizionistët, që dëshirojnë të skllavërojnë dhe të shtypin popujt dhe idetë e tyre përparimtare, kemi qenë e do të jemi në armiqësi.

Kapitalistët e revizionistët izolimin e matin me tregtinë. Tregti ne kemi bërë dhe bëjmë me të gjitha vendet, me përjashtim të Shteteve të Bashkuara të Amerikës, Bashkimit Sovjetik, Izraelit dhe disa shteteve të tjera ku sundojnë fashistët e racistët. Por edhe tregtia është me leverdi reciproke. Kapitalistët kanë nevojë për mallrat tona, siç kemi edhe ne nevojë për disa mallra të tyre. Në qoftë se ndokush mendon se Shqipëria do të vdesë po qe se ndonjë shtet me qëllime të këqija nuk i shet këto mallra, ai gabohet rëndë. Bashkimi Sovjetik revizionist vendosi bllokadë të egër kundër nesh, por Shqipëria po jeton dhe mund të jetojë edhe një mijë vjet pa tregtinë me revizionistët sovjetikë dhe kundër bllokadës së tyre.

Shkëmbimet kulturore me vende të ndryshme janë një gjë shumë e mirë, këtë ne e kemi praktikuar dhe

dëshirojmë ta praktikojmë edhe në të ardhmen, por në marrëveshje e barazi me njëri-tjetrin. Ata që duan të kenë marrëdhënie kulturore me ne, duhet të respektojnë traditën, zakonet dhe ndjenjat e shijet tona. Në Shqipëri nuk pranohet kultura dekadente. Edhe të tjerët kanë të drejtë të pranojnë nga ne ato shfaqje, ata filma, ata libra, që u duken të pranueshëm për vendin e tyre. Edhe kjo është një çështje reciproke. Vendi ynë e zbaton këtë praktikë me shumë shtete. Republika Popullore e Shqipërisë ka marrëdhënie kulturore përveç me Kinën edhe me vendet vëllezër si Vietnamit e Koreja, por edhe me Francën, me vendet skandinave, me Egjiptin dhe me mjaft vende të tjera.

Ne duam t'i zhvillojmë më tej këto marrëdhënie dhe çdo vit që kalon krijohen mundësi për t'i zgjeruar ato më shumë. Natyrisht, ne kemi artin, muzikën, lehtësinë, traditat dhe kulturën tonë, të cilat i duam dhe dëshirojmë që me to të njihen edhe të tjerët. Por ne kemi respekt edhe për kulturën botërore përparimtare, marrim prej saj dhe përhapim në vendin tonë atë që na duhet e na shërben.

Partia jonë i ka kushtuar kurdoherë rëndësinë dhe kujdesin e duhur çështjes së zhvillimit e të zgjerimit të marrëdhënieve ndërkombëtare të Republikës Popullore të Shqipërisë në të gjitha fushat me shtetet që janë për respektimin e parimeve të mirënjohura të barazisë, sovranitetit e tërësisë territoriale, të mosdërhyrjes në punët e brendshme dhe të leverdisë reciproke. Gjatë viteve që kanë kaluar nga Kongresi i

6-të i Partisë veprimtaria e Republikës Popullore të Shqipërisë në arenën ndërkombëtare është rritur e forcuar vazhdimisht. Sot vendi ynë mban marrëdhënie diplomatike me 74 shtete. Republika Popullore e Shqipërisë merr pjesë aktive dhe thotë fjalën e saj në OKB dhe në shumë organizata, mbledhje e konferenca ndërkombëtare për problemet që preokupojnë sot njerëzimin.

Duke iu përmbajtur me besnikëri e konsekuencë parimeve të marksizëm-leninizmit dhe të internacionalizmit proletar në politikën e jashtme, Partia e Punës dhe Republika Popullore e Shqipërisë kanë synuar, në radhë të parë, të zhvillojnë e të forcojnë marrëdhëniet e miqësisë vëllazërore dhe të unitetit luftarak, të bashkëpunimit e të ndihmës reciproke me Republikën Popullore të Kinës...

Populli dhe Partia jonë kanë përshëndetur fitoren e madhe që arriti populli vietnamez me luftën e tij të armatosur kundër imperializmit amerikan dhe shërbëtorëve të tij. Çlirimi i Vietnamit të Jugut dhe bashkimi i gjithë vendit në një shtet të vetëm shënoi realizimin e aspiratave të larta kombëtare të popullit vietnamez, për të cilat ai bëri sakrifica të panumërta. Ne do të ruajmë e do të forcojmë më tej miqësinë luftarake që lidh dy vendet tona vëllazër.

Republika jonë ka marrëdhënie të miqësisë e të bashkëpunimit vëllazëror me Republikën Popullore Demokratike të Koresë. Partia dhe populli ynë përkrahin çështjen e drejtë të popullit korean për çlirimin e Koresë së Jugut dhe ribashkimin e vendit dhe luftën e tij

kundër politikës agresive të imperializmit amerikan...

Populli shqiptar ka përshëndetur me gëzim kuro-rëzimin me fitore të luftës së gjatë të popullit laosian kundër agresorëve imperialistë amerikanë e reaksionarëve vendës dhe krijimin e Republikës Popullore Demokratike të Laosit. Ne jemi për zhvillimin e marrëdhënieve miqësore midis dy vendeve, në interes të dy popujve tanë dhe të luftës kundër imperializmit e reaksionit.

Republika Popullore e Shqipërisë ka qenë dhe është gjithmonë për zhvillimin e marrëdhënieve normale me shtetet fqinje në bazë të parimeve të mirënjohura të barazisë, të respektimit të sovranitetit shtetëror e të integritetit territorial, të mosndërhyrjes në punët e brendshme të njëri-tjetrit dhe të dobisë reciproke. Zhvillimi i marrëdhënieve të bazuara në politikën e fqinjësisë së mirë u përgjigjet interesave dhe aspiratave të popujve fqinjë dhe atyre ballkanikë për të jetuar në miqësi e mirëkuptim me njëri-tjetrin.

Me Jugosllavinë vendi ynë mban marrëdhënie të rregullta tregtare e kulturore, që janë të dobishme si për ne, ashtu edhe për atë.

Politika jonë ndaj Jugosllavisë nuk ka ndryshuar dhe as që do të ndryshojë, në qoftë se edhe qeveria jugosllave do të jetë korrekte ndaj nesh. Ajo që ka deklaruar Partia e Punës e Shqipërisë, se në rast të ndonjë sulmi eventual të Bashkimit Sovjetik ose të ndonjë fuqie tjetër kundër Jugosllavisë, populli shqiptar do t'u qëndrojë pranë popujve të Jugosllavisë, është një deklaratë e pashlyeshme. Por këtij qëndrimi të

Shqipërisë i duhet përgjigjur nga pala jugosllave me veprime të drejta e korrekte ndaj nesh.

Shteti jugosllav, natyrisht, ka të drejtë të bëjë vetë atë politikë që e gjen më të arsyeshme, por edhe shteti shqiptar, gjithashtu, ka të drejtën e vet që të kritikojë ato veprime që i sjellin dëme fqinjësisë së mirë midis dy vendeve tona. Qeveria jugosllave bën koncesione, u jep lehtësira dhe pranon në portet e saj anijet luftarake të flotës agresive të socialimperialistëve sovjetikë. Kjo është punë e saj, por kjo u intereson edhe Shqipërisë, vendeve të tjera ballkanike dhe të pellgut të Mesdheut.

Partia jonë, si një parti e vërtetë marksiste-leniniste, ka mbajtur kurdoherë qëndrime të drejta për sa u përket vëllezërve tanë shqiptarë që jetojnë në tokat e tyre, në Kosovë, në Maqedoni e në Mal të Zi. Janë të kota dhe shumë të dëmshme orvatjet që bëhen nga disa autoritete jugosllave për të armiqësuar shqiptarët e Jugosllavisë me Republikën Popullore të Shqipërisë. Ne, shqiptarët, jemi po ata që kemi qenë më parë dhe, ashtu si deri tani, mbajmë e do të mbajmë kurdoherë një qëndrim marksist-leninist ndaj popujve të Jugosllavisë, si dhe ndaj problemit të popullsisë shqiptare në Jugosllavi. Lidhjet vëllazërore të gjakut e të gjuhës me shqiptarët e Kosovës, të Maqedonisë e të Malit të Zi, lidhjet e traditës dhe të zakoneve kombëtare na japin të drejtën, pa ndërhyrë në punët e brendshme të shtetit jugosllav dhe duke respektuar normat ndërkombëtare, të interesohemi që ata të gëzojnë të gjitha të drejtat, liritë dhe avantazhet që kanë

edhe popujt e tjerë të Federatës Jugosllave. Dhe këtu s'është fjala për ndonjë kooperativë bujqësore në Shqipëri, që ka popullsi maqedonase e që gëzon të gjitha të drejtat sipas Kushtetutës së Republikës Popullore të Shqipërisë dhe as për ndonjë minoritet të paqenë malazez në Shqipëri, siç pretendon propaganda jugosllave. Kur flitet për vëllezërit tanë, që jetojnë në Jugosllavi, bëhet fjalë për mbi 1 milion e 500 mijë shqiptarë.

Ne kemi menduar e mendojmë, dhe kjo është dëshira jonë, që kurrë të mos përsëriten qëndrimet e veprimet e shëmtuara të kohës së Rankoviçit, që popullsia shqiptare në Jugosllavi të mos persekutohet, të mos lihet në varfëri, që ndaj krahinës së Kosovës të mos bëhet diskriminim në fushën politike, ekonomike, kulturore, që ajo të trajtohet në mënyrë të barabartë si kombësitë e tjera. Do të konsiderohej si politikë jomiqësore ndaj Republikës Popullore të Shqipërisë lejimi i orvatjeve, të çdo karakteri qofshin, të revizionistëve sovjetikë që nga Kosova të dëmtojnë vendin tonë.

Popujt e Jugosllavisë ne i konsiderojmë popuj vëllezër dhe jemi të bindur se ata, qoftë tani, qoftë në të ardhmen, nuk do të lejojnë që trualli i atdheut të tyre të bëhet si Çekoslovakia. Ata nuk do të pranojnë zgjedhën e kujtdo qoftë, nuk do të lejojnë as tanket sovjetike të Traktatit të Varshavës, as ato të imperiaлизmit amerikan që «të shëtitin» lirisht në tokën jugosllave. Pavarësisht se në ideologji dhe në politikë me shtetin jugosllav dhe me Lidhjen e Komunistëve të Jugosllavisë kemi kontradikta parimore të papajtuashme, për të cilat as kemi mbyllur gojën dhe as do ta

mbyllim edhe në të ardhmen, ne kemi respekt e besim te popujt e Jugosllavisë, pse historia ka treguar që ata janë popuj trima.

Për sa u përket marrëdhënieve me Greqinë, nga ana jonë ato bazohen në politikën e fqinjësisë së mirë, të mosndërhyrjes në punët e brendshme të njëri-tjetrit, të përfitimit reciprok, të respektimit të integritetit tokësor, të sovranitetit dhe të pavarësisë kombëtare. Ne kemi kërkuar dhe dëshirojmë të rrojmë në miqësi me popullin vëlla grek dhe kemi bërë e vazhdojmë të bëjmë të gjitha përpjekjet që lidhjet midis dy vendeve tona të forcohen vazhdimisht. Qeveria e tanishme greke ka kërkuar dhe vazhdon të mbajë qëndrime miqësore ndaj vendit tonë. Kjo është në interesin e të dy vendeve dhe në dëm të armiqtve tanë të përbashkët.

Ne e kuptojmë se qeveria greke është një qeveri koalicioni partish dhe se në opozitë ajo ka shumë kundërshtarë. Secila nga këto parti ka qëndrimet e veta. Natyrisht, kjo është një çështje e brendshme e grekëve. Megjithatë, ne mendojmë e dëshirojmë që miqësia, bashkëpunimi dhe marrëdhëniet e fqinjësisë së mirë midis Greqisë dhe Shqipërisë nga të gjitha këto parti të konsiderohen si një gjë e mirë si për vetë Greqinë, ashtu edhe për Shqipërinë.

Në çdo kohë dhe në çdo rrethanë lufta e popullit shqiptar për të mbrojtur pavarësinë, lirinë e sovranitetin e tij është njëkohësisht edhe në dobi të mbrojtjes së lirisë dhe të pavarësisë së Greqisë e të popullit të saj. Ne ia themi këtë popullit vëlla grek me zemër të hapur, pse jemi stërnipërit e atyre që e ndihmuan dhe

i qëndruan deri në fund besnikë revolucionit të 1821-shit, kur të tjerët e braktisën dhe e tradhtuan. Miqësia midis dy popujve tanë është kalitur në luftën e përbashkët kundër fashizmit italian e nazistëve gjermanë.

Politikën tonë me shtetin grek, ne, shqiptarët, e duam që të mos jetë një politikë e përkohshme koniunkturale, por një politikë realiste, miqësore dhe e qëndrueshme midis dy popujve. Sa për monarko-fashistët dhe të ashtuquajturit vorio-epirotë të marrë, të cilët nga koha në kohë me pretendimet e tyre absurde përpiqen të krijojnë një atmosferë të acaruar në marrëdhëniet midis dy vendeve tona, dëshirojmë të themi se klithmat e tyre kanë shkaktuar të qeshura të mëdha në njerëzit e minoritetit grek, që jeton i lumtur në Shqipëri. Ne u themi atyre: vazhdoni, po të doni, në zanatin tuaj të vjetër të të qenit «vorio-epirotë», se frikën s'ua kemi as ne, as minoriteti grek në Shqipëri, mbasi shqiptarë e minoritarë grekë janë të lidhur ngushtë e si vëllezër me njëri-tjetrin.

Ne kemi bindjen se në Greqi ka politikanë të arsyeshëm që i shikojnë problemet realisht dhe e kanë të qartë se nga Shqipëria socialiste nuk do t'u vijë kurrë ndonjë e keqe dhe se miqësia e shqiptarëve ka vlerë për ta, ashtu sikurse ka vlerë edhe miqësia e popullit grek për ne.

Për sa i përket fqinjës së përtejdetit, Italisë, me të kemi marrëdhënie normale diplomatike, përpiqemi të zhvillojmë marrëdhënie tregtare e kulturore. Por është e kuptueshme se kjo nuk varet vetëm nga pala jonë.

Ne dëshirojmë dhe përpiqemi të jemi në miqësi me popullin italian. Kjo dëshirë rrjedh nga ndjenjat e pas-
tra të popullit shqiptar dhe nga politika e drejtë e shtet-
tit tonë socialist. Ne shpresojmë se çdo italian e çdo
politikan italian, që gjykon realisht, mendon, gjitha-
shtu, se miqësia me Shqipërinë është shumë e rëndë-
sishme edhe për Italinë.

Si konkluzion, me të tria këto vende fqinje ne dë-
shirojmë të rrojmë në fqinjësi të mirë, në bashkëpunim
të hapur, pa ndërhyrë në punët e brendshme të njëri-
tjetrit dhe pa bërë përpjekje nga askush për t'i impo-
nuar, në një mënyrë ose në një tjetër, pikëpamjet e
veta.

Midis Republikës Turke dhe Shqipërisë ekzistojnë
marrëdhënie të mira. Në mënyrë të rregullt zhvillohen
shkëmbimet tregtare e kulturore. Nuk ekziston asnjë
pengesë që popujt tanë të jenë kurdoherë miq dhe të
jetojnë në fqinjësi të mirë midis tyre.

Për popullin vëlla bullgar vazhdojmë të ushqejmë
miqësi të sinqertë. Por jemi të detyruar të theksojmë se
tek udhëheqja e partisë dhe e shtetit bullgar nuk kemi
as besimin më të vogël, mbasi ajo është treguar armi-
sore ndaj vendit tonë dhe është bërë vegël në duart e
socialimperialistëve sovjetikë. Bullgaria është kthyer
në një vend që kurdis intriga dhe në një plasdarm so-
vjetik. Nga këto pozita u bën shantazhe vendeve fqin-
je... Për këto arsye ne dëshirojmë që marrëdhëniet
midis Turqisë dhe Greqisë të gjejnë rrugën e zgjidhjes
më të mirë dhe më të përshtatshme për të dy popujt
dhe për të dy shtetet ballkanike, në bisedime të hapura

dhe të sinqerta midis të dyja palëve. Kjo do të ishte një fitore e madhe edhe për ne, vendet e tjera ballkanike.

Edhe me Rumaninë, si vend ballkanik, ne duam të kemi marrëdhënie të mira dhe t'i zhvillojmë ato normalisht. Ne përshëndetim përpjekjet e popullit vëlla rumun për përparimin e begatinë e atdheut të vet.

Është folur dhe flitet shumë për bashkëpunimin e gjithanshëm të popujve të Ballkanit, për konferencë ballkanike etj. Partia jonë dhe Qeveria e Republikës Popullore të Shqipërisë e kanë thënë me kohë mendimin e tyre lidhur me bashkëpunimin ballkanik dhe kanë shpjeguar për ç'arsye nuk morëm pjesë në mbledhjen e Athinës. Në situatën e sotme të Ballkanit, sipas pikëpamjes sonë, nuk ekzistojnë kushtet e domosdoshme e të nevojshme për një mbledhje dhe marrëveshje shumëpalëshe. Ne kemi bindjen se zhvillimi i marrëdhënieve bilaterale është, aktualisht, rruga më e mirë për të krijuar frymën e besimit e të mirëkuptimit në Ballkan dhe të kushteve për arritjen e një bashkëpunimi të vërtetë e të sinqertë mbi një bazë më të gjerë në të ardhmen.

Marrëdhëniet tona me Republikën Arabe të Egjiptit, me Republikën Algjeriane Demokratike e Popullore dhe me vende të tjera arabe zhvillohen normalisht në drejtim pozitiv, në bazë të miqësisë tradicionale që ekziston midis popullit shqiptar e popujve arabë, në dobi të luftës kundër politikës agresive hegjemoniste të dy superfuqive imperialiste e të reaksionit.

Për popujt arabë ne ushqejmë një dashuri e miqësi të singertë, të cilat do të vazhdojmë t'i zhvillojmë edhe më shumë. Ata janë popuj përparimtarë e paqedashës, që kanë dhënë një kontribut të shumanshëm e të çmuar në kulturën botërore. Ne kemi besim në çlirimin e plotë të popujve arabë nga zgjedha e kapitalit të huaj dhe e imperialistëve gjakpirës dhe në fitoren e luftës së tyre të drejtë kundër agresorëve izraelitë.

Çështjen e drejtë të popujve arabë për të kundërshtuar agresionin imperialisto-sionist, për të çliruar tokat arabe të pushtuara dhe për të përballuar komplotet e imperializmit amerikan e të socialimperializmit sovjetik ne do ta përkrahim me forcë e vendosmëri. Populli dhe vendi ynë mbështetin luftën e drejtë të popullit palestinez për të fituar të drejtat e tij kombëtare, për t'u kthyer në vatrat e tij të grabitura nga Izraeli, vegël e imperializmit amerikan. Ne mbajmë lidhje e përkrahim Organizatën për Çlirimin e Palestinës. Urojmë që midis popujve arabë të vendoset një unitet i fortë luftarak, që është baza e sigurt e fitores së tyre mbi armiqtë sionistë e imperialistë.

Republika Popullore e Shqipërisë mban marrëdhënie miqësore me Francën, të cilat zhvillohen në interes të dy vendeve. Ne kemi respekt për popullin francez, për të kaluarën revolucionare dhe për kulturën e tij përparimtare. Njerëz të shquar të shkencës, të artit e të kulturës franceze janë miq të singertë të Shqipërisë. Me shtetin francez ne kemi marrëdhënie normale, pavarësisht se as ata nuk janë dakord me regjimin

tonë, as ne me të tyren. Por konstatojmë se qeveria franceze nuk ndërhyr në punët tona.

E njëjta gjë ndodh edhe me qeveritë e Belgjikës, të Austrisë e të Zvicrës, me të cilat marrëdhëniet e dyanshme janë korrekte. Ne konstatojmë me kënaqësi se marrëdhëniet e vendit tonë me Suedinë, me Norvegjinë, me Finlandën e me Danimarkën vijnë duke u zgjeruar dhe e çmojmë qëndrimin realist e miqësor të këtyre vendeve ndaj Shqipërisë.

Republika Popullore e Shqipërisë ka vendosur marrëdhënie diplomatike me një numër të madh vendesh të Azisë, të Afrikës, të Amerikës Latine dhe do të punojë për të zhvilluar, gradualisht e brenda mundësive, shkëmbimet në fusha të ndryshme me Meksikën, me Perunë, me Tanzaninë, me Pakistanin etj. Ajo është e gatshme të vendosë marrëdhënie edhe me shtete të tjera që dëshirojnë një gjë të tillë, në bazë të parimeve të njohura të marrëdhënieve midis vendeve sovraane.

Me Republikën Federale të Gjermanisë kemi probleme të mbetura pa u zgjidhur që nga Lufta e Dytë Botërore. . . Qeveria e Bonit që hiqet si qeveri demokratike, nuk bën as më të voglën orvatje për të paguar reparacionet për dëmet që barbarizmi nazist gjerman i ka shkaktuar Shqipërisë e popullit të saj. Ajo të mos mendojë se ky problem do të mbetet një çështje propagandistike, por do të ndiqet nga ana jonë, me prova e fakte në të gjithë organizmat ndërkombëtarë.

Që kur klikat revizioniste, të cilat janë në fuqi në vendet e Evropës Lindore, duke zbatuar verbërisht urdhrat e udhëheqjes revizioniste sovjetike, hynë në

rrugën e armiqësisë ndaj Shqipërisë socialiste, ato i çuan marrëdhëniet me vendin tonë në një nivel shumë të ulët e të kufizuar. Përderisa ato ndjekin këtë rrugë, në marrëdhëniet tona me këto vende nuk mund të ketë ndonjë ndryshim.

Qëndrimi i Shqipërisë ndaj Bashkimit Sovjetik revizionist, armik i Shqipërisë, i socializmit, i lirisë e i pavarësisë së gjithë popujve mbetet i pandryshuar. Me socialimperialistët e Moskës vendi ynë nuk mban dhe nuk do të mbajë asnjë lloj marrëdhënieje. Bashkimi Sovjetik ndjek qëllime të hapura ekspansioniste, sidomos në drejtim të Ballkanit dhe të Mesdheut. Synime hegjemoniste ai ka jo vetëm ndaj Rumanisë, por edhe ndaj Turqisë, Jugosllavisë, Greqisë dhe Shqipërisë. Këto synime përpiqet t'i arrijë me agresion ose me subversion. Në këto kushte neve, vendeve ballkanike, na vihet si detyrë që të rritim vigjilencën politike e ushtarakë dhe të jemi të përgatitur për t'i bërë ballë një sulmi të mundshëm. Është e njohur që armiqtë godasin atje ku gjejnë dobësi e përçarje.

Qëndrimi ynë ndaj Shteteve të Bashkuara të Amerikës është i njohur. Shqipërinë e popullin shqiptar nuk i ha qederi që nuk kanë asnjë marrëdhënie me Amerikën, e cila ka ndjekur e ndjek ndaj vendit tonë një politikë të egër armiqësore. Si në të kaluarën, edhe në të ardhmen ne do të demaskojmë e do të kundërshtojmë gjithnjë me vendosmëri politikën agresive e hegjemoniste të imperializmit amerikan, të drejtuar kundër socializmit dhe lirisë e pavarësisë së popujve.

Për sa i përket Anglisë, ajo është e lidhur tepër

ngushtë me politikën e Shteteve të Bashkuara dhe në qëndrimin ndaj Shqipërisë është në të njëjtat pozita. Për pasojë edhe qëndrimi ynë nuk mund të jetë i ndryshëm. Anglia duhet t'i kthejë popullit shqiptar arin e grabitur dhe t'i vërë në vend dëmet që i ka shkaktuar Shqipërisë. Ne nuk do të heqim dorë kurrë nga kjo e drejtë.

Partia e Punës e Shqipërisë është e bindur se qëndrimet e Shqipërisë socialiste kanë qenë dhe janë kurdoherë të drejta dhe në një masë ato shprehin edhe aspiratat jo vetëm të revolucionarëve proletarë, por edhe të njerëzve përparimtarë, të cilët mjaft gjëra i mendojnë si ne, por, për shumë arsye, nuk i thonë dot hapur.

Në analizën e situatave, në konkluzionet që ka nxjerrë, në vlerësimet që ka bërë dhe në qëndrimet që ka mbajtur, Partia jonë ka vepruar e vepron kurdoherë në unitet të ngushtë me popullin. Është kjo arsyeja që këtë politikë e mbron fort e gjithë Partia, e përkrah dhe e zbaton i gjithë populli. Nga ana tjetër, është ky unitet, është ky kuptim i drejtë marksist-leninist i ngjarjeve ndërkombëtare, janë qëndrimet parimore e të vendosura ndaj interesave të lartë të atdheut tonë socialist, ndaj çështjes së madhe të revolucionit, të socializmit e të çlirimit të popujve, që përbëjnë atë garanci të shëndoshë se vendi ynë do të ketë kurdoherë pozita të patundshme ndërkombëtare, se do të ecë kurdoherë në rrugë të sigurt, ballëllart e sypatrembur.

VI

LUFTA KUNDËR REVIZIONIZMIT MODERN DHE LËVIZJA MARKSISTE-LENINISTE

Si në të kaluarën, ashtu edhe gjatë periudhës midis dy kongreseve, Partia ka zhvilluar një luftë ideologjike konsekuente e parimore kundër revizionizmit modern, ajo ka demaskuar pareshtur veprimtarinë keqbërëse, antimarksiste, shoviniste dhe kundërrevolucionare të revizionistëve sovjetikë. Shqipëria socialiste dhe Partia e saj e Punës u kanë bërë ballë me trimëri e urtësi gjithë sulmeve armiqësore ideologjike, presioneve politike e kërcënimeve ushtarake dhe kanë asgjësuar me grusht të hekurt veprimtaritë e shumta kundërrevolucionare të ndërmarra kundër vendit tonë nga revizionistët e ndryshëm. Kjo luftë me rëndësi të madhe ideologjike i ka armatosur anëtarët e Partisë sonë dhe i ka bërë ata gjithnjë e më të ndërgjegjshëm për rrezikun e madh të revizionizmit modern sovjetik dhe të adeptëve të tij.

Jeta ka vërtetuar se rruga e luftës së hapur e pa kompromis, që zgjodhi Partia jonë për demaskimin e revizionistëve sovjetikë, mbrojtja e vendosur, që ajo u bëri parimeve themelore të marksizëm-leninizmit e të internacionalizmit proletar, ishte e vetmja rrugë e

sigurt, shpëtimtare e fitimtare. Kjo na nxit e na detyron që të jemi kurdoherë të vendosur e të pëcypur deri në fund në luftën kundër revizionizmit e çdo lloj oportunizmi tjetër.

Partia e Punës e Shqipërisë e ka analizuar gjerë dhe thellë tradhtinë revizioniste dhe këtë analizë ajo e ka bërë në bazë të teorisë së Marksit, Engelsit, Leninit dhe Stalinit, të eksperiencës së luftës revolucionare të proletariatit botëror dhe të eksperiencës së saj.

Revizionizmi modern, që mori fuqinë në Bashkimin Sovjetik e në vendet e demokracisë popullore të Evropës, me përjashtim të Shqipërisë, që u vendos edhe në një numër të madh partish komuniste dhe punëtoresh të botës, lindi si një rrymë e fortë reaksionare ndërkombëtare. Ai përfaqëson një grumbullim korrentesh dhe pseudoteorish antishkencore që i kundërvihen marksizëm-leninizmit për ta luftuar dhe për ta penguar këtë që të bëhet, ashtu siç është, një armë e fortë dhe udhëheqje e pagabueshme për veprim në duart e klasës punëtoresh dhe të partisë së saj marksiste-leniniste, për të shkatërruar nga themelet kapitalizmin dhe për të ndërtuar në vend të tij shoqërinë e re socialiste e më tej komunizmin.

Marrja e fuqisë nga revizionistët hrushovianë në Bashkimin Sovjetik dhe në vende të tjera ishte një grusht i rëndë për proletariatin botëror, për revolucionin. Tradhtia e klikave revizioniste në partitë komuniste e punëtoresh, që braktisën marksizëm-leninizmin e revolucionin dhe ndoqën Bashkimin Sovjetik revizionist, e bëri edhe më të rëndë gjendjen në lëvizjen komu-

niste. Revizionistët, në fuqi dhe jo në fuqi, morën masa drakoniane kundër komunistëve dhe revolucionarëve të vërtetë, zhvilluan një propagandë shpifëse e denigruese kundër Partisë Bolshevike të Leninit, kundër veprës dhe figurës së Stalinit, kundër fitoreve socialiste të arritura në Bashkimin Sovjetik. Ata ndërmorën luftën për shuarjen e revolucionit.

Në radhë të parë, hrushovianët u përpoqën të gënjenin popujt e Bashkimit Sovjetik, të luftonin kundër-shtarët e tyre të brendshëm dhe të jashtëm, të gënjenin opinionin ndërkombëtar dhe t'i tregonin botës kapitaliste se koha e Stalinit u mbyll. Revizionistët bënë të tyren dhe shpifën edhe më tej me gjuhën e asaj propagande, me të cilën për vite e vite me radhë kapitalizmi ndërkombëtar kishte sulmuar socializmin shkencor e diktaturën e proletariatit. Këta renegatë e tradhtarë e bënë këtë edhe për të fituar besimin e borgjezisë botërore dhe veçanërisht të imperialistëve amerikanë.

Ky ishte kapari i madh dhe sigurimi që hrushovianët i dhanë kapitalit botëror, se «mbaroi» epoka e revolucioneve, filloi «detanta», se po zhdukej teoria e luftës së klasave si brenda në Bashkimin Sovjetik, dhe jashtë tij, se filluan bashkekzistenca dhe gara «paqësore» në çdo fushë. Teoricienët revizionistë, nga ishin e nga s'ishin, filluan të justifikonin braktisjen e tezës së madhe dhe esenciale të marksizëm-leninizmit mbi marrjen e pushtetit me dhunë, me revolucion, dhe të përhapnin iluzionin e kalimit në socializëm në rrugë paqësore.

Në të gjitha këto drejtime hrushovianët luftuan

frontalisht. Strategjia e revizionizmit hrushovian, që bazohej në ideologjinë reaksionare, imperialiste, borgjeze, synonte ta shndërronte Bashkimin Sovjetik në një superfuqi socialimperialiste, për të sunduar botën dhe popujt tok me amerikanët.

Partia e Punës e Shqipërisë, me guxim e konsekuencë, ka demaskuar taktikat djallëzore që përdorën hrushovianët për të hedhur baltë mbi bolshevizmin e Stalinit, mbi revolucionin e komunizmin. Ajo ka treguar se revizionistët sovjetikë i prenë përfundimisht urat me komunizmin, se ata do ta shndërronin Bashkimin Sovjetik nga qendër e revolucionit botëror, siç ishte në kohën e Leninit dhe të Stalinit, në qendër të kundërevolucionit. Partia jonë ka paralajmëruar se revizionistët hrushovianë dhe pasuesit e tyre në partitë e vendet e ndryshme do të shndërroheshin në bashkëpunëtorë të zellshëm të borgjezisë dhe do të punonin, në radhë të parë, për të shkatërruar sistemin socialist, jo vetëm në vendet ku ata ishin në fuqi, por do të bënin, sikundër edhe bënë, të gjitha përpjekjet për të luftuar socializmin edhe në Shqipëri e në Kinë¹. Ajo ka parashikuar, gjithashtu, se këta armiq të egër të komunizmit do të punonin për të dobësuar dhe për të zhdukur besimin që proletariati botëror e njerëzit përparimtarë kanë në idetë e Marksit, Engelsit, Leninit dhe

---

1. Duke ndjekur një vijë antimarksiste dhe antisocialiste, udhëheqja kineze i la fushë të lirë zhvillimit të ekonomisë kapitaliste në Kinë, u hapi dyert vërshimit të kapitaleve të huaja skillavëruese dhe shoqërive shumëkombëshe.

Stalinit, në shoqërinë e ardhme socialiste e komuniste.

Këto parashikime e gjykime të Partisë së Punës të Shqipërisë tashmë jeta i ka vërtetuar plotësisht.

Tradhtia hrushoviane e shndërroi Bashkimin Sovjetik në një fuqi imperialiste e agresive, neokolonialiste e luftënxitëse. Shoqëria sovjetike u borgjezua deri në poret e saj më të vogla, kapitalizmi u rivendos në të gjitha fushat. Diktatura borgjeze revizioniste, e përfaqësuar nga shtresa e burokratëve, teknokratëve dhe e kapitalistëve të rinj sovjetikë, bën ligjin kudo. U shkallmuan nga themelet baza e superstruktura e mëparshme socialiste. Shovinizmi rusomadh u ngrit në ideologji sunduese, shtypja nacionale u bë pjesë e pandarë e politikës klasore borgjeze, që ndjek klika në fuqi.

Vendet ish-socialiste të Evropës Lindore që shkuan pas qerres së Hrushovit, përfunduan në vasalë të thjeshtë të Kremlinit. Revizionizmi modern e tregoi në praktikë se nuk është vetëm një ideologji antipunëtore e kundërrevolucionare, por edhe një ideologji e shtypjes kombëtare dhe e justifikimit të skllavërisë imperialiste. Partitë revizioniste të vendeve të Evropës Lindore janë bërë parti të tradhtisë kombëtare. Udhëheqësit e tyre, që hiqen e vihen nga Moska sipas dëshirës e planeve të saj, kanë pranuar me servilizëm sundimin e pakufizuar sovjetik, si dhe doktrinat shoviniste mbi «kulturën socialiste mbikombëtare», mbi «njeriun me kombësi të përgjithshme socialiste» etj., me anën e të cilave socialimperialistët kërkojnë të shuajnë identitetin kombëtar të vendeve të lashta e të shquara të Evropës, që

aq shumë kanë dhënë për ngritjen e kulturës e të historisë së saj.

Jeta ka vërtetuar, gjithashtu, se partitë pseudokomuniste të Evropës Perëndimore, të Amerikës Latine dhe të Azisë, që përqaftuan revizionizmin, nuk kanë më asgjë komuniste. Ato nuk udhëhiqen më nga teoria shkencore e marksizëm-leninizmit, por udhëhiqen nga teorira antimarksiste, me përmbajtje dhe formë të bastarduar, sido që disa prej tyre, për t'u maskuar, përpiqen të ruajnë pak a shumë frazeologjinë marksiste. I tërë programi i tyre, në qoftë se mund të quhet program, është katandisur në disa kërkesa të thjeshta reformiste, të cilat jo vetëm nuk e kërcënojnë rendin borgjez, por synojnë ta shpëtojnë këtë nga tronditjet e thella dhe ta bëjnë më të aplikueshëm ndaj situatave të reja.

Kur revizionizmi hrushovian doli në arenën e luftës kundër marksizëm-leninizmit, borgjezia dhe mbarë reaksioni ndërkombëtar predikuan mbarimin e socializmit, fundin e lëvizjes komuniste ndërkombëtare. Por socializmi e revolucioni jo vetëm që i bënë ballë sulmit të përbashkët borgjezo-revizionist, furtunës më të madhe e më të egër kundërrevolucionare që është përplasur ndonjëherë kundër tyre, por arritën të shënojnë edhe fitore me rëndësi historike për zhvillimin revolucionar e progresiv të njerëzimit.

...Komunizmi nuk u shua, siç shpresoi borgjezia dhe siç u gëzuan shpejt oportunistët e likuidatorët. Proletariati i mblodhi forcat dhe, siç kishte ndodhur edhe në kohën e Leninit, me ndarjen e madhe nga

Internacionalja e Dytë, nxori nga gjiri i tij partitë e reja marksiste-leniniste. Këto parti morën mbi shpatullat e veta misionin e madh historik të ngrenë e të çojnë përpara çështjen e lavdishme të lëvizjes revolucionare të proletariatit për çlirimin shoqëror e kombëtar, të cilën e tradhtuan dhe e flakën tej revizionistët.

Fushata revizioniste hodhi mjaft hije mbi çështjet themelore të strategjisë e të taktikës së revolucionit dhe krijoi një konfuzion jo të vogël, i cili preku reparte të gjera të lëvizjes punëtore dhe të forcave antiimperialiste. Por marksizëm-leninizmi i rezistoi kësaj fushate të tërbuar e të djallëzuar dhe doli fitimtar. Ndërsa Hrushovi e teoricienët e tjerë të vegjël të të ashtuquajturit marksizëm krijues falimentuan me turp, shkenca e Marksit, e Engelsit, e Leninit dhe e Stalinit qëndron e ngulitur fort në mendjet e në zemrat e mbarë proletariatit botëror, ajo është kurdoherë busull e pagabueshme e revolucionit dhe e socializmit, armë fitimtare në betejat klasore të proletariatit dhe të masave punonjëse.

Aktualisht i gjithë kampi revizionist është në shturje. Repartet e ndryshme të revizionizmit modern janë përçarë në grupe armiqësore rivale, ku secili përpiqet të mbrojë e të propagandojë «rrugën e tij të veçantë për në socializëm», «marksizmin e vet kombëtar». Secila parti revizioniste mendon e punon si e si të zërë sa më shumë pozita epërsie e sundimi në radhët e revizionizmit botëror, si e si ta lustrojë e ta zbukurrojë veten para opinionit borgjez.

Partia e Punës e Shqipërisë e ka thënë me kohë

se revizionizmi modern, ashtu si edhe ai i vjetri, bernshajnizmi ose kautskizmi, nuk mund të krijojë kurrësi atë kohezion, atë unitet të çeliktë, që vetëm marksizëm-leninizmi, ideologjia shkencore e klasës punëtore, është në gjendje ta bëjë. Revizionizmi është një me përçarjen, me mungesën e unitetit, me shovinizmin, me anarkinë. Partia jonë ishte e bindur se partitë revizioniste, me parullën se janë «të pavarura», «sovrane» dhe «të zonjat» për të zbatuar vetë në kushtet e vendit të tyre teorinë marksiste-leniniste, jo vetëm do të shkëputeshin nga Bashkimi Sovjetik dhe nga e ashtuquajtura familje socialiste, por do të hynin, siç kanë hyrë, në konflikte të papajtueshme me njëra-tjetrën.

Revizionistët sovjetikë kanë bërë shumë përpjekje që të grumbullonin e të mbanin të bashkuar rreth vetes të gjithë revizionistët. Atyre u duhej ky front unik i revizionizmit për t'u bërë ballë jo vetëm luftës e polemikës së madhe ideologjike e politike të Partisë së Punës të Shqipërisë, të partive të reja marksiste-leniniste, por edhe fuqisë konkurruese të imperializmit amerikan.

Për të arritur dhe për të mbrojtur këtë «unitet», hrushovianët janë mbështetur si në forcën e tyre ushtarake dhe ekonomike, sidomos për të mbajtur nën kontroll partitë e vendeve ku janë në fuqi revizionistët, ashtu edhe në subvencionet e fshehta, të dërguara nga Moska për partitë revizioniste të vendeve kapitaliste. Por, megjithëkëtë, ata nuk patën sukses. Jeta tregoi se partitë revizioniste, në brendi, nuk ishin dhe nuk janë dakord me partinë revizioniste sovjetike. Tani kjo bën

përpjekje që të ruhen format, por edhe këto çalojnë dhe kështu patericat, mbi të cilat mbahet uniteti revizionist, thyhen njëra pas tjetrës.

Orvatje të shumta e të pandërprera janë bërë nga ana e revizionistëve sovjetikë me Brezhnjevin në krye, për të thirrur mbledhjet e partive «komuniste» të botës, në të cilat të afirmohej «uniteti» i tyre ideologjik «marksist-leninist», por këto orvatje kanë qenë njëloj sikur të bësh një stan me lepuj. Më tepër se dy vjet u diskutua për mbledhjen e revizionistëve të Evropës dhe zvarritjet, peripecitë e të papriturat, si rrjedhim i kontraktave që ekzistojnë, nuk patën të sosur. Por edhe kur u mbajt, kjo mbledhje, si dhe ndonjë tjetër më parë, tregoi se revizionistët ishin futur më thellë në batkun e oportunitizmit e të kundërrevolucionit.

Konferenca antimarksiste e Berlinit do të mbetet në histori si konferenca e shpalljes botërisht të kalimit të revizionizmit modern në pozitë socialshoviniste, që ka mbrojtur deri tani socialdemokracia, të braktisjes zyrtarisht e publikisht të idesë së revolucionit e të diktaturës së proletariatit. «Rrugët e veçanta nacionale për në socializëm», që reklamoi secili për vete në mbledhje, treguan në fakt rrugët e ndjekura nga partitë revizioniste për të tradhtuar socializmin, planet e metodat që zbatojnë për të minuar revolucionin e për të përçarë proletariatin, për të sabotuar luftën çlirimtare të popujve. Nën parullën gjoja të pavarësisë nga një qendër e vetme drejtuese ata u ngritën kundër ideologjisë-shkencore të proletariatit, marksizëm-leninizmit e internacionalizmit proletar, që janë një e të pandarë. Zëven-

dësimi nga ana e tyre i parimit të internacionalizmit proletar me «solidaritetin ndërkombëtar» është pasqyrim i zëvendësimit të ideologjisë proletare me ideologjinë borgjeze. Solidaritet për revizionistët do të thotë solidaritet me borgjezinë dhe luftë proletariatit, solidaritet me imperialistët dhe luftë popujve. «Solidariteti» në gjuhën e revizionistëve është një formulë justifikimi që i lejon të bashkohen me djallin e të birin, me socialdemokratët e me Vatikanin, me shoqëritë shumëkombëshe e me fashistët, me NATO-n e me imperializmin amerikan, me këdo që është kundër revolucionit, kundër proletariatit e socializmit, me këdo që mbron sistemin e shfrytëzimit kapitalist.

Deklarata e Berlinit, ku secili pjesëmarrës hodhi pikëpamjet e veta politiko-ideologjike, si në një libër shënimesh të ekspozitave, përfaqëson një dokument me të vërtetë të rrallë vetëdemaskimi të revizionistëve, si oportunistë e antikomunistë të pandreqshëm.

Praktikisht, kampi revizionist është ndarë tani në disa korrente oportuniste, ku secili ka marrë një fizionomi politike e ideologjike mjaft të përcaktuar dhe ku secili lufton të fitojë primatin në revizionimin e marksizëm-leninizmit dhe në minimin e revolucionit, duke shpallur hapur «teoritë» e veta «specifike» «socialiste». Kjo, nga një anë, shpreh shkallën e degjenerimit të revizionizmit, shthurjen e tij të plotë e, nga ana tjetër, pasqyron përpjekjet e revizionizmit për t'i shërbyer më mirë borgjezisë e për t'u bërë më i rafinuar në luftën kundër marksizëm-leninizmit e revolucionit.

Gjendja në kampin revizionist është pasojë edhe

e luftës këmbëngulëse e të vazhdueshme që kanë bërë kundër tyre marksistë-leninistët. Kjo është një fitore e partive tona marksiste-leniniste dhe e vijës së tyre revolucionare, të cilën ne duhet ta çojmë gjithnjë përpara, duke rritur akoma më shumë vigjilencën dhe duke e vazhduar edhe më me vendosmëri luftën ideologjike kundër revizionistëve modernë të të gjitha ngjyrave, si dhe kundër gjithë ideologjive reaksionare. Armiqtë e komunizmit aktualisht e kanë shtuar edhe më tepër diverslonin e tyre kundër marksizëm-leninizmit. Të përçarë apo në unitet, të varur apo të pavarur nga Moskë a nga tjetërkush, në funksionin e tyre si antikomunistë, kundër revolucionit e partive tona, kundër marksizëm-leninizmit, ata luftojnë të bashkuar.

Borgjezia imperialiste dhe ideologët e saj vazhdimisht kanë punuar dhe punojnë kundër komunizmit. Synimi i tyre është të çoroditin proletariatin dhe partitë e tij revolucionare, që janë armiqtë e tyre të betuar. Duke përhapur mendimin se gjoja marksizmi është vjetruar, se ai është kapërcyer, se tezat e parimet bazë të tij duhen «riinterpretuar» në kushtet e reja të shekullit të 20-të, çështja është të atakohet marksizmi dhe të shkaktohet konfuzion në parimet më themelore të tij. Borgjezia dhe «teoricienët» e saj, duke përfshirë edhe revizionistët, përpiqen të mohojnë nevojën e revolucionit dhe veçanërisht përmbysjen me dhunë të shoqërisë borgjeze, të hedhin poshtë diktaturën e proletariatit dhe luftën klasore, përpiqen të fshijnë internacionalizmin proletar.

Gjithë puna e tyre minuese kundër ideologjisë

marksiste-leniniste synon, pra, të deformatojë parimet bazë të saj, në mënyrë që këto të mos jenë operuese. Borgjezia përpiqet të arrijë që çdo kërkesë e proletariatit të inkuadrohet në ligjet borgjeze, në rrjetën e merimangës të pseudolirisë së fjalës, të «demokracisë», të reklamimeve në rrugë. Ajo përpiqet që këto kërkesa «të zgjidhen» nga krerët e partive dhe të sindikatave në dhomat e ngrohta e me kolltukë të thellë të padronëve kapitalistë, ose të nëpunësve të tyre teknokratë.

Për të çoroditur njerëzit, për të mpirë mendimin dhe veprimin revolucionar të proletariatit dhe të partive të tij marksiste-leniniste, vepronë korrente të panumërta antimarksiste, lindin e përhapen «teori» nga më të ndryshmet, revizioniste e «majtiste». Këto janë kolona e pestë në gjirin e revolucionit botëror për t'i zgjatur jetën kapitalizmit ndërkombëtar, duke e luftuar revolucionin nga brenda, që të mos shpërthejë, dhe, po të shpërthejë, zjarrfikësit ta shuajnë dhe grevëthyesit të thyejnë vullnetin e klasës.

Një nga këto pseudoteori është ajo e revolucionit tekniko-shkencor. Sipas autorëve të saj, ky revolucion bën të panevojshëm revolucionin proletar të Marksit, sepse, tani, si rrjedhim i revolucionit tekniko-shkencor, kapitalizmi e kapitalistët janë dobësuar, këta nuk luajnë më asnjë rol, se fjalën e kanë teknika dhe teknokratët. Ky është një bluf i madh. Kapitalizmi dhe kapitalistët jo vetëm nuk janë zhdukur e nuk janë dobësuar, por shtypin e shfrytëzojnë proletariatin e punonjësit ashtu si dhe më parë, ata vazhdojnë të kenë në duart e tyre mjetet e prodhimit, janë sunduesit e vërtetë, ndërsa

teknikët e teknokratët nuk janë veçse nëpunësit dhe shërbëtorët e tyre të bindur.

Të tjerë «teoricienë» përpiqen «të argumentojnë» zëvendësimin e revolucionit me «zgjidhjen e çështjeve të ditës», me ndryshimin e «mënyrës së jetesës», sipas mundësive që ka krijuar shoqëria e konsumit. Këtu duket sheshit përpjekja që të dobësohet lufta e klasave, të mos atakohet sistemi, të mos atakohet shoqëria borgjeze. Por proletariatit, për të zgjidhur padrejtësitë shoqërore, i duhen pushteti politik, diktatura e tij. Dhe kjo mund të sigurohet vetëm me revolucion, me dhunë e jo me ndryshimin e mënyrës së jetesës sipas shoqërisë së konsumit.

Borgjezia dhe shtypi i saj u kanë dhënë e u japin vend të madh gjithë propagandistëve të antikomunizmit që nga Markuzja e deri te Garodia, nga Gjilasi e deri te Fisheri. Kundër revolucionit e komunizmit lulëzojnë në të katër anët teoritë anarkiste prudoniste, ndërsa trockizmi është bërë i modës.

Në këtë fushë, për të penguar proletariatin në rrugën e tij revolucionare, reaksionin imperialist po e ndihmon revizionizmi modern me të gjitha mjetet e mënyrat, të hapura dhe të maskuara, me lloj-lloj teorish dhe me lloj-lloj sloganesh filozofike pseudoshkencore.

I pari që i doli përkrah kapitalizmit botëror dhe që lu vu me zell të papërmbajtur luftës kundër revolucionit e marksizëm-leninizmit, është revizionizmi jugosllav, i ashtuquajhuri socializëm vetadministrues. I lindur si një rrymë oportuniste ideologjike dhe si një praktikë politike për të minuar nga brenda shoqërinë

socialiste e partitë e vërteta komuniste, ai mbetet një armë e preferuar e borgjezisë ndërkombëtare imperia-
liste në luftën kundër socializmit dhe lëvizjeve çlirim-
tare. Rrezikshmëria e revizionizmit jugosllav qëndron
në atë që ai u ofron koncepte të gatshme e «rrugë të
spruvuara» të gjithë atyre që vihen në udhën e tradhti-
së revizioniste e të degjenerimit kapitalist. Hrushovia-
nët më parë, toliatistët e të tjerët më vonë, janë fry-
mëzuar nga revizionizmi jugosllav dhe kanë gjetur në
të përkrahje e inkurajim për të luftuar socializmin e
ideologjinë marksiste-leniniste.

Duke u hequr si një «socializëm i paangazhuar»
nga «socializmi» sovjetik, revizionizmi jugosllav kryen
një punë sabotuese e minuese midis forcave përparim-
tare të vendeve në zhvillim, mundohet t'i futë në rrugë
të gabuara aspiratat e dëshirat e tyre të sinqerta socia-
liste, çorienton përpjekjet që shumë prej tyre bëjnë
për të zhdukur mbeturinat koloniale dhe për të krijuar
shtete të lira, demokratike e të pavarura. Ai zhvillon
kudo e me sa mundet një demagogji të madhe të tipit
uvrierist dhe është mbrojtësi më i madh i pikëpamjeve
anarkiste e liberalo-trockiste. U provua se «vetadminis-
trimi» titist ishte një doktrinë eklektike borgjeze, që në
Jugosllavi çoi në një konfuzion të përhershëm politik
e ideologjik, në një zhvillim të dobët e të pabarabartë
ekonomik, në diferencime të mëdha shoqërore, në grind-
je kombëtare e degjenerim të jetës shpirtërore.

«Struktura vetadministruese» që ka përfshirë të
gjitha fushat e të gjitha aspektet e jetës, eliminimi i
centralizmit demokratik dhe i rolit të drejtimit unik

të shtetit, federalizmi anarkist, përgjithësisht ideologjia antishtetit, kanë krijuar një copëtim të madh të klasës punëtore, një kundërvënie konkurrenciale midis repartëve të ndryshme të saj e, çka është më keq, një frymë të theksuar sektoriale, lokaliste e individualiste borgjeze. Klasa punëtore jo vetëm që nuk luan një rol hegjemon e drejtues në shtetin e në shoqërinë jugosllave, por me anë të sistemit të vetadministrimit është vënë pikërisht në kushte të tilla, që të mos jetë në gjendje të mbrojë interesat e saj të përgjithshëm e të veprojë kompakte dhe e bashkuar.

Si gjithnjë, edhe në të ardhmen Partia jonë do të luftojë për demaskimin e falsitetit dhe të rrezikut që paraqet varianti jugosllav i revizionizmit.

Lufta ideologjike kundër revizionizmit modern është e gjerë dhe e gjithanshme. Ashtu si deri më sot, duhen goditur e demaskuar akoma më me vendosmëri teoritë e pikëpamjet e revizionistëve sovjetikë, praktikat e tyre oportuniste. Duke qenë ideologji sunduese e një vendi të madh e që ka në dispozicion të tij mjete të mëdha materiale e propagandistike, revizionizmi hrushovian qëndron gjithnjë në krye të frontit revizionist modern. Teoritë e Bernshtajnit e të Kautskit u kodifikuan në Kongresin e 20-të, i cili u bë burimi që frymëzon dhe baza ku mbështeten të gjitha korrentet revizioniste. Revizionizmi sovjetik përfaqëson «teorinë» e praktikën më complete e më të përpunuar të kundërvolucionit revizionist, revizionimin e teorisë marksiste-leniniste në të gjitha fushat e për të gjitha çështjet.

Koha ka vërtetuar se tezat e Kongresit të 20-të nuk ishin «shtrembërime të thjeshta ideologjike» as vlerësime të gabuara të situatave. «Teoritë hrushoviane» përfaqësonin një rrugë të zgjedhur me ndërgjegje për eliminimin e diktaturës së proletariatit dhe rivendosjen e kapitalizmit, mekanizma ideologjikë e politikë të zgjedhur posaçërisht për shndërrimin e Bashkimit Sovjetik në një shtet imperialist dhe për zhdukjen e pengesave për zbatimin e politikës shoviniste të fuqisë së madhe.

Kongresi i 25-të i partisë revizioniste të Bashkimit Sovjetik, që u mbajt në fillim të këtij viti, vërtetoi qëllimet e udhëheqjes sovjetike për të ecur me konsekuencë në këtë rrugë. Kjo do të thotë se edhe në të ardhmen do të vazhdojë të intensifikohet ai agresion i ashpër ideologjik revizionist kundër marksizëm-leninizmit, kundër vendeve të vërteta socialiste, do të vazhdojë lufta për minimin e revolucionit, për nënshtrimin e sabotimin e lëvizjeve çlirimtare të popujve.

Me gjithë disfatat që ka pësuar, revizionizmi sovjetik vazhdon akoma të ushtrojë influencë, jo vetëm atje ku ai përfaqëson ideologjinë sunduese shtetërore, por edhe në shumicën e partive revizioniste, si dhe në disa parti nacionaldemokratike të vendeve në zhvillim etj. Spekullimet me të kaluarën e Bashkimit Sovjetik, me emrin e Leninit dhe të Partisë Bolshevike akoma nuk janë ezauruar dhe maskimi prapa frazeologjisë komuniste është përsosur më shumë. Është e qartë se, pa e demaskuar rrënjësisht platformën ideologjike të revizionizmit sovjetik, që përbën edhe bazën teorike

të politikës së tij imperialiste, nuk mund të kundërshtohen me efikasitet edhe ekspansioni e hegjemonizmi i tij, nuk mund të kryhet në masën e në formën e duhur edhe mobilizimi i forcave të vërteta antiimperialiste, nuk mund të shkatërrohen planet agresive të superfuqive.

Rëndësia dhe nevoja historike e demaskimit të rrënjëve ideologjike të revizionizmit sovjetik qëndron edhe në atë se ai i shërben edhe zbulimit të të gjithë oportunistëve të tjerë, të cilët në formë hiqen si kundërshtarë të hegjemonizmit sovjetik, por me politikën e qëndrimet e tyre i shërbejnë atij.

Partia jonë mendon se vazhdimi e zgjerimi i luftës ideologjike kundër revizionizmit në përgjithësi e atij sovjetik në veçanti, thëllimi i asaj polemike të madhe që filloi pas Mbledhjes së Moskës të vitit 1960, përbëjnë një detyrë të rëndësishme dhe imperative për të gjithë marksistë-leninistët, për të gjithë revolucionarët e vërtetë. Si atëherë, ashtu edhe tani, këtyre u takon barra historike që të mbrojnë marksizëm-leninizmin nga sulmet e shtrembërimet revizioniste, të mbrojnë vijën revolucionare të lëvizjes së vërtetë komuniste botërore nga influencat e presionet që ushtrojnë mbi të borgjezia e forcat e ndryshme oportuniste, të mbrojnë internacionalizmin proletar kundër shovinizmit të fuqisë së madhe të socialimperialistëve sovjetikë e të nacionalizmit borgjez të oportunistëve të tjerë. Parulla e Leninit se pa luftuar oportunizmin nuk mund të luftohet imperializmi, mbetet sa aktuale, aq edhe e domosdoshme. Mbrojtja e marksizëm-leninizmit është një çështje parimore, ajo nuk mund të bazohet në koniunkturat që

krijohen, mbi bazën e të cilave armiqtë e proletariatit lidhin e zgjidhin interesat e tyre.

Ideja hrushoviane, që u trumbetua me të madhe, sipas së cilës tashmë paska kaluar koha e revolucioneve proletare me dhunë dhe se pushteti mund të merret nga duart e borgjezisë «në rrugën paqësore», «në rrugën parlamentare», u erdhi shumë për hosh revizionistëve të vendeve të ndryshme të botës. Duke e shfrytëzuar këtë ide, ata ndërtuan strategji dhe taktika të atilla, që mendonin se do t'i ndihmonin për të fituar besimin e borgjezisë së tyre, e cila do të shihte se tashmë komunistët janë zbutur, se nuk ekziston më rreziku i vjetër që predikonin Marksi dhe Lenini, se revolucioni i tyre do të jetë një revolucion «paqësor», «reformist», «humanitar».

Revizionistët italianë, me Toliatin në krye dhe me gjithë pasuesit e tij, deri te Berlingueri, ky latifondist i madh sard, me kohë kanë pritur të shkreppte shkëndija e luftës kundër marksizëm-leninizmit. Ata, qysh herët, i kishin mprehur armët për luftën antikomuniste duke shpalosur teoritë e tyre të policentrizmit e të reformave të strukturës në fillim dhe atë të «kompromisit historik» më pas.

Partia jonë me kohë ka demaskuar natyrën oportuniste të teorive toliatiste dhe qëllimet kundërrevolucionare të tyre. Në të njëjtën kohë ajo ka shpjeguar se toliatistët, të nxitur e të mbështetur edhe nga revizionistët sovjetikë, do të shkojnë më tej në tradhtinë e tyre, ata do të bëhen flamurtarët më të zellshëm të oportunizmit evropian.

Dhe faktet tregojnë se revizionistët toliatistë, nga kërkesa për bashkëpunim me socialdemokracinë, kaluan në atë që u shndërruan vetë në socialdemokratë, nga kërkesa për zbatimin e kushtetutës borgjeze, u bënë mbrojtësit më të zellshëm të rendit borgjez, nga udhëtarë paqësorë të rrugës për në socializëm, u kthyen në ushtarë të armatosur të kapitalizmit.

Udhëheqja revizioniste italiane, si dhe gjithë revizionistët e tjerë, u mburr shumë se, me teoritë e saj të reja, kishte gjetur çelësin e shpjegimit të ngjarjeve të botës, që nuk i kishin parashikuar as Marksi, as Engelsi, as Lenini e as Stalini, se u kishte dhënë zgjidhjet më krijuese problemeve të revolucionit. Por fenomenet e ngjarjet i përmbysën të gjitha teoritë e predikimet e revizionistëve.

Të tilla kanë qenë, ndër të tjera, sidomos ngjarjet e Kilit, të cilat nxorën në shesh gjithë zbrazëtinë e teorive revizioniste dhe dëmin e madh që ato i shkaktojnë revolucionit. Kili e kohës së Alendes revizionistët e trumbetuan si zbatimin më korrekt të luftës për socializëm, që u përshtatej plotësisht standardeve të reja revizioniste. Kili, për ta, vërtetonte se në socializëm po kalohej në rrugë parlamentare e në mënyrë paqësore. Kili, për ta, ishte «prova e gjallë» e zbatimit të të ashtuquajturit socializëm «pluralist», «demokratik» e «kombëtar», realizimi konkret i të gjitha teorive të trumbetuara nga mbarë kori revizionist botëror.

Por ajo që për popullin kilian është një tragjedi e madhe, por e përkohshme e kalimtare, për revizionistët modernë është një disfatë e pandreqshme, një përmbys-

je e kalave të ngritura në rërë, e tërë teorive të tyre oportuniste.

Grushti fashist në Kili përgënjeshtroi në mënyrë fare të qartë, ashtu si vite më parë në Indonezi, teoritë e revizionistëve mbi rrugën paqësore e parlamentare. Ai tregoi se ligjet e hekurta të luftës klasore, të revolucionit e të kundërrevolucionit nuk ndryshojnë sipas ëndrrave të sëmura e dëshirave subjektive të revizionistëve.

Revizionistët italianë, pas ngjarjeve të Kilit, si shërbëtorë të zellshëm të borgjezisë që janë, përpunuan më tej «teoritë» e tyre, duke u futur më thellë në rrugën e tradhtisë. Ata dolën me tezën se për të shkuar në socializëm, «në kushtet e reja» nuk mjafton më që komunistët të marrin shumicën në parlament, por duhet që më parë të përfundojnë një aleancë të gjithanshme edhe me partitë kryesore borgjeze. Kështu lindi «kompromisi historik» me Partinë Demokristiane Italiane, partinë e Vatikanit e të FIAT-it, të NATO-s e të Tregut të Përbashkët. Revizionistët toliatistë, duke u përpëlitur në teoritë reformiste, lypin tani me ngulm nga socialdemokracia dhe nga demokristianët një thellë nga fitimet që nxjerr kapitali spekulues nga djersa e popullit italian.

Është një fatkeqësi që këta renegatë, të cilët kërkojnë të bëhen administratorë të punëve të borgjezisë, vazhdojnë ta mashtrojnë akoma proletariatin italian. Por ne shprehim bindjen se klasa punëtore e Italisë do të dalë nga amullia ku e kanë futur revizionistët e sindikatat e tyre reformiste antirevolucionare dhe do

ta kuptojë se, në situatat që ndodhet Italia, ose duhet të rrëmbejë flamurin e kuq të Marksit, të Engelsit, të Leninit e të Stalinit dhe të ecë drejt revolucionit, ose vjen fashizmi me pasojat aq të rënda, që ajo i ka njohur mirë.

Në një hap me revizionistët italianë ecin edhe revizionistët francezë, të cilët janë bërë tellallë të zellshëm të borgjezisë për të sulmuar e për të denigruar marksizëm-leninizmin.

Partia revizioniste e Francës është shndërruar tanimë në një parti të borgjezisë. Kjo doli fare qartë edhe në Kongresin e saj të 22-të, ku sekretari i saj, Zhorzh Marshe, paraqiti «strategjinë» e tij të kalimit në socializëm. Revizionistët francezë i hoqën të tëra maskat. Ata e sulmuan marksizmin në front të gjerë e në çështjet më themelore. Ata deklaruan botërisht se heqin dorë nga revolucioni e nga diktatura e proletariatit, se në socializmin e tyre do të arrihet pa luftë klasash e shpronësim të borgjezisë, pa pasur nevojë për rolin udhëheqës të partisë proletare. Revizionisti Marshe e quajti këtë «socializmi me ngjyrat franceze». Këtij «socializmi», që i ka të gjitha ngjyrat, i mungon vetëm e kuqja, marksizëm-leninizmi, ngjyra që i tërbon dhe i tmerron borgjezinë e tradhtarët.

Sipas Marshesë, në socializëm do të arrihet nëpërmjet zhvillimit të demokracisë e të lirive borgjeze. Në këtë socializëm, të gjithë do të jetojnë në paqe, edhe ujqt, edhe delet. Teza e demokracisë dhe e lirive borgjeze, si rrugë për në socializëm, është një mashtrim i madh për masat, një lustër për shoqërinë kapitaliste.

Dihet se në epokën e imperializmit nuk mund të ketë kurrë, brenda kuadrit të shoqërisë borgjeze, një zhvillim në rritje të lirive e të demokracisë për masat. Përkundrazi, në këtë periudhë një zhvillim të madh marrin rritja e forcave të reaksionit, militarizimi i prodhimit dhe i aspekteve të tjera të jetës, shtypja e proletariatit dhe e kombeve, që arrin në formën më të egër e më barbare, në atë të fashizmit. Vetëm revolucionit me dhunë e vendosja e diktaturës së proletariatit sigurojnë edhe kushtet për lulëzimin e lirisë e të demokracisë për masat e gjera popullore.

Në raportin e tij në Kongresin e 22-të të partisë revizioniste të Francës, borgjezi i vogël Zhorzh Marshe, duke huajtur teorinë reaksionare të ideologëve borgjezë, sipas të cilave gjoja në shoqërinë industriale nivelohen klasat, tha se tani «...në Francë nuk mund të flitet më për proletariat, po për klasë punëtore». Por, me një të rënë të kalemit, revizionisti Zhorzh Marshe nuk e likuidon dot proletariatin. Ai ekziston dhe lufton për t'u bërë varrin kapitalizmit dhe revizionizmit.

Revizionistët modernë dhe ideologët e borgjezisë jo pa qëllim ia ndryshojnë emrin proletariatit. Këtu nuk kemi të bëjmë me një çështje thjesht emërtimi, por me mohimin e domosdoshmërisë për të përmbysur raportet shoqërore me revolucion, me dhunë. Revizionistët e dinë se po të flitet për proletariat, i cili në kapitalizëm nuk ka asgjë tjetër përveç forcës së tij të krut, atëherë kuptohet vetvetiu se ky duhet të luftojë kundër shfrytëzuesve e shtypësve të vet, duhet t'i thye-

jë prangat. Pikërisht nga kjo luftë, që ka për objektiv shkatërrimin nga themelet të pushtetit të vjetër të kapitalit, ka frikë borgjezia. Prandaj ideologët e shërbëtorët e saj të tipit të Zhorzh Marshesë japin e marrin që të bindin njerëzit se proletariati sot nuk qenka më i atillë siç e ka cilësuar Marksi, i shfrytëzuar nga kapitalistët, se nuk qenka më forca e krahut të tij që krijon mbivlerën dhe kapitalin, se gjoja mjetet e prodhimit nuk qenkan më në dorë të kapitalistëve, por të administratorëve, të teknokratëve.

Duke mohuar ekzistencën e proletariatit, si forca kryesore revolucionare e shoqërisë, si varrmihës i kapitalizmit, revizionistët duan t'u hapin rrugë edhe tezave të tjera antimarksiste. Derisa s'ka proletariat, nuk ka më nevojë as për diktaturë të proletariatit. Për këtë problem kyç të teorisë së socializmit shkencor, në kampin revizionist, në fakt, të gjithë janë në të njëjtën pozitë. Por, për arsye taktike, sa për sy e faqe, dikush e mbron formën e «diktaturës së proletariatit», siç bëjnë revizionistët sovjetikë dhe partitë e vendeve që bëjnë pjesë në të ashtuquajturën familje socialiste, të tjerë e hedhin poshtë këtë maskë, siç bëjnë Marsheja, Berlingueri dhe Karriljoja. Në fakt nga ana e revizionistëve të Moskës ky është një bluf, pse diktatura e proletariatit nuk ekziston më as në Bashkimin Sovjetik dhe as në vendet e Evropës Lindore. Atje ekziston vetëm një diktaturë, diktatura kapitaliste, fashiste.

Në «bllokun» revizionist sovjetik flitet edhe për teorinë e luftës së klasave, por edhe kjo sa për sy e faqe, për arsye mashtrimi, pasi luftë klasash në kuptimin

marksist-leninist nuk zhvillohet as në Bashkimin Sovjetik, as në vendet e tjera të Evropës Lindore. Kurse Marsheja, Berlingueri e të tjerë, predikojnë «vëllazërimin në divergjenca», vëllazërim e bashkim për të shkuar «në socializëm me reforma» të gjithë bashkë: borgjezë, kapitalistë, punëtorë, policl, ushtri borgjeze etj. Hrushovianët ka kohë që e kanë deklaruar si të shuar luftën e klasave brenda Bashkimit Sovjetik. Por, në fakt, atje ekziston lufta që bën borgjezia e re kundër klasës punëtoare. Atje dhe në vendet e tjera revizioniste ekziston dhe zhvillohet lufta e proletariatit kundër shfrytëzimit të egër të borgjezisë së re dhe, siç po ngjet në republikat sovjetike, në Poloni e gjetkë, klasa punëtoare ngrihet në revolta kundër shfrytëzimit. Me siguri, kjo luftë do të bëhet edhe më e fuqishme në të ardhmen.

Marks, duke përpunuar teorinë e socializmit shkencor, hodhi tej të gjitha format e vjetra të socializmit të predikuara nga utopistët e të tjerë më përpara se këta. Ai e mësoi proletariatin botëror të organizohej dhe të luftonte për të vendosur rendin e ri shoqëror të bazuar në socializmin shkencor. Marks demaskoi dhe hodhi tej «socializmin feudal», «socializmin klerikal», «socializmin mikroborgjez», «borgjez», dhe «socializmin konservator». Ai dënoi dhe demaskoi me rreptësi «Filozofinë e mjerimit» të Prudonit dhe shkroi për këtë qëllim veprën e njohur «Mjerimi i filozofisë».

Aktualisht, por veshur me petka të ndryshme, përpiqet t'ia imponojë proletariatit francez këtë filozofi prudonisti i ri, Zhorzh Marsheja. Gjithë pseudomar-

ksistët si ky, me teoritë e tyre të «marksizmit krijues», përpiqen të gënjejnë proletariatin, duke i hequr socializmit shkencor bazat e tij. Ata nuk bëjnë tjetër veçse mashtrojnë, kur thonë se janë objektivë në njohjen e ligjeve të zhvillimit të shoqërisë. Ata, në të vërtetë, janë lakenjtë e shoqërisë së konsumit, të krijuar nga borgjezia kapitaliste dhe imperialiste.

Kjo veprimtari revizioniste, me ngjyrën e njëfarë pavarësie ndaj Moskës, për të mashtruar gjoja borgjezinë e vendeve të tyre, por, në realitet, për të mashtruar proletariatin e vet dhe atë ndërkombëtar, po merr një hov të madh në të gjitha partitë revizioniste të vendeve kapitaliste. Partia e Punës e Shqipërisë e ka për detyrë ta demaskojë këtë veprimtari revizioniste, e cila nuk është diçka e veçantë nga ajo e hrushovianëve.

Të marra në tërësi, korrentet revizioniste që lindën mbi bazën e largimit nga marksizëm-leninizmi e të tradhtisë së komunizmit, janë pjellë e kapitullimit përpara situatave të reja në kushtet e acarimit të mëtejshëm të krizës së përgjithshme të kapitalizmit dhe të presionit të borgjezisë, në kushtet e shtimit të kontradiktave midis kapitalizmit përëndimor e socialimperializmit sovjetik, përgjithësisht e rivalitetit midis dy superfuqive.

Borgjezia dhe socialdemokratët hidhen përpjetë nga gëzimi që revizionistët kanë flakur jashtë «trashëgimin leninist» dhe që tani po paraqiten si «partnerë luajalë të konfrontimit demokratik». Por shumë shpejt borgjezia e lakenjtë e saj nxitohen të festojnë «fitoren».

Tradhtia dhe oportunizmi i krerëve socialdemokra-

të e revizionistë u ka sjellë dëme të rënda interesave klasorë të proletariatit, por lufta revolucionare e klasës punëtore nuk mund të shuhet kurrë. Oportunistët e renegatët vijnë e shkojnë, por proletariati, ideologjia e tij, marksizëm-leninizmi mbeten një forcë e pamposhtur. Revolucioni socialist e diktatura e proletariatit janë një domosdoshmëri historike dhe ardhjen e tyre s'ka asnjë forcë që ta ndalë.

Në partitë revizioniste të botës po diskutohet përkufizimi që i bëjnë internacionalizmit proletar sovjetikët, francezët, jugosllavët dhe të tjerë. Në fakt: po diskutohet kundër internacionalizmit proletar.

Në shprehjen «internacionalizëm proletar» vetëm fjala proletar e lidh internacionalizmin në mënyrë të pazgjydhshme me proletariatin botëror, e lidh në një unitet lufte kundër borgjezisë kapitaliste, kundër trusteve dhe monopoleve, kundër imperializmit dhe social-imperializmit. Internacionalizmi proletar është ai unitet i mendimit dhe i veprimit të proletariatit të çdo vendi dhe të proletariatit botëror në tërësi, për të rrëzuar me dhunë botën e vjetër kapitaliste, për të shkatërruar nga themelet pushtetin e borgjezisë, për t'u bërë zot i mjeteve të prodhimit dhe i çdo gjëje tjetër që u shërben kapitalistëve për shfrytëzimin e njeriut nga njeriu.

Qëllimi i revolucionit proletar është vendosja e diktaturës së proletariatit, me anën e së cilës realizohen ndërtimi i socializmit dhe shtypja e mbeturinave të klasave sunduese. Këto mbeturina, në rast se shuhet lufta e klasave, orvaten vazhdimisht të rimarrin fuqinë dhe të rivendosin rendin e vjetër borgjezo-kapita-

list, qoftë ky nën petkun e «monarkisë konstitucionale», të «demokracisë borgjeze», të «republikës përparimtare» ose, më në fund, të «republikës socialiste» borgjezo-revizioniste, socialimperialiste etj.

Për realizimin e programit të tij, qoftë ky minimal apo maksimal, proletariati i çdo vendi duhet të udhëhiqet nga pararoja e vet, nga partia revolucionare e klasës. Kjo parti nuk mund të jetë veçse një parti komuniste, një parti që udhëhiqet në të gjithë luftën e saj, para dhe pas marrjes së pushtetit, nga idetë e marksizëm-leninizmit. Partia revolucionare e klasës punëtore i zbaton këto ide kurdoherë në mënyrë korrekte, pa i shtrembëruar dhe pa devijuar nga to, si në organizimin e vet e të proletariatit, ashtu edhe në udhëheqjen e luftës revolucionare. Kjo i vë mësimet e marksizëm-leninizmit edhe në bazë të hartimit e të zbatimit të politikës së aleancave, të cilat janë të nevojshme për çështje të ndryshme dhe në momente të ndryshme, për të përgatitur, për të organizuar dhe për të zhvilluar luftën revolucionare që do të çojë në përmbysjen e rendit kapitalist. Në këtë kuptim dhe zbatim të marksizëm-leninizmit qëndron thelbi i internacionalizmit proletar.

Sot proletariati botëror nuk është një bllok unik, ai është i përçarë nga ideologji të ndryshme borgjeze: kapitaliste, reformiste, socialdemokrate, «socialiste», revizioniste etj. Të gjitha këto ideologji dhe rryma të ndryshme politike kanë të vetmin objektiv: të përçajnë proletariatin, të mos e lënë atë të grumbullohet dhe të organizohet si një forcë e madhe e si varrmihës i kapitalizmit që është. Prandaj, të gjitha këto ideologji

dhe rryma antimarksiste janë mbështetja e kapitalit vendës dhe ndërkombëtar, janë forca kundër revolucionit, socializmit dhe internacionalizmit proletar.

Solidariteti ndërkombëtar i punëtorëve dhe internacionalizmi proletar për ne, marksistë-leninistët, zhvillohen dhe kuptohen nën prizmin dhe sipas parimeve të Marksit dhe të Engelsit, të shprehura në Manifestin Komunist: «Proletarë të të gjitha vendeve, bashkohuni!». Kjo moto e Marksit dhe e Engelsit, së cilës i qëndruan besnikë dhe e çuan përpara Lenini dhe Stalini, është kurdoherë shumë aktuale, luftarake dhe revolucionare. Ajo ishte thirrje për bashkim të punëtorëve të Internacionales së Parë, ajo ishte thirrje për bashkim të punëtorëve të Internacionales së Tretë.

Internacionalja e Dytë tradhtoi marksizmin dhe partitë e saj u bënë zëdhënësct e borgjezisë, ato u bënë parti reformiste. Thirrja «Proletarë të të gjitha vendeve, bashkohuni!» e Marksit dhe e Engelsit nuk ishte më e tyre.

Me formimin e Internacionales së Tretë thirrja «Proletarë të të gjitha vendeve, bashkohuni!» rimori kuptimin e vërtetë revolucionar të Manifestit Komunist. Kjo thirrje fitoi një forcë më të madhe frymëzuese e mobilizuese kur u themelua i pari shtet socialist në botë, që u bë strumbullari i parullës së Manifestit. Proletariati botëror kishte tani të parin atdhe të proletarëve të çliruar.

Kur Kominterni vendosi që ekzistenca e Internacionales Komuniste nuk ishte më e nevojshme, për arsye se partitë komuniste dhe punëtore të botës ishin

formuar, forcuar dhe kalitur në beteja klasore, formula e Marksit «Proletarë të të gjitha vendeve, bashkohuni!» mbeti prapë si një thirrje e fuqishme për bashkim.

Pas Luftës së Dytë Botërore, me fitoren mbi fashizmin dhe borgjezinë reaksionare, në shumë vende të botës klasa punëtore mori pushtetin në duart e veta, vendosi diktaturën e proletariatit dhe filloi ndërtimin e socializmit. Motoja e Marksit dhe e Engelsit u bë edhe më e fuqishme, pse idetë e Marksit, të Engelsit, të Leninit e të Stalinit triumfuan në shumë vende dhe vërtetohej kështu, në jetë, teoria shkencore e marksizëm-leninizmit.

Por doli revizionizmi modern, i cili mori fuqinë në Bashkimin Sovjetik dhe në shumë vende të tjera ish-socialiste. Shumë parti komuniste dhe punëtore të botës devijuan dhe e tradhtuan marksizëm-leninizmin, ato u shndërruan në parti socialshoviniste, bile dhe social-fashiste. Në këtë situatë, kur këto shtete pseudosocialiste dhe parti pseudokomuniste nuk janë më as diktaturë e proletariatit, as parti të proletariatit, qofshin ose jo në fuqi, ata i prenë përfundimisht urat me komunizmin, me marksizëm-leninizmin, me socializmin shkencor, me proletariatin dhe me doktrinën e tij; që e kanë përpunuar Marksi, Engelsi, Lenini dhe Stalini. Për ta ka humbur çdo kuptim thirrja «Proletarë të të gjitha vendeve, bashkohuni!».

E keqja, e rrezikshmja është se revizionistët modernë, në fuqi ose jo, për t'u maskuar, vazhdojnë t'i përdorin këto formula, që janë esenca udhëheqëse e doktrinës sonë, duke i zhveshur krejtësisht nga

forca e tyre drejtuese e organizuese. Ata jo vetëm që në praktikë i zbatojnë në të kundërtën e tyre, por edhe i shtrembërojnë e i deformatojnë në mënyrë të djallëzuar dhe të stërholluar. I tërë qëllimi i revizionistëve modernë është që, duke ruajtur disa formulime, të deformatojnë gjithë doktrinën marksiste-leniniste, të ndërtojnë një varg teorish të tjera antimarksiste, për të shthurur proletariatin e një vendi ose atë botëror, për të zgjatur jetën e borgjezisë kapitaliste, për ta larguar, në mos për ta zhdukur fare, revolucionin proletar, qoftë në një vend të veçantë ku janë pjekur kushtet, qoftë në disa vende njëkohësisht.

E keqja tjetër e madhe, por jo e pakapërcyeshme, është se revizionistët modernë, që kanë marrë fuqinë, kanë përfituar nga revolucioni proletar dhe nga diktatura e proletariatit dhe janë bërë superfuqi ose shtete të rëndësishme, si Bashkimi Sovjetik. Kurse partitë revizioniste, të mëdha ose të vogla, abuzojnë, duke përvetësuar të kaluarën dhe luftën e mëparshme që proletariati i vendeve të tyre ka bërë në rrugën marksiste-leniniste. Revizionistët sovjetikë trumbetojnë «ne jemi leninistë», «ne e ruajmë Leninin», kur mësimet e tij i kanë shkelur me këmbë e i kanë tradhtuar. Kështu bëjnë edhe të tjerët. Dashurinë, respektin dhe besimin që ka proletariati për udhëheqësit e tij të mëdhenj dhe për doktrinën revolucionare të Marksit, të Engelsit, të Leninit dhe të Stalinit, ata përpiqen t'ia zbutin, t'ia zhdukin, t'ia vënë në dyshim.

E keqja më e madhe në këto situata është ajo që te proletariati ekziston ideja e drejtë, që u krijua në

ndërgjegjen e tij për shtetin e parë socialist që themeloi Lenini me triumfin e Revolucionit Socialist të Tëtorit, Bashkimin Sovjetik, i cili u bë shteti i parë i fuqishëm i proletariatit dhe mbështetje kolosale për gjithë proletariatin botëror. Tani ky shtet nuk ekziston më, pse revizionistët e shndërruan atë në një shtet anti-proletar. Kjo gjendje mund të sjellë dhe sjell dobësi, sjell pasiguri në fitore, pse, me dashje ose pa dashje, është krijuar kulti i «shtetit të madh proletar». Kjo e dobëson unitetin e proletariatit dhe «mordanin» e tij në luftë kundër borgjezisë kapitaliste dhe tradhtarëve të marksizëm-leninizmit.

Gjendja aktuale në lëvizjen komuniste ndërkombëtare i përngjet periudhës heroike kur luftuan dhe punuan Marksi dhe Engelsi. Proletariati botëror, ne, marksistë-leninistët, duhet t'i kthehemi dhe ta studiojmë doktrinën e Marksit dhe të Engelsit, strategjinë dhe taktikat e tyre të luftës dhe të fitores. Marksi dhe Engelsi nuk rrojnë më, por rron dhe duhet të na udhëheqë doktrina e tyre. Ata janë udhëheqësit tanë të pazëvendësueshëm.

Gjendja aktuale në lëvizjen komuniste ndërkombëtare i përngjet periudhës së luftës parimore revolucionare të Leninit, të Stalinit dhe të Partisë Bolshevike. Këta kishin për udhëheqës të vetëm dhe të pagabuar Marksit dhe Engelsin. Ata, në krye të proletariatit rus, e çuan revolucionin në fitore dhe vendosën diktaturën e proletariatit. Lenini dhe Stalini vdiqën, Partia Bolshevike e Bashkimit Sovjetik u kthye në një parti revizioniste dhe i pari shtet i proletarëve u shndërrua

në një shtet borgjez-shovinist socialimperialist. As Lenini dhe as Stalini nuk kishin para tyre eksperiencën e një shteti proletar, por ata e krijuan atë me revolucion, me dhunë e me punë revolucionare, duke u udhëhequr, hap pas hapi, nga doktrina e Marksit dhe e Engelsit, të cilën e pasuruan më tej.

Tani proletariatit botëror i ka mbetur një thesar i madh, teoria dhe praktika marksiste-leniniste. Ai duhet ta studiojë dhe ta zbatojë atë me konsekuencë. Studimi dhe zbatimi i marksizëm-leninizmit në mënyrë korrekte, nga ana e proletariatit dhe e partive të tij komuniste revolucionare, në bazë të situatave në çdo vend dhe në arenën ndërkombëtare, lufta e pamëshirshme kundër revizionizmit modern në çdo formë që të shfaqet, demaskimi i ideologjisë borgjeze, lufta kundër veprimeve përçarëse, shtypëse dhe shfrytëzuese të armiqve të klasës punëtore, e gjithë kjo është luftë për kohezionin, për bashkimin e proletariatit botëror. Ky është kushti i domosdoshëm për të luftuar me sukses kundër imperializmit botëror, kundër socialimperializmit, kundër borgjezisë kapitaliste, kundër reaksionit botëror. Proletariati në këtë luftë të madhe dhe të vështirë duhet të veprojë me radhë të shtrënguara, por uniteti i radhëve të tij arrihet vetëm duke ndjekur dhe duke zbatuar me besnikëri doktrinën marksiste-leniniste. Partia jonë ka ecur dhe do të ecë në këtë rrugë. Ajo mbi kokë nuk ka vënë as do të vërë tjetër veç marksizëm-leninizmit.

Internacionalizmi proletar është ideologji e proletariatit, është një nga armët më të fuqishme dhe kusht

për fitoren e revolucionit e ndërtimin e komunizmit. Ai është një e i pandarë dhe nuk ka disa internacionalizma, siç po reklamojnë revizionistët, një sovjetik, një italian, një jugosllav, një francez etj.

«Internacionalizmi i vërtetë, — shkruante Lenini qysh në prillin e vitit 1917, — është një dhe vetëm një: puna plot vetëmohim për zhvillimin e lëvizjes revolucionare dhe të luftës revolucionare në vendin tënd, përkrahja (me propagandë, me simpati, me ndihmë materiale) e një lufte të tillë, e një vije të tillë, dhe vetëm të tillë, në të gjitha vendet pa përjashtim»¹.

Në luftë për çështjen e revolucionit e të komunizmit, në luftë kundër revizionizmit modern po zhvillohen, po fuqizohen dhe po korrin suksese partitë marksiste-leniniste të vendeve të ndryshme të botës. Partia jonë gëzohet sinqerisht për fitoret e tyre, të cilat i quan fitore të përbashkëta, që i përkasin gjithë proletariatit botëror.

Ekzistenca e partive marksiste-leniniste në të gjitha kontinentet e rajonet e botës dëshmon se në mbrojtje të interesave të proletariatit ndërkombëtar, të revolucionit e të socializmit, kanë dalë tani mbrojtës të ndërgjegjshëm, revolucionarë të vendosur, që luftojnë me të gjitha forcat për çështjen e madhe të komunizmit.

---

1. V. I. Lenln, Veprat, vëll. 24, f. 63.

Një pjesë e madhe e partive motra punojnë në kushte të rënda të ilegalitetit, pasi regjimet fashiste vërsulen kundër tyre me mjetet më të tërbuara të shtypjes e të terrorit. Të tjerat janë të detyruara ta zhvillojnë veprimtarinë e tyre në rrethana të vështira të luftës që bëjnë kundër tyre borgjezia e madhe, socialdemokratët e revizionistët. Por të gjitha këto vështirësi e rrethana nuk e kanë ndalur hovin revolucionar të komunistëve marksistë-leninistë, nuk kanë mundur të ndalojnë konsolidimin e radhëve të tyre, influencën gjithnjë në rritje të partive midis klasës punëtore e masave punonjëse.

Shumë luftëtarë të shquar të lëvizjes marksiste-leniniste janë vrarë barbarisht nga kriminelët fashistë, që sundojnë në mjaft vende, kanë vdekur nga torturat e policisë ose lëngojnë akoma në burgjet e errëta të reaksionit. Vendosmëria, guximi, shpirti i lartë i vetëmohimit dhe i devocionit ndaj kauzës së madhe të proletariatit, i ka shndërruar ata në pishtarë të ndritur të luftës së masave punonjëse për çlirimin kombëtar e shoqëror.

Me respekt shumë të thellë ne nderojmë kujtimin e shokëve tanë të dashur, Pedro Leon Arboleda, Sekretar i Parë i Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Kolombisë (m-l); Karlos Daniel, anëtar i Komisionit Ekzekutiv të Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Brazilit; Thakin Zin, Kryetar i Komitetit Qendror dhe Thakin Çit, sekretar i Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Birmanisë; Charu Mazumdar, Sekretar i Përgjithshëm i Partisë Komuniste të Indisë

marksiste-leniniste; si edhe kujtimin e luftëtarëve trim spanjollë të FRAP¹-it e të patriotëve baskë. Figura e pastër dhe jeta revolucionare e tyre do të mbeten në zemrat e gjithë patriotëve e komunistëve të vërtetë një shembull i lartë frymëzimi, një kushtim lufte kundër borgjezisë gjakatare e reaksionit.

Partia e Punës e Shqipërisë shpreh solidaritetin e plotë internacionalist me partitë marksiste-leniniste. Borgjezët dhe revizionistët do të dëshironin që Partia jonë të mos i mbështeste e të mos i ndihmonte partitë e reja marksiste-leniniste. Por kjo nuk do të ndodhë kurrë. Partia jonë, si kurdoherë, edhe tani është e mendimit se për lirinë e një populli, për revolucionin, për mposhtjen e borgjezisë, të imperializmit dhe të social-imperializmit, ndihma internacionaliste është një detyrë me rëndësi. Këtë na e kanë mësuar Marksi dhe Lenini dhe ky mësim qëndron në ballë të luftës së Partisë sonë. Ashtu siç na kanë ndihmuar në të kaluarën partitë marksiste-leniniste dhe njerëzit përparimtarë, kudo në botë, për çlirimin tonë nacional dhe për vendosjen e diktaturës së proletariatit, edhe ne e kemi për detyrë të ndihmojmë proletariatin, partitë marksiste-leniniste dhe gjithë forcat përparimtare, në luftën që bëjnë, që edhe popujt e tyre të fitojnë lirinë dhe socializmin.

Kjo ndihmë nuk është aspak ndërhyrje në punët e brendshme të shteteve të tjera dhe as eksportim i revolucionit, siç duan ta shpjegojnë këtë imperialistët, socialimperialistët dhe, tok me ta, gjithë shërbëtorët e

---

1. Fronti Revolucionar Antifashist Patriotik në Spanjë.

borgjezisë. Ne e dimë përse e bëjnë ata këtë. Ata duan të jenë vetë të lirë që të shtypin proletariatin dhe popujt, t'i mbajnë ata nën zgjedhë dhe t'i pengojnë të organizohen dhe të bëjnë revolucion.

Por as që mund të barazohen veprimet tona, mendimet tona, kuptimi i drejtë i ndihmës sonë për popujt dhe revolucionarët, me veprimet agresive të imperializmit, të revizionizmit dhe të borgjezisë reaksionare kundër popujve që luftojnë për çlirim dhe partive marksiste-leniniste, përparimtare dhe revolucionare, që i udhëheqin ata. Veprimet tona janë një bashkëpunim i drejtë internacionalist, veprimet e tyre janë sulme brutale agresive kolonialiste.

Partia e Punës e Shqipërisë mbështet me të gjitha forcat luftën revolucionare të partive marksiste-leniniste. Sipas pikëpamjes sonë, çdo parti marksiste-leniniste, në radhë të parë, mbështetet në proletariatin dhe në masat e gjera popullore të vendit të vet, por ajo gëzon dhe duhet të gëzojë edhe mbështetjen e proletariatit të të gjithë botës, mbështetjen dhe solidaritetin e gjithë partive të vërteta marksiste-leniniste të vendeve të ndryshme e, para së gjithash, të vendeve të vërteta socialiste. Por, që ta ketë vazhdimisht e pa kursim këtë mbështetje, çdo parti është e domosdoshme të udhëhiqet me konsekuencë nga marksizëm-leninizmi, nga ideologjia e proletariatit.

Partitë e reja marksiste-leniniste përballojnë sot me vendosmëri luftën e egër dhe dinake të borgjezisë kapitaliste e revizioniste, si dhe të policisë së tyre të hapët e të fshehtë. Në këtë luftë shokët tanë kanë fi-

tuar një përvojë të pasur, e cila i ndihmon të marrin masa të nevojshme për të zbrapsur goditjet që mund t'u vijnë nga drejtime e forma nga më të ndryshmet. Partitë marksiste-leniniste nuk ushqejnë kurrë as iluzionin më të vogël për «demokracinë borgjeze» dhe pseudoliritë sindikale të vendeve kapitaliste.

Në të njëjtën kohë, revolucionarët marksistë-leninistë, ashtu sikurse na mësojnë Marksi, Engelsi, Lenini dhe Stalini, i shfrytëzojnë edhe kushtet legale, duke pasur kurdoherë parasysh që parimet tona të mos çirren nëpër ferrat që ka mbjellë borgjezia në rrugën e revolucionit. Komunistët e vërtetë nuk i harrojnë në asnjë rast këto mësimë, por luftojnë të bëhen mishi dhe gjaku i tyre, pse kështu partitë e reja marksiste-leniniste mund të udhëheqin me sukses luftën e proletariatit, të forcave demokratike e liridashëse, luftë që nuk është as e lehtë, as pa vuajtje, as pa sakrifica.

Sakrificat e mëdha kanë qenë, janë dhe do të jenë në rendin e ditës për anëtarët e partive revolucionare të vërteta marksiste-leniniste dhe këta janë të vetëdijshëm se i bëjnë këto sakrifica për hir të interesave të lartë të revolucionit dhe të socializmit. Pa këto sakrifica, pa luftuar me vetëmohim të lartë revolucionar, nuk mund të arrihet fitorja. Në shembullin e sakrificave të çdo partie marksiste-leniniste ecën përpara proletariati i çdo vendi, po kështu edhe proletariati ndërkombëtar. Kjo bën që proletariatit t'i rrënjoset besimi në marksizëm-leninizmin dhe në pararojën e vet, partinë komuniste marksiste-leniniste. Në beteja

dhe në luftëra të pandërprera kalitet partia, derisa të arrijë fitoren përfundimtare.

Borgjezia i ka frikë organizimet revolucionare të proletariatit dhe të pararojës së tij. Në pamjen e jashtme, kapitalistët e revizionistët hiqen sikur i nënvlef-tësojnë partitë e reja marksiste-leniniste, por ky qëndrim gjoja mospërfillës nuk është aspak real. Ata ua kanë frikën revolucionarëve, prandaj, në heshtje ose hapur, përgatitin goditjen. Udhëheqësit e mëdhenj të revolucionit na kanë mësuar se krahas luftës legale, duhet të organizojmë edhe luftën ilegale. Partia jonë ka menduar dhe mendon se ky organizim i dytë, lufta ilegale, është garancia më e madhe për sigurimin e fitores. Pa këtë organizim, forca e madhe goditëse e diktaturës borgjeze, në momentet që ajo e gjen të përshtatshme, bën kërdrinë dhe shuan çdo rezistencë të proletariatit dhe të pararojës së tij.

Shumë ligje ka shpallur dhe vazhdimisht shpall borgjezia për të marrë masa kundër këtij organizimi. Ajo, përveç vëzhgimit të vazhdueshëm dhe goditjeve që u bën marksistë-leninistëve dhe revolucionarëve, nxit kriminalitetin, luftën anarkiste e terroriste, përgatit, përkrah dhe vë në lëvizje bandat e fashistëve që vrasin, sulmojnë e grabitin masat nëpër rrugë dhe këtë e bëjnë për të mbajtur nën terror popullin punonjës, për t'i kallur atij frikën. Këto aksione çojnë, më në fund, deri në vendosjen e diktaturës fashiste në këtë ose në atë vend kapitalist.

Por, me këto organizime e veprime, borgjezia përpiket, gjithashtu, nga njëra anë, të krijojë konfuzion

në masat dhe, nga ana tjetër, këto aksione t'i paraqesë, me qëllim diskreditimi, si veprime të komunistëve dhe të proletariatit revolucionar. Partitë marksiste-leniniste i mbajnë kurdoherë parasysh këto manovra e dredhi të armiqve të klasës dhe luftojnë për t'i demaskuar e për t'i shkatërruar ato.

Partitë marksiste-leniniste ndeshen çdo ditë me një propagandë shurdhuese demagogjike, pseudodemokratike, pseudomarksiste, profashiste, që zhvillojnë borgjezia reaksionare në çdo vend kapitalist, si edhe social-imperializmi e partitë tradhtarë revizioniste në botë. Synimi i armiqve është të influencojnë revolucionarët e paformuar e të pakalitur me qëllim që t'i çorientojnë. Ata mendojnë se nga një propagandë kaq e madhe demagogjike, gradualisht e si pa u kuptuar, mund të nxitin iluzione të rrezikshme në radhët e partive marksiste-leniniste, që të ulin tempin e tyre revolucionar dhe të ecin drejt dobësimit, degjenerimit dhe likuidimit të tyre.

Këtyre sulmeve e manovrave të shumanshme të armiqve partitë marksiste-leniniste u bëjnë ballë duke forcuar pandërprerë partinë, duke synuar kurdoherë më shumë cilësinë sesa sasinë në shtimin e radhëve të veta. Krahas kësaj, ato u vënë rëndësi edukimit teorik të anëtarëve të partisë me marksizëm-leninizmin, kalitjes së tyre të vazhdueshme në veprimtarinë revolucionare të përditshme, për t'i bërë luftëtarë pararojë, të papërkulur në çdo rrethanë. Ato e mbajnë parasysh faktin e njohur se, po nuk u forcuan radhët e tyre me anëtarë të një cilësie të veçantë, armiqtë, që janë stër-

vitur dhe kanë shumë eksperiencë në minimin e partive revolucionare, do të futin brenda në organizata agjentët e tyre, për të nxitur përçarje e fraksione në radhët e partisë, për ta dobësuar dhe për ta likuiduar atë.

Lenini dhe Stalini na kanë mësuar se vlerësimi i njerëzve, që pranohen në radhët e partisë, nuk bazohet në fjalët, por në veprat. Komunistët provohen e kaliten në aksione konkrete revolucionare, ku kërkohet pjekuri, po edhe trimëri, edhe frymë e lartë sakrifice e vetëmohimi. Të tilla virtyte gjenden, në radhë të parë, në elementët më të mirë të klasës punëtore, të fshatarësisë së varfër, të shtypur e të mjeruar, në radhët e rinisë së pastër, të kulluar e revolucionare.

Përpara armikut të egër, që paraqitet me shumë fytyra, që përpiqet të depërtojë me çdo mënyrë në radhët tona, partitë marksiste-leniniste e kuptojnë thellë edhe nevojën që ka klasa punëtore e çdo vendi për unitet, për një udhëheqje të vërtetë revolucionare, për partinë e saj marksiste-leniniste, e cila është vetëm një, sepse një është marksizëm-leninizmi dhe sepse proletarët nuk kanë interesa të ndryshëm e të kundërt nga njëri-tjetri. Partitë marksiste-leniniste kanë fituar një përvojë të vlefshme në luftën për unitetin e forcave marksiste-leniniste. Ato luftojnë si kundër qëndrimeve të ngushta sektare, subjektive, ashtu edhe kundër frymës liberale të unitetit për unitet, që mund të vërë në rrezik edhe atë çka është ndërtuar me aq vështirësi e mundime. Për marksistë-leninistët nuk janë të pranueshme bashkimet jashtë parimeve dhe aksionit revolucionar ose bashkimet që mund të futin në parti frymën

e oportunitizmit, të liberalizmit, të dogmatizmit e të sektarizmit.

Partitë tona marksiste-leniniste përgatitin revolucionin dhe janë në luftë me imperializmin, socialimperializmin dhe borgjezinë reaksionare. Për të dalë fitimtare në këtë luftë ato ndërtojnë një strategji e taktikë të drejtë e të përshtatshme, që i lejon të sigurojnë aleatë besnikë nga shtresat e ndryshme të masave punonjëse, në radhë të parë, fshatarësinë e varfër. Në këtë drejtim Marks, Engelsi, Lenini dhe Stalini na kanë lënë mësim të vlefshëm. Këto mësim ne duhet t'i thellojmë në kushtet e epokës që jetojmë, pa u gënjer nga parullat pacifiste, nga parlamentarizmi dhe nga elektoralizmi borgjez.

Një rezervë e madhe e revolucionit, në vendet ku sundon kapitali, është rinia. Me miliona janë tanë masat e të rinjve të papunë, të braktisur dhe të lënë nga borgjezia pa asnjë shpresë e pa asnjë perspektivë. Midis tyre zihen një revoltë e madhe ndaj padrejtësive shoqërore. Po grumbullohen e po rriten forca të mëdha të shpërthimeve revolucionare. U takon marksistë-leninistëve të bashkojnë hovin e rinisë, aspiratat e saj revolucionare me hovin dhe aspiratat e klasës punëtore, ta udhëheqin atë në rrugën e drejtë, që çon në çlirimin e gjithë shoqërisë nga zgjedha e kapitalit të madh.

Çështja e unitetit dhe e aleancave në frontet e në organizime të ndryshme, ku partitë marksiste-leniniste kurrë nuk e fshehin personalitetin e tyre, është një problem i dorës së parë e shumë delikat. Një gatim në vijë, një qëndrim jo i drejtë dhe joelastik, një mos-

përfillje e mendimeve përparimtare për këtë miqësi e këtë unitet, që krijohet në luftë, sjell rreziqe të mëdha.

Partitë marksiste-leniniste të vendeve të ndryshme kanë të njëjtët armiq dhe bëjnë të njëjtën luftë, duke u mbështetur në të njëjtat parime bazë, në mësimet e marksizëm-leninizmit. Por lufta e tyre nuk mund të jetë e njëjlojtë, ajo nuk mund të bëhet jashtë kushteve e rrethanave të çdo vendi. Receta se si duhet vepruar në situatat e shumëllojshme e të ndërlikuara, që krijohen e që nuk mund të parashikohen, është e pamundur të jepen dhe ato nuk sjellin kurdoherë dobi. Përkundrazi, disa herë, duke u përpjekur për të zbatuar një vijë të ngurtë që nuk i përshtatet as marksizëm-leninizmit, por as edhe kushteve konkrete të secilit vend, ku zhvillojnë aktivitetin e vet partitë marksiste-leniniste, mund të sjellin edhe dëm e rrezik.

Në kohën e vet Kominterni ka kryer një veprimtari të madhe e shumë të dobishme për organizimin e kalitjen e partive komuniste. Ai u krijua atëherë kur ishte e domosdoshme që marksizëm-leninizmi të hynte thellë si teori shkencore në masën e proletariatit botëror, kur ishte e nevojshme të sqarohej elementi revolucionar i infektuar nga idetë oportuniste të socialdemokracisë së Internacionales së Dytë dhe të bëhej i ndërgjegjshëm në luftërat për zbatimin me konsekuencë të ideve të Marksit dhe të Engelsit. Duke krijuar partitë e reja marksiste-leniniste e punëtore në botë, Kominterni përpiquej t'i ndihmonte ato të bëheshin të pavarura nga partitë borgjeze, t'i hidhte edhe në luftë kundër tyre e kundër padronëve kapitalistë. Kështu, në kohën

e Leninit dhe të Stalinit, u mëkëmbën dhe u forcuan partitë marksiste-leniniste, të cilat kaluan nga një stad si me thënë foshnjor, në një stad më të lartë pjekurie dhe organizimi revolucionar.

Revizionistët e sulmojnë egërsisht veprën e madhe të Kominternit, pikërisht pse ai krijoi dhe zhvilloi partitë komuniste në botë, me anën e të cilave u edukuan milionat e proletariatit si të luftonin kundër borgjezisë së vendit të vet, që kjo të mos mundte ta përjetësonte pushtetin e saj. Revizionistët modernë, e bashkë me ta edhe borgjezia, e sulmojnë pa pushim Kominternin dhe shpifin se gjoja ai ishte bërë një vegël e Bashkimit Sovjetik dhe e Stalinit. Por Kominterni ishte një organizëm i domosdoshëm në atë kohë, që dha një kontribut të madh për fuqizimin e revolucionit, për fitoren e socializmit. Proletariati botëror pati fatin e madh që Bashkimi Sovjetik i kohës së Leninit dhe të Stalinit u bë mbështetje e fuqishme e luftës proletare në të gjithë botën.

Ka njerëz që nuk mungojnë të thonë se Kominterni paska bërë gabime. Gabime nuk përjashtohet të jenë kryer, por gabime në shkeljen e parimeve të mëdha nuk janë bërë. Nga ana tjetër, duhet kuptuar se edhe ato gabime që mund të jenë vërtetuar, janë kryer ose me ndërgjegje nga elementë deviatorë, që kishin arritur të depërtonin në lëvizjen komuniste botërore, ose, disa, edhe nga revolucionarë pa eksperiencë. Kominternit i vinin, kështu, njoftime të gabuara e jo të sakta dhe, si rrjedhim, me dashje ose pa dashje, duke mos qenë i informuar drejt, merreshin në disa raste edhe vendime

të gabuara nga ana e tij. Të mos harrohen, gjithashtu, kushtet e rënda të terrorit borgjezo-fashist në të cilat ushtronin veprimtarinë e tyre partitë komuniste dhe punëtore me seksionet e tyre në Komintern. Kritikuesit aktualë të Kominternit nuk kuptojnë se partitë komuniste dhe punëtore të asaj kohe duhej të gjenin dhe të krijonin aleanca me elementë ose grupime përparimtare që edhe i ndryshonin pozitat e tyre. Kështu, direktivat që jepte Kominterni ishin të dobishme për veprime e kohë të caktuara, ndërsa më vonë, kur krijoheshin koniunktura të reja, ato e humbisnin vlerën e tyre.

Këtu nuk kemi ndër mend të analizojmë veprimtarinë e Kominternit dhe as të shtrojmë çështjen që të krijohet përsëri një organ i tillë në shkallë ndërkombëtare. Ky nuk është i përshtatshëm për kohën dhe nuk do të sillte fitimet që priten nga luftërat revolucionare, që zhvillojnë e do të zhvillojnë partitë marksiste-leniniste kudo në botë. Partia jonë mendon se neve, partive marksiste-leniniste dhe punëtore, duke kuptuar drejt rolin e madh të dikurshëm të Kominternit në kohën e Leninit dhe të Stalinit, na vihet detyrë ta forcojmë e ta kalitim vazhdimisht bashkëpunimin e ngushtë në mes partive tona, natyrisht, pa qenë të varura dhe pa marrë urdhër nga njëra ose nga tjetra. Si komunistë internacionalistë, është e nevojshme të shkëmbejmë eksperiencën midis nesh dhe, në kushtet e çdo vendi, secili të veprojë në bazë të marksizëm-leninizmit. Kjo, natyrisht, është e domosdoshme të bëhet, pse edhe borgjezia, edhe revizionistët e zhvillojnë bashkëpunimin ndërmjet tyre dhe këtë e bëjnë në shumë forma

dhe në shumë mënyra, deri edhe në mbledhje të rregullta të quajtura «internacionale». Qëllimi i tyre për ne është i qartë. Në radhë të parë, ata luftojnë të ruajnë pushtetin e vet shfrytëzues në kurriz të popullit dhe, me intriga të shumta, të kurdisura nga ana e tyre, të luftojnë proletariatin që të mos organizohet, të mos kalitet me mësimet e marksizëm-leninizmit dhe të mos vendosë me revolucion socializmin dhe komunizmin.

Bashkëpunimi në rrugën e vërtetë revolucionare midis partive tona marksiste-leniniste, mendojmë ne, lypset të jetë i shumanshëm. Shkëmbimi i eksperiencës mund të bëhet në formë dypalëshe ose shumëpalëshe. Mund të piqen edhe situata që të arrihet edhe në një mbledhje të madhe të përfaqësuesve të të gjitha partive komuniste dhe punëtore marksiste-leniniste. Këtë çështje të rëndësishme ka kohë që e ka shtruar Partia jonë, qysh në Kongresin e saj të 5-të. Partia jonë qëndron e vendosur në mbrojtjen dhe në zbatimin e parimit të madh të bashkëpunimit revolucionar midis partive marksiste-leniniste.

Ne, komunistët shqiptarë, i sigurojmë vëllezërit tanë të idealit dhe shokët tanë të armëve se, ashtu si deri më sot, do të luftojmë me vendosmëri kundër armiqve të përbashkët për fitoren e revolucionit dhe të marksizëm-leninizmit. Klasa punëtore ndërkombëtare dhe partitë marksiste-leniniste, të gjithë ata popuj që luftojnë kundër superfuqive, kundër borgjezisë e reaktionit, kanë pasur dhe do të kenë kurdoherë në Partinë e Punës të Shqipërisë, në klasën punëtore e në popullin shqiptar një aleat besnik, një mbështetje e përkrahje

të sigurt. Ne e konsiderojmë këtë si detyrën tonë bazë internacionaliste, të cilën do ta përmbushim me vendosmëri e ndërgjegje të lartë.

Shokë e shoqe delegatë,

Duke përfunduar këtë raport, Komiteti Qendror shpreh besimin dhe bindjen e plotë se komunistët, klasa punëtore, gjithë punonjësit tanë do t'i përvishen punës me një hov të ri e të fuqishëm revolucionar, për të vënë në jetë detyrat e mëdha që do të na shtrojë Kongresi ynë i 7-të.

Të punojmë shokë, me forca të shumëfishuara, pa u lodhur, për të forcuar e për të kalitur gjithnjë e më shumë unitetin marksist-leninist të radhëve të Partisë, bashkimin e çeliktë të popullit rreth saj, për ta ngritur në një shkallë më të lartë e për ta bërë më efektiv rolin udhëheqës të Partisë në të gjitha fushat, në tërë jetën e vendit.

Të luftojmë pareshtur për të vënë në jetë përherë e më mirë vijën e drejtë marksiste-leniniste të Partisë, e cila është vija që u siguron të tashmen dhe u garanton të ardhmen atdheut socialist dhe popullit tonë heroik. T'i përvetësojmë e t'i zbatojmë me vendosmëri mësimet e Partisë dhe ta çojmë kurdoherë përpara ndërtimin socialist në Shqipëri.

Le të mobilizohemi totalisht dhe me entuziazëm të madh për realizimin e tejkalimin e planit të ri pesëvjeçar. Le të përvetësojmë shkencën marksiste-leniniste,

le të përvetësojmë sa më shumë dituri, të bëhemi punonjës të talentuar e luftëtarë parimorë për fuqizimin e përparimin e mëtejshëm të atdheut tonë socialist. Të gjithë, populli me komunistët në ballë e në vendet më të vështira, të përvetësojmë Artin tonë Ushtarak, të jemi vigjilentë dhe plotësisht të gatshëm për të bërë edhe sakrificën e fundit për mbrojtjen e atdheut nga çdo rrezik.

Me Partinë në ballë dhe me flamurin e marksizëm-leninizmit në krye, përpara shokë për fitore të reja, për lumturinë e begatinë e atdheut, për mbrojtjen e pastërtisë së marksizëm-leninizmit, për mbrojtjen dhe fitoren e revolucionit!

Rroftë populli ynë heroik e punëtor!

Rroftë Partia e lavdishme e Punës e Shqipërisë, udhëheqësja besnike, e urtë dhe e sigurt e popullit tonë!

Lavdi marksizëm-leninizmit!

Botuar për herë të parë në gazetën «Zëri i popullit», nr. 263 (8806), 2 nëntor 1976

*Botohet sipas titrit:
Enver Hoxha, «Raport në Kongresin e 7-të të PPSH»,
Tiranë, 1976*

UNITETI REVOLUCIONAR I PARTIVE MARKSISTE-LENINISTE I TMERRON ARMIQË E REVOLUCIONIT :

*Nga biseda¹ me delegacionet e huaja që morën
pjesë në Kongresin e 7-të të PPSH*

4 nëntor 1976

*Mbasi u interesua për shëndetin e shokëve, ndër
të tjera, shoku Enver Hoxha tha:*

Jemi shumë të gëzuar dhe e ndiejmë veten të nderuar nga prania juaj. Do të bëjmë të gjitha përpjekjet që ta meritojmë besimin e madh që ju keni ndaj Partisë së Punës të Shqipërisë. Të vini më shpesh në vendin tonë, të rrini më gjatë e ta ndieni veten si në shtëpinë tuaj.

Puna dhe lufta që bëni ju, shokë, janë me rëndësi. Kur dëgjojmë për luftën tuaj, për luftën e marksistë-leninistëve të vërtetë të mbarë botës, e cila, megjithëse e vështirë, do të kurorëzohet me sukses, ndiejmë

---

1. Kjo bisedë u zhvillua gjatë pushimeve midis seancave të Kongresit.

kënaqësi dhe na bëhet zemra mal. Luftë e vërtetë nuk është ajo që bëhet me fjalë, por ajo që bëhet me punë të organizuar e aksione revolucionare.

Do të vijë dita kur ne do të dëgjojmë me kënaqësi të madhe për fitoren e komunistëve dhe të popullit kilian mbi diktaturën fashiste të Pinoçetit, i cili mbështetet nga imperialistët. Ai dhe përkrahësit e tij imperialistë, që e kanë treguar me vepra se çfarë janë, duan plumbin në ballë dhe asgjë tjetër. Pinoçetët, e gjithë të tjerët si ky, duhet të vihen në litar ose në tehun e shpatës. Ata nuk bëjnë shaka kur është fjala për të masakruar popujt, revolucionarët dhe komunistët, por edhe ne nuk bëjmë shaka në luftën kundër tyre.

Popujve të vendeve nordike kot u ka dalë nami se janë «të ftohtë», përkundrazi ata janë njerëz të ngrohtë dhe nga më të dashurit. Këto cilësi i kanë jo vetëm shokët komunistë, por edhe të gjithë popujt e këtyre vendeve, që i bënë një pritje aq të ngrohtë e të çiltër Ansamblit tonë të Këngëve dhe të Valleve Popullore. Artistët tanë janë kthyer që andej me përshypjet më të mira.

Megjithëse në rrethanat e tanishme ne nuk mund ta dërgojmë Ansamblin tonë të Këngëve e të Valleve Popullore në Gjermaninë Perëndimore, do të vijë koha që ai të shkojë edhe atje.

Dëshirë kemi që ansambli ynë të shkojë edhe në Australi, ku kemi mjaft bashkatdhetarë, emigrantë ekonomikë. Njoh disa prej tyre, që janë nga Korça, por edhe nga vendlindja ime, nga Gjirokastra.

Dërgimi i Ansamblit shqiptar të Këngëve dhe të

Valleve Popullore në vende të ndryshme forcon miqësinë midis popullit tonë dhe popujve të tjerë.

Partitë komuniste, që tashmë janë kthyer në revizioniste, kanë pasur eksperiencë dhe tradita lufte, por tani kjo eksperiencë dhe këto tradita kanë rënë përtokë. Për sa kohë kanë tradhtuar marksizëm-leninizmin dhe interesat e klasës punëtore, këto parti s'kanë asgjë të përbashkët me komunizmin. Partitë e Berlinguerit dhe të Marshesë, si edhe partitë e tjera revizioniste ua kanë frikën partive marksiste-leniniste që punojnë e luftojnë në vendet e Evropës, të Azisë, të Amerikës Latine e në vende të tjera, sepse e dinë që këto i demaskojnë këta shërbëtorë të borgjezisë italiane, franceze etj.

Partitë revizioniste mendojnë se janë «të fuqishme», por ato nuk janë aspak të tilla. Të fuqishme janë partitë e vërteta marksiste-leniniste, të cilave u japin forcë besimi që kanë në kauzën e proletariatit dhe të popujve dhe flamuri i papërlyer i marksizëm-leninizmit që kanë në duar. As proletariati, as popujt nuk janë me revizionistët. Partia e Punës e Shqipërisë ka dhe do të ketë besim të pafund në proletariatin ndërkombëtar. Sikur edhe një grimë të cenohej besimi ynë në të dhe në partitë e vërteta marksiste-leniniste që do ta udhëheqin, atëherë Partia jonë nuk do ta meritonte besimin që gëzon në radhët e miqve e të shokëve. Forca dhe uniteti i partive tona me proletariatin dhe me popujt do të kaliten edhe më shumë në të ardhmen. Uniteti revolucionar i partive marksiste-leniniste i tmerron edhe më tepër armiqtë e revolucionit.

Mund të thuash fjalë sa të duash kundër borgjezisë dhe kapitalizmit, por nga llafet atyre nuk u vjen e keqja. Fjalët e bukura i merr era, prandaj duhen punë, djerse, sakrifica dhe luftë. Populli ynë thotë: «Kur lëviz gish-ti», domethënë kur kërcet pushka, «vrëma e miut bëhet 500 grosh!» për armikun.

Në qoftë se taktika e ndonjë partie marksiste-leniniste për ndonjë problem jothelbësor ndryshon nga ajo e partive të tjera marksiste-leniniste, për këto ose ato arsye që janë të lidhura me situatën e vendit përkatës, kjo nuk do të thotë aspak se ajo nuk duhet të jetë në unitet me këto parti. Ne mendojmë se taktikat e partisë marksiste-leniniste janë pjesë përbërëse e asaj strategjie revolucionare, që është e njëjtë për të gjitha partitë tona. Kjo strategji e njëjtë bën që ato të mos e humbasin kurrë orientimin nga ideologjia jonë e përbashkët.

Lenini na ka treguar udhën nga duhet të ecim, ai na ka mësuar se gjatë rrugës sonë mund të përdorim taktika të ndryshme, por në të njëjtën kohë ai ka porositur që të mos lëvizim në tym e pa perspektivë. Për t'u orientuar drejt, ne do të bëjmë siç mëson Lenini, të bisedojmë, të lidhemi ngushtë e të përkrahim njëri-tjetrin.

Disa njerëz, që politikisht nuk janë të qartë dhe që nuk janë marksistë-leninistë, thonë: «Uuu! E kthyen rrugën edhe këta!». Jo, shokë, marksistë-leninistët e vërtetë nuk largohen kurrë nga rruga që kanë nisur. Ne veprojmë ashtu si na mësojnë Marksi, Engelsi, Lenini e Stalini, prandaj jemi në gjendje të fitojmë zemrat

e njerëzve dhe t'i hedhim ata në luftë kundër tradhtarëve të ideologjisë sonë fitimtare.

Marsheja në raportin e tij në Kongresin e Partisë Komuniste Franceze ka inkadruar edhe pikëpamjen e Aragonit, sipas së cilës, socializmi francez duhet të ketë ngjyrën e portokallit (!) Ky frut i këndshëm, që me sa duket atij i pëlqen shumë, i shkon Francës nga Spanja, ku u luftua heroikisht kundër fashizmit, për të mbrojtur republikën. Megjithatë, edhe atje, të gjithë «marksistët» e vjetër, bashkë me Pasionaren, kanë tradhtuar. Shokë e shoqe të rinj heroikë, me luftën e tyre revolucionare, ngritën në këmbë masat popullore. Të paharruar do të mbeten shokët dhe shoqet e FRAP-it, si ata që ishin komunistë, ashtu edhe ata që nuk ishin të tillë, por që, duke i pasur zemrën dhe shpirtin komunist, i pushkatoi diktatori Franko.

Në Kongres, ju do të njiheni me një pasqyrë të qartë e të gjithanshme të veprimtarisë së Partisë dhe të popullit tonë në të gjitha fushat. Shqipëria është vend i vogël. Te ne jo çdo gjë është kopsht me lule, ka edhe të meta që duhen korigjuar. Kopshtin tonë ne po e ngremë me forcat tona, me djersë e me vrull, me punë. Te ne punohet «toka», hiqen prej saj «barërat e këqija, të egra» e dora-dorës forcohet gjithnjë gardhi i këtij kopshti, në mënyrë që «lulet e kuqe» të rriten të shëndetshme e të mbeten gjithmonë të paprekura.

Ne asnjëherë nuk kemi menduar t'u imponojmë të tjerëve pikëpamjet tona. Gjithashtu nuk mendojmë se gjithçka thonë dhe bëjnë partitë e tjera është e gabuar. Ne e kuptojmë fare mirë që partitë marksiste-lenin-

niste në vendet kapitaliste luftojnë në kushte shumë të vështira dhe bëjnë sakrifica të mëdha, se të tilla kushte të rënda si të tyre kemi kaluar edhe ne, të tilla sakrifica kemi bërë edhe ne. Ja sepse kemi respekt për këto parti dhe përulemi para kujtimit të shokëve heroikë komunistë revolucionarë, që kanë rënë dhe bien në fushën e nderit për lirinë e atdheut të tyre, për lirinë e proletariatit e të popujve.

Ne, shokë, çmojmë dhe ndjekim me vëmendje luftën dhe përpjekjet tuaja, ngjarjet që zhvillohen në vendet ku ju punoni dhe luftoni. Këtë e bëjmë sidomos për të mësuar nga mendimi juaj teorik dhe nga praktika juaj revolucionare dhe jo thjesht për t'u njohur me zhvillimin e ngjarjeve. Në periudha të caktuara ne diskutojmë për materialet e botuara që marrim nga partitë motra për të nxjerrë konkluzione për vete, sepse lufta jonë dhe lufta juaj janë pjesë përbërëse e luftës së përbashkët për revolucion, për marrjen e pushtetit nga ana e proletariatit kudo në botë.

Duke u nisur nga kjo konsideratë, Partia jonë ka shfaqur dhe shfaq mendimin se kontaktet tona janë të domosdoshme. Këto kontakte mund të jenë edhe të shumanshme. Çdo parti mund të gjykojë vetë se cilat kontakte janë më të dobishme, por Partia jonë mendon që sa më shumë takime të kemi, sa më të shumëllojta që të jenë ato, aq më mirë do të jetë për çështjen tonë të përbashkët.

Ne, shokë, kemi pasur herë pas here kontakte me ju dhe ju kemi folur hapur. Këtë e kemi bërë se sinqeriteti në marrëdhëniet midis komunistëve është abso-

lutisht i nevojshëm. Në qoftë se nuk flasim hapur me njëri-tjetrin, nuk mund të qubemi komunistë të vërtetë, por socialdemokratë. Në qoftë se ne nuk e kritikojmë njëri-tjetrin, kur ka vend për të kritikuar, atëherë nuk bëjmë mirë, sepse kështu nuk ndihmohemi të korrigjohemi. Jemi njerëz dhe njerëzit s'janë të pagabueshëm, prandaj të metat i duhen vënë në dukje shokut. Në punë, thotë Lenini, bëhen gabime. Vetëm ai që nuk punon, që rri me duar kryq, nuk gabon. Ai që nuk kritikon, edhe kur sheh se ka të meta, është oportunist. Karakteri i revolucionarëve dhe i marksistë-leninistëve është i tillë që kritikën ua bëjnë shokëve kur këta kanë dobësi në punë, por edhe kur kanë gabime vetë dhe të tjerët ua vënë në dukje, u bëjnë kritikë, e pranojnë këtë me zemër të hapur. Revolucionarët e vënë kritikën në ballë të teorisë së tyre. Kjo kritikë duhet të jetë fort mirë e argumentuar, kurrë të mos jetë e bazuar në fakte të dyshimta, në thashetheme, përndryshe, ajo nuk do të ishte as revolucionare, as konstruktive. Askujt nga ne para një kritike revolucionare e konstruktive, nuk do t'i mbetej qejfi. Në një rast të tillë, i kritikuari do t'i thoshte shokut: «Të falemnderit!». Këtë qëndrim të drejtë parimor na e ka mësuar lufta kundër të metave e dobësive, kundër elementëve të dyshimtë, të degjencruar, që bëjnë hatëre, që të lavdërojnë në sy, por që komplotojnë prapa shpine.

I tillë ishte edhe komploti që përmendëm në Kongresin tonë. Ai ishte një komplot shumë i rrezikshëm. Partia jonë, si parti marksiste-leniniste, nuk nxitohet dhe çdo hap e hedh të sigurt. Së pari, Partia përpiqet

t'i ndreqë njerëzit që gabojnë, por, kur ata e mbushin kupën dhe nuk duan të përfitojnë nga ndihma e saj, atëherë, natyrisht, ajo merr masa dhe këtë nuk e bën fshehur nga populli, po ia thotë atij të gjitha, me hollësi. Rëndësi ka që të gjitha këto dukuri të rrezikshme t'i dijë populli dhe jo armiqtë e tij. Dhe populli ynë të gjitha këto i di.

Borgjezia mendon se, kur në një vend si yni zhvillohet veprimtari armiqësore, atëherë këtij vendi i hipin ethet! Kjo nuk është e vërtetë. Përkundrazi, kur zbulohet tradhtia, vendi bëhet më i fortë, sepse pastrohet prej së keqes që e kërcënon. Kështu bëmë edhe ne. Komplo-tistët që zbuluam ish-in të rrezikshëm, sepse vepronin duke shfrytëzuar autoritetin e udhëheqjes, duke raportuar shtrembër mbi gjendjen e vërtetë të gjërave atje ku drejtonin, duke fshehur çfarë po bëhej nën ndikimin e tyre etj.

Armiqtë e brendshëm nuk vepronin vetëm, ata ish-in të lidhur me armiqtë e jashtëm. Zbulimi i tyre nga Partia u shërben interesave të socializmit brenda në Shqipëri, por edhe interesave të revolucionit në përgjithësi.

Në fillim, ne kemi pasur respekt për udhëheqësit jugosllavë, sepse mendonim që ata ish-in marksistë-leninistë të vërtetë. Por, më vonë u provua se Titoja ishte tradhtar, renegat i marksizëm-leninizmit. Ne, që kur nisëm të dyshonim, nuk e humbëm vigjilencën në marrëdhëniet me këta renegatë. Koha provoi se ato që thanë Stalini dhe Informbyroja për Titon dhe për titistët ish-in konkluzione të sakta mbi tradhtinë e tyre,

ishin të drejta e shkencore. Revizionistët jugosllavë kanë qenë dhe janë antimarksistë dhe antileninistë të tërbuar.

Hrushovianët, që, gjithashtu, tradhtuan marksizëm-leninizmin, nuk na mashtruan dot, sepse për qëndrimin që duhej mbajtur ndaj tradhtarëve, ne na kishte mësuar lufta kundër revizionistëve jugosllavë. Tre muaj pas vdekjes së Stalinit, Malenkovi, Mikojani, Beria, Bulganini e të tjerë, me përjashtim të Molotovit, na sulmuan hapur. Kryetar i delegacionit qeveritar që vajti në Moskë në atë kohë, pas vdekjes së Stalinit, isha unë. Gjatë bisedimeve, Bulganini dhe Beria na thanë se në ushtri kishim armiq. Natyrisht, këtë akuzë ua hodha poshtë, kurse një herë tjetër Mikojani na qortoi: «Ju nuk jeni të zotët, nuk dini të ndërtoni, nuk dini të punoni, merrni 500-600 litra qumësht për kokë nga lopët». Duke folur kështu ky renegat, ma solli në majë të hundës, prandaj e pyeta: «Sa litra qumësht keni marrë ju për lopë fill pas revolucionit? Mos ju i kishit ndërtuar që më 1917-ën këto fabrika që keni sot?».

Sa ndryshim kishte qëndrimi i tyre me atë të Stalinit! Kur ishte gjallë, Stalini na kishte pritur vazhdimisht me bujari të papërshkruar, me një respekt të madh, me një thjeshtësi të jashtëzakonshme. Pesë orë kam ndenjtur njëherë duke biseduar me Stalinin. Kur u shtrua të hanim darkë së bashku në dhomën e tij personale, Stalini, me thjeshtësinë që e karakterizonte, më tha: «Ç'pret, shoku Enver, këtu nuk vjen garsoni të servirë, prandaj merr e hidh vetë gjellë në pjatë, ndryshe mbete pa ngrënë».

Në vijim të bisedës ndër të tjera, Stalini më tha: «Pak mundësi kemi që t'ju ndihmojmë tashti, se jemi të djegur, të sapodalë nga lufta. Më vonë, do t'ju ndihmojmë më shumë». Një herë tjetër, kur po bisedonim për çështje ekonomike, mbasi i përmenda kërkesat tona, ai më tha me dashamirësi: «Të tëra do t'ju japim! Marrëveshjet do t'i përfundoni me Mikojanin». Mirëpo gjatë bisedimeve që u bënë sipas porosisë së Stalinit, Mikojani filloi të flasë me tjetër gjuhë, duke thënë kështu e ashtu, pra, ky filloi ta dredhë llafin.

Sidoqoftë, gjatë luftës kundër revizionistëve ne fituam përvojë, prandaj sado që u përpoqën, revizionistët sovjetikë nuk na mashtruan dot. Kundër armiqve të kallëpit të tyre ne kishim luftuar edhe më parë dhe kishim nxjerrë mësim.

Ditët që do të jeni këtu, dëshirojmë të jenë për ju jo vetëm ditë pune, por edhe ditë pushimi aktiv. Gjatë kësaj kohe të shëtitni, të shikoni shfaqje të ndryshme artistike, të vizitoni kooperativa bujqësore, fabrika etj., sepse për të biseduar do të kemi rast edhe herë tjetër. Mirupafshim!

Miqte shprehën gëzimin e tyre që ndodheshin në Shqipëri dhe merrnin pjesë në Kongresin e 7-të të PPSH. Ata falënderuan shokun Enver Hoxha për këtë bisedë të ngrohtë e shoqërore.

Dotohet për herë të parë sipas shënimeve të mbajtura në këtë takim, që gjenden në AQP

NE UDHËHEQJE TË PARTISË ZGJIDHEN MË TË MIRËT MES TË MIRËVE

*Fjala në Kongresin e 7-të të PPSH, në emër
të përfaqësisë, për paraqitjen e kandidaturave
për në organet drejtuese të Partisë*

6 nëntor 1976

Shokë dhe shoqe,

Përfaqësia më ka ngarkuar t'i paraqes Kongresit kandidaturat mbi përbërjen e Plenumit të Komitetit Qendror të Partisë dhe të Komisionit Qendror të Kontrollit e Revizionimit.

Dëshiroj të theksoj qysh në fillim, se përfaqësia, e zgjedhur nga radhët e delegatëve të çdo rrethi, ka pasur një përbërje më të gjerë se çdo herë tjetër, me shokë e shoqe që punojnë drejtpërdrejt në prodhim e sa më afër prodhimit; me kuadro drejtues të Partisë e të pushtetit, si dhe të organizatave të masave në qendër, në rrethe e në bazë.

Përfaqësia, për tri ditë rresht, me një ndjenjë të lartë përgjegjësie, studioi materialet që dispononte, si

për efektivin e Plenumit të Komitetit Qendror të zgjedhur nga Kongresi i 6-të, ashtu edhe materiale të tjera për komunistë nga rrethe të ndryshme, që janë dalluar në punë e në luftë për realizimin e detyrave të shtrura nga Partia.

Pas këtij studimi, përfaqësia diskutoi një e nga një kandidaturat e mundshme dhe, më në fund, hartoi listën që po i paraqitet Kongresit.

Në gjithë këtë punë, përfaqësia u udhëhoq nga orientimi themelor i Partisë, i theksuar në çdo kongres të saj, për të zgjedhur në udhëheqje shokë dhe shoqe nga më të mirët në mes të mirëve, besnikë të Partisë, njerëz të sakrificës, të dalluar në punë dhe në luftë dhe që gjatë gjithë jetës së tyre kanë dhënë prova si militantë të shquar të Partisë sonë të Punës.

Sipas mendimit të përfaqësisë, Plenumi i ri i Komitetit Qendror që do të zgjedhë Kongresi, do të jetë një udhëheqje e kalitur, një udhëheqje marksiste-leniniste revolucionare, që do t'u qëndrojë kurdoherë besnike popullit tonë, socializmit, Partisë së Punës të Shqipërisë dhe ideologjisë së saj, marksizëm-leninizmit.

Në kryerjen e kësaj detyre kaq të rëndësishme, përfaqësia u ndihmua shumë nga puna e madhe që kanë bërë organizatat e komitetet e Partisë, në terren e në ushtri, për rritjen, edukimin dhe kalitjen e kuadrove në të gjitha frontet e luftës e të punës.

Kriteret bazë nga të cilat u udhëhoq përfaqësia në shqyrtimin e përpilimin e listës janë:

1. Besnikëria politike, pastërtia e biografisë dhe e figurës morale të komunistëve.

2. Janë mbajtur parasysh sidomos orientimet e Byrosë Politike të Komitetit Qendror lidhur me përmirësimin e përbërjes së organeve udhëheqëse të Partisë, domethënë, origjina, gjendja dhe prejardhja e kandidatëve.

3. Arritjet në punë, duke vënë në listë ata që kanë pasur rezultatet më të mira. Siç do t'i shikoni, ka nga kandidatët që janë heronj të punës socialiste, deputetë në Kuvendin Popullor ose të zgjedhur në organet e tjera të Partisë dhe të shtetit.

4. Niveli i përgjithshëm ideologjik, kulturor dhe arsimor.

5. Janë bërë përpjekje të zgjidhen kandidatura nga sektorët më të rëndësishëm të Partisë e të shtetit, si dhe nga industria, bujqësia, ushtria etj.

6. Është mbajtur deri diku parasysh edhe nevoja e përmirësimit të shpërndarjes sipas rretheve, nga janë e ku punojnë kandidatët që janë paraqitur, si dhe ruajtja e një përpjesëtimi sa më të drejtë midis qendrës dhe bazës.

Siç u tha në raport e siç u miratua edhe nga delegatët që diskutuan në seancat e Kongresit, Komiteti Qendror i zgjedhur nga Kongresi i 6-të, luftoi me të gjitha forcat, në rrugë të drejtë marksiste-leniniste.

Gjatë veprimtarisë së tij, ai nuk gaboi në vijën politike, ideologjike, ekonomike e ushtarake të caktuar nga Partia dhe, në përgjithësi, tërë bilanci i punës së tij është pozitiv. Komiteti Qendror i mëparshëm ka marrë një sërë masash për forcimin gjithnjë e më shumë të Partisë, në udhëheqje e në bazë, për çelikosjen e

unitetit të saj me popullin, si dhe për ngritjen e masave punonjëse në një hov të papërshtatshëm revolucionar.

Dua të vë në dukje se, përveç atyre që tradhtuan dhe që janë përjashtuar nga Komiteti Qendror e nga Partia, ka pasur disa anëtarë e kandidatë të Plenumit që nuk janë treguar kurdoherë në nivelin e lartë që ka kërkuar puna dhe detyra e caktuar për ta nga Partia dhe nga Kongresi. Ka midis tyre nga ata që kanë treguar dobësi në punë, të disa ka pasur mefshtësi, të disa dhe paafësi, veçse, dëshiroj të theksoj që këto dobësi e prirje të këta shokë nuk janë trashur deri në atë shkallë sa të bëheshin të rrezikshme për Partinë. Por, e vërteta është se këto karakteristika, gjatë punës së tyre janë dukur dhe, duhet pranuar, se ato nuk kanë qenë pozitive. Një gjë mendoj të vë në dukje me këtë rast që, duke përjashtuar tradhtarët, shokët e tjerë të Plenumit të Komitetit Qendror që nuk propozohen për t'u zgjedhur përsëri, kanë qenë, janë dhe do të mbeten besnikë të Partisë.

Çështje tjetër me rëndësi të madhe që pati parasysh përfaqësia është edhe ajo që kanë theksuar vazhdimisht Kongreset dhe Komiteti Qendror i Partisë se në udhëheqje dhe në Parti duhet të vijë gjak i ri, gjë që është jetike për të. Ky gjak i ri duhet të bashkohet me gjakun e vjetër si një bllok çeliku, që ta forcojë akoma më shumë Partinë, ta mbajë këtë kurdoherë të re, të freskët, të paplakur, revolucionare, marksiste-leniniste, të gatshme dhe të zonjën për të kryer çdo detyrë, nga më të rëndat e më të vështirat që do t'i dalin përpara; që

të jetë shembull vetëmohimi, lufte, heroizmi e sakrificë përpara gjithë komunistëve. Prandaj, përfaqësia, në këtë Kongres, gjykoj të domosdoshme që të vijmë në Plenumin e ri të Komitetit Qendror krahas shokëve të vjetër, edhe elementë të rinj nga më të mirët, nga më të shëndoshët, nga më dinamikët.

Në Plenumin e ri duhet të vijmë në radhë të parë, shokë nga klasa jonë punëtoare heroike, e cila është zmadhuar dhe është kalitur ideologjikisht, politikisht e teknikisht. Ajo është pajisur me dituri dhe ka një guxim e një hov të papërmbajtur, për të kryer me nder detyrat e mëdha dhe rolin e saj udhëheqës e konsolidues në aleancë me fshatarësinë. Në Plenumin e ri të Komitetit Qendror duhet të vijmë njerëz nga fshati, nga kooperativat, ku bujqësia jonë socialiste zhvillohet e po përparon me sukses në vijën e drejtë të Partisë. Këtë ne e shohim te njeriu i ri i fshatit tonë, në botëkuptimet e tij, në mendimet e tij të qarta politike e ideologjike, në rezultatet e punës, në unitetin e tij të çeliktë me Partinë dhe me klasën. Në Plenumin e ri të Komitetit Qendror duhet të vijmë, gjithashtu, shokë edhe nga radhët e inteligjencies sonë popullore e nga ushtria, si edhe gra revolucionare.

Duke e parë problemin nga pikëpamja e përbërjes shoqërore, Plenumi i mëparshëm ka pasë në gjirin e vet 28 punëtorë, kurse lista e kandidaturave që përfaqësia i propozon Kongresit për të zgjedhur në Komitetin Qendror të ri, parashikon 50 punëtorë; ndërsa kooperativistë, nga 1 që ishte, në propozime janë para-

shikuar 7 veta; numri i kuadrove civilë e ushtarakë, nga 58, arrin në 62. Edhe numri i shoqeve, gjithashtu, parashikohet të rritet: nga 17, që ishin në Plenumin e mëparshëm të Komitetit Qendror, të jenë 22.

Edhe në drejtim të arsimit ka përmirësime të dukshme. Nga 48 shoqe dhe shokë me arsim të lartë, që kishte Plenumi i mëparshëm, në listë parashikohet të jenë 57 veta; me arsim të mesëm nga 27, 47 veta; ndërsa numri i shokëve dhe i shoqeve me arsim tetëvjeçar, sipas listës, parashikohet të zbresë nga 12 që janë sot, në 11 veta. Rritet, gjithashtu, edhe numri i shokëve e i shoqeve që kanë mbaruar Shkollën e Lartë të Partisë ose kurse të larta partie: nga 53 shokë që ishin, parashikohet që Plenumi i ardhshëm i Komitetit Qendror të ketë 72 veta.

Më në fund, përmirësime të konsiderueshme mendohet të ketë edhe në moshën mesatare të përbërjes së Plenumit. Nga 50 vjeç, që ishte mosha mesatare e anëtarëve të Plenumit të Komitetit Qendror, lista parashikon që kjo të zbresë në 45,8 vjeç.

Në këtë vështrim, lista që përfaqësia i paraqet për shqyrtim Kongresit, i ka pasur parasysh të gjitha këto kritere që thashë. Por, nëse ia kemi arritur siç duhet qëllimit, pra, nëse i kemi zgjedhur mirë kandidatë, apo jo, këtë do ta gjykojë Kongresi.

Përfaqësia mendon dhe i propozon Kongresit që në Plenumin e ardhshëm të Komitetit Qendror të zgjidhen 115 veta, domethënë, 5 më shumë nga sa zgjodhi Kongresi i 6-të i Partisë. Ndër këta, propozohet që 77 të jenë anëtarë dhe 38 kandidatë të Komitetit Qendror.

Jemi dakord me numrin? Kush është pro?
(*Të gjithë delegatët u shprehën dakord.*)

Meqë numri miratohet, atëherë kalojmë në leximin e emrave dhe pastaj në shqyrtimin një për një të kandidaturave që duhet të mbeten në listë.

Pasi shoku Hysni Kapo lexoi emrat e kandidaturave, të cilat u diskutuan një për një, shoku Enver Hoxha vazhdoi:

Tani që mbaruam me diskutimin e listës për anëtarët dhe kandidatët e Komitetit Qendror, kalojmë në përbërjen e Komisionit Qendror të Kontrollit e të Revizionimit.

Përfaqësia mendon që edhe në këtë Komision të bëhen ndryshime, kryesisht për arsye se në përbërjen e sotme të tij, si rezultat i lëvizjeve që janë bërë, shumë shokë dhe shoqe punojnë në aparatet qendrore; disa nuk punojnë më në organet e Partisë; disa të tjerë kanë dalë në pension, kurse 3 veta janë përjashtuar nga Partia dhe 1 ka vdekur.

Propozohet që në Komisionin e Kontrollit e të Revizionimit të zgjidhen përsëri 21 anëtarë.

Jemi dakord me numrin? Kush është pro?
(*Të gjithë delegatët u shprehën dakord.*)

Meqë numri u miratua, kalojmë në leximin e listës dhe pastaj në shqyrtimin një për një të kandidaturave që duhet të mbeten në listë.

Pasi shoku Hekuran Isai lexoi listën, shoku Enver Hoxha vazhdoi:

Meqë mbaruam dhe me këtë listë, kalojmë në mi-

ratimin e komisionit të numërimit të votave. Në emër të përfaqësisë e merr fjalën shoku Foto Çami.

Botohet për herë të parë sipas origjinalit që gjendet në Arkivin Qendror të Partisë

**TË FRYMËZUAR NGA KONGRESI NE DO TË ECIM
KURDOHERË PËRPARA TË FORTË
SI ÇELIKU MË I MIRË**

Fjala në Plenumin e parë të KQ të PPSH

7 nëntor 1976

Të dashur shokë dhe shoqe, anëtarë dhe kandidatë të Plenumit të Komitetit Qendror të ri, që zgjodhi Kongresi i 7-të i Partisë sonë të lavdishme!

Ky kongres, si gjithë kongreset e mëparshme të Partisë sonë, u karakterizua nga një entuziazëm i papërshkruar, nga një hov revolucionar i madh. Gjatë punimeve të Kongresit u shpreh qartë pjekuria e madhe marksiste-leniniste e Partisë sonë të dashur dhe e popullit tonë heroik.

Partisë sonë, që lindi nga gjiri i popullit, i takoi të kalitej në luftëra e beteja të rrepta me armiq të shumtë e të rrezikshëm. Neve, komunistëve, që Kongresi na zgjodhi në organin e lartë udhëheqës të Partisë, na ngarkohen detyra të rënda e të shenjta për Partinë dhe për popullin; mbi supet tona rëndojnë përgjegjësi të

mëdha. Ne do t'i kryejmë këto detyra, se Partia i ka mësuar dhe i ka ushtruar anëtarët e saj, dhe sidomos anëtarët e Plenumit të Komitetit Qendror, që të jenë në gjendje të mbajnë mbi vete barrë jashtëzakonisht të rënda dhe të dalin faqebardhë.

Ne do t'i deklarojmë solemnisht Kongresit, se do t'i qëndrojmë besnikë deri në fund atdheut, vijës marksiste-leniniste të Partisë dhe popullit tonë të shtrenjtë; se, po ta lypë nevoja, ne jemi gati të bëjmë edhe sakrificën e fundit për Partinë dhe popullin që na rritën, na edukuan, na dhanë dituri e mjeshtëri për të punuar e për të luftuar në rrugën e Partisë dhe vetëm në rrugën e Partisë, që populli ynë të jetë i lumtur, që fitoret e revolucionit të mbrohen, të konsolidohen e të shtohen nga viti në vit, që Partia jonë, si kurdoherë, çdo vit e më shumë, ta mbajë kokën lart me meritat e saj, me luftën e saj, me frymën e saj proletare dhe internacionaliste, që ajo të jetë në radhët e para të betejave kundër armiqve më të egër të socializmit, të komunizmit, të marksizëm-leninizmit, që ajo të qëndrojë e paturdur kundër imperializmit amerikan, socialimperializmit sovjetik, borgjezisë e forcave reaksionare të të gjithë botës.

Për të justifikuar besimin e Partisë, ne duhet të vëmë të gjitha forcat në punë, në studimin e teorisë sonë marksiste-leniniste dhe në zbatimin e saj me frymë revolucionare. Të punojmë pareshtur që të zhdukim nga ndërgjegjja jonë dhe nga ajo e të tjerëve mbeturinat e vjetra të së kaluarës dhe ndikimet e ideologjisë borgjezo-revizioniste. Në këtë proces ta brumosim nje-

riun tonë të ri me shpirtin e trimërisë, të guximit e të sakrificës në rrugën marksiste-leniniste që kërkon Partia.

Partia pret nga ne, anëtarët e Plenumit të Komitetit Qendror, që ta kryejmë detyrën, deri në fund, mirë dhe me pjekuri të thellë, me vendosmëri e guxim revolucionar. Ajo kërkon që ne, në radhë të parë, të mbrojmë vijën e saj, ta zbatojmë atë në praktikë pa gabime, pa lajthitje dhe në mënyrë të atillë që populli ta dojë e ta nderojë Partinë tonë dhe të lidhet akoma më fort me të.

Nga ne kërkohen guximi e vetëveprimi luftarak revolucionar, qartësia në gjykime dhe mendimi krijues, uniteti i çeliktë, respektimi i normave të centralizmit demokratik e të udhëheqjes kolegjiale.

Veprimet e çdo komunisti, pra edhe të cilitdo nga ne, të frymëzohen nga orientimet e Kongresit të Partisë, nga vendimet e Komitetit Qendror, të komiteteve të Partisë të rretheve dhe të organizatave-bazë.

Shokë dhe shoqe,

Këto ditë ne asistuaam në një Kongres madhështor nga pjekuria në trajtimin e problemeve, të fuqishëm nga vrulli revolucionar e nga guximi për t'i thënë gjërat ashtu si janë. Forcën dhe vitalitetin e Partisë sonë, armiqtë i panë edhe një herë në Kongresin e 7-të të saj.

Ne vërejtëm në të njëjtën kohë në Kongres edhe unitetin e madh të partive marksiste-leniniste motra të

të gjitha kontinenteve me Partinë tonë. I dëgjuam përfaqësuesit e këtyre partive dhe pamë se me sa zjarr, dashuri dhe respekt u shprehën për Partinë tonë trimëshë; pamë mirë sa besim kanë ata te Partia jonë, te vija e saj marksiste-leniniste. Sa admirim kanë ata për guximin e Partisë sonë, për politikën e saj të pjekur e parimore, për forcën e pushtetit tonë popullor! Ky qëndrim dhe besim i tyre janë një inkurajim jashtëzakonisht i madh për Partinë dhe popullin tonë.

Më 1960 me ne ishin vetëm pak parti marksiste-leniniste, kurse tash, shokë dhe shoqe, në këtë Kongres, qenë të pranishme ose dërguan telegrame dhjetëra parti marksiste-leniniste. Kjo shifër tregon forcën e madhe të marksizëm-leninizmit, marshimin e të cilit nuk mund ta ndalë asnjë lloj pengese, sado e tmerrshme që të duket. Ideologjia jonë jetëdhënëse është në gjendje t'i kapërcejë pengesat që i krijohen nga armiqtë dhe të kalojë nga fitorja në fitore.

Fitoret e lëvizjes komuniste ndërkombëtare nuk janë arritur lehtësisht. Shokët që luftojnë në të katër anët e kontinenteve janë në kushte e pozita pak a shumë të ngjashme me ato që kishim ne në ditët dhe vitet e para të luftës heroike të Partisë. Numri i marksistë-leninistëve në botë po shtohet në sasi dhe në cilësi, megjithëse ata, sikurse i dëgjuat, janë nën kërcënimin e përhershëm të kërbacit, të burgjeve e të plumbit. Komunistët e vërtetë janë të pamposhtur.

Në këto rrethana, neve si marksistë-leninistë, na vihet detyra e dyfishtë që të jemi njerëz të thjeshtë, kokulur, punëtorë e në ballë të luftës, për të kryer

detyrat që na ngarkojnë Partia dhe populli në frontin e ndërtimit e të mbrojtjes së socializmit në vendin tonë, dhe njëkohësisht për të kryer detyrat internacionaliste që na takojnë.

Tashti e kemi punën përpara. Natyrisht, në bazë të detyrave që na ngarkoi Kongresi, ne do të mblidhemi për të shqyrtuar probleme të ndryshme dhe do të marrim vendime. Do të luftojmë vazhdimisht që cilësia e punës së Komitetit Qendror të ri, që sapo u zgjodh, të ngrihet në një nivel akoma edhe më të lartë. Ky objektiv do të arrihet patjetër, sepse, siç u konstatua, Kongresi zgjodhi në gjirin e Plenumit një numër të madh shokësh dhe shoqesh punonjës të bazës, njerëz të rinj, të vendosur, trima, të zotë, të zgjuar që, tok me ne, të shkuarit nga mosha, por të rinj nga zemra, do të ecin kurdoherë përpara, të fortë si çeliku më i mirë. Ne do të punojmë që të arrihen shndërrime të tjera rrënjësore në çdo degë të veprimtarisë ekonomike, të arsimit, të kulturës, të mbrojtjes etj. Që rezultatet të jenë akoma më të mëdha, ne do të përmirësojmë vazhdimisht stilin dhe metodën e punës.

Të metat që mund të kemi pasur në punë ne, të moshuarit, do të përpiqemi t'i korrigojmë vetë. Por, në këtë drejtim, kërkojmë të na ndihmoni edhe ju të rinjtë.

Kemi besim të plotë se ky Plenum i Komitetit Qendror të Partisë do të jetë me të vërtetë bolshevik dhe do ta meritojë besimin që i dha Kongresi, si dhe besimin që kanë shokët tanë internacionalistë.

Nuk po zgjatem, se shokët më kanë ngarkuar të

propozoj edhe kandidatët që mendohet të zgjedhim në Byronë Politike dhe në Sekretariatën e Komitetit Qendror.

Pastaj shoku Enver Hoxha pasi propozoi numrin, lexoi emrat e shokëve të propozuar për anëtarë e kandidatë të Byrosë Politike dhe për në Sekretariatën e Komitetit Qendror, të cilët Plenumi i miratoi me unanimitet. Propozimi për t'u zgjedhur shoku Enver Hoxha Sekretar i Parë i Komitetit Qendror të Partisë u prit me duartrokitje e brohoritje. Duke marrë fjalën, shoku Enver Hoxha tha:

Të rrojë Partia! Unë kam qenë dhe do të jem kurdoherë ushtar i vendosur i saj.

Tashti besoj se mbaruam.

Dalshi faqebardhë, shokë! T'i përvishemi punës me vrull!

Të bëjmë edhe një fotografi.

Botohet për herë të parë sipas origjinalit që gjendet në Arkivin Qendror të Partisë

KONGRESI NA DHA NJË PROGRAM TË MADH LUFTE DHE PUNE

Fjala e mbylljes në Kongresin e 7-të të PPSH

7 nëntor 1976

Shokë e shoqe delegatë,

Punimet e Kongresit të 7-të të Partisë po përfundojnë me sukses të plotë e mes një entuziazmi të përpshkruar revolucionar.

Komiteti i ri Qendror që u zgjodh njëzëri nga Kongresi i 7-të, në Plenumin e tij të parë zgjodhi Byronë Politike dhe Sekretariatit.

Pasi paraqiti anëtarët dhe kandidatët e Byrosë Politike, përbërjen e Sekretariatit të Komitetit Qendror, si dhe kryetarin e Komisionit Qendror të Kontrollit dhe të Revizionimit, shoku Enver Hoxha vazhdoi:

Më lejoni që, në emrin e gjithë shokëve, që ju zgjodhët në Komitetin Qendror, të siguroj Partinë dhe mbarë popullin se udhëheqja e re do të luftojë e do të punojë pa u lodhur me besnikëri e devocion ndaj çështjes së socializmit në Shqipëri, të lirisë e të pavarësisë

së atdheut, do të qëndrojë kurdoherë në lartësinë e misionit të saj të madh, do t'i mbetet besnike e patundur marksizëm-leninizmit.

Punimet e këtij Kongresi dhe zgjedhja e organeve udhëheqëse të Partisë dhanë një dëshmi të re të tipareve revolucionare komuniste që karakterizojnë Partinë tonë, të besnikërisë së saj ndaj marksizëm-leninizmit, ku Partia është mbështetur e mbështetet për të udhëhequr me dorë të sigurt ndërtimin e shoqërisë socialiste në Shqipëri, për të thyer pengesat e për të kapërcyer vështirësitë që i kanë dalë përpara vendit tonë në marshimin e tij fitimtar, për t'i garantuar popullit një të ardhmë të lumtur e të ndritur.

Kongresi i 7-të ishte një manifestim i ri i shkëlqyer i unitetit të radhëve të Partisë, i asaj kompaktësie të shëndoshë revolucionare, e cila ka qenë armë e pa thyeshme e fitimtare në të gjitha betejat e mëdha klasore kundër armiqve të brendshëm e të jashtëm. Nga ky Kongres uniteti doli akoma më i fortë dhe kjo është një garanci tjetër se në Partinë tonë armiqtë nuk do të gjejnë kurrë të çara.

Gjatë këtyre ditëve në Kongres e morën fjalën shumë delegatë, të cilët përfaqësonin gjerësisht të gjithë Partinë e të gjithë sektorët. Me diskutimet e tyre të pjekura e të thella, ata dhanë një kontribut të vlefshëm për t'i thelluar më tej analizat dhe për t'i qartësuar edhe më mirë detyrat që dalin tani përpara Partisë. Ato ishin shprehje e vendosmërisë së anëtarëve të Partisë sonë dhe të mbarë popullit tonë për t'i çuar kurdoherë përpara idealet komuniste, për të cilat ka

luftuar me guxim dhe e paepur Partia jonë heroike.

Punimet e Kongresit u karakterizuan nga besnikëria e pafund ndaj marksizëm-leninizmit dhe mësimet e Partisë sonë, nga principialiteti revolucionar dhe ndërgjegjja e lartë proletare. Kjo është një dëshmi e forcës së Partisë, një provë se ajo ka në duart e saj armën e pamposhtshme të marksizëm-leninizmit, që e ndihmon të mos gabojë dhe të korrë fitore gjithnjë e më të mëdha.

Vendimet që mori Kongresi, ashtu si edhe ato të kongreseve të mëparshme, do të jenë një tjetër faqe e re e ndritur në historinë e lavdishme të ndërtimit të socializmit në Shqipëri, të luftës së vendosur që ajo bën për fitoren e marksizëm-leninizmit dhe të çështjes së komunizmit.

Tani përpara Partisë dhe popullit qëndron një program i madh pune e lufte. Në dokumentet që aprovoi Kongresi ynë, janë parashtruar në mënyrë të qartë e konkrete të gjitha detyrat e objektivat që duhen arritur në pesë vjetët që vijnë. Realizimi i tyre do ta fuqizojë edhe më shumë ekonominë tonë, do ta forcojë edhe më tepër mbrojtjen e atdheut, do ta ngrejë në një shkallë më të lartë kulturën, do ta përmirësojë edhe më shumë jetën e popullit. Prandaj të mobilizojmë të gjitha forcat për realizimin e planit të gjashtë pesëvjeçar.

Sukseset e arritura, zhvillimi në rrugë të drejtë i luftës së klasave, vendosmëria revolucionare dhe patriotizmi i lartë i popullit tonë, pjekuria dhe eksperiencia e pasur revolucionare e Partisë, vija e saj e drejtë

marksiste-leniniste, na bëjnë të themi me besim të paturdur se objektivat dhe detyrat e reja që cakton ky Kongres, do të arrihen e do të plotësohen me sukses në të gjitha fushat.

Prandaj, si deri më sot, të mos kursejmë asgjë për ta forcuar e për ta kalitur më tej Partinë tonë heroike, udhëheqësen e sigurt e të sprovuar të popullit tonë, të mësojmë pareshtur marksizëm-leninizmin, shkencën ngadhënjimtare të proletariatit, të përvetësojmë e të përdorim gjithnjë e më shumë eksperiencën e pasur të revolucionit tonë popullor dhe të ndërtimit të socializmit, të forcojmë edhe më tepër unitetin e popullit rreth Partisë dhe diktaturën e proletariatit, armë të pathyeshme të ndërtimit me sukses të socializmit dhe të mbrojtjes së atdheut.

Shokë,

Në punimet e Kongresit tonë morën pjesë një numër i madh përfaqësuesish nga partitë motra marksiste-leniniste të të gjitha kontinenteve. Ky është për Partinë tonë një nder i madh. Më lejoni që, në emrin tuaj, të Partisë dhe të të gjithë popullit, t'i falënderoj nga zemra miqtë e shokët tanë të dashur për përshëndetjet e zjarra që na sollën dhe për fjalët e ngrohta që thanë në adresë të Partisë sonë.

Përkrahja që partitë motra marksiste-leniniste u japin përpjekjeve të Partisë sonë për ndërtimin e so-

cializmit, vlerësimi që ato i bëjnë luftës së saj kundër imperializmit, me atë amerikan në krye, socialimperializmit, me atë sovjetik në krye, revizionizmit modern e reaksionit, janë për ne një inkurajim i madh revolucionar dhe shumë i çmuar.

Ne i sigurojmë shokët tanë të luftës, marksistë-leninistët kudo në botë, se Partia motër e tyre e Punës, komunistët dhe populli shqiptar do të ecin kurdoherë përpara në rrugën e tyre të revolucionit e të socializmit, se ata nuk do të mposhten nga asnjë kërcënim, sado i tmerrshëm që të jetë. Partia jonë do të luftojë pa u epur dhe do të qëndrojë përherë krah për krah me partitë marksiste-leniniste e revolucionarët e vërtetë në betejat klasore dhe, së bashku, do t'i mposhtim armiqtë e do të fitojmë mbi ta, sepse ne të gjithë udhëhiqemi nga marksizëm-leninizmi dhe internacionalizmi proletar.

Uniteti luftarak dhe solidariteti proletar internationalist i marksistë-leninistëve kanë qenë dhe janë për Partinë tonë shumë të shtrenjtë. Ne nuk do t'i kursejmë përpjekjet për t'i forcuar ato vazhdimisht, duke qenë të sigurt se kështu kryejmë detyrën tonë internacionaliste. Partia jonë nuk do ta pushojë kurrë luftën kundër komplotëve e planeve agresive të të dyja superfuqive, kundër borgjezisë e revizionizmit, luftën e saj të vendosur për mbrojtjen e marksizëm-leninizmit, për fitoren e komunizmit.

Përpara, shokë e shoqe, për t'i vënë sa më parë e sa më mirë në jetë vendimet e Kongresit të 7-të, për të

korrur fitore të reja në rrugën e ndritur që na udhëheq Partia!

Rroftë Partia e Punës, udhëheqësja e pamposhtur e fitoreve të arritura, të tashme dhe të ardhshme, të Shqipërisë socialiste!

Rroftë populli ynë heroik!

Rroftë internacionalizmi proletar!

Lavdi marksizëm-leninizmit!

Kongresin e 7-të të Partisë së Punës të Shqipërisë e deklaroj të mbyllur.

Botuar për herë të parë në gazetën «Zëri i popullit», nr. 269 (3312), 8 nëntor 1976

Botohet sipas librit: Enver Hoxha, «Raporte e fjalime 1976-1977», f. 124

TË GJEJMË FORMA PUNE TË FRYTSHME QË T'I PËRGJIGJEN SITUATËS SË RE

*Nga biseda në takim in ditor të sekretarëve
të KQ të PPSH*

10 nëntor 1976

Punonjësit e aparatit të Komitetit Qendror kanë eksperiencë për punimin e materialeve të Partisë, por kjo eksperiencë ka nevojë të pasurohet vazhdimisht. Ja, për shembull, tani jemi përpara punimit të materialeve të Kongresit të 7-të. Nuk ka pse shokët të vepronjë edhe në këtë rast vetëm sipas eksperiencës së mëparshme, domethënë, si i kemi punuar materialet e kongreseve të 5-të dhe të 6-të të Partisë. Po të kopjonim metodën e vjetër do të qëndronim në vend, në një kohë që puna e Partisë ecën përpara.

Gjithashtu, në qoftë se nga këto raporte do të kopjohen disa fraza të gatshme ose do të qëmtohen fjalë të zgjedhura që tingëllojnë bukur dhe të ekspozohen kështu para komunistëve e masave, kjo punë nuk do të sillte dobi.

Raportet që dhamë para Kongresit nuk janë me-

ritë e punës së njërit, e dy ose e tre vetave. Ato janë meritë e gjithë punës së Partisë, e cila ka zhvilluar një aktivitet të gjerë, të gjithanshëm, konstruktiv, të hovshëm, krijues. Partia i ka hapur udhëheqjes një perspektivë të madhe dhe e ka porositur të ecë në rrugën e përcaktuar prej saj. Dhe udhëheqja, duke ecur besnikërisht në këtë rrugë, e zhvillon këtë, prandaj ajo ka meritat e saj, por meritat më të mëdha i ka gjithë Partia.

Për punimin e raporteve të Komitetit Qendror të Partisë të mbajtura para Kongresit, nuk mund të ecet me metodat dhe praktikat e vjetra. Në punimin e tyre duhet të kemi parasysh se në to është paraqitur gjithë vija e Partisë, prandaj ato të trajtohen në mënyrë unike, në të gjithë sektorët e punës së Partisë, pavarësisht nga specifika e tyre. Edhe një komunist që punon, ta zëmë, në sektorët e artit duhet t'i studiojë të tëra materialet e Kongresit të Partisë e jo vetëm ato që bëjnë fjalë për artin dhe nuk mjafton që këtij t'i analizohen e t'i zgjerohen materialet e Partisë me atë frazeologji që përdorin njerëzit e artit.

Unë nuk mund të them tani si do të bëhet kjo punë organizativisht dhe teknikisht, por në vija të përgjithshme mendoj se të gjithë, pa përjashtim, duhet të kenë një ide të plotë e të qartë të përmbajtjes e të problemeve që shtjellojnë raportet. Pra, ai shok që do të caktohet të flasë në një organizatë-bazë duhet të ketë kuptuar mirë përmbajtjen e këtyre raporteve, por, gjithashtu, edhe komunistët e kësaj organizate, të paktën deri në njëfarë shkalle, t'i kenë lexuar e stu-

diuar raportet dhe të kenë mbajtur shënime rreth tyre, pra t'i dinë orientimet kryesore të Partisë për problemet e ndryshme.

Kongresi kishte një karakter shumë të lartë pune, por, me sa u duk, ishte punuar që diskutimet të bëheshin tematike. Prandaj ndodhi që ndonjë sekretar i parë i komitetit të Partisë të rrethit të fliste vetëm për realizimet në bujqësi, tjetri në industri e kështu me radhë. Po pse nuk i shkante në mendje atij të fliste diçka edhe për politikën e jashtme të Partisë, për gjithë këtë luftë që po u bëjmë imperializmit e revizionizmit? Sekretari i parë i komitetit të Partisë është sekretar politik. Ai e kryen këtë detyrë në rrethin e tij, prandaj nuk shkon aspak që ai të mos flasë në Kongresin e Partisë duke i parë problemet nga ana politike dhe ideologjike, por të kufizohet vetëm në probleme thjesht ekonomike. Ose sekretari i byrosë së organizatës-bazë, fjala vjen, të kooperativës bujqësore të Frashërit, të flasë për thekrën dhe të mos thotë dy fjalë për Naim Frashërin, për atë ç'ka ëndërruar e ç'ka shkruar poeti i madh i Rilindjes sonë Kombëtare, kur fare mirë mund ta lidhë poemën «Bagëti e bujqësi» të Naimit me blegtorinë e bujqësinë e kooperativës së tij, që është kooperativë bujqësore blegtorale. Nuk flet, bie fjala, ky sekretar as për Kushtetutën, megjithëse filozofi dhe mendimtari më i madh i Shqipërisë, Sami Frashëri, ka folur në veprën e tij «Shqipëria ç'ka qenë, ç'është dhe ç'do të bëhetë». Një lidhje e tillë duhet të ekzistojë, sepse e tillë është vija e Partisë.

Partia ka për qëllim t'i ngrejë shokët komunistë

në një nivel të lartë në çdo drejtim, që ata të jenë punëtorë partie, por të bëhen edhe specialistë të industrisë, të bujqësisë, të artit, të muzikës sonë etj., të kuptojnë ku janë të metat dhe çfarë duhet bërë. Kur dëgjojnë, për shembull, një vepër muzikore, të jenë në gjendje të thonë cila është e mirë e cila jo dhe për çfarë arsye. Por ne duam që komunistët të dinë edhe historinë. Në qoftë se komunisti-delegat në Kongres e di historinë, ai mund të flasë edhe për ndonjë ngjarje të saj, sepse Kongresi, si organi më i lartë i Partisë analizon të gjitha problemet e Partisë. Në fakt probleme me karakter universal trajtoheshin në raportet e Komitetit Qendror. Po edhe shokët e rretheve, kur përgatitin diskutimin me shkrim, të mendojnë edhe për probleme që shkojnë më tutje rrethit. Pse delegati në Kongres kur diskuton të mos dalë jashtë kuadrit të rrethit?

Mendoj se këto probleme duhen sqaruar më parë në kokë. Që të punohet me kokë, duhet që njerëzit të mendojnë mirë si do të veprojnë. Është krejtësisht e paljueshme që, me të mbaruar Kongresi, shokët të mblihdhen e të udhëzojnë shpejt e shpejt se si do të punojnë. Për mendimin tim ky qëndrim do të ishte formal.

Punonjësit e aparatit politik duhet t'i studiojnë me vëmendje raportet e Kongresit dhe të mos nisen nga mendimi se e njohin përmbajtjen e tyre. Të tërë ne e dimë çfarë përmbajnë raportet, por duke i rikënduar ato më me nge e mendje të freskët, do të na zgjerohet më shumë horizonti. Rëndësia e raporteve qëndron në faktin se ato që janë shkruar atje janë çështje thelbësore, kryesore. Edhe ne që kemi punuar

gjatë për zbatimin e vijës së Partisë, që jemi rrahur, si i thonë fjalës, me vaj e me uthull me këtë vijë, duke ristudiuar raportet, reflektojmë më mirë. Në qoftë se duam të reflektojmë, studimi i raporteve na shërben për të na hapur horizontin në të gjithë sektorët e jetës, për të gjitha punët, në fushat e politikës, të ideologjisë, të organizimit, të kulturës etj. Nga studimi do të ndihmohemi si mund t'i kombinojmë këto çështje, cilës duhet t'i vëmë rëndësi në një drejtim e cilës në një drejtim tjetër, ku kemi më shumë e ku më pak dobësi, ku jemi përpara e ku jemi pas. Pra, studimi i raporteve është me rëndësi të madhe.

Studimi, kur bëhet shkel e shko, është një punë rutinë, formale, që s'ka asnjë vlerë. Ne duhet të supozojmë që të gjithë komunistët e kanë lexuar raportin jo vetëm një herë si roman, por dy herë, për të mos thënë më tepër. Sido që këta komunistë kanë nivele të ndryshme pjekurie, esencën kryesore të raportit, drejtimet kryesore të tij, forcën e fjalës së Partisë e kanë thithur.

Sikur kuadrot, që janë me një horizont më të gjërë dhe më të zhvilluar ideopolitik e kulturor, të përsëritin në mënyrë shablone ato që janë thënë në raportin e Kongresit të Partisë, të cilat komunistët dhe populli fare mirë i lexojnë vetë, këta jo vetëm nuk do të përfitojnë gjë, por nuk do të kenë përshtypje të mirë edhe për shokun që referon. Dëgjuesi, në bazë të ideve që janë thënë në Kongres dhe që ky i njeh, kërkon diçka të re dhe këto të reja janë me shumicë, vetëm se duhen gjetur. Për këtë, është e zorshme të thuhet

me saktësi se si duhet punuar, prandaj të gjithë ne, sekretarët e Komitetit Qendror, duhet të mendojmë dhe të mos ua lëmë barrën vetëm punonjësve të aparateve të Partisë.

Aparatet na ndihmojnë vazhdimisht me ide të vlefshme, por të qëndrohet vetëm në ato që thonë aparatet, kjo nuk është e lejueshme për një parti revolucionare. Ne këtu jemi në krye të aparatit, por të jesh në krye të aparatit do të thotë, ndër të tjera, ta drejtosh atë për të konsoliduar anët e mira, revolucionare të punës dhe të braktisësh metodat e vjetruara të saj.

Në punën e partisë ka edhe probleme speciale, të veçanta, por kur flasim për to nuk duhet të harrojmë që të veçantat lidhen me të përgjithshmen. Kur vemi për të folur me artistët, të mos mendojmë se do të bisedojmë me ta vetëm për teatrin dhe kinematografinë. Pra, jo vetëm ç'janë teatri e kinemaja, por edhe kujt duhet t'i shërbejnë, çfarë duhet të trajtojnë këto institucione kulturore e artistike për probleme të bujqësisë, për hekurudhën, për hidrocentralet, për popullin etj. Pra, kur flasim për teatrin e kinematografinë, nuk mund të mos flasim për shijet e popullit, për përparimin e tij etj. Në qoftë se ne, me punonjësit e artit nuk i trajtojmë problemet në funksion të detyrave që kanë ata për t'i shërbyer sa më mirë popullit, në bazë të parimeve të etikës dhe estetikës marksiste-leniniste, puna që bëjmë s'ka vlerë. Kur punëtori i Partisë vete të bisedojë me shokët e kulturës dhe të artit, ai nuk mund të diskutojë me ta vetëm për formën muzikore, për harmoninë e tingujve e melodinë, apo për stilin e një kompozitori etj.,

por ai duhet të flasë, sidomos, për brendinë e pjesës muzikore, se kjo ka rëndësi të madhe. Kur muzikanti e njeh mirë pasurinë e madhe popullore në lëmin e muzikës, atëherë ai do të frymëzohet nga gjithë kjo pasuri që ka krijuar populli ynë nën udhëheqjen e Partisë dhe do të dijë të krijojë edhe vetë muzikë me brendi të shëndoshë sipas shijeve të popullit. Kështu mund të thuhet edhe për çështjen e industrisë, të bujqësisë etj.

Ngaherë e kemi thënë të vemi në popull e të komunikojmë me të. Kjo është një fjalë e përsëritur shpesh, por ky Kongres na hap perspektiva shumë të gjera se si duhet të shkojmë në popull dhe me ç'probleme, me ç'ndjenja, me ç'perspektiva, se si pastaj bashkë me popullin të nxjerrim konkluzionet për probleme të ndryshme. Kur shkojmë, për shembull, në Batër në minierat e kromit, duhet t'i flasim minatorit, që punon tërë ditën në errësirën e nëntokës, të gjejmë format më të përshtatshme për t'i folur atij, ndryshe nuk e kemi bërë mirë detyrën. Për këtë unë them se duhet të mendojmë. Ne kemi përdorur shumë forma pune, i kemi mbledhur njerëzit veç e veç sipas sektorëve të punës, u kemi bërë mbledhje për probleme të ndryshme, i kemi ndarë raportet në një, dy, tri ose më shumë pjesë për t'i punuar në seanca etj. Duhet parë konkretisht se çfarë frytësh na ka dhënë kjo punë. Të themi se puna që bëmë na dha fryte të mira e ta flemë mendjen, nuk është e drejtë. Pa dyshim, puna jonë ka dhënë fryte të mira, por ne mund të gjejmë forma të reja më frytdhënëse. Ajo që kemi bërë është e mirë, por nuk duhet të ngelemi atje, se kjo na e kufizon shiki-

min. Kjo ndodh se shpeshherë ka prirje të tilla që shihen çështjet ngushtë sipas sektorëve. Nexhmija më thoshte mbrëmë që Tirana ka për të bërë tri aktive partie. Ka vend që të bëhen tri aktive tani kur po përgatitet puna e madhe pas Kongresit? Ç'janë këto aktive? Si do të bëhen tri aktive kur në to s'thuhet ndonjë gjë e re? Të re tani kemi detyrën e punimit të materialeve të Kongresit.

Studimi i raporteve të Kongresit nuk bëhet duke kopjuar frazat dhe idetë. Idetë që jepen në raportet janë idetë bazë nga të cilat secili duhet të nxjerrë mësim dhe t'i paraqesë këto drejt, në vijën marksiste-leniniste dhe në formë origjinale për t'u mësuar shokëve të bazës metodën efikase se si mund të punohen më mirë materialet e Partisë. Kështu, shokët e bazës, që kanë akoma një metodë pune të rëndomtë, kur të dëgjojnë fjalën e njerëzve të përgatitur do ta kuptojnë se po u hapen horizonte të reja, se po u thuhet diçka shumë interesante nga ato që kishin menduar ata. Kjo punë është shumë pozitive, se tregon që Kongresi i 7-të hap perspektiva të mëdha.

Shokët duhet të kuptojnë se perspektivat e mëdha që hapi Kongresi janë perspektiva në të gjitha fushat, në ekonomi, në kulturë etj., pra kanë të bëjnë me të gjithë sektorët. Për sqarimin e këtyre perspektivave nuk mjafton vetëm të themi se do të ndërtojmë hidrocentralin e Komanit, do të bëjmë këtë e atë. Këto që vendosëm do t'i bëjmë doemos, por puna është të përcaktohet se çfarë duhet për të ndërtuar Komanin, për të pasur rendimente të larta në bujqësi e në industri etj.

Ne i dimë se çfarë duhen, por ato që dimë të mendojmë që të shprehen në mënyrë më origjinale, sipas kushteve të çdo rrethi, sipas gjendjes, sipas fuqisë njerëzore etj.

Puna ecën, Partia tani është në ngjitje të vrullshme, masat e popullit, gjithashtu, janë në ngjitje, se kanë armë të fuqishme në duar, materialet e Kongresit të 7-të të Partisë. Masën e komunistëve dhe të të gjithë punonjësve duhet t'i këshillojmë që t'i studiojnë raportet në mënyrë individuale, që më parë ta asimilojnë vetë materialin, pastaj të këshillohen me njëri-tjetrin për të, dhe të bëjnë diskutime kudo ku janë e punojnë, në ara, në vatra kulture etj. dhe detyrat që dalin nga raportet të vihen në jetë, në praktikë, për shembull, në punimin e tokave e në çdo front pune.

Si do të punohen këto materiale? Për t'ia arritur kësaj mendoj se duhet të dilet jashtë kuadrit të aparateve dhe të komiteteve të Partisë. Të pyeten komunistët, jo duke bërë aktive të gjata, por duke i mbledhur ata qoftë edhe për një gjysmë ore, atje në vendin e punës në fabrikë, ku t'u thuhet që Komiteti Qendror ose komiteti i Partisë i rrethit u lutet të shprehin mendimet e tyre për punimin e raporteve të Kongresit tani që i kanë lexuar. Dhe, pasi t'u jepet një afat kohe për t'u menduar, bie fjala një javë, mblidhen prapë gjysmë ore dhe tërhiqet mendimi i tyre. Mirë është t'u tregohen atyre edhe metodat e vjetra të punës, që janë praktikuar më parë në raste të tilla dhe t'u shpjegohet nevoja e gjetjes së formave të reja më efikase. Kështu të vepronet kudo, në fshat me kooperativistët, me njerëzit

e arsimit, të kulturës etj. Partia duhet ta tërheqë mendimin e masës dhe ta studiojë me kujdes. Rëndësi kanë mendimet e reja për forma pune më të frytshme që t'i përgjigjen situatës së re e të ngritur, në të cilën ndodhet Partia.

Mendimin e masave ta tërheqim pasi të jenë studiuar raportet dhe, krahas me studimin e raporteve, të kryhen të gjitha detyrat për plotësimin e planit. Pra asgjë të mos mbetet mangët, të luftohet me hov në punë, po njëkohësisht të lexohen e të studiohen edhe materialet e Kongresit, të merren edhe mendimet e masave për to. Mendoj që aktivet për të cilat fola të mos kenë karakterin e aktiveve që bëjmë zakonisht, dhe të thirren në to njerëz me të vërtetë të ngritur që mund të japin mendime të pjekura. Aktivi të mos jetë me shumë veta, por me disa, që të shfaqin lirshëm mendime. Është tjetër punë kur aktivi mbledhet për të analizuar një ose disa probleme, kurse aktivi, për të cilin flas, ka karakter konsultimi me njerëzit që kanë me të vërtetë ide dhe mendime interesante, të cilat duhet t'ia thonë Partisë. Mendimet e shfaqura duhet të argumentohen e jo të merren kallëp. Gjithashtu, nuk duam të na silltë si mendim i masës mendimi i aparatit dhe konsultimi të reduktohet në një punë formale. Të rrihen mendimet duke peshuar ç'thotë njëri e ç'thotë tjetri, të mos dilet me përfundime të cekëta.

Ti, shoku Prokop, që sapo fillove detyrën si sekretar i Komitetit Qendror, sigurisht që nuk je i panjohur me problemet e ekonomisë që do të ndjekësh, se ke punuar më parë edhe në Komisionin e Planit të Shte-

tit edhe në industri. Bujqësinë dhe problemet e tjera ekonomike i ke njohur edhe gjatë punës në bazë si sekretar i parë i Komitetit të Partisë të Rrethit të Shkodrës.

Shoku Haki Toska, që zëvendësove ti në detyrën e sekretarit të Komitetit Qendror, është kuadër shumë i mirë. Ai nuk u zgjodh më në detyrën që kishte për arsye se është i sëmurë dhe nuk është në gjendje të ndjekë punët e Partisë në bazë. Puna e sekretarëve të Komitetit Qendror, natyrisht, është edhe konkluzive, por konkluzionet nuk mund t'i presim vetëm nga raportet që na vijnë, ose nga bisedat telefonike që bëjmë. Puna e sekretarëve bëhet kryesisht nëpërmjet kontakteve të drejtpërdrejta me njerëzit e prodhimit, me komunistët, me organizatat-bazë, me aktivet, qofshin këto të Partisë, qofshin me karakter teknik. Kur problemet që shtrohen janë kapitale, përfundimet e arritura duhet t'i sillen, sipas rastit, Sekretariatit, Byrosë Politike ose edhe Plenumit të Komitetit Qendror. Organeve udhëheqëse duhet t'u silltet realiteti i gjendjes. Neve na është ngarkuar barra e rëndë që këtë realitet, pasi ta njohim mirë, çdo ditë, çdo muaj, çdo vit, në bazë të teorisë sonë marksiste-leniniste dhe të frymës së saj revolucionare, ta ndryshojmë pozitivisht dhe puna jonë udhëheqëse të sjellë fryte të mëdha.

Vija e Partisë nuk është diçka e ngrirë, po është dinamike, e gjallë, jetike. Në qoftë se komunistët dhe populli e përvetësojnë mirë këtë vijë, atëherë kjo, pa dyshim, kthehet në një pasuri të madhe shpirtërore, ekonomike e kulturore për mbrojtjen e të gjitha fitoreve

të arritura. Çdo sukses që arrihet nuk varet nga ne, që jemi në organin kryesor udhëheqës. Jo, sukseset varen nga forca e Partisë dhe e popullit. Ne të zgjedhurit, si anëtarë të Byrosë Politike, sekretarë të Komitetit Qendror dhe anëtarë të Plenumit të Komitetit Qendror të Partisë, e kemi për detyrë ta njohim mirë vijën e Partisë dhe të dimë ta zbatojmë si duhet në terrenin konkret. Kur themi ta zbatojmë vijën në terrenin konkret, kemi parasysh jo vetëm zbatimin në përgjithësi të saj në gjithë Shqipërinë, por zbatimin në të gjitha rrethet e krahinat të marra veç e veç. Zotësia jonë si udhëheqës qëndron në faktin që ne ta njohim situatën vetë dhe të ndikojmë për zhvillimin e saj. Këtë zhvillim do ta arrijmë nëpërmjet komunistëve, nëpërmjet njerëzve të popullit që dallohen kudo e kurdoherë në punë.

As pesë sekretarët e Komitetit Qendror, as anëtarët e Byrosë Politike nuk mund të kenë kontakte me çdo individ, nuk mund t'i flasin e të edukojnë çdo njeri, por detyra jonë është të dimë çfarë t'u themi dhe çfarë t'u kërkojmë të bëjnë shokëve në qendër e në bazë, që janë përfaqësuesit e Partisë dhe që kanë ardhur në forumet e saj, si dhe punonjësve të aparateve të Partisë e sekretarëve të organizatave-bazë kur shkojmë e i takojmë në rrethe.

Ne duhet të shkojmë më shumë në rrethe dhe, kur shokët atje punojnë mirë, t'i inkurajojmë, në qoftë se janë të ngathët, t'i shkundim që të bëhen të shkathët, në qoftë se kanë gabuar, t'i kritikojmë pa druajtje jo vetëm personalisht e vesh më vesh, por, sipas rastit, edhe në mbledhje të byrosë, të sekretariatit, ose të ple-

numit të komitetit të Partisë, në aktivet, bile edhe në popull. Komunistin ose kuadrin që gabon duhet ta këshillojmë një herë, pastaj kur gabimi përsëritet e paralajmërojmë për ndëshkim, po vazhdoi gabimi edhe më tej, doemos duhet të merren masa partie.

Njohja e problemeve dhe, në radhë të parë, e normave të Partisë ka rëndësi. Këto norma nuk duhet t'i njohim që t'i recitojmë, por, siç themi ngaherë dhe siç na mëson Partia, normat e saj duhet të bëhen natyrë e dytë për ne. Këtej del se nuk mjafton të dimë teorikisht se ç'janë autokritika e kritika, ç'janë burokratizmi, teknokratizmi etj., por duhet që ne vetë të jemi shembull i luftës kundër tyre. Të jemi të thjeshtë dhe të dashur me njerëzit, por kur ata kanë të meta e gabime duhet t'ua themi pa hezitim, me qëllim që t'i ndihmojmë për t'u korrigjuar. Në qoftë se nuk i kritikojmë njerëzit për t'i korrigjuar, kjo do të thotë që ne nuk e kemi bërë detyrën si duhet. Detyra bëhet si duhet kur përdoret arma e kritikës.

Nevojën e përdorimit të kritikës nga poshtë-lart, nga lart-poshtë dhe në mënyrë paralele duhet ta përsëritim vazhdimisht, se ekzistojnë të meta në këtë drejtim. Stimuli, inkurajimi në punë, dashuria për shokun shpesh konfondohet me familjaritetin. Shokët duhet t'i duam shumë, por, kur bëjnë gabime, t'i kritikojmë dhe, kur ata i njohin gabimet e ndreqen, dashuria shtohet më tepër. Kështu të gabuarit ecin përpara. Familjariteti që pengon ta kritikosh shokun kur ai bën gabime, kur flet mbrapsht etj., është familjaritet i sëmurë. Në të

gjitha këto çështje, si dhe për thjeshtësinë etj., ne duhet të jemi shembull.

Këto, shoku Prokop, nuk po i them vetëm për ty, po për të gjithë ne që i trajtojmë çdo ditë këto probleme. Ti, Prokop, je një shok i thjeshtë, po unë i përmend kurdoherë këto këshilla se më duket që duhen thënë e përsëritur vazhdimisht. Situata të ndryshme krijohen dhe këto shfaqje, herë pas here i ngrenë nga një çikë veshët. As ne udhëheqësit nuk jemi të imunizuar prej tyre.

Në punën e Partisë nuk mund të ketë dualitet. Ne jemi udhëheqës dhe si të tillë duhet t'i shikojmë të dyja faqet e monedhës, pra t'i shohim problemet edhe në rrugë partie edhe në rrugë shtetërore. Vështrimi i çështjeve në prizmin e interesave të Partisë ka rëndësi vendimtare, për të gjitha arsyet që themi vazhdimisht dhe për faktin se Partia është në krye, në udhëheqje të gjithë jetës së vendit. Kjo do të thotë që të gjithë njerëzit, në çdo sektor pune ku militojnë, qoftë në organet e Partisë ose jo, duhet të frymëzohen nga vija e saj, nga direktivat e saj, nga morali komunist i saj, nga qëndrimet e saj. Qëndrimi i secilit është i drejtë kur përputhet me vijën e Partisë. Edhe ai që punon në një torno, po të mos e njohë e të mos dijë ta përdorë mirë atë, mund ta prishë. Në rast se punëtori nuk gjykon për punën e tij politikisht e në rrugën e Partisë, nuk do të ketë rendiment në punë. Pra, çështjet e Partisë janë kryesoret, kjo gjë duhet të futet mirë në kokën e njerëzve. Partia është në udhëheqje, diktatura e proletariatit është vepër e Partisë, Partia është koka e

klasës, e gjithë popullit punonjës. Gjithë mekanizmi shtetëror dhe ai ekonomik punojnë, sepse punon motori i tyre, Partia. Pra nuk ka dualitet në vështrimin e problemeve. Po humbi shikimi i problemeve me sy partie, vetvetiu humbet edhe shikimi në rrugë shtetërore.

Njerëzit duhet të njohin, si normat dhe vijën e Partisë, ashtu edhe anën teknike dhe ekonomike të problemeve. Kur shtrohet problemi për uljen e kostos, për rritjen e rendimentit e shumë çështje të tjera ekonomike, këto s'janë vetëm probleme shtetërore, por në të njëjtën kohë janë edhe probleme të politikës ekonomike të Partisë. Në qoftë se këto probleme nuk shtrohen në rrugë partie, nuk kuptohen si duhet as në rrugë shtetërore. Dikush, që merret me shfrytëzimin e literaturës, mund të shkojë në fabrikë dhe të flasë për një çështje teknike ose historike etj., por duhet të flasë me gjuhën e Partisë. Kjo duhet pasur parasysh sidomos kur flasim për thelbin e çështjeve ekonomike, për të cilat si për çdo problem duhet folur në bazë të mësimëve të Partisë.

Partia ka shtruar kurdoherë çështjen e edukimit të komunistëve që shumica dërrmuese e anëtarëve të Partisë të venë në prodhim, por kjo nuk do të thotë që këta të shndërrohen në njerëz apolitikë e të mos interesohen për problemet ideologjike. Po të veprohej kështu, do të lindnin teknokratë, në një kohë që ne, duke luftuar për vënien në jetë të revolucionit tekniko-shkençor, i kemi shpallur luftë teknokratizmit. Kuadrot që shkojnë në prodhim Partia i edukon në rrugën dhe me mësimet e saj duke u thënë të punojnë në prodhim,

sepse ky është një sektor jetik për ekonominë. Në qoftë se nuk punojmë dhe nuk realizojmë planet, s'mund të ndërtohet socializmi. Puna dhe edukimi janë të lidhur, pra janë në unitet midis tyre.

Udhëheqësit, funksionarët e Partisë dhe ata shtetërorë, aparatet, organizatat-bazë, në qendër e në rrethe, duhet të kujdesen për të sjellë në rrugën e Partisë ata njerëz që nuk janë plotësisht në këtë rrugë. Kjo do të arrihet duke kuptuar në unitet detyrat e Partisë dhe ato shtetërore. Njerëzit të mësohen dhe të edukohen që secili të kryejë detyrën atje ku e ka caktuar Partia dhe kurrë të mos harrojnë që janë anëtarë partie, po edhe ata që janë të paorganizuar në Parti, prapë janë si komunistë. Secili t'i vërë detyrë vetes që të njohë e të mësojë historinë e Partisë së Punës, të lexojë shtypin e saj, dhe të dëgjojë e të zbatojë ç'i thotë Partia edhe nëpërmjet instruktorëve të aparateve të Partisë në qendër e në bazë, nëpërmjet sekretarëve të Partisë etj., por njëkohësisht secili të ketë kurajën që ta kritikojë edhe instruktorin apo sekretarin e këdo që gabon.

Të tërë i dimë këto që po përmendim edhe ti, shoku Prokop, s'je i ri në këto punë. Unë nuk do të zgjatem mbi parimet e mëdha ideologjike ku duhet ta mbështetim veprimtarinë tonë, ne, anëtarët e Byrosë Politike edhe anëtarët e Komitetit Qendror të Partisë. Detyrat që na shtron Komiteti Qendror neve dhe anëtarëve të komiteteve të Partisë në rrethe janë tepër të rëndësishme. Ne duhet të jemi kudo e kurdoherë veprues. Fjala dëgjohet e zë vend kur është me vlerë e jo vetëm pse ai që e thotë është zgjedhur nga Kon-

gresi anëtar i Komitetit Qendror. Edhe pse është i zgjedhur nga Kongresi, po të grijë lakra, njerëzit i rrahin daullen. Pra, udhëheqësit duhet të ecin në brazdën e Partisë dhe të mendojnë vazhdimisht për mbarëvajtjen e punëve, Kur me iniciativën e tyre si anëtarë të Komitetit Qendror ose si të deleguar shkojnë për të kontrolluar punën e komitetit të Partisë, të sekretarit e të të tjerëve, të sinjalizojnë për gjendjen që konstatojnë edhe sekretarin e parë të komitetit të Partisë të rrethit. Këtë formë pune duhet ta praktikojmë.

Botuar për herë të parë, me ndonjë shkurtim, në librin: Enver Hoxha, "Për Partinë" (Përmbledhje veprash), vëll. 3, f. 326

Botohet i plotë sipas tekstit të nxjerrë nga biseda e incizuar, që gjendet në AQP

PARTIA NGA CILIDO KËRKON QË TË THIOTË HAPUR MENDIMIN E TIJ

*Diskutim në mbledhjen e Byrosë Politike
të KQ të PPSH*

11 nëntor 1976

Sot pò bëjmë mbledhjen e parë të Byrosë Politike të zgjedhur nga Komiteti Qendror i ri, që doli prej Kongresit të 7-të të Partisë.

Si kurdoherë, neve, tërë Komitetit Qendror, udhëheqjeve në rrethe dhe gjithë Partisë këtej e tutje, edhe më shumë, se deri tani, na bie barra t'i shtojmë aktivitetet tona revolucionare, duke shkrirë të gjitha energjitë tona dhe duke shfrytëzuar eksperiencën e madhe që na ka dhënë dhe na jep puna për ndërtimin e socializmit dhe mbrojtjen e tij, për të vënë në jetë vendimet historike të Kongresit të 7-të të Partisë. Këtë eksperiencë të madhe të Partisë dhe të popullit tonë ne duhet ta çojmë edhe më përpara, duke u mbështetur, si edhe deri tani, në teorinë marksiste-leniniste.

Raportet që aprovoi Kongresi përfaqësojnë vijën marksiste-leniniste të Partisë sonë, të cilën duhet ta

zbatojmë me përpikëri në mënyrë revolucionare. Por, që ta zbatojmë mirë këtë vijë, që nga ne këtu dhe deri tek anëtari më i thjeshtë i Partisë, na bie për detyrë t'i studiojmë thellë, si të dy raportet, ashtu dhe gjithë materialet e tjera të Kongresit.

Sipas mendimit tim, studimi i këtyre materialeve nuk presupozon një lexim të thjeshtë dhe as disa lexime të tilla me radhë. Me studim unë kuptoj përvetësimin e thellë të të gjithë përmbajtjes së tyre, tretjen në mendjen tonë të ideve të mëdha që përshkojnë këto raporte, të cilat do të na nxitin në punën tonë krijuese e në veprimet praktike. Këtë duhet ta bëjmë metodë pune. Nuk është çështja se po e bëjmë për herë të parë këtë gjë, pse, po të mos kishim vepruar kështu, nuk do të kishim arritur këto rezultate. Por, dialektika marksiste-leniniste është e tillë që në çdo hap që hedhim përpara (dhe ky Kongres, në jetën e Partisë sonë, është një hap i madh), krijohen mundësi të reja e të gjera veprimi, zbatimi, organizimi e kontrollimi.

Këto raporte, siç thashë, ne duhet t'i konsiderojmë si një sintezë të eksperiencës së madhe të Partisë, eksperiencë të cilën na bie për detyrë ta marrim, ta përpunojmë më tej, dhe prapë t'ia çojmë Partisë, por, tashmë, jo në mënyrë të thatë. Të kemi parasysh se Partia dhe masat e gjera punonjëse të vendit tonë, me klasën punëtore në krye, tërë jetën e tyre, në vazhdimësi, kanë punuar, kanë luftuar dhe kanë krijuar, duke gjetur edhe forma e metoda të reja revolucionare, të cilat, sado që të përpiqesh, nuk i pasqyrojnë dot plotësisht në raporte. Ndaj në këtë drejtim, veçanërisht, neve,

udhëheqësve, na duhet të bëjmë përpjekje të mëdha që të qëndrojmë në lartësinë e forcës së mendimit e të veprimit të Partisë.

Partia është gjykatësja më e mirë e mendimeve dhe e veprimeve tona. Ajo, qëkurse na zgjodhi, ka besim tek udhëheqja. Por, këtë përgjegjësi të lartë që na dha, ne duhet ta meritojmë, jo vetëm pse u zgjodhëm anëtarë ose kandidatë të Komitetit Qendror apo të Byrosë Politike, por duke i treguar me punë bazës se ne dimë ta çmojmë eksperiencën që ajo na ka dhënë dhe të nxjerrim prej saj konkluzione të thella, që hapin horizont dhe krijojnë mundësi për të punuar me hov akoma më revolucionar dhe për ta çuar punën akoma më përpara. Kjo është absolutisht e domosdoshme. E theksoj këtë se ka shokë, sidomos në bazë, që mendojnë se ato raporte janë fare të lehta në të kuptuar dhe, me një apo me dy lexime, mund të përvetësohen. Pa u thelluar në to me kalem në dorë, duke reflektuar për çdo fjalë, për çdo radhë e për çdo paragraf (jo për çdo frazë të bukur, por për çdo mendim), udhëheqësi nuk e ka bërë detyrën, ashtu siç e kërkon Partia. Ca më shumë flas për ata që merren direkt me punët e Partisë, me luftën e veprimtarinë e saj, me orientimet që ajo jep dhe me metodat që përdor për t'i vënë ato në jetë. Ata duhet të jenë me një nivel shumë të lartë ideopolitik, se edhe mundësitë për këtë i kanë, po të mos i pengojë burokratizmi.

Burokratizëm dhe rutinë ka edhe në paraqitjen e problemeve të Partisë, gjë që nuk duhet lejuar. Shumë shokë flasin për burokratizmin dhe për rutinën, por

flasin për të tjerët dhe harrojnë se burokratizëm e rutinë ka edhe në punën e tyre, duke filluar që nga organet e larta në qendër e deri në komitetet e Partisë e në organet e pushtetit në rrethe. Kjo duket në mbledhjet e shumta që bëhen. Ndodh që pasi mbaron një mbledhje, si kjo e sotmja, për shembull, thirren sekretarët e komiteteve të Partisë ose kryetarët e komiteteve ekzekutive të këshillave popullorë të rretheve apo sekretarët e organizatave-bazë etj., etj. dhe me ta punohen të gjitha këto diskutime që po bëjmë. Përveç kësaj, këto diskutime futen në buletin dhe u dërgohen komiteteve të Partisë dhe organizatave-bazë. Por, diskutimet që bëjmë këtu, pavarësisht nga rëndësia që kanë, mund të jenë të nevojshme për këtu. Sigurisht, kur këto i duhen bërë të njohura tërë Partisë, atëherë, secili për idetë kryesore që shfaqim këtu, të mbajë shënime. Me këto ide dhe me mendimet e tij, të reflektojë për to e për vijën e Partisë dhe, duke e ballafaquar me eksperiencën e punës ku është caktuar të drejtojë, të bëjë një sintezë të shëndoshë e, në këtë mënyrë pastaj të vejë në bazë e të flasë për to. Domethënë, të dijë që idetë që hedhim këtu t'i kombinojë edhe me mendimet e me eksperiencën e vet. Pra, ka raste kur duhet të vejë ai në bazë dhe jo të thërresë shokët e bazës orë e çast që të vijnë këtu.

Me këtë, nuk dua të them që të mos i dërgojmë fare materiale bazës, por t'ia dërgojmë atëherë kur ka një problem me të vërtetë të rëndësishëm për të cilin janë rrahur mendime, si në Byronë Politike e në Sekretariat, ashtu edhe në Qeveri. Të tilla materiale ne du-

het medoemos t'ia dërgojmë bazës, me qëllim që të tërheqim vëmendjen për çështje të rëndësishme, por jo për një problem që ata e dinë. E theksoj dhe dua ta ritheksoj këtë gjë, se shumë herë kemi thënë e kemi përsëritur që t'u lëmë iniciativë shokëve të mendojnë, të krijojnë e të punojnë dhe ne t'i ndihmojmë, po ama edhe ata të na ndihmojnë se, në përgjithësi, kam përshtypjen që veshët të tërë i kanë këtu; për çdo problem ngrenë gishtin dhe pyesin: «Si do ta bëjmë këtë, si do ta bëjmë atë?». Kjo nuk është një metodë pune revolucionare e një partie si jona, e cila duhet të vetëveprojë.

Këto fjalë ne i themi ngaherë, por shpesh kur vjen puna për vetëveprim, menjëherë i vete porosia bazës të bëjë kështu e të bëjë ashtu, në vend që ta lëmë të mendojë e të veprojë vetë. Në qoftë se do të veprojë gabim, këtu jemi, do ta kritikojmë. A nuk janë të gabuara, për shembull, informacionet e disa instruktorëve tanë të të gjitha hallkave, kur vijnë e na thonë këtu vetëm gjërat negative, kur dihet se gjendja nuk është e tillë, pse në bazë ka edhe gjëra shumë të mira, por që ata nuk na i thonë. Çfarë duan të na tregojnë këta shokë me këtë? Mos vallë se janë vigjilentë e se mendimi i tyre është shumë më i pjekur se i bazës? Eksperiencën e bazës ne duhet ta sjellim konkretisht këtu, në udhëheqje, ashtu siç është, të mirë dhe të keqe dhe jo të nxihen gjërat, sepse, ashtu siç thotë shprehja popullore «pse ngordhi një dhi në Velabisht¹, s'mbetet

1. Fshat në rrethin e Beratit.

Berati pa dhallë!». Jetë, luftë është kjo. Një anëtar partie edhe mund të gabojë. Të tilla raste ka dhe do të ketë, por nuk është tërë Partia kështu, pse po kjo Parti i ka bërë tërë këto mrekulli.

Dëshiroj të them edhe një gjë tjetër. Aparatet e Partisë janë krijuar posaçërisht për të na ndihmuar ne. Edhe funksionarët e aparateve venë në bazë, bile venë më shumë nga ne, udhëheqja. Por duhet të jetë udhëheqja që t'i mësojë ata si të venë, kur të venë dhe përse të venë në bazë dhe jo ta mësojnë ata udhëheqjen se si e kur duhet të vejë. Me këtë dua të them që raportet që sjellin instruktorët duhet të studiohen nga shokët e udhëheqjes me sy kritik bolshevik prej udhëheqësi dhe t'u bëhen atyre kritika kur sjellin ujë. Në ato raste kur këto raporte lënë të kuptohet se në bazë ka një situatë të vështirë ose jo, shoku i udhëheqjes duhet t'ia hipë «kalit» dhe të vejë në vend ku të verifikojë nëse instruktori ka menduar drejt apo nuk ka menduar drejt. Pse i them këto gjëra? I them, sepse në jetën e Partisë na kanë ngjarë mjaft raste kur për gabimet që janë vërtetuar nuk janë marrë kurdoherë masa të drejta, ashtu siç e meritonin, se është vendosur duke u bazuar në raportimet, pa u thelluar si duhet në to. Mundet që edhe ne ndonjëherë ndaj ndonjë shoku a forumi, kemi marrë masa ca të ashpra, të cilat mund të ishin më të buta. Kjo jo për oportunitizëm, por sepse është gjykuar në bazë të një raportimi joreal të gjendjes. Instruktori nuk është boshti i gjithë punës së Partisë, i vetmi person që kemi ngarkuar në një zonë të caktuar për të ndjekur problemet. Jo, sepse po të shohin komu-

nistët dhe masat punonjëse të një zone ose të disa kooperativave vetëm një person që u vete atje vazhdimisht dhe që vetëm ky piqet me sekretarin e Partisë ose me kryetarin e kooperativës, tek organizata e Partisë atje dhe te punonjësit mund të formohet një opinion i gabuar sikur ky i luan të gjitha vidhat prandaj «ta kemi mirë me të». Kjo është e rrezikshme që sjell njëfarë druajtjeje dhe frike te njerëzit. «Çfarë të flas, — do të thotë tjetri, — dhe kujt t'i flas, iksit?! Atë e dëgjon shumë sekretari, veshin këtu e ka ai». E ka ai veshin por edhe nuk e ka, se sekretari mund të vejë edhe vetë në vend ose nuk dërgon vetëm atë instruktor, por thërret katër-pesë shokë të tjerë, ose të plenumit të komitetit të Partisë të rrethit, ose duke i zgjedhur nga më të mirët e disa organizatave-bazë dhe u thotë të shkojnë në vend e të shikojnë se si është gjendja. Me këtë do t'u japë të kuptojnë se komiteti i Partisë nuk përbëhet vetëm nga një apo dy instruktorë ose vetëm nga një sekretar i parë, por ka një grup të madh aktivistësh që venë atje, japin mendime, kontrollojnë, vëzhgojnë, ndihmojnë, gjykojnë dhe marrin masat e nevojshme. Këtë gjë ne duhet ta bëjmë pse e kemi Partinë në pozita shumë revolucionare, të lidhur ngushtë me popullin, të kalitur dhe në unitet të plotë me udhëheqjen. Këto unë i rritheksoj për ta forcuar akoma më tepër Partinë në këto drejtime.

Për të gjitha këto mendoj që në të ardhmen të ndërrojmë metodën e stilin në punë. Nuk them se deri tani ne nuk kemi luftuar për të revolucionarizuar metodën e stilin e punës, por e kam fjalën që ato të bë-

hen akoma më të përsosura. Disa orientime ne duhet t'ia japim Partisë që ta ndihmojmë, po duhet të ndihmohejmë edhe ne nga Partia. Por ne nuk mund të ndihmohejmë nga Partia, në qoftë se asaj ia diktojmë çdo gjë. Kështu ajo do të bëhej një parti automate, që vetëm zbaton orientimet tona.

Unë këto pak fjalë kisha për të thënë. Me këtë rast, në emër të të gjithë shokëve të vjetër dëshiroj që të tre shokëve të rinj, dy prej të cilëve tani bëjnë pjesë në Byronë Politike dhe i treti në Sekretariat, konkretisht shokës Lenka Çuko, shokut Simon Stefani dhe sekretarit të Komitetit Qendror shokut Prokop Murra, t'u urojmë shëndet dhe sukses në punën e tyre revolucionare. Dëshiroj t'ju them si shok, se Partia kërkon nga të gjithë ne, pra, edhe nga ju të tre (dhe kurdoherë këtë gjë ka kërkuar nga anëtarët e udhëheqjes), që të jemi të guximshëm në mendime. Prandaj, edhe ju, të mos kenë asnjë druajtje për të shfaqur në Byronë Politike apo në Komitetin Qendror, përpara shokëve më të vjetër mendimet që kenë. Ashtu siç thotë Partia që në mbledhjen e organizatës-bazë jemi të gjithë njësoj, edhe këtu, në organet udhëheqëse të Partisë, të tërë jemi njësoj, mbrojmë vijën marksiste-leniniste dhe përpigemi që këtë ta zbatojmë drejt e ta ruajmë të pastër. Por, në mendimet tona mund të ketë edhe gjëra që s'shkojnë apo edhe gabime. Në qoftë se ndonjëri nga ne thotë një gjë që nuk është e drejtë, këtu janë shokët, e korrigjojnë. Shokët bëjnë shumë mirë kur ndërhyjnë për të korrigjuar, se këtej ne duhet të dalim kurdoherë me zemër të hapur. Këtë ju urojmë edhe juve, shokë të

rinj, që të jeni kurdoherë të guximshëm e revolucionarë. Partia nga cilido kërkon që të thotë hapur mendimin e tij, mirë ose keq.

Një rëndësi jashtëzakonisht të madhe për Partinë ka që në udhëheqje, nuk duhet të ketë familjaritet. Ne i duam të mirën shokut, njëri-tjetrit; shokun e duam si shpirtin, por e duam në rrugën marksiste-leniniste. Jo pse është tjetri sekretar i parë dhe ndonjëri të thotë se nuk mund t'i flas dot. T'i flasësh, shok, si të mos i flasësh dhe bile hiç të mos druhash, pse në qoftë se nuk i flet, atij i rritet mendja dhe vazhdon të bëjë gabime. Kështu edhe për të gjithë shokët e tjerë me radhë. Kjo është një çështje e madhe parimore që e bën Partinë tonë të kalitet vazhdimisht e të mbetet përherë e re e revolucionare. Familjariteti i sëmurë i ka kalbur partitë e tjera. Prandaj ne të bëjmë kujdes e të mos e lejojmë këtë gjë, të jemi shembull dhe të luftojmë që kjo metodë pune të kalojë edhe në bazë. Për çdo njeri të kemi respekt e ta dëgjojmë me vëmendje, të marrim eksperiencën e mirë të tij. Por, kur shohim se praktikon një metodë e stil të gabuar, atëherë kemi të drejtë dhe detyrë t'i themi mendimin tonë haptazi, kushdo që të jetë ai. Ky parim duhet të na udhëheqë kurdoherë në veprimtarinë tonë.

Shokët e rinj nuk janë të rinj në punët e Partisë; ata janë të rinj këtu, në mbledhjet e Byrosë Politike dhe të Sekretariatit, por janë kuadro me eksperiencë dhe pikërisht për këtë eksperiencë dhe për meritat që kanë, Kongresi i zgjodhi në këto forume. Të tre këta shokë kanë qenë sekretarë komitetesh partie rrethi,

kanë qenë punëtorë ose kooperativistë. Ata kanë një eksperiencë të madhe në drejtimin e organizatave të Partisë në rrethe, gjë që na shërben jashtëzakonisht neve këtu në Byronë Politike. Me këtë rast dëshiroj të theksoj që të mos harroni kurrë se jeni pjesëtarë të këtyre forumeve, pra jeni udhëheqës. Tani ju ju ka caktuar Komiteti Qendror që të jeni njëri sekretar i Komitetit të Partisë të Rrethit të Tiranës, tjetra sekretare e parë e Komitetit të Partisë të Rrethit të Lushnjës. Kini parasysh se nuk jeni vetëm sekretarë të komiteteve të Partisë të këtyre rretheve, por më parë jeni kandidatë të Byrosë Politike, pra, pjesëtarë të këtij forumi. Me këtë dua të them që të mos prisni ndonjë rekomandim ose urdhër nga Komiteti Qendror për të kryer detyrën tuaj si udhëheqës. Ju keni jo vetëm të drejtë, por edhe detyrë që të shkoni të shikoni, të kontrolloni e të ndihmoni për zbatimin e vendimeve që merren këtu, për ato që ka marrë Komiteti Qendror ose Qeveria.

Këto vendime ju duhet t'i njihni, të jeni në dijeni të plotë për to e t'i studioni me kujdes nga ana politike, ideologjike, teknike etj. Çdo vendim, të gjitha këto anë i ka të shkruara në një të vetme, sepse vija e Partisë është një. Por, jashtë detyrave që ju janë caktuar të shkoni edhe pa ju rekomanduar, veçse të përgatitur. Për shembull, t!l, shoku Simon Stefani drejton organizatën e Partisë në Tiranë. Natyrisht, për këtë ke përgjegjësinë kryesore përpara Partisë. Në këtë drejtim do të kesh ndihmën e gjithë shokëve që janë këtu, si edhe të shokut Qirjako Mihali që është sekretar i parë i komitetit të Partisë të rrethit. Por çështja, qëndron

këtu: qoftë shoku Qirjako, qoftë ti, qoftë shoqja Lenkë në Lushnjë, ashtu sikundër gjithë shokët e tjerë të Plenumit të KQ e të Byrosë, kur zbuloni se ka një eksperiencë më të mirë se kjo e Tiranës apo e Lushnjës, nga e cila mund të përfitohet, atëherë shkoni atje vetë dhe kërkoni të informoheni për këtë ose për atë çështje. Partia këtë kërkon nga ne që na ka zgjedhur Kongresi në udhëheqje, që të bëhemi me të vërtetë udhëheqës dhe udhëheqës me iniciativë, jo «me bilbil» dhe të ngrihemi e të shkojmë vetëm kur të bjerë bilbili. Edhe me porosi do të shkohet në bazë, por, natyrisht, kur të ketë probleme për të shtruar si, fjala vjen, kur dërgohesh pas një mbledhjeje të plenumit të Komitetit Qendror. Por, kjo është tjetër punë se, në këtë rast, vendoset këtu, në Komitetin Qendror që njëri nga ne do të vejë në këtë rreth, tjetri diku gjetkë etj., kurse për punë të tjera duhet të keni vetë iniciativë.

Unë nuk ekskludoj problemet e tjera, por rrethi i Lushnjës dihet që është më shumë një rreth bujqësor e që ka një eksperiencë të madhe në këtë sektor, e cila duhet të përhapet. Atëherë, nuk është keq që shoqja Lenkë të shkojë herë pas here në Fier, në Kukës, në Berat e kështu me radhë, ku mund të vizitojë disa kooperativa apo ndërmarrje bujqësore që shkojnë keq, dhe mund të pyesë se çfarë organizimi kanë, çfarë shërbimi u bëjnë lopëve etj. Pra, ju duhet ta sistemoni më mirë punën tuaj si sekretarë, duke parashikuar në planet tuaja edhe këto detyra të udhëheqjes kryesore përveç atyre të rrethit, ku ju ka caktuar Komiteti Qendror.

Jeni dakord me këtë? Kjo ka qenë kurdoherë një këshillë që na ka dhënë neve, të gjithëve, Byroja Politike në mbledhjet e saj për këto çështje.

*Botohet për herë të parë sipas
tekstit të nxjerrë nga proces-
verball i mbledhjes së Byrosë
Politike të KQ të PPSH,
që gjendet në AQP*

DIPLOMATËT TANË TË BËJNË SHPJEGIME TË MATURA E TË PJEKURA PËR POLITIKËN TONË TË JASHTME

Shënime

12 nëntor 1976

Thirra sot në shtëpi Behar Shtyllën, që nesër kthehet në krye të detyrës si ambasador në Pekin. Bisedova me të për qëndrimet që duhet të mbajë ai dhe shokët e tij atje në çdo rast dhe i dhashë këto porosi:

Ju vetë, në radhë të parë, por edhe të gjithë shokët e tjerë të ambasadës, duhet të studioni raportin e Kongresit të 7-të të Partisë me imtësi e me seriozitetin më të madh dhe të mendoni për përgjigjet e shpjegimet e përshtatshme që do të mund t'u duhet t'i jepni çdo personi me të cilin do të keni rast të bisedoni. Natyrisht, më parë nga të gjithë, ti Behar dhe shokët e tu të ambasadës në Pekin, do të keni kontakte me kinezët. Me këta duhet të jeni shumë të matur dhe të evitoni të jepni mendime për situatat e brendshme në Kinë. Ju dëgjoni me kujdes ç'ju thonë kinezët dhe përgjigjja që duhet t'u jepni atyre të jetë: «Ne nuk përzihemi

në punët tuaja të brendshme. Ne dëshirojmë dhe do të luftojmë që miqësia në mes nesh, Shqipërisë dhe Kinës, të forcohet dhe të kalitet çdo ditë e më shumë, të zhvillohen më tej marrëdhëniet tona ekonomike, kulturore, politike» etj. . . .

Raportin e Kongresit do t'ua shpërndani edhe shokëve të tjerë shqiptarë që ndodhen në Kinë: studentë, specialistë, kudo që janë dhe, ata vetë, të organizojnë studimin e tij sistematik e të imët, kolektiv e individual. Pastaj ju, shokët e ambasadës, në disa mbledhje me ta, bëni shpjegimin e politikës së Partisë në të gjitha fushat. .

Qëndrimi i njerëzve tanë, studentë, specialistë e të tjerë ndaj shokëve kinezë duhet të jetë korrekt dhe i dashur. Për sa u përket çështjeve të tyre të brendshme, edhe këta të dëgjojnë e, ashtu siç thashë, vetëm t'u thonë që ato janë çështje të tyre, se për ne rëndësi ka të forcohet miqësia mes dy popujve dhe dy vendeve. Kaq dhe jo më shumë. Pra, ashtu siç kemi vepruar kurdoherë, duke mos u përzier në punët e tyre.

Siç duket nga faktet, hëpërhë kinezët nuk dëshirojnë ta prishin fare punën me ne, s'duan t'i bëjnë publike tani për tani kontradiktat politiko-ideologjike me Partinë tonë. Këtë duam dhe ne. Veç ata do të kenë një mjet, një rrugë presioni ndaj nesh për të na detyruar të mbajmë qëndrim pro veprimeve të tyre anti-marksiste. Kjo është rruga e kredive, e furnizimit të objekteve të ndryshme, për të cilat ata kanë marrë angazhim. Mjet presioni janë edhe lidhjet e marrëdhëniet tregtare, lidhjet e kleringut etj.

Sidoqoftë deri tashti nuk po shohim që të kenë marrë ndonjë masë në dëmin tonë. Edhe kërkesën tonë për shtyrjen e ratave deri në vitin 1980 e pranuan. Por kjo nuk do të thotë shumë gjëra. Me sa duket, gjakrat nuk janë nxehur mirë akoma, prandaj nuk duan të na hidhërojnë, por të na ëmbëlsojnë.

Këto janë taktika dhe taktikat e tyre ne i kuptojmë. Ne ecim në vijën tonë të drejtë dhe konsiderata jonë duhet të jetë: miqësi në mes Kinës dhe Shqipërisë.

A do t'i thellojnë kinezët kontradiktat dhe a do të futen në dyluftime politike e ideologjike me ne? Nuk besoj, hëpërhë nuk kanë interes. Tani për tani ata nuk janë ndier për mendimet tona të shfaqura botërisht pa përmendur Kinën dhe, siç thashë, në polemikë të hapët me ne, hëpërhë, besoj se nuk do të hyjnë. Polemikën e hapët do ta evitojnë. Pse do ta evitojnë? Sepse krahu i djathtë, që tash ka marrë fuqinë atje, synon që Kina të bëhet superfuqia e tretë. Kjo superfuqi e tretë do të përpiqet të ruajë maskën marksiste-leniniste, pse, ndërsa është duke bashkëpunuar me imperializmin amerikan, më vonë edhe me socialimperializmin sovjetik, nën flamurin e maocedunidesë do të përpiqet të grumbullojë rreth vetes të gjithë lëvizjen marksiste-leniniste që po ngrihet. Me një fjalë edhe Kina do të bëhet zjarrfikësja e revolucionit.

Prandaj në këtë drejtim duhet të jemi vigjilentë, si ne këtu, ashtu dhe ju atje. Asgjë të tepruar, asgjë të pamatur, asnjë lëshim të mos bëjmë, por edhe asnjë provokacion ndaj nesh nuk duhet t'i lejojmë kurrkujt. Në qoftë se në marrëdhëniet tona ekonomike me ki-

nezët fillojnë acarime, edhe ne do t'u përgjigjemi në atë shkallë që do t'i acarojnë ata; në qoftë se ata veprojnë me forcë, edhe ne, po ashtu, me forcë. Një gjë mendoj unë, ata e kanë kuptuar se në parime ne nuk lëshojmë edhe sikur të na e presin çdo ndihmë ekonomike, çdo kredi. Unë besoj se ata e kanë kuptuar se nuk na lëvizin dot nga rruga jonë e drejtë marksiste-leniniste.

Kontaktet tuaja nuk duhet të mbeten vetëm zyrtare. Studentët dhe punonjësit e ambasadës patjetër do të kenë kontakte me popullin kinez, me pedagogë, me studentë e me lloj-lloj njerëzish, me të cilët njihen. Midis tyre do të ketë njerëz të mirë, por do të ketë edhe provokatorë, të cilët janë vënë apostafat për të mësuar mendimin tonë. Ata do t'i dëgjojnë dhe me të gjithë do të jenë të rezervuar. Në ato raste, kur ata do të provokojnë, njerëzit tanë do të përgjigjen në mënyrë të drejtë, marksiste-leniniste. Domethënë, pa provokuar Kinën dhe Partinë Komuniste Kineze, të thonë me modesti mendimin e Partisë sonë. Ky duhet të jetë qëndrimi i përgjithshëm për sa u përket kinezëve.

Por ju, ti e shokët e tjerë diplomatë, do të keni takime edhe me ambasadorë e diplomatë të shteteve të ndryshme që përfaqësohen në Kinë. Natyrisht, atyre duhet t'u dërgoni materialet e Kongresit tonë dhe çdo material tjetër shpjegues tonin. Me ta do të keni, gjithashtu, dhe kontakte me gojë. Duhet të keni parasysh se ata nuk janë marksistë-leninistë, as përfaqësues shtetesh marksiste. Ata janë elementë borgjezë, përparimtarë ose reaksionarë, jo vetëm për sa i përket shtetit

që përfaqësojnë, por edhe si persona. Ka ndër ta njerëz përparimtarë, ka dashamirë të Shqipërisë, ka edhe nga ata që tregohen dashamirë sa për sy e për faqe, ka edhe të tjerë që janë kundërshtarë, por, në përgjithësi, deri tashti kemi konstatuar se qëndrimi i shumë prej tyre ndaj vendit tonë ka qenë pozitiv.

Sidoqoftë, duhet të jeni shumë të matur, shumë korrektë dhe, duke e studiuar mirë raportin e Kongresit, duhet të jepni shpjegimet që kërkojnë si, për shembull: ç'është «bota e tretë», «bota e paangazhuar» etj. Ata mund të pyesin: «Kina, që është për «botën e tretë», a është dhe vetë në këtë botë?» etj., etj. Për këto çështje e probleme ne kemi shpjegimin tonë teorik dhe mendimin tonë praktik. Mendimi ynë teorik është thënë në raportin e Kongresit dhe është thënë i qartë, dhe në rast se lexuesit thellohen në të, e kuptojnë mirë atë. Por, siç del edhe sot në një material të TANJUG-ut, revizionistët bëjnë sofizma dhe duan ta atakojnë dhe e atakojnë mendimin tonë për sa u përket «të paangazhuarve», duke thënë se me këtë ne përpiqemi të izolohe mi sa më shumë. Kjo nuk është e vërtetë. Prandaj neve na duhet të shpjegojmë nga ana teorike dhe nga ana klasore pikëpamjen tonë për «botën e paangazhuar» dhe për «botën e tretë».

Në vendet ku popujt luftojnë kundër imperializmit e socialimperializmit, kundër kolonializmit e neokolonializmit, ekziston borgjezi reaksionare, borgjezi përparimtare, proletariat e fshatarësi. Në mes këtyre klasave ekzistojnë kontradikta të pamohueshme. Të shikuara nga ana klasore këto kontradikta nuk mund të konfondohen,

përkundrazi. Kontradiktat me imperializmin, për shembull, duhet të thellohen. Që të thellohen kontradiktat me imperializmin amerikan e socialimperializmin sovjetik, duhet të krijohet një aleancë e shëndoshë midis elementëve përparimtarë të një shteti, i cili, në realitet, duket se është i pavarur dhe sovran, por, në fakt, është i angazhuar me njërin apo tjetrin superimperializëm. Prandaj, që të dobësohen superfuqitë, e kemi thënë dhe në raport, duhet të kristalizohen mirë aleancat. Këto aleanca mund të bëhen vetëm nga pozita revolucionare proletare. Vetëm revolucionarët që udhëhiqen nga teoria e Marksit, Engelsit, Leninit e Stalinit dinë të bëjnë analiza korrekte të situatës së brendshme të vendit dhe të situatës së jashtme. Vetëm në këtë rrugë do të dozohet lufta kundër satelitëve të imperialistëve e socialimperialistëve brenda në vend, domethënë borgjezisë reaksionare. Vetëm kështu mund të bëhet aleanca me forcat e tjera përparimtare e, kur themi forca përparimtare, kuptojmë fshatarësinë e varfër e të mesme, si edhe disa elementë borgjezë, të cilët nuk kanë interesa të bëhen skllëvërit e superfuqive; kuptojmë inteligjencien përparimtare, studentët, rininë, gratë; kuptojmë fabrikantët e vegjël që gllabërohen nga koncernet e mëdha multinacionale etj., etj.

Pra, janë proletariati dhe alcatët e tij që nuk adoptojnë një ndarje e klasifikim të tillë të botës, që ashpërsojnë kontradiktat, në radhë të parë, kontradiktat në mes shtetit të tyre borgjezo-demokratik ose monarki konstitucionale me imperializmin amerikan e me socialimperializmin sovjetik. Proletariati dhe alea-

tët e tij njëkohësisht u presin barin nën këmbë këtyre superfuqive brenda në vend, sepse ato luftojnë çdo përparim nëpërmjet borgjezisë kompradore e reaksionare të vendit. Prandaj, të flasësh për «botën e tretë» dhe sidomos të futësh në të një vend që quhet socialist e të predikosh luftën vetëm kundër një imperializmi, atij sovjetik, do të thotë të lejosh forcimin e pozitive reaksionare të imperializmit amerikan brenda në vend e në shkallë botërore, të fituara me kohë ose të vendosura rishtas. Kjo gjë bëhet gjoja për të mbrojtur një «botë të tretë», që në të vërtetë nuk ka asnjë kuptim nga ana klasore.

Edhe ne bashkëpunojmë ngushtësisht me të gjitha shtetet që luftojnë kundër superfuqive imperialiste, mbështetim të gjitha forcat përparimtare revolucionare, antiimperialiste e antisocialimperialiste dhe nuk izolohemi, siç mendon e pretendon Titoja vetëm pse kritikojmë pikëpamjet e tij të shtrembra për «vendet e paangazhuara», që, në të vërtetë, janë plotësisht të angazhuara, sepse janë të robëruara nga neokolonializmi. Titoja është shitur te superfuqitë. Ai bën politikën e dorës së nderur e të paparim me të gjithë, pavarësisht se propagandon se gjoja lëvizja e «të paangazhuarve» është bërë një fuqi «dominuese në botë që pengon skllavërimin nga ana e superfuqive».

Pra, është e nevojshme t'u bëjmë shpjegimet e duhura atyre që pyesin për këto çështje e për çështje të tjera që kanë lidhje sidomos me dy kapitujt e fundit të raportit që kanë të bëjnë me lëvizjen komuniste ndërkombëtare, me organizimin e partive marksiste-leninis-

te, me unitetin tonë në mbrojtje të Kominternit etj. Në qoftë se dikush thotë se Kina është kundër Kominternit etj., etj., ne duhet ta evitojmë një provokacion të tillë, duke thënë: «Nuk dimë ne çfarë mendon Kina. Në qoftë se ka ndonjë mendim të tillë, ajo ka arsytet e saj, ne kemi arsytet tona, mendimet tona ne i themi haptazi dhe të jesh i bindur se kjo nuk pengon bashkëpunimin tonë».

Shpjegime të tilla të matura, të urta, pa pasion, por me përmbajtje të thellë politiko-ideologjike nga ana jonë, prekin mendjet dhe zemrat e disa njerëzve të borgjezisë, i çarmatosin notat e tyre false dhe i bëjnë mat. Ky është qëllimi ynë, që ata të mos mund të gjejnë dot argumente kundër qëndrimeve tona të drejta marksiste-leniniste. Ne duhet të përpiqemi që ta arrijmë një sukses të tillë dhe kjo do të arrihet me punën tonë, jo vetëm tënden e të shokëve të tu në Pekin, por të të gjithë shokëve që punojnë në ambasadat e ndryshme të Shqipërisë jashtë. Por ta arrijmë atë plotësisht është e pamundur. Sidoqoftë, puna është të sqarojmë elementët e borgjezisë përparimtare, antikolonialiste në mënyrë që ata të simpatizojnë mendimet e qëndrimet tona. Në fakt, nuk është hera e parë që dëgjojmë prej tyre fjalë të mira dhe nuk na i thonë këto për të na e bërë qejfin. Jo. Përveç fitimit politik dhe ideologjik, që prek disa ndjenja të tyre përparimtare, ata nuk kanë asnjë fitim tjetër nga ne.

Ka rëndësi të madhe që të tjerët të shohin pjekurinë e Partisë nëpërmjet shpjegimeve që u japin ambasadorët e diplomatët tanë dhe jo vetëm pjekurinë e

gjithë Partisë sonë, por edhe pjekurinë e çdo anëtari të saj. Ka rëndësi kontakti sy më sy me njerëzit që vijnë nëpër ambasadat tona për të uruar e për të kërkuar shpjegime. T'i bëjmë ata që, kur të dalin nga ambasadat tona, të ikin të kënaqur, të qartë deri në njëfarë shkalle, aq sa të mundim, me qëllim që të kthehen përsëri e ta ndiejnë veten të ngrohtë me ne, të afruar me ne. Kjo është detyra juaj kryesore.

Botohet për herë të parë sipas origjinalit që gjendet në Arkivin Qendror të Partisë

**NJË ARTIKULL — FLLUSKË SAPUNI, PA
ARGUMENTIME DHE PA FAKTE, I FLETUSHIKËS
«BORBA»**

Shënime

13 nëntor 1976

Këto ditë gazeta «Borba» e Beogradit me një artikull të posaçëm u përpoq t'i përgjigjej raportit të Komitetit tonë Qendror që u mbajt në Kongresin e 7-të të Partisë së Punës të Shqipërisë, pjesës që ka lidhje me marrëdhëniet tona me Jugosllavinë. Artikulli, të cilin TANJUG-u e transmetoi të plotë, është i zbrazët dhe nuk shpjegonte dot qëndrimin e titistëve, as u jepte përgjigje çështjeve për probleme të rëndësishme të Jugosllavisë që ngremë ne në raportin tonë.

Në raport ne vërtet flasim për marrëdhëniet shtetërore dhe kulturore me Jugosllavinë dhe themi se dëshirojmë t'i zgjerojmë ato në bazën e pesë parimeve të njohura; riafirmojmë vendosmërinë tonë që në rast se Jugosllavia sulmohet nga Bashkimi Sovjetik ose nga NATO-ja, ne do të jemi përkrah popujve të Jugosllavisë; themi se kemi respekt për popujt e Jugosllavisë,

pse kemi bërë luftë të përbashkët; shprehim bindjen se armiqtë imperialistë e socialimperialistë, që eventualisht mund të atakojnë Jugosllavinë, nuk do të ecin lisho në Jugosllavi, por do të gjejnë një rezistencë të fortë, sepse popujt e Jugosllavisë janë trima etj., por, nga ana tjetër, ne atakojmë fund e krye ideologjikisht sistemin politik, ideologjik dhe organizativ shtetëror të Jugosllavisë dhe këtë gjë e bëjmë duke analizuar realitetin jugosllav në prizmin e marksizëm-leninizmit.

«Borba» nga ana e saj e fillon artikullin e vet duke ekzagjeruar lidhjet prej shumë fijesh dhe miqësinë që lidh të dy vendet tona, që e kanë burimin në luftën tonë të përbashkët dhe, me këtë, përpiqet të japë përshtypjen se mes Jugosllavisë e Shqipërisë ekzistojnë me të vërtetë disa kontradikta, por këto kontradikta nuk kanë bazë parimore. Në të njëjtën kohë, «Borba» përpiqet të tregojë se nga ana e shqiptarëve analizat për gjendjen në Jugosllavi nuk bazohen në realitetin e vërtetë.

Për sa i përket politikës së mosangazhimit, që patronohet nga Titoja dhe nga revizionizmi jugosllav, «Borba» përpiqet të shpjegojë se është gjoja një rrymë e fortë ndërkombëtare, e cila bën që vendet e paangazhuara të përballojnë presionet e imperialistëve, por gazeta nuk vë emra: imperialistë amerikanë apo socialimperialistë sovjetikë. Me këtë, fletushka titiste përpiqet të argumentojë se, duke u ngritur kundër vendeve «të paangazhuara», Republika Popullore e Shqipërisë dënon vetveten në izolim. Kjo nuk është e vërtetë.

Republika Popullore e Shqipërisë nuk është e izoluar. Fakt është se ajo ka lidhje me 74 vende dhe, me

përjashtim të imperialistëve amerikanë dhe socialimperialistëve sovjetikë, është gati të lidhë marrëdhënie diplomatike edhe me shumë vende të tjera, me të cilat lidhjet deri tani nuk janë realizuar jo sepse qëndrimi i Partisë sonë është izolacionist, por se kushtet për një gjë të tillë akoma nuk janë arritur. Kështu, për shembull, në kontinentin afrikan ka shumë shtete, të cilat dëshirojnë e do të vendosin marrëdhënie diplomatike me vendin tonë.

Por, pavarësisht nga vendosja ose jo e marrëdhënieve diplomatike, rëndësi ka politika që ndjekim në ndaj këtyre shteteve, një politikë që i mbron ato nga regjimet koloniale e neokoloniale, nga shfrytëzimi i egër që u bëjnë koncernet imperialiste e socialimperialiste, nga presionet e turpshme, nga kamatat e mëdha të kredive shfrytëzuese që ata u japin, nga bazat ushtarake që ata krijojnë për t'i pasur në varësi këto shtete «të pavarura». Qëllimi i imperialistëve është pikërisht që këto shtete të mos jenë të paangazhuara.

«Borba» dhe titistët këtë gjë nuk mund dhe nuk janë të zotët ta shpjegojnë, por vetëm me fjalë, e pa asnjë argument thonë se Enver Hoxha atakon pa baza «mosangazhimin» dhe me këtë vetizolohet. Me një trajtim të tillë të çështjes, «Borba» dhe titizmi tregojnë falsitetin e një rryme, të cilën e quajnë «rrymë e fuqishme e kohërave moderne». Por kjo rrymë është një diçka e kurdisur për shpresa të kota, për shuarjen e rezistencës ndaj fuqive imperialiste; kundër mbështetjes në forcat e veta dhe për të lejuar që imperialistët e kapitalistët e mëdhenj të shfrytëzojnë popujt.

Artikulli i «Borbës» thekson se këtë vetizolim Shqipëria e bën për arsye se ka «vështirësi politike brenda në parti». Ky pohim, gjithashtu, është një fal-sitet i madh dhe një përpjekje e kotë për të barazuar Partinë e Punës të Shqipërisë me Lidhjen e Komunis-tëve të Jugosllavisë që është vetë e çoroditur, e paqenë, në konfuzion, ku ka një mijë e një rryma centrifugale, që nga fashistët, ustashët e deri te serbomëdhenjtë etj., kurse në Partinë tonë ekziston një unitet i çeliktë, të cilin e kanë zili të gjithë. Të gjithë pseudomarksistët luftojnë për ta shkatërruar këtë unitet në gjirin e Par-tisë sonë. Fakt është se në organizimin e komplotit të zbuluar kohët e fundit në vendin tonë, me Abdyl Kë-llezin e Beqir Ballukun në krye, kanë gisht edhe ju-gosllavët. Titistët jugosllavë likuidimin e këtij komploti e quajnë vështirësi të rëndë në gjirin e Partisë sonë, por ata e morën përgjigjen se ç'ishte ky komplot dhe se si e priti populli ynë shkatërrimin e tij.

Për të ulur efektin e sulmeve që i bëjmë në politikës së mosangazhimit, «Borba» vë në dukje se «vendet e paangazhuara janë aktive, bëjnë mbledhje për të kundërshtuar blloqet» etj., etj. Po, ato bëjnë ndonjë mble-dhje çdo dy-tre vjet, thonë në to disa fjalë, nga të cilat asgjë nuk del, sepse nuk kundërshtojnë blloqet. Pra, ajo që bëjnë ato, është formale, aq sa imperialistët nuk shqetësohen aspak nga këto mbledhje e nga këto lla-fe. Përkundrazi, nëpërmjet tyre gjejnë mundësitë t'i skllavërojnë më tepër këto shtete «të paangazhuara».

Për sa i përket çështjes së shqiptarëve që banojnë në trojet e veta në Jugosllavi, titistët përpiqen që fjalët

tona t'i kthejnë në favorin e tyre. Mirëpo kjo është një propagandë e qepur me pe të bardhë, që nuk gënjen asnjëri që i njeh mirë këto çështje e, në radhë të parë, nuk i gënjen shqiptarët e Kosovës dhe të viseve të tjera në Jugosllavi. Titistët pretendojnë se «fitoret» që kanë arritur shqiptarët që jetojnë në Jugosllavi, ia detyrojnë pikërisht «vetadministrimit», të cilin ne e sulmojmë teorikisht dhe praktikisht. Ata pretendojnë se, po të mos ishte «vetadministrimi» dhe «ideologjia e drejtë» që e krijoi e që e udhëheq këtë, shqiptarët në Jugosllavi do të shtypeshin! Po nga kush do të shtypeshin, nuk e thonë. Kuptohet, do të shtypeshin nga Titoja sikundër kanë qenë shtypur edhe deri tash. Shqiptarët atje kanë disa të drejta formale por, në të vërtetë, atje sundon ligji i serbomëdhenjve, sundon ligji i «vetadministrimit» që e ka rrjepur Kosovën, të cilën e ka lënë të varfër, të mjeruar, ligj ky që i shtyn kosovarët të largohen nga tokat e tyre dhe të shkojnë në kurbet si krahë pune të thjeshtë e për të lënë atje kockat, kurse ata që arrijnë të marrin njëfarë arsimit e kulture, bredhin rrugëve të Jugosllavisë për të çarë dru e për të shitur salep.

Këto situata nuk i shpjegon dot «Borba» dhe krejt e saj nuk u japin dot përgjigje arsyetimeve tona të drejta. Është e vërtetë se, për sa i përket mbrojtjes së të drejtave të vëllezërve tanë shqiptarë në Jugosllavi, ne nuk do të shkelim normat ndërkombëtare, por ama nuk do të rrimë kurrë pa folur për sistemin antimarksisht kapitalist vetadministrues jugosllav, që shfrytëzon të gjithë popujt e Jugosllavisë dhe, më shumë nga të

tjerët, popullin shqiptar, as nuk do të lejojmë të kalojë gjë në rast se përsëritet terrori i serbomëdhenjve dhe i revizionistëve jugosllavë ndaj këtij populli.

Meqenëse ne përmendim kohën e Rankoviçit, ata e kapin këtë për të pretenduar sikur ne nuk kemi gjë për të thënë për shtypje e terror mbi shqiptarët në Jugosllavi në kohën pas Rankoviçit. Kjo s'është e vërtetë. Kur ne flasim për kohën e Rankoviçit, e bëjmë për t'u thënë titistëve të mos përsëritet më ç'është bërë në ato kohë, domethënë, në Kosovë të mos merren më masa të tilla sikundër janë marrë në kohën e Rankoviçit, kundër elementëve patriotë kosovarë që mbrojnë të drejtat e tyre, lirinë e tyre, dhe kërkojnë që krahina e tyre të përparojë, që të kenë edhe ata njerëzit e tyre në ushtri e në pushtet, po njerëz të lirë, që të thonë fjalën e tyre. Pikërisht këtë Jugosllavia titiste nuk e lejon. Taktika e titistëve, duket qartë, tregon se atyre u ka djegur shumë ngritja në Kongresin tonë në një mënyrë parimore e problemit të të drejtave të shqiptarëve që jetojnë në Jugosllavi. Ata tremben nga kjo, sepse shqiptarët që jetojnë në Jugosllavi nuk janë një minoritet i vogël, siç pretendojnë titistët, por një popull i tërë, një popull po aq i madh sa popullsia e Malit të Zi dhe e Maqedonisë. Ata tremben, sepse në Mal të Zi ka shumë shqiptarë, sepse në Maqedoni ka 400 mijë shqiptarë dhe të mos flasim për Kosovën, ku popullsia shqiptare është mbi një milion e gjysmë.

Përgjigjja e «Borbës» është një flluskë sapuni, pa argumente, pa arsyttime të bazuara politike e ideologjike, pa fakte që të rrëzojnë pikëpamjet e shëndosha,

të drejta e marksiste-leniniste mbi disa probleme të Jugosllavisë titiste që gjenden në raportin e Komitetit Qendror të Partisë së Punës të Shqipërisë, që u mbajt në Kongresin e 7-të.

Botohet për herë të parë sipas origjinalit që gjendet në Arkivin Qendror të Partisë

BREZHNEVI PËRGATITET TË VIZITOJË TITON DHE ÇAUSHESKUN

Shënime

14 nëntor 1976

Brezhnjevi, kreu i socialimperializmit sovjetik po përgatitet të vejë të vizitojë miqtë e tij, Titon e Jugosllavisë dhe Çausheksun e Rumanisë¹.

Të dy këta kanë shumë gjëra të përbashkëta. Që të dy janë antimarksistë, që të dy janë kundër interesave të popujve të tyre. Ata janë borgjezë fodullë që kanë krijuar një borgjezi të re në një shtet borgjez kaotik, anarkik.

Titoja, më shumë dhe më parë nga Çausheksu, ngriti në qiell kultin e tij, aq shumë i nevojshëm për të rivendosur «monarkinë titiste», lukset dhe etiketat e saj, për të vendosur gardën e tij pretoriane brenda di-

---

1. Leonid Brezhnjev i vizitoi Jugosllavinë nga data 15-17 nëntor 1976. Më 22 nëntor 1976 ai vajti në Rumanë, ku nga data 25-27 nëntor u zhvillua mbledhja e nivelit të lartë të Paktit agresiv të Varshavës.

ktaturës së egër të filluar tok me Rankoviçin dhe, më vonë, me elementë të tjerë besnikë. Tito renegati mori famë dhe u pompua nga ana e borgjezisë, kur doli hapur kundër socializmit dhe Stalinit.

Imperializmi dhe borgjezia e ngritën në qiell këtë «kalë të Trojës» në lëvizjen komuniste, por që iu çor maska. Borgjezia e bëri Titon agjentin e vet kundër komunizmit, ajo i dha kredi të panumërta e të vazhdueshme dhe e këshilloi që t'i ruante format, por të ndërronte krejt brendinë e strukturës dhe të superstrukturës së shtetit jugosllav. Titoja krijoi dhe perfeksionoi një strukturë antisocialiste që lejonte të pasurohej borgjezia e re, që furnizuesit e kapitaleve t'i siguronin këto e të ardhurat prej tyre dhe superstruktura jugosllave t'i adaptohej plotësisht këtij ndryshimi rrënjësor. Duhet njohur që Titoja dhe grupi i tij me borgjezinë e re e vërtitën shumë mirë këtë tradhti.

Renegati Tito u bë një mbret pa kurorë, por një mbret që ruante ose që përpiqej të ruante apelacionin marksist, megjithëse këtë nuk ia besonte kush. As ai, as Lidhja e tij e Komunistëve s'kishin asgjë marksiste. Kjo Lidhje ishte zhveshur nga roli, nga ideologjia, nga organizimi i një partie marksiste-leniniste. Ajo ekzistonte vetëm si emër dhe shërbente për të edukuar komunistët e njerëzit që të korruptoheshin, të spiunonin, të grabitnin.

Titoja u fry e u fry si një gjel dhe ndërronte katër herë ditën rrobat. Ai u pompua si «një politikan i madh», tek ai venin njerëzit «e mëdhenj» të borgjezisë «për të marrë këshilla» ose për t'i kërkuar t'u bënte komi-

sione me pagesë. Titoja u bë një matrapaz shëtitës i imperialistëve dhe i borgjezisë kapitaliste, ai kishte në dispozicionin personal vagonë treni luksozë, avionë, anije. Ai besoi me gjithë mend se u bë «njeriu më i madh i botës», diplomati që lëvizte politikën në gishatat e tij, por në realitet ai ishte një marionetë që lëvizte me fill nga Uashingtoni.

Por me plakjen e këtij «kali» amerikan u ul edhe vlera e tij. Brenda në Jugosllavi opozita kroate shpërtheu, serbomëdhenjtë manifestonin më me forcë kundërshtimet, filluan gjyqet e «ustashëve», të «informbyroistëve» dhe të opozitave të tjera. Froni i Titos po tronditej, ai dhe grupi i tij u trembën, grumbulluan UDB-në e ushtrinë dhe goditën, por jo shumë fort, se nuk ishin më të fortë. Titoja filloi atëherë të bredhurat në vend për të bërë «autokritikë», për t'u bërë thirrje false «normave të partisë të kohës së luftës»; ai kërcënoi dhe bëri të tjera profka, por koha e tij «e bukur» e tradhtisë dhe e forcës kishte perënduar.

Tash flitet se ç'do të bëhet Jugosllavia pas vdekjes së Titos. Ky është një maskë, një kadavër, që gjoja përgatit pasardhësit dhe vazhdimësinë e regjimit. Imperializmi amerikan dhe ai sovjetik po punojnë edhe nën rrogë, edhe hapur. Këta kanë përgatitur në Jugosllavi klanet dhe agjenturat e tyre. Një herë njëri, një herë tjetri e përkëdhelin neutralitetin e Jugosllavisë, por ndonjëherë tjetër edhe e kërcënojnë. Karteri thotë se «Jugosllavia është zonë influence e Rusisë» dhe Brezhnevi në këtë rast ngrihet dhe fryhet si gjel dhe thotë se nuk e sulmon Jugosllavinë, po nuk e thirri kush.

Revizionistët hrushovianë kanë përdorur një mijë manovra me Titon: buzëqesh, hidhërohu, lavdëroje, shaje, ndihmoje, kërciti dhëmbët. Titoja, duke menduar se bënte politikë, por, në fakt, politikën e dorës së nderrur dhe të qeses së hapët, mbështetej te Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe lëvrinte, por «ngjala» lëvrinte në ujërat e qelbura amerikano-sovjetike. Sovjetikët, natyrisht, punonin dhe punojnë. Ata kanë marrë shumë koncesione nga Titoja, bile edhe ushtarake. Tani Brezhnjevi vete të marrë koncesione të tjera. Me buzëqeshjen e tij prej kali, ai do ta frikësojë Titon. Ky hiqet sikur nuk trembet, ka akoma besim në «manovrimet e tij diplomatike», por këto janë venitur. Titon tok me klikën e tij i pret vdekja. Vetëm rezistenca e popullit mund ta shpëtojë Jugosllavinë nga katastrofa.

Po ashtu, edhe Çaushesku është një antimarksist. Ky hiqet si marksist-leninist e si antisovjetik, kurse në të vërtetë nuk është as marksist, as antisovjetik. Ai është një lake i sovjetikëve, bile, s'është çudi që i gjithë rrethi i tij, është një agjenturë e revizionistëve sovjetikë dhe vepron nën urdhrat e tyre. Qëllimi kryesor i sovjetikëve është që i gjithë shteti rumun të jetë një agjenturë e tyre, në të njëjtën kohë edhe një plasdarmë e ardhshme kundër Ballkanit e në përgjithësi kundër NATO-s.

Çaushesku, duke mbajtur një pozitë gjoja kundër presioneve sovjetike, ka mundur të krijojë lidhje të veçanta me shumë shtete kapitaliste e me imperializmin amerikan, bile ka mundur të luajë edhe rolin e «kalit të Trojës» në gjirin e kinezëve, të cilët kanë pasur

një besim të madh te Çausheku dhe te Rumania etj. Udhëheqja kineze ishte e bindur se Rumania është «vend socialist», bile Çu En Lai na rekomandonte neve, me anë të Beqir Ballukut, që «të bashkëpunonim ngushtë me Jugosllavinë edhe me Rumaninë», shtete këto të falimentuara, antimarksiste, proimperialiste. Ne i kundërshtuam dhe i hodhëm poshtë sugjerimet e tij.

Çausheku mori një sërë kredish nga vendet kapitalisto-revizioniste, si edhe nga Kina. Megjithëkëtë, ai falimentoi dhe nuk mundi dot të zëvendësonte Titon, gjë që e aspironte shumë. Duke e vënë veten në këtë rol, Çausheku ndërmori udhëtime e veprime diplomatike për çuarjen poshtë e përpjetë të propozimeve a të thashethemeve të njërit a të tjetrit, të imperialistëve amerikanë, të socialimperialistëve sovjetikë, të kinezëve, arabëve, izraelitëve etj. dhe nëpërmjet kësaj të mund të forconte pozitat e tij në Rumani. Mund të themi se Çaushekut deri diku i qe rritur mendja aq tepër sa që të besonte se mund të kundërshtonte edhe disa veprime të sovjetikëve, pse, në fakt, këta vepronin, qoftë si taktikë, qoftë për t'ia arritur praktikisht rezultatit, të ndërhyjnë në mënyrë paqësore në Rumani, me qëllim që Rumania e Çaushekut të ishte po në ato pozita, që ishin edhe vendet e tjera revizioniste të Evropës Lindore.

Për sa i përket botës perëndimore, e cila mendoi se te Çaushi gjeti, edhe nga mosha, një «kalë Troje» të ri për të zëvendësuar kalin e vjetër Tito, të cilit i ranë dhëmbët, u deziluzionua dhe nuk ia vari shumë rumunët. Kështu, Çausheku bëri ca bujë në fillim, shkoi këndej-andej, u përpoq në OKB e gjetkë të propozonte

disa rezoluta ekstravagante etj. Eci, pra, në rrugë me gjemba e me ferra të shkelura, në rrugë të dështuara shumë herë. Sidoqoftë, Çaushti ishte aq megaloman, sa që nuk i prishej puna se nuk e dëgjonte e nuk e besonte kurrkush, bile edhe ata që e financonin.

Kështu, më në fund, Çaushesku u dorëzua përpara revizionistëve sovjetikë dhe tash lajmet thonë, se janë «ulur gjakrat» e se situata ekonomike në Rumani është aq e vështirë sa që Çaushesku e klika e tij, i kërkuan ndihmë Brezhnjev.

Brezhnjevi që e pa se loja e Çausheskut nuk kalonte më gjëkund, bile edhe përpjekjet që bëri për ta futur atë si «kalë Troje» në Kinë, nuk patën sukses, nxiti afrimin e Çausheskut me Zhivkon. Kështu lindi «miqësia e ngushtë» midis këtyre dy shteteve, derisa të deklarohet se, në kohë rreziku e në qoftë se Bullgaria do të sulmohej në ndonjë anë, Rumania do t'i vinte në ndihmë. Kjo ishte një gjë me rëndësi të madhe për Brezhnjevin. Por dardha kishte bisht. Për t'i ardhur në ndihmë Bullgarisë, Rumania duhej të pranonte që sistemi i saj hekurudhor me shina të ngushta të bëhej sipas sistemit sovjetik, që të sigurohej kalimi i trenave sovjetikë nëpërmjet Rumanisë, për në Bullgari. Por, duke shkuar për në Bullgari ata mund të ndalonin edhe në Rumani! Në këtë mënyrë Rumania, në të ardhmen, do të bëhet një plasdarmë e afërt e revizionistëve sovjetikë dhe Çaushesku, për të mbajtur pozitën që ka sot, fronin dhe Elenën në luksin e madh, por të degjeneruar rumun, do të bëhet lëpitkë e Brezhnjev.

Udhëtimi i tanishëm i Brezhnjev në Rumani, bëhet

gjoja nën maskën e mbledhjes së Traktatit të Varshavës, që cilësohet si një mbledhje e zakonshme, por në të vërtetë aty Rumania do të detyrohet të bëjë koncesione, mundet jo të hapëta, por të fshehta, do ta zbutë të ashtuquajturin qëndrim të fortë kundrejt Bashkimit Sovjetik. Si shpërblim për koncesionet që do t'i bëjë Bashkimit Sovjetik, ky i fundit do ta nxjerrë nga halli financiaro-ekonomik. Të këtillë udhëheqës nuk janë veçse njerëz të shitur, tradhtarë të popujve dhe të atdheut të tyre.

Vija politike e Brezhnjev-it është që të formojë kordonin e avancuar sanitar kundër Shqipërisë e Greqisë dhe, nga ana tjetër, për një sulm eventual për pushtimin e Evropës, në rast se hyn në luftë me Shtetet e Bashkuara të Amerikës. Ja arsyeja për të cilën sovjetikët nuk lejojnë më që Rumania të hedhë vicka false.

Siç e thashë edhe më lart, Brezhnjev-i vete tek Titoja për t'i buzëqeshur dhe për t'i kërkuar edhe atij koncesione. Koncesioni i parë, që ai do të kërkojë nga Titoja, do të jetë dalja në Adriatik, në portet jugosllave, kjo për arsye se strategjia sovjetike synon që me çdo kusht e në mënyrë absolute të ketë baza të shëndosha dhe të përhershme në Mesdhe, kuptohet në Adriatik, pse bazat që ajo ka sot në Libi, në Siri a gjëkund tjetër, janë provizore. Prandaj, për t'ia arritur këtij qëllimi, Brezhnjev-i do të përdorë paratë, të cilat Titoja i do shumë dhe i ha. Do të përdorë, gjithashtu, edhe demagogjinë, por këtë Titoja nuk e ha. Përveç këtyre Brezhnjev-i do të përdorë edhe kërcënimin e maskuar. Nga njëra

anë, ai do t'i thotë Titos «jemi popuj sllavë, kemi interesa të përbashkët, jemi marksistë-leninistë», do t'i thotë se «fundi i fundit populli serb është një popull vëlla, e do Bashkimin Sovjetik dhe nuk mund të rrojë pa u lidhur me të». Nga ana tjetër, ai do t'i vërë në dukje Titos kërcënimin ustash, mosbesimin kroat, slloven, dalmat etj., etj.

Të gjitha këto manovra, shantazhe e lojëra Titoja i kupton fare mirë se ç'janë, ç'baza kanë dhe ç'përfitime sjellin për atë edhe për sovjetikët, prandaj ndodhet në pozita jashtëzakonisht të vështira dhe nuk do ta lërë Brezhnjevin të dalë nga Jugosllavia me duar bosh. Sigurisht, asgjë nuk do të pipëtijë rreth koncesioneve që ai do të bëjë, por, në fakt, koncesione do të ketë, dhe këto do të mbulohen me deklaratat se Bashkimi Sovjetik do të ndihmojë Jugosllavinë në mënyrë bujare në shumë drejtime, sidomos në fushën ekonomike, në atë të armatimeve moderne etj., etj. Por edhe këto mund të bëhen në mënyrë të maskuar.

Në rast se interesat amerikanë në Jugosllavi do ta lejojnë një zhvillim të tillë, domethënë që Titoja të mbështetet te Brezhnjevi, atëherë Jugosllavia u shit te sovjetikët.

Natyrisht, vajtja e Brezhnjevut në Jugosllavi për ne nuk sjell asgjë të mirë, por të gjitha të këqijat. Të çfarëdo madhësie që të jenë koncesionet që do të bëjë Titoja, të konsiderueshme ose mesatare, për ne është diçka e rrezikshme. Ne duhet ta ndjekim me kujdesin më të madh këtë çështje dhe, në momentet e duhura e, në qoftë se duhet, të shkruajmë një artikull ku

të demaskojmë qëllimet e synimet e revizionistëve sovjetikë në Rumani edhe në Jugosllavi dhe të mos lëmë pa e thënë haptazi se politika e qeverisë jugosllave në këtë drejtim është në dëm edhe të fqinjëve të saj, veçanërisht të Shqipërisë. Në atë artikull ne mund t'i themi haptazi qeverisë jugosllave se nuk do të lejojmë që në kufijtë tanë shtetërorë të afrohen forcat agresive revizioniste sovjetike.

Shqipëria socialiste dhe shqiptarët e tjerë, kudo ku ata banojnë, dhe këtu e kam fjalën për në Jugosllavi, nuk do të lejojnë më si në kohët e kaluara të bëhen monedhë tregu e fuqive të mëdha imperialiste dhe e qeverive reaksionare fqinje. Jo, ato kohë kanë kaluar dhe nuk do të përsëriten më. Nuk do të përsëriten më dështimet e kongreseve dhe të luftërave revolucionare të popullit shqiptar, fuqitë imperialiste nuk do të mund t'i mposhtin shqiptarët në mbrojtjen e të drejtave të tyre. Këtë ta kenë të qartë të gjithë. Ne nuk dëshirojmë luftë, por, në qoftë se do të fillojnë përsëri luftërat ballkanike, imperialistët amerikanë, socialimperialistët sovjetikë dhe forcat reaksionare të vendeve fqinje të jenë të sigurt se nuk do të mund të luajnë më me fatin e popullit shqiptar. Këto luftëra nuk do të përfundojnë më në favorin e tyre si më parë, por në favorin e popullit shqiptar.

Republika Popullore e Shqipërisë dhe shteti proletar shqiptar kanë deklaruar publikisht se populli shqiptar është mik e vëlla me popujt e Jugosllavisë, se do t'u vijë në ndihmë dhe do të jetë krah për krah me ta në qoftë se ata i kërcënon rreziku dhe sulmohen nga

forcat imperialiste apo socialimperialiste e shërbëtorët e tyre. E vërtetë është edhe ana tjetër se, në rast se popujt e Jugosllavisë e lënë veten të shkelen, të shtypen, të pushtohen dhe nuk do të luftojnë, atëherë populli shqiptar, kudo që është, do të dijë të mbrojë veten e tij e, duke mbrojtur veten e tij, ai mbron edhe popujt e Jugosllavisë e cilindo popull tjetër që mund të atakohet nga dikush. Në këtë mënyrë populli shqiptar ka ndihmuar edhe në mospërhapjen e një lufte të madhe, të tretë botërore. Imperialistët amerikanë dhe socialimperialistët sovjetikë, që ndërmarrin veprime të tilla, synojnë me masa konkrete ta përgatitin dhe ta realizojnë luftën e tretë botërore dhe ta hedhin botën në zjarr.

Por bota nuk mund t'u nënshtrohet shantazheve dhe frikësimit të tyre. Në qoftë se ata provokojnë gjakun, gjaku do të kërkojë gjak dhe, për sa na përket neve, shqiptarëve, ne do të luftojmë dhëmb për dhëmb me ta dhe do të fitojmë. Pse të mos ua themi haptazi vëllezërve tanë, popujve të Jugosllavisë: bullgarët e sovjetikët duhet ta dinë se në Jugosllavi banojnë shqiptarë, vëllezërit tanë të Kosovës, të Maqedonisë e të Malit të Zi dhe ata janë të paprekshëm. Tash ata rrojnë tok me popujt e Jugosllavisë, por, kur një i tretë hyn dhe pushton Jugosllavinë, të jenë të sigurt se shqiptarët do të ngrenë krye. Vetëm në Maqedoni rrojnë më tepër se 400 mijë shqiptarë dhe, në rast se dikush sulmon nëpërmjet Maqedonisë Jugosllavinë, shqiptarët do të marrin pushkën e do t'u bëjnë ballë hordhive pushtuese të Brezhnjevrit ose të cilitdo tjetër dhe do të

mbrojnë kufijtë e tokave të tyre me gjak, se atdheu i tyre nuk do të shkelet aq lehtë.

Është e qartë se të dy këto vende, Rumania dhe Jugosllavia janë bërë synimi i revizionizmit sovjetik. Rumaninë, Brezhnjevi e ka në xhep. Por a e ka në xhep Jugosllavinë? Këtë nuk mund ta themi plotësisht për arsye se kemi besim jo tek Titoja, por te popujt e Jugosllavisë, kemi besim te populli përparimtar serb dhe jo te serbomëdhenjtë, kemi besim te populli përparimtar kroat dhe jo tek ustashët, te populli përparimtar maqedonas dhe jo te çorbaxhinjtë¹, kemi besim te populli përparimtar malazez dhe jo tek ata që ëndërrojnë si car Nikolla të lidhen me serbomëdhenjtë e të pushtojnë Shqipërinë, për t'i marrë asaj toka të tjera, plus atyre ç'kanë pushtuar më parë. Të gjithë këta popuj duhet ta dinë mirë mendimin e popullit shqiptar. Mendimi i popullit shqiptar është i drejtë dhe është jo vetëm një mendim teorik revolucionar, por ka me vete edhe praktikën revolucionare. Kjo praktikë revolucionare do të zhvillohet në kohën e duhur, në momentin e duhur dhe me forcën e duhur. Atdheun tonë ne do ta mbrojmë, tokat e shqiptarëve, në rast se të tjerët nuk i mbrojnë, por i braktisin, ne do t'i mbrojmë, vëllezërit tanë ne do t'i mbrojmë, në qoftë se jugosllavët nuk ngrenë pushkët, në qoftë se ulin kokën si çekoslovakët para pushtuesve sovjetikë.

Me këto që shohim e dëgjojmë, ne besojmë se Brezhnjevi kërkon të përgatitë në Jugosllavi situata të

---

1. Shtresat e pasura, antipopullore.

favorshme për Bashkimin Sovjetik socialimperialist, për të krijuar atë kthesë të dëshirueshme për të, por në mënyrë paqësore, domethënë, pas vdekjes së Titos në Jugosllavi të vijnë në fuqi elementë të përshtatshëm për politikën hegjemoniste sovjetike. Hëpërhë sovjetikët, mendojmë ne, nuk do të ndërmarrin veprime të armatosura aventureske, pse të tilla aventura, domethënë një sulm i armatosur kundër Jugosllavisë pas vdekjes së Titos, do të ketë pasoja të paparashikuara për vetë ata.

*Botohet për herë të parë si-
pas origjinalit që gjendet në
Arkivin Qendror të Partisë*

BRATISLAVË 1968

Artikull i botuar në gazetën «Zëri i popullit»

16 nëntor 1976

Historia e marrëdhënieve ndërkombëtare e viteve të fundit është e mbushur me shumë komplete, të kundërsura nga imperialistët e socialimperialistët, kundër lirisë e pavarësisë së popujve. Disa janë kryer dhe bota e tërë e ka parë tanimë tmerrin e tyre. Të tjera qëndrojnë si projekte në kasafortat e shtabeve ushtarake dhe në kancelaritë eprore qeveritare, duke pritur orët e caktuara e kohët e përshtatshme. Ndërkaq, të tjera thuren në pazarllëqet e errëta që zhvillojnë diplomacia e fshhtë dhe qendrat e zbulimit e të spiunazhit.

Tjerrja e kompleteve është instinkti më i fortë i ujqve imperialistë, është ajo fushë hajdutërie që armiqve të lirisë e të pavarësisë së popujve ua ndez më shumë se çdo gjë tjetër ëndrrat e çmendura grabitqare, që ua nxit shpirtin e tyre të sëmurë të aventurave ushtarake e politike. I vetmi preokupim që tani kanë këta zotërinj, është se mos u zbulohet para kohe komploti, se mos popujt marrin vesh ç'tmerre përgatiten pas

shpinës së tyre. Për moralin e tyre i gjithë arsenali i gangsterëve është i mirë, tradhtia e pabesia, cinizmi e gënjeshtria, fjalët e ëmbla mashtruese e nanuritjet për të vënë në gjumë. Bile, kur krerët imperialistë e socialimperialistë dalin nga takimet e tyre e flasin për vëllazërim e bashkëpunim për paqe të përgjithshme e siguri të përhershme, atëherë ruaju, se çarkun e kanë ngritur dhe thikën e kanë nxjerrë nga këllëfi.

Ngjarjet tragjike çekosllovake të vitit 1968 të gjithë i mbajnë mend, s'mund t'i harrojë njeri. Ato janë një mësim i madh i historisë.

Më 3 gusht të vitit 1968, krerët revizionistë të Bashkimit Sovjetik, Bullgarisë, Polonisë, Hungarisë, Republikës Demokratike Gjermane e të Çekoslovakisë u mbledhën në Bratislavë në një takim, që, siç thoshin ata atëherë, i përkiste «traditës së konsultimeve të zakonshme». Dhe dokumentet e komunikatat u nënshkruan sipas të gjitha rregullave që kërkojnë ceremonitë pompoze, blufet politike dhe maskimet e sulmeve ushtarake. Pjesëmarrësit u puthën tri herë, siç e kërkon zakoni i kishës së shenjtë ruse dhe u bënë fotografitë që t'u mbeteshin kujtim pasardhësve. Përpara kamerave të filmit e të televizionit, që t'i shikonte e gjithë bota, revizionistët sovjetikë dhe këlyshët e tyre e përqaftuan sa nuk e mbytën Dubčekun, përfaqësuesin më eminent të «revizionizmit me fytyrë njeriu» dhe secili iku në shtëpinë e vet i gëzuar e i lumtur.

Jo më pak e bujshme ishte e ashtuquajtura «Deklaratë e partive komuniste të vendeve socialiste», që u lëshua me këtë rast. Në të ngriheshin në qiell «interna-

cionalizmi», «bashkëpunimi vëllazëror», «kundërshtimi i imperializmit» e një lumë i tërë sloganesh demagogjike. Nuk mungonin sidomos betimet për «atmosferën e sinqeritetit të plotë, të principialitetit e të miqësisë, të unitetit» etj., që, sipas tyre, kishin mbretëruar në mbledhje. Brezhnëvi e Zhivkovi, Gomulka e Kadari, Ulbrihti e Dubçeku u vunë në garë se kush të reklamonte me zë më të lartë dokumentin e Bratislavës që ishte një gur i ri në forcimin, gjoja të lirisë, pavarësisë, sovranitetit, barazisë së shteteve e të partive pjesëmarrëse. «Pjesëmarrësit e mbledhjes, — thuhej në deklaratë, — shprehën vendosmërinë e plotë të bëjnë gjithçka varet prej tyre për thellimin e gjithanshëm të bashkëpunimit midis vendeve të tyre në bazë të parimeve të barazisë, respektimit të sovranitetit e të pavarësisë kombëtare, të integritetit tokësor, ndihmës vëllazërore reciproke e solidaritetit».

I entuziazmuar nga «rezultatet», Dubçeku deklaronte plot siguri se «vetëm në bashkësi me vendet socialiste mund të sigurohet zhvillimi ekonomik, e aq më tepër të garantohen siguria dhe pavarësia e vendit tonë». Gazetat e Moskës, të Berlinit Lindor, të Varshavës, të Sofjes u mbushën me vendime plenumesh e deklarata të krerëve revizionistë që u këndonin zgjidhjeve aq të përsosura të problemeve që kishin lindur midis tyre dhe për masat që kishin marrë për të përballuar situatat botërore.

Por e gjithë kjo eufori, e pompuar me art të madh, përfundoi në një tragjedi të madhe, në një akt barbarie, që përsëriti ngjarjet e tmerrshme të pushtimit të Çekos-

llovakisë nga Hitleri. Boja e nënshkrimeve të vëna në «kartën e Bratislavës» nuk ishte tharë akoma kur tanket sovjetike, me urdhër të Brezhnjevit, sulmuan Pragën dhe pushtuan tërë Çekosllovakinë. Komploti funksionoi mirë. Përgatitjet e sulmit të Greçkos e të Jakubovskit u mbuluan bukur nga demagogjia e mbledhjes dhe nga zhurma e makinës së rëndë të propagandës revizioniste. Ata që besuan në fjalën e nderit të Brezhnjevit dhe në sigurimet qetësuese të bashkëkomplotistëve të tij Ulbriht, Gomulka e Zhivkov, e paguan shtrenjtë naivitetin e tyre. Në kolonat e kësaj gazete ne shkruam atëherë se deklarata e Bratislavës «është një nga dokumentet më hipokrite e më demagogjike të revizionistëve...»¹. Dhe koha na dha të drejtë.

Sekretari i përgjithshëm i partisë revizioniste sovjetike atëherë nuk ishte akoma mareshal dhe publikisht nuk i kishte marrë akoma në dorë frenat e të gjitha komandave ushtarake. Tani ai i mblodhi për vete të gjitha levat e forcës dhe në supe i vuri gradat e mareshalit të Bashkimit Sovjetik.

Së shpejti cari i ri i Kremlinit përgatitet të shkojë në kështjellën prej karte të gjoja antisocialimperializmit në Bukuresht, ku do të mbledhë komplotistët e tij nga Traktati i Varshavës. Komunikata e deklarata, si zakonisht, priten të nënshkruhen. Po kështu, fjalët e bukura në to për «miqësinë», «sovrانيتetin», «barazinë», «pavarësinë» me siguri nuk do të mungojnë. Kushdo në

---

1. Shih: Enver Hoxha, Vepra, vëll. 39, f. 2.

këto «dokumente» nuk do ta ketë të vështirë të regjistrojë edhe pikëpamjet e tij «të veçanta», ashtu siç do të jetë i lirë që, më pas, të bëjë interpretimet që i pëlqejnë. Por historia ka provuar, gjithashtu, se tanket sovjetike nuk drejtohen nga përrallat e këtyre deklaratave, ashtu si edhe Brezhnjevi nuk udhëhiqet nga morali i tyre.

Ekspansioni e hegjemonizmi i revizionistëve janë të papërmbajtur. Vizitat që ndërmerr Brezhnjevi në vende të ndryshme të Evropës, gjoja vizita miqësore ose kortezie, për t'iu përgjigjur vizitave të bëra nga kryetarët e këtyre vendeve në Bashkimin Sovjetik, fshehin fatkeqësi të rënda e të pandreqshme për popujt e këtyre vendeve, për lirinë, pavarësinë dhe sovranitetin e tyre, sjellin po ashtu rreziqe për popujt fqinjë të këtyre vendeve, që presin e përcjellin komplotistë të tillë, siç është revizionisti me damkë Leonid Brezhnjevi.

Çdo mjet që u shërben arritjes së vendosjes së sundimit mbi popujt dhe grabitjes së lirisë së kombeve, për revizionistët sovjetikë është i përdorshëm. Demagogjia e komplotet, buzëqeshjet djallëzore e mashtrimet e ulëta të krerëve revizionistë sovjetikë ecin paralel. Njëri i shërben tjetrit.

Të mos harrojmë fjalët e komunistit revolucionar çekoslovak Julius Fuçik, i ekzekutuar nga hitlerianët: «Njerëz jini vigjilentë!».

Botuar për herë të parë në gazetën «Zëri i popullit», nr. 276 (8819), 16 nëntor 1976

Botohet sipas gazetës «Zëri i popullit», nr. 276 (8819), 16 nëntor 1976

PARTIA, DUKE QËNDRUAR NË BALLË, FRYMËZON DHE MOBILIZON MASAT PËR REALIZIMIN E DETYRAVE

*Nga biseda me një delegacion të PK të Brazilit,
të kryesuar nga Zhao Amazonas¹*

25 nëntor 1976

Mirë se na erdhët, shokë! Gëzohemi shumë që jeni mirë me shëndet. Në emër të Komitetit Qendror të Partisë, dëshiroj të theksoj kënaqësinë e madhe që ndiejmë për ardhjen tuaj në Kongresin tonë. Pjesëmarrjen në të të përfaqësuesve të partive marksiste-leniniste të vendeve të tjera ne e konsiderojmë ndihmë të madhe për Partinë tonë dhe për lëvizjen komuniste ndërkombëtare.

Partia dhe populli ynë ndiejnë gëzim të madh që Kongresi i 7-të u bë një tribunë e manifestimit të fuqishëm të internacionalizmit proletar e të unitetit marksist-leninist të partive komuniste dhe punëtore mark-

---

1. Sekretar i parë i Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Brazilit.

siste-leniniste, të cilat militojnë dhe luftojnë në vende të ndryshme të Evropës, të Azisë, të Amerikës Latine e gjetkë.

Neve, të gjitha partive komuniste marksiste-leniniste, na bie detyra që, me çdo mjet që kemi në dispozicion, t'i bëjmë të njohur internacionalizmin dhe unitetin tonë luftarak, të shpjegojmë rëndësinë e tyre të madhe aktuale dhe t'i kalitim ata pa pushim edhe në të ardhmen.

Jemi të mendimit se vendet e Amerikës Latine janë bërë tani një nga qendrat më të rëndësishme të lëvizjes revolucionare të udhëhequr nga partitë komuniste marksiste-leniniste. Amerika Latine, ku sundon kapitali i madh amerikanoverior, i mbështetur nga borgjezia kompradore vendase dhe nga klikat ushtarake, është bërë një nga hallkat më të dobëta të kapitalizmit botëror. Në çdo vend të Amerikës Latine ekziston e lufton një popull revolucionar, një klasë punëtore e guximshme, ekzistojnë fshatarësia, aleate e proletariatit, një rini e zjarrtë dhe intelektualë përparimtarë. U bie detyrë historike proletariatit dhe partisë së tij komuniste marksiste-leniniste që të gjitha këto klasa dhe shtresa t'i bëjnë aleate e t'i drejtojnë në rrugën e luftës revolucionare kundër klikave reaksionare të brendshme, imperializmit amerikan e socialimperializmit sovjetik.

Sigurisht, ju e dini më mirë se kushdo tjetër sa i fortë është armiku në vendet tuaja, ku i ka pikat e dobëta dhe si do ta organizoni e do ta zhvilloni luftën kundër imperializmit, socialimperializmit, kapitalit ve-

ndas, kundër partive revizioniste e grupimeve pseudo-marksiste që këta formojnë, si dhe kundër rrymave të tjera antimarksiste, që përpiqen të krijojnë konfuzion, t'ju pengojnë në punën dhe në luftën që bëni. Të gjitha këto forma organizimi të armikut ju i njihni mirë. Partia e Punës e Shqipërisë e vlerëson luftën tuaj, ajo është lufta jonë e përbashkët, sepse ne kemi përpara të njëjlet armiq, që na paraqiten me taktika lufte të ndryshme. Me strategjinë dhe me taktikën tonë, do të punojmë dhe do të luftojmë që t'ua shkatërrojmë atyre planet. Ne do të popullarizojmë e do të ndihmojmë luftën revolucionare të popujve të Amerikës Latine, të udhëhequr nga partitë komuniste marksiste-leniniste.

Ne, partitë komuniste marksiste-leniniste, duhet të organizohemi fort, pse, qofshim të gabuar, parashikohen furtuna dhe stuhi të tjera të egra kundër lëvizjes komuniste ndërkombëtare. Partia e Punës e Shqipërisë, si një parti motër e partive tuaja, do t'u qëndrojë kurdoherë besnike marksizëm-leninizmit dhe internacionalizmit proletar.

Mbasi Zhoao Amazonas falënderoi për fjalët e ngrohta e shfaqti mendimet e tij për problemet e rëndësishme që u shtruan në bisedë, dhe pasi bëri një ekspozë për gjendjen në vendin e tij dhe për veprimtarinë e detyrat e Partisë Komuniste të Brazilit, shoku Enver Hoxha vazhdoi:

Ne jemi të bindur se të gjitha këto që thatë, partia juaj do t'i realizojë, se ajo është një parti e fortë që mban lart flamurin e marksizëm-leninizmit.

Besimi që ju keni te Partia jonë, na inkurajon

shumë dhe na ngarkon me përgjegjësi të madhe që ta meritojmë atë.

Nga partitë marksiste-leniniste kërkohet jo vetëm t'i shtojnë dhe t'i shumëfishojnë përpjekjet e tyre në luftën politike e ideologjike kundër armiqve të jashtëm e të brendshëm, por njëkohësisht të ndihmojnë edhe më shumë njëra-tjetrën për forcimin e lëvizjes komuniste ndërkombëtare.

Në Kongresin tonë të 7-të ne folëm veçanërisht për shumë probleme ndërkombëtare dhe u përpoqëm të bëjmë sintezën e këtyre problemeve, sepse qëndrimet tona ndaj imperializmit amerikan, socialimperializmit sovjetik, borgjezisë reaksionare kanë qenë me kohë të përcaktuara. Me këtë rast ne folëm hapur jo për t'i bërë qejfin ndonjërit, as duke gzykuar se mos i prishet qejfi ndonjë tjetri, por kemi menduar për interesin e lëvizjes komuniste ndërkombëtare dhe për çlirimin e popujve nga robëria e nga kapitali. Komiteti Qendror i Partisë sonë i ka hedhur me kohë në balancë këto probleme kapitale dhe ka treguar kurdoherë se duhet folur hapur, pa marrë parasysh sakrificat e pengesat që do të na dalin përpara. Në qoftë se komunistët nuk luftojnë kundër imperialistëve, kundër revizionistëve modernë, atëherë nuk janë marksistë-leninistë, por oportunistë. Partia jonë mendon që me mikun t'i kemi kartat të hapura dhe nga ai ajo pranon sinqerisht çdo vërejtje, çdo diskutim të hapët marksist-leninist.

Kongresi ynë i 7-të përcaktoi detyra të rëndësishme e me përgjegjësi të madhe, që Partia, duke qëndruar në krye të popullit, të klasës punëtore, të masave të gje-

ra punonjëse, do t'i realizojë me përpikëri. Natyrisht, ky realizim kërkon një kuptim të lartë politik, frymëzim ideologjik marksist-leninist, organizim të madh dhe kalitje në praktikë, në punë. Plotësimi i detyrave kërkon, gjithashtu, që njerëzit në çdo sektor ku punojnë, të fitojnë aftësi teknike.

Tani pas Kongresit te ne shihet një mobilizim akoma më i madh në punë i masave të popullit. Të gjithë do t'i lexojnë dhe do t'i studiojnë individualisht ose në grupe materialet e Kongresit. Partia jonë ka fituar një eksperiencë të mirë për mënyrën se si t'i punojë këto materiale, por duke qenë se formave që kemi përdorur përpara pesë vjetësh ose atyre që kemi përdorur vjet, tani u ka kaluar koha, Komiteti Qendror rekomandoi që të gjenden forma të reja më të mira.

Në Kongres u tregua një entuziazëm i jashtëzakonshëm, ai që manifestim i atyre veprimeve revolucionare të masave punonjëse, të të gjithë popullit, që dhanë rezultate të mëdha në realizimin e detyrave. Me pjekurinë që e karakterizon dhe me duart e tij të arta, populli ynë po ndërton jetën e tij. Materialet e Kongresit u shërbejnë zhvillimit të ekonomisë e të kulturës dhe forcimit të mbrojtjes së vendit, prandaj kemi rrahur mendime që, krahas studimit të këtyre materialeve, të mendojmë se si mund t'i punojmë ato në mënyrë që t'i shërbejnë si duhet punës sonë. Në këtë drejtim ka rëndësi që vija e Partisë të bëhet mish dhe gjak i popullit. Ne kemi caktuar një afat për studimin dhe kemi porositur që këtë studim masat ta lidhin me realizimin e planit. Që të arrihet kjo, janë parashikuar e janë

marrë shumë masa. Realizimi i planit, si kurdoherë, do të jetë rezultat i një pune e lufte të madhe. Ne kemi besim në forcën e Partisë, në forcën e klasës sonë punëtoresh dhe të popullit, në entuziazmin e tyre. Nuk e fshehim se gjatë rrugës sonë do të hasim edhe në vështirësi, disa herë bile të mëdha, që deri në njëfarë pike i parashikojmë, po do të përpiqemi t'i kapërcejmë, duke marrë që më parë masa. Por edhe të meta e gabime do të ketë, ato ne do t'i ndreqim, pse e kemi për detyrë t'i ndreqim.

Nuk do të zgjatëm këtu në të gjitha çështjet, por dëshiroj të flas për forcimin e punës së Partisë në çdo sektor, veçanërisht për kuptimin e rëndësisë politike dhe ideologjike të problemeve që shtron Partia. Në qoftë se nuk arrijmë të bëjmë një gjë të tillë, atëherë puna do të na çalojë, plani nuk do të realizohet, do të na krijohen vështirësi dhe nuk do të arrijmë përparimin që kërkon Partia në zhvillimin socialist të vendit. Tornon mund ta vësh në punë, por në qoftë se tornitori nuk e kupton politikisht rëndësinë e punës me të, të veglave që bën dhe që duhen, për shembull, për prodhimin e bukës, dhe e konsideron mjetin e punës vetëm si një copë hekur, atëherë ai do të nxjerrë prodhime me cilësi të dobët.

Në Kongres, siç e dëgjuat, ne thamë se bëjmë një punë të gjerë për edukimin politik dhe ideologjik të komunistëve e të masave nëpërmjet shkollave, kurseve e seminareve dhe nëpërmjet punës për realizimin e detyrave. Te ne mësohet teoria marksiste-leniniste. Këto teori nuk e mësojmë si dogmë, as në forma liturgjike,

por, ashtu siç është, si teori revolucionare, të gjallë, luftarake e në lidhje të ngushtë me problemet e jetës e të vendit.

Edukimin masiv marksist-leninist të popullit, të cilin e bëjmë të diferencuar, për arsye të nivelit të ndryshëm kulturor të njerëzve tanë, ne e lidhim ngushtë me jetën, me zhvillimin e brendshëm, me ngjarjet nga jeta e Partisë dhe me gjithë faktorët e tjerë që shërbejnë për realizimin e detyrave tona politike brenda e jashtë vendit.

Partia, pra, ka arritur që njerëzit, nëpërmjet shtypit dhe formave të tjera të propagandës, të kuptojnë politikën e saj e të shtetit tonë të diktaturës së proletariatit jo vetëm për çështjet e brendshme, por edhe për çështjet e jashtme, të kuptojnë problemet e rrethimit imperialisto-revizionist, si dhe të gjitha problemet e tjera që dalin e që zhvillohen në jetë. Për një sqarim e për një kuptim të qartë të tyre zhvillohen debate e diskutime konstruktive.

Ne nuk jemi për «njëqind lule» e për «njëqind shkolla», as për «dy vija» në Parti. Ne jemi kundër teorisë të tilla të gabuara, por nuk jemi aspak kundër debateve të hapëta në organizatat-bazë të Partisë, në ndërmarrjet ekonomike e kudo ku njerëzit shtrojnë probleme. Masave u flasim për të gjitha problemet kyç, për shembull, për planin pesëvjeçar, si dhe për planet vjetore. Të tilla probleme kyç ne i shtrojmë më parë në popull, që ky jo vetëm të kuptojë rëndësinë politike, ideologjike dhe ekonomike të këtyre planeve, por edhe t'i hartojë vetë këto, të japë mendime, që ekonomia

dhe kultura jonë të zhvillohen drejt, që të bëhet një mobilizim i tillë, të ndërtohen të tilla forma organizative etj., të cilat të shërbejnë efektivisht për plotësimin e detyrave. Të gjitha këto mendime e propozime centralizohen pastaj në qendër, ku zhvillohen debate shumë serioze në Qeveri, në Byronë Politike, në Sekretariatin e Komitetit Qendror të Partisë. Pas diskutimit, këto propozime të përpunuara rikthohen prapë në masat e gjera të popullit dhe atje fillon shpjegimi i imët, merren masa organizative për realizimin e planit, fillon puna dhe kontrolli për zbatimin sistematik të detyrave.

Kontrollit ne i kemi vënë rëndësi të madhe. Për këtë jemi bazuar kurdoherë në mësimet e Leninit, duke organizuar si kontrollin ose inspektimin shtetëror, ashtu edhe kontrollin punëtor e fshatar në përputhje me kushtet e vendit tonë. Shumë njerëz, të organizuar në grupe, të edukuar e të instruktuar për sektorë të ndryshëm, Partia i çon papritur e papandehur për kontroll dhe për ndihmë në institucione ekonomike, kulturore, arsimore, ku kontrollohen, fjala vjen, realizimi i planeve, i programeve, përgatitja e mësuesve dhe e nxënësve në shkolla, rezervat, realizimi i normave, disiplina proletare, administrimi i pronës në ndërmarrje, puna në shëndetësi e kudo gjetkë. Shokët që marrin pjesë në këto ekipe kontrolli dhe që janë me mijëra, japin mendimin e tyre për mbarëvajtjen e punëve dhe marrin masa aty për aty për korigjimin e të metave. Për ato gjëra që kanë rëndësi më të madhe, vihen në dijeni forumet më të larta të Partisë, duke propozuar edhe masat konkrete që duhen marrë.

Kjo punë, shokë, na ka dhënë një ndihmë jashtë-zakonisht të madhe, që jo vetëm planet të realizohen, por edhe masat e gjera të popullit të mësohen të qeverisin drejt vendin, të bëhen kompetente për të trajtuar problemet shtetërore dhe ato të Partisë, të mos lejojnë abuzime dhe shtrembërime, të jenë të guximshme, të kritikojnë gjithçka që nuk ecën mirë dhe të marrin vendime të drejta.

Natyrisht, ne nuk kemi arritur përsosmëri në organizimin e kontrollit punëtor e fshatar, por kjo që kemi bërë është një hap përpara për vënien në jetë të mësimit të madh të Leninit, që ka rëndësi, pse u hap sytë masave të gjera të popullit, i edukon ato jo vetëm politikisht dhe ideologjikisht, por i bën të afta të jenë në gjendje edhe të kontrollojnë sektorë të ndryshëm të jetës ekonomiko-shoqërore të vendit, të kuptojnë gjithë procesin e ndërtimit të socializmit. Në këtë mënyrë e kuptojmë ne kontrollin punëtor e fshatar që po e zbatojmë.

Çështja tjetër me rëndësi që dëshiroj të theksoj në këtë bisedë ka të bëjë me kuptimin dhe me zbatimin e demokracisë proletare. Siç e dini, demokracia proletare është demokraci vetëm për masat e gjera punonjëse e jo për armiqtë e klasës. Partia jonë, duke u bazuar te marksizëm-leninizmi, ka gjetur format më të përshtatshme për vënien efektivisht në jetë të demokracisë proletare. Por kësaj demokracie te ne, është e kuptueshme, i kanosen edhe të këqija, siç janë burokratizmi, indiferentizmi, intelektualizmi, teknokratizmi etj., etj.

Thellimi në kuptimin dhe në zbatimin e demokracisë proletare shërben si një forcë e madhe që ndihmon për t'i shpjeguar drejt teorikisht e politikisht të mirat e socializmit dhe të këqijat e mbeturinave të së kaluarës që ekzistojnë e do të ekzistojnë akoma në të ardhmen, por që do të shkojnë gradualisht duke u zhdukur, si rezultat i zhvillimit të luftës së klasave në fushën politike e ideologjike. Mbeturinat e së kaluarës, që i nxitin imperializmi dhe revizionizmi dhe që i përhap me zell armiku i brendshëm ose elementët që degjenerojnë nga gjiri i popullit, i luftojmë frontalisht dhe pandërprerë.

Ne synojmë që demokracia të mos zhvillohet e mbyllur ose vetëm brenda në forume, por të shtrihet deri në masa. Kur ndonjëri, komunist ose i paorganizuar në Parti, bën një gabim, natyrisht, organizata-bazë e Partisë ose organi shtetëror përkatës e gjykon dhe kundrejt tij merr masë me karakter edukativ për ta ndihmuar. Në shumicën e rasteve gabimet i bëhen të njohura edhe kolektivit ku punon ky person. Kolektivit punonjës i jepet nga Partia e drejta dhe forca të kritikojë të gjitha veprimet e gabuara të çdo personi, cilido qoftë ky, pa përjashtuar as shokët e udhëheqjes, dhe të japë mendime konstruktive për punët dhe për njerëzit.

Partia i këshillon dhe i inkurajon masat të flasin hapur e të drejtohen deri në Komitetin Qendror të Partisë vetë ose me letër, në rast se, fjala vjen, ndonjë drejtor ndërmarrjeje, sekretar partie, kryetar komiteti a kushdo tjetër qoftë, duke shfrytëzuar postin zyrtar, sillet keq, tregohet prepotent, hakmerret kundër var-

tësve. Në Komitetin Qendror na vijnë punonjës në takim ose na dërgohen letra që përmbajnë propozime shumë të vlefshme, sugjerime, kërkesa, ankesa etj. Njerëzit ankohen ose dërgojnë letra jo vetëm kur punët në ndonjë sektor nuk shkojnë mirë, por edhe sepse duan t'i tregojnë Partisë shumë rrugëdalje për zgjidhjen e problemeve. Për letrat që vijnë nga populli tregohet një kujdes i madh. Çështjet që ngrihen në to studiohen me shumë vëmendje në sektorët e posaçëm që kemi në Komitetin Qendror, në Qeveri dhe në bazë.

Ne, vazhdimisht dhe me të gjitha forcat, përpiqemi ta zbatojmë demokracinë proletare realisht e jo në mënyrë formale. Edhe për të pranuar një njeri në Parti e kalojmë nga filtri i masave, nga filtri i kolektivit ku punon. Më parë i interesuari pranohet kandidat për anëtar partie. Vendimi për t'u pranuar kandidat apo, pasi kryen stazhin, edhe anëtar partie, ose vendimi për ta përjashtuar një komunist nga Partia merret vetëm nga organizata-bazë. Është e drejta e Partisë të pranojë ose të përjashtojë komunistët, por ajo gjithnjë nisët nga interesat e klasës punëtore, e cila synon dhe lufton që pararoja e saj të jetë e pastër, e përbërë nga njerëz revolucionarë, të ndershëm, të guximshëm, trimë, të ngritur politikisht dhe ideologjikisht. Prandaj Partia nuk mund të bazohet vetëm në njohjen nga ana e dy ose tre vetave, të personit që ata rekomandojnë për t'u pranuar kandidat partie, por, para se ta pranojë ose jo atë në radhët e saj, ia paraqet kolektivit për diskutim dhe pyet: «Si e njihni ju këtë person? Ç'të mira e ç'të meta ka dhe e meriton të pranohet kandidat

partie?». Punonjësit fillojnë flasin, japin mendimet e tyre për shokun që do të bëhet komunist. Organizata-bazë e Partisë i merr në konsideratë këto mendime dhe, në qoftë se anët pozitive të atij për të cilin diskutohet, janë të shumta e nuk ka ndonjë njollë politike a morale, atëherë ai pranohet si kandidat. Në bazë të rregullave të vendosura, edhe pas këtij pranimi, kandidati vete të bëjë tre vjet stazh në një sektor pune më të rëndë, si në miniera, në ndërtim, në bujqësi etj. Pas tre vjetësh merret përsëri mendimi i kolektivit punonjës të ndërmarrjes apo të kooperativës bujqësore për kandidatin. Në qoftë se ai ka punuar mirë gjatë periudhës trevjeçare të stazhit, pranohet anëtar partie, në të kundërtën i shtyhet edhe për një kohë stazhi ose, kur nuk e meriton, nuk pranohet në Parti.

Entuziazmi që ju patë gjatë zhvillimit të punimeve të Kongresit, pasqyron entuziazmin e Partisë, të klasës punëtore, të fshatarësisë kooperativiste, të rinisë dhe të inteligjencies sonë popullore, por nuk harrojmë se edhe në shoqërinë socialiste ka njerëz që degjenerojnë. Partia, posa sheh që një njeri futet në rrugë të gabuar, punon me të për ta ndrequr, ajo në fillim e këshillon, e ndihmon, e kritikon një herë e dy herë, pastaj e paralajmëron dhe vetëm kur shikon se ai vazhdon në rrugën e gabuar antiparti ose kundër shtetit, atëherë merr masa shtrënguese.

Siç dëgjuat në Kongres, kundër armiqve kemi vepruar me ashpërsi, pse lufta e klasave zhvillohet edhe në socializëm. Në Kongres folëm për komplotin e rrezi-

kshëm të tradhtarëve Beqir Balluku, Abdyl Këllezi e të shokëve të tyre dhe shpjeguem çfarë synonin ata.

Beqir Balluku me një grup ushtarakësh armiq, në mënyrë të fshehtë, punuan pas shpinës së Partisë për të ndryshuar strategjinë dhe taktikën e luftës sonë, të përcaktuar në bazë të vijës së Komitetit Qendror. Qëllimi i tyre ishte që gjithë bregdeti e qytetet të qëndronin të hapëta e të pambrojtura përpara armikut që mund të sulmonte, të mos zbatoheshin në asnjë moment masat ushtarake që kishte marrë Komiteti Qendror për mbrojtjen e të gjithë vendit, të maleve e të fushave. Sipas planeve të tyre, me sulmin e parë që mund t'i bëhej Shqipërisë nga revizionistët sovjetikë, gjithë ushtria jonë e organizuar në mënyrën e tyre nuk do të mbronte çdo pëllëmbë të vendit, por duhej të tërhiqej në male. Plan i Beqir Ballukut dhe i bandës së tij ishte i koordinuar me ato të disa vendeve revizioniste. Por Partia i zbuloi dhe i demaskoi këta armiq.

Ky plan ushtarak ishte i lidhur me një plan ideologjik për të luftuar superstrukturën, për të futur nëpërmjet filmit, teatrit, kulturës, veçanërisht në rini, mënyrën borgjeze e revizioniste të jetesës. Qëllimi i armiqve ishte degjenerimi, likuidimi i rendit socialist e i diktaturës së proletariatit.

Roli udhëheqës i Partisë ka rëndësi të madhe. Ne vazhdimisht kemi luftuar e luftojmë për përsosjen e udhëheqjes së Partisë e të punës së saj, të shtetit e të administratës, duke demaskuar e duke hedhur poshtë skemat burokratike të ngurta dhe prepotente, të praktikuar nga Partia Komuniste e Bashkimit Sovjetik pas

vdekjes së Stalinit. Rolin e drejtuesve të Partisë dhe të Qeverisë ne e kemi çmuar dhe e çmojmë drejt nëpërmjet veprimeve të tyre dhe vendimeve që merren, akteve që vërtetohen në jetë e në punën e tyre. Veprimtarinë e udhëheqjes Partia ia ka nënshtuar gjykimit të masës së komunistëve, në radhë të parë, por edhe të masave të paorganizuara në Parti.

Partia i mëson anëtarët e saj dhe masat se është e respektueshme ajo udhëheqje, qoftë partie, qoftë shtetërore, që njeh dhe korrigjon gabimet e saj. Brenda në forumet tona, në Komitetin Qendror, në Byronë Politike, në Qeveri dhe deri në organizatat-bazë ne kemi krijuar një barazi të plotë midis njerëzve. Atje të gjithë janë njëlloj, komunistë, s'ka as grada, as ofiqe, të gjithë janë të ngarkuar me detyra dhe veprimet e secilit, sipas rastit, janë të lavdërueshme ose të kritikueshme, kur i gjykon si të tilla shumica e atyre që përbëjnë forumin ose organizatën-bazë të Partisë dhe, kur gjykohen që s'janë të drejta, merren masa që të korrigjohen. Ne kemi krijuar një situatë të tillë, që, kur është fjala për të mbrojtur interesin e madh të Partisë, ata që gabojnë kritikohen pa hezitim. Por në këtë drejtim bëhet kujdes të ruhet masa dhe shokët të kritikohen për aq sa kanë faj. Kur gabimi është i lehtë, edhe kritika bëhet e lehtë, në qoftë se gabimi është i rëndë, fajtori kritikohet rreptë.

Ne, gjithashtu, kemi punuar që kudo, në masa, në forume dhe jashtë tyre, të mos krijohet e të mos ketë asnjë lloj kulti për shokët e udhëheqjes, të dënohen prepotenca, fodullëku dhe megalomania dhe të mos

nënvleftësohet kurrë udhëheqja kolegjiale e Komitetit Qendror dhe e Këshillit të Ministrave. Një veprimtari e tillë ka forcuar vigjilencën revolucionare, ka shtuar luftën kundër familjaritetit, dashurinë për shokun dhe na mëson që në punë dhe për interesin e Partisë nuk mund e nuk duhet të ekzistojë familjariteti i sëmurë. Ne përpiqemi, por nuk mund të themi se ia kemi arritur plotësisht qëllimit, që njerëzit tanë të mos lëndohen e të mos hidhërohen nga kritikën e drejtë marksiste-leniniste. Në këtë drejtim duhet të bëjmë një punë politike e ideologjike të vazhdueshme. Ne njëkohësisht edukojmë shokët që, kur bëhet ndonjë kritikë pa baza, me shpifje, t'u qëndrohet fort atyre që kryejnë veprime të tilla denigruese. Kjo nuk do të thotë aspak mbyetje e kritikës, përkundrazi, është një nxitje për kritikë, por për një kritikë në rrugë të drejtë, të bazuar në fakte e në argumente dhe jo në shpifje e në trillime.

Partia bën një punë të madhe kundër thashethemeve. Te ne nuk lejohet të mbahen qëndrime të ulëta, të frymëzuara nga motive e interesa personale, të pakontrolluara e të fryra në vlerësimin e ngjarjeve të vogla. Këto qëndrime nuk nderojnë asnjëri. Partia jonë përpiqet t'i shpëtojë njerëzit që manifestojnë të meta të tilla dhe e vërteta është se shumë prej tyre i kemi edukuar, ata janë bërë luftëtarë të Partisë dhe shumë të tjerë po i edukojmë. Kjo është pozitive.

Partia jonë është relativisht e re, por ajo ka mësuar shumë nga klasa punëtore dhe nga populli i saj, nga partitë e tjera marksiste-leniniste. Partia jonë, gjatë jetës e veprimtarisë së saj ka hasur në vështirësi

të mëdha, në komplete, në sabotime ekonomike, në grupe elementësh antiparti, në agjentina të përgatitura nga ana e imperialistëve, e revizionistëve sovjetikë, e revizionistëve jugosllavë e të tjerë, por rreziqet Partia dhe diktatura e proletariatit të ne i kanë kapërcyer e i kanë përballuar me sukses. Në këtë luftë kundër armiqve të saj të brendshëm e të jashtëm Partia jonë ka mësuar shumë.

Lufta revolucionare e klasës sonë punëtore dhe e masave punonjëse, nën udhëheqjen e Partisë, i jep kësaj një eksperiencë të pakufishme, i nxjerr përpara probleme që kërkojnë zgjidhje të domosdoshme e të drejtë. Ajo nxjerr në dukje edhe format më të mira të organizimit për zgjidhjen e problemeve që shtrohen. Tani pas Kongresit, për shembull, në të gjitha ndërmarrjet janë përhapur shumë iniciativa. Ne kemi bërë një plan pesëvjeçar të ngjeshur, megjithatë punëtorët dhe fshatarët kanë marrë zotim ta tejkalojnë. Kështu po lindin forma të reja pune. Në këtë luftë, pra, ne shohim ç'forcë ka socializmi, ç'mundësi të mëdha jep ky sistem shoqëror për të krijuar në të gjitha fushat e jetës, në atë ekonomike, shoqërore, kulturore dhe në fushën e mbrojtjes. Sikur ta kishit njohur vendin tonë jo vetëm para Çlirimit, por edhe në vitet e para të pasçlirimit, në dekadën e parë pas mbarimit të luftës, do të shihnit se sa shumë ka ecur ai përpara në këto vite të pushtetit popullor.

Ne jemi brezi i parë i Partisë. Tash shokët tanë po zbardhen nga flokët dhe dalin në pension, por ata s'e pushojnë kurrë punën, nuk pranojnë të rrinë pa punë, prandaj i gjen kudo në vendet ku janë caktuar

dhe marrin vetëm pensionin. Pensionistët të ne, me pjekurinë dhe me eksperiencën e tyre të madhe, zgjidhin një mori problemesh që u ngarkojnë organet e pushtetit e të Partisë në qendër e në bazë.

Partia po e përgatit brezin tjetër që do të marrë dhe është duke e marrë stafetën në dorë. Një ngritje në masë e njerëzve të Shqipërisë së re në drejtimin e punëve që janë zgjeruar në të gjithë sektorët, vërehet kudo.

Ky brez i dytë i dyzetvjeçarëve po përgatit në punë brezin tjetër më të ri. Në ndërmarrje shtetërore e në kooperativa bujqësore kanë ardhur me mijëra punëtorë, të cilët kanë mbaruar shkollat e mesme të përgjithshme ose profesionale, për të mos folur për njerëzit me shkollë të lartë. Përgatitja e punonjësve të rinj është një detyrë e madhe e rëndësishme e Partisë sonë. Këta njerëz i nxorën në dritë e i zhvilluan socializmi, diktatura e proletariatit dhe udhëheqja e drejtë e Partisë së Punës. Duke futur në radhët e Partisë gjak të ri, ajo mbetet kurdoherë e re. Ky gjak i ri gjallëron kurdoherë Partinë dhe shërben për ta mbrojtur nga çdo rrezik Republikën Popullore të Shqipërisë. Është ky një faktor që kontribuon për t'i ngritur njerëzit politikisht, ideologjikisht e teknikisht në ndërmarrje, në institucione, në organizata, në shkolla e kudo.

Duke zbatuar parimin me rëndësi të madhe e të përgjithshme të mbështetjes në forcat e veta, që e shtruan me forcë përsëri edhe në Kongresin e 7-të të Partisë, ne kemi mundur të krijojmë një situatë të shëndoshë ekonomike në vendin tonë. Shifrat që dhamë

në Kongres janë dëshmia më e mirë e sukseseve tona. Tregjet te ne furnizohen rregullisht me mallra, çmimet nuk ngrihen, por shkojnë drejt uljes, kurse në shtetet kapitaliste e revizioniste ka inflacion e sëmundje të tjera të pashërueshme.

Ne kemi marrë dhe do të vazhdojmë të marrim masa që të ngushtojmë më tej dallimet midis qytetit dhe fshatit. Në sajë të tyre, kemi bërë një hap të madh përpara në këtë drejtim. Arsimi dhe kultura në fshat po zhvillohen njësoj si në qytet, por duhet të bëjmë më shumë për përmirësimin e mëtejshëm të kushteve ekonomike në fshat. Aktualisht punëtori në qytet disa kushte jetese i ka pak më të mira, por ne po luftojmë që këto me kohë t'i ketë edhe fshatari. Kur themi se duhet t'i ketë edhe fshatari, kemi parasysh krahasimin me kushtet e punëtorit, se edhe fshatari ynë, në përgjithësi, e ka ndërtuar jetën shumë mirë. Në fshatra s'ka shtëpi pa radio, shumë fshatarë kanë televizorë e lavatriçe. Shpërndarja e sendeve të përdorimit familjar atje bëhet që të favorizohet gruaja. Në fshat ka nga të gjithë artikujt ushqimorë.

Nuk po zgjatem të flas për të gjitha të drejtat ligjore në fushën ekonomike e kulturore që kanë fshatarët, njëlloj si qytetarët, për të drejtën e pensionit të pleqërisë, të ndihmës për kohën e barrës e të lindjes për gratë etj. Nga heqja e të gjitha taksave direkte dhe indirekte përfitojnë edhe fshatarët.

Në këtë rrugë ne besojmë se plani i gjashtë pesëvjeçar që miratoi Kongresi i 7-të i Partisë, do ta ngrejë akoma më tepër mirëqenien e popullit, socializmi do të

forcohet akoma më shumë në Shqipëri dhe mbrojtja e atdheut tonë do të bëhet më e fortë. Këto i mbështetim në forcat tona, në punën e Partisë e të popullit. Partia do të kalitet në beteja të reja për mbrojtjen e të gjitha këtyre fitoreve, për mbrojtjen e marksizëm-leninizmit, për të luftuar më mirë dhe më ashpër imperializmin amerikan, revizionizmin sovjetik, borgjezinë reaksionare dhe gjithë shërbëtorët e tyre, të çdo ngjyre që të jenë. Ne do të luftojmë pa u epur për fitoren e revolucionit, të socializmit e të komunizmit.

Mao Ce Duni thoshte se duhen 10 mijë vjet të fitojë çështja e proletariatit, atëherë kur do të dalë një forcë e madhe që do ta çojë revolucionin përpara e do të shkatërrojë imperializmin. Mirëpo ne komunistët nuk mund t'ia mbyllim perspektivën e revolucionit proletariatit, duke i rekomanduar që të mbështetë borgjezinë reaksionare të vendit të tij, nuk mund të mbyllim perspektivën e proletariatit për hir të bashkëpunimit me SHBA-në. Proletariati është një forcë kolosale udhëheqëse për transformimin revolucionar të shoqërisë. Po të vepronim ndryshe, atëherë do ta bëmë si socialisti Milran¹ në kohën e vet që formoi edhe qeveri. Edhe

---

1. A. Milran (1859-1943). Duke qenë anëtar i Partisë Socialiste Franceze, më 1899 hyri në qeverinë reaksionare të Valdek Rusosë dhe, si anëtar i qeverisë dhe më pas si kryeministër e president i republikës, përkrahu e ndihmoi politikën shtypëse të borgjezisë. Ka afirmuar domosdoshmërinë e njëfarë shoqërizimi të mjeteve të prodhimit, por ka qenë edhe mbrojtës i pronës private. Pjesëmarrjen e Milranit në qeverinë borgjeze, që ishte shprehje e qartë e politikës së bashkëpunimit klasor me

Marsheja ndjek të njëjtën rrugë, por proletariati francez nuk e ka humbur forcën që trashëgon nga revolucionet e vitit 1848, e sidomos, nga Komuna e Parisit, nga përvoja e së cilës Marks shkroi veprën e tij të famshme¹. Si mund të mendohet që nën sundimin e borgjezisë, proletariati, siç thonë revizionistët, paska arritur të gjitha të mirat?! Një konkluzion i tillë nuk mund të mendohet, sepse nuk i përgjigjet realitetit.

Jugosllavia nuk është shtet socialist sikurse hiqet, por një vend i varur nga imperializmi i Shteteve të Bashkuara të Amerikës, nga socialimperializmi sovjetik etj. Në kushtetutën jugosllave ka një nen ku thuhet se në Jugosllavi kapitali i huaj ka të drejtë të investojë në të gjithë sektorët ekonomikë ku shikon interes. Aksionet ndahen në këtë mënyrë: 49 për qind janë për kapitalin e huaj dhe 51 për qind për atë jugosllav. Megjithatë, ata që ndërtojnë industrinë në Jugosllavi kanë ngritur aksionet e tyre jo në 49 për qind sa parashikon kushtetuta jugosllave, por në 60 apo 70 për qind.

Monopolet e huaja kanë investuar në Jugosllavi për ndërtimin edhe të fabrikave moderne, se interesi i tyre është që prodhimi i realizuar nga krahu i lirë i punëtorit të kushtojë sa më pak dhe mallrat e këtyre

---

borgjezinë, udhëheqësit oportunistë të Partisë Socialiste Franceze dhe ata të Internacionales së Dytë nuk e dënuan. Vetëm Lenini e demaskoi këtë shfaqje të parë praktike të revizionizmit, që tradhtonte haptazi interesat e proletariatit.

1. «Lufta civile në Francë».

fabrikave të mund të shiten në vendet perëndimore, kështu që Shtetet e Bashkuara të Amerikës dhe vendet e tjera kapitaliste të rekuperojnë fitimet. Jugosllavia gjatë kësaj kohe nuk është në gjendje të paguajë borxhet, sepse detyrimet e saj kanë arritur në miliarda. Imperializmi nuk të fal asnjë qime floku, prandaj ekonomisë së Jugosllavisë nuk i ka mbetur gjë mbi shoshë.

Synimi i kapitalistëve vendas e të huaj tani është që punëtori atje të mashtrohet e të mbahet i mbërthyer në zinxhirë. Metoda kapitaliste e industrializimit dhe vërshimi i kapitalit të huaj jo vetëm nuk u sigurojnë punë të gjithë punëtorëve, por kanë bërë që Jugosllavia të evadojë jashtë krahun e punës dhe inteligjencien. Prej saj kanë ikur në Evropë 1,5 milionë punëtorë, të cilët bëjnë atje një jetë të vështirë.

Sikurse dihet, në Jugosllavi ka më shumë se 2 milionë shqiptarë. Kur perandoria turke po copëtohej, në Shqipëri plasi kryengritja, qendra e së cilës ishte në Kosovë. Udhëheqësit e lëvizjes kombëtare shqiptare u mblodhën në Prizren dhe për të mbrojtur interesat kombëtare të Shqipërisë krijuan Lidhjen e Prizrenit. Fuqitë e mëdha dhe shovinistët fqinjë deshën ta copëtonin Shqipërinë. Bile Bismarku arriti deri atje sa të thoshte se nuk do të merreshin me disa kasolle të shqiptarëve. Lidhja e Prizrenit organizoi dhe udhëhoqi kryengritjen, e cila u shtyp me gjak. Këto fuqi, nëpërmjet traktateve të hapëta e të fshehta që nënshkruan, e ndanë Shqipërinë, pjesën më të madhe të saj ua dhanë Serbisë e fqinjëve të tjerë.

Shqiptarët në Jugosllavi kanë jetuar e vazhdojnë

të jetojnë të robëruar e pa liri. Për vite me radhë ata janë persekutuar e janë shpërngulur me forcë nga Kosova në Turqi, ku kanë qenë të detyruar të flenë jashtë, nëpër sheshe e në xhami.

Në vitin 1946 ne bisduam me Titon për çështjen e Kosovës. Unë i shpreha mendimin se Kosova dhe viset e tjera të banuara nga shqiptarët i përkasin Shqipërisë dhe duhet t'i kthehen kësaj.

Në çështjen e Kosovës ne kemi mbajtur qëndrim marksist-leninist, që konsiston në mbrojtjen e vëllezërve tanë kosovarë, të cilëve, brenda federatës, duhet t'u jepen të gjitha të drejtat kombëtare, të mos persekutohen, të mos shpërngulen jashtë shtetit, të mos diskriminohen e të mos shtypen me dhunë.

Kur në Jugosllavi u acarua gjendja e brendshme dhe u ashpërsua lufta për pushtet me klanin serbo-madh, Titoja, që është një akrobat i madh politik, duke parë situatën e vështirë, për të manovruar më mirë, i bëri disa «lëshime» edhe popullit shqiptar të Kosovës dhe gjithë fajin për persekutimet ndaj tij ia hodhi Rankoviçit. Por vetë populli i Kosovës e pa se cili ishte qëllimi i vërtetë i «lëshimeve» dhe i premtimeve të Titos.

Ne me Jugosllavinë bëjmë tregti, kemi edhe marrëdhënie kulturore, por titistët ndjekin një politikë armiqësore ndaj vendit tonë. Ka pesë vjet që është përgatitur konventa kulturore dhe ata nuk duan ta firmosin, sepse atje ne themi që të kemi shkëmbime kulturore me popujt e Jugosllavisë dhe me popullin e

Kosovës. Fakti që flasim e interesohemi për popullin e Kosovës atyre nuk u pëlqen.

Me Greqinë kemi marrëdhënie shtetërore normale. Ato mendojmë t'i zhvillojmë më tej në fushën e tregtisë e të kulturës. Ne mund të bëjmë tregti me leverdi reciproke dhe të kemi shkëmbime kulturore.

Këto ishin disa çështje për të cilat Komiteti Qendror i Partisë sonë më ngarkoi të bisedoja me ju. Ju faleminderit!

Botohet për herë të parë sipas shënimeve të mbajtura në këtë takim, që gjenden në AQP

TREGUESIT

TREGUESI I LËNDËS

A

Afrika; luftërat e popujve të Afrikës për liri, pavarësi e përparim shoqëror — 178-179, 187, 196, 206, 207-208, 354.

Aleanca e klasës punëtore me fshatarësinë dhe roli udhëheqës i klasës punëtore — 147, 148-149.

Amerika Latine; luftërat çlirimtare dhe revolucionare të popujve të Amerikës Latine — 178-179, 187, 196, 206, 286, 377-378.

Armiqtë; veprimtaria armiqësore dhe lufta kundër tyre — 18, 123, 130-131, 132-133, 156.

Arsimi; politika dhe roli udhëheqës i Partisë në fushën e arsimit; revolucionarizimi i shkollës. Mësuesit, pedagogët; roli i shkollës në edukimin e brezit të ri — 4, 33, 37, 85, 161, 162, 163-167.

Azia; luftërat çlirimtare e revolucionare të popujve të Azisë — 178-179, 188, 196, 206, 280, 377.

B

Ballkani; lidhjet, bashkëpunimi midis popujve e vendeve të Ballkanit — 231-232, 235, 362.

Bashkimet Profesionale të Shqipërisë — roli i tyre në edukimin komunist dhe në mobilizimin e punonjësve për ndërtimin socialist të vendit — 112, 146.

Bashkimi Sovjetik (1917—1953), Partia Komuniste (b) e BS. Përkrahja internacionaliste për Shqipërinë — 267, 292-293. *Bashkimi Sovjetik, revizionizmi sovjetik* — shkaqet e lindjes dhe ardhja e tij në pushtet. *Revizionistët sovjetikë* — tradhtarë të marksizëm-leninizmit — 18, 25, 87-88, 89, 238-241, 251-252, 265, 266, 267-268;

— degjenerimi i partisë. i pushtetit dhe i jetës ekonomiko-shoqërore; kriza, depërtimi i kapitaleve të huaja — 50, 105, 169, 177,

200, 241, 259-260;

— strategjia dhe taktikat; politika demagogjike, ekspansioniste, e luftës dhe e agresionit — 187-188, 195-196, 200-201, 211, 235, 238-240, 251-252, 265-266, 365-366;

— përpjekjet për të forcuar hegjemoninë mbi partitë dhe vendet e tjera revizioniste — 189-190, 193, 200, 241-242, 244-245, 359, 361-362, 363, 364-366, 369-370, 372-375;

— veprimtaria armiqësore kundër RP të Shqipërisë — 38-39, 46, 223, 292.

Blegtoria — politika e Partisë për zhvillimin e saj. Lopa, bagëtitë e imëta. Baza ushqimore — 53-54.

Borgjezia, borgjezia e re revizioniste — 25, 105, 122, 163, 177, 178, 182, 183-184, 192, 196, 198, 215, 241, 242, 247-248, 249, 253, 257, 259, 260, 270, 272, 274-275, 280-281, 291, 350, 359, 360.

Bujqësia — politika e Partisë për zhvillimin e saj. *Bujqësia* — bazë e ekonomisë — 3, 33, 36-37, 49-62;

— struktura e degëve të saj; përqendrimi dhe specializimi. Drithërat. Sigurimi

i bukës në vend. Perimet, pemëtaria, bimët industriale — 3, 51-52, 53, 61-62;

— toka, trajtimi shkencor dhe rritja e pjellorisë së saj; hapja e tokave të reja — 56-57.

Burokratizmi, teknokratizmi, intelektualizmi dhe lufta kundër tyre — 87-88, 96, 103, 132-134, 328-329, 333-334.

C

Centralizmi demokratik dhe drejtimi unik — 20-21.

Ç

Çekosllovakia — agresioni ushtarak i socialimperialistëve sovjetikë i vitit 1968 kundër saj — 199, 372-374.

D

Dallimet thelbësore në socializëm; ngushtimi gradual i dallimeve midis fshatit dhe qytetit — 71-72, 123, 147, 171-172, 333.

Demokracia socialiste dhe demokracia borgjezo-revizioniste — 13-14, 19-22, 107-108, 109-110, 134-135, 257-258, 273, 384-385, 386.

Diktatura e proletariatit dhe sistemi i saj; roli udhëheqës i Partisë — 4-5, 7, 16-19, 24, 113-117, 262.

Drejtësia — organet e drejtësisë — 117.

Drejtimi dhe organizimi shkencor i ekonomisë. Centralizmi demokratik, drejtimi unik dhe vija e masave në ekonomi — 20-21, 73-77, 382-383.

E

Edukimi komunist; përmbajtja, rrugët, format, mjetet e edukimit komunist — 85, 157-162, 381-382;

— studimi i Historisë së PPSH, i dokumenteve dhe i materialeve të Partisë — 160, 165, 314-316, 317-319, 321-323, 329, 343, 344, 380-381.

Ekonomia popullore — politika dhe roli udhëheqës i Partisë për zhvillimin e saj — 32-38, 84, 392-393.

Engels, Fridrih — 10, 22, 30, 159-160, 193, 198, 238, 240, 243, 255, 257, 264, 265, 266, 267, 268, 273, 277, 278, 287, 348.

Enver Hoxha — të dhëna autobiografike — 292-293, 397.

Evropa. «Evropa e Bashkuar». «Sigurimi evropian», Konferenca e Helsinkit për «Sigurimin evropian» — 183, 191-192, 202-203, 210-211, 396.

F

Faktori i brendshëm dhe faktori i jashtëm; roli i tyre në jetën e shoqërisë — 29-30, 78-79.

Financat; kontrolli financiar — 77.

Fronti Demokratik i Shqipërisë — hallkë për bashkimin politik dhe mobilizimin e masave për ndërtimin socialist — 112, 157.

Fshatarësia; cilësitë, virtytet moralo-politike dhe edukimi i saj. Politika dhe kujdesi i Partisë për fshatarësinë — 3, 59, 72, 148, 298, 393.

Fshati socialist — përmirësimi i vazhdueshëm i gjendjes ekonomike e social-kulturore — 49-50, 71-72, 147, 393.

Fuqia punëtore — politika e Partisë për angazhimin e të gjitha forcave të afta për punë — 69-70.

G

Gruaja shqiptare — politika e Partisë për emancipimin e

saj; barazia e gruas me burrin, ngritja e saj në përgjegjësi — 99-100, 106, 153-155.

Grupet armiqësore antiparti dhe lufta për shpartallimin e tyre — 84, 88-89, 132-133, 136-138;

— veprimtaria armiqësore e F. Paçramit, T. Lubonjës etj. në fushën e ideologjisë e të kulturës — 7, 137, 383;

— grupi armiqësor komplotist e puçist i B. Ballukut, P. Dumes, H. Çakos etj. në ushtri — 7, 136-137, 388;

— grupi armiqësor sabotues i A. Këllezit, K. Theodhosit, K. Ngjelës etj. në ekonomi, në sektorin e naftës dhe në tregti — 7, 42-43, 75, 136-137, 388;

— strategjia e taktikat; agjentura në shërbim të shteteve të huaja; zbulimi dhe dënimi i tyre — 7, 137-138, 139-140, 290-291, 355.

I

Imperializmi; politika e luftës dhe e agresionit, ashpërsimi i krizës së përgjithshme, kalbëzimi dhe pashmangësia e zhdukjes së tij — 180-184, 187,

188, 208, 258, 285, 371-372.

Industria e lehtë dhe ushqimore. Peshkimi — 48, 55.

Industria e rëndë — politika e Partisë për zhvillimin e saj. Gjeologjia, kërkimet gjeologjike. Industria minerale nxjerrëse dhe përpunuese. Metalurgjia — 39-42, 44-46;

— industria energjetike (e naftës, e gazit, e qymyrgurit dhe ajo elektrike); industria mekanike dhe ajo e materialeve të ndërtimit — 42-44, 46-47.

Industrializimi socialist. Politika e Partisë në këtë fushë. Industria — degë udhëheqëse në ekonomi — 2-3, 32-33, 36, 39-40, 48;

— sigurimi, vlerësimi, pastrimi dhe përpunimi në vend i lëndëve të para — 40-43, 44-46, 47.

Inteligjencia dhe karakteristikat e saj; politika e Partisë ndaj inteligjencies — 149-150.

Internacionalizmi proletar — 60, 179-180, 262-267, 268-269, 271-272, 280-281, 378-377.

Internacionalja e Tretë Komuniste (Kominterni) — 264-265, 278-280, 350.

Investimet — politika e Partisë në fushën e investimeve — 33, 37, 62-65.

Italia — gjendja e brendshme; marrëdhëniet me RP të Shqipërisë — 177, 181, 184, 230-231, 256-257.

J

Jugosllavia, revizionizmi jugosllav — revizionizmi i parë në pushtet. Lidhja e Komunistëve të Jugosllavisë — 89, 355;

— vetadministrimi jugosllav; depërtimi i kapitaleve të huaja; degjenerimi kapitalist — 250-251, 356-357, 359-362, 395-396;

— revizionistët jugosllavë — tradhtarë të marksizëm-leninizmit, agjenturë e imperializmit; përpjekjet për të sabotuar revolucionin, lëvizjet dhe luftërat çlirimtare të popujve — 195, 249-250, 291-292, 349, 359-362;

— qëndrimi armiqësor ndaj RP të Shqipërisë — 38-39, 353-358, 397-398.

Shih edhe: Kosova....

K

Kandidati i Partisë; stazhi i kandidatit — 100-102, 386-387.

Kapitalizmi; ashpërsimi i kontradiktave, krizat, varfërimi dhe shtypja e masave punonjëse. Ligji i zhvillimit të pabarabartë. Eksportimi i kapitalit. — 70, 150-151, 177, 180-184, 193, 197, 201-202, 215-216, 248-249, 377, 395-396.

Këshillat popullorë, këshilltarët; lidhjet me masat — 114-115.

Këshilli i Ministrave (Qeveria) — 58, 63, 77, 334-335, 339.

Kina — politika e jashtme; marrëdhëniet dhe pretonet ndaj RP të Shqipërisë — 344-345, 362-363.

Klasa punëtore në RPSH — cilësitë, forcimi i rolit udhëheqës, edukimi ideopolitik dhe roli i saj në ndërtimin socialist të vendit — 5, 74, 140-146, 148-149, 298, 327.

Klasa punëtore (proletariati) në vendet kapitaliste e revizioniste; misioni historik dhe roli hegjemon i saj — 177-178, 182, 194, 197-198, 203, 216, 242-243, 251, 256-257, 258-259, 260, 262, 263-265, 266-267, 268-269, 272-273, 276, 348-349, 377, 394-395, 396.

KNER-i (Këshilli i Ndhmës Ekonomike Reciproke) — 180-190, 191.

Kolektivizimi socialist i bujqësisë; kooperativat bujqësore dhe forcimi ekonomik e organizativ i tyre. Kooperativat bujqësore të tipit të lartë — 3, 49-50, 60-61.

Komunikacionet; transportet. Transporti hekurudhor, detar dhe automobilistik — 65-66.

Komunisti — cilësitë moralopolitike, edukimi, roli para-vojë, detyrat e tij — 94, 100-101, 102, 113, 116, 161, 276, 316-317, 318, 328-329.

Kontradiktat në botën kapitaliste e revizioniste — 177-184, 198-204, 206-209, 347-348.

Kontrolli i Partisë, i shtetit, i klasës punëtore dhe i masave punonjëse — 76-77, 93-94, 111, 143-144, 383-384.

Kosova dhe viset e tjera me popullsi shqiptare në Jugosllavi — 227-228, 355-357, 367, 368-369, 396-397.

Kritika dhe autokritika — 290, 325-326, 339, 385, 389.

Kuadrot — politika e Partisë me kuadrin. Metoda dhe stili në punë. Marrëdhëniet kuadër—masë; kontrolli mbi kuadrot, dhënia llogari e tyre — 96, 104-106, 110-112, 318-319;

— cilësitë, përbërja shoqërore e kuadrove. Eduki-

mi ideopolitik, kalitja revolucionare, kualifikimi dhe lufta kundër shfaqjeve të huaja tek ata — 104-106, 112, 116, 166-167, 328-329;

— zgjedhja, vendosja e kuadrove. Ngritja e kuadrove nga radhët e klasës punëtore. Rregullimi i raportit midis kuadrove të rinj dhe të vjetër — 104-106, 141, 297-298.

Kultura përparimtare botërore dhe qëndrimi ndaj saj. Kultura, letërsia dhe artet në vendet borgjeze e revizioniste — 169, 224.

Kultura — politika e Partisë në fushën e kulturës. Zhvillimi, masivizimi i saj. Marrëdhëniet kulturore me vendet e tjera — 4, 85, 167-172, 223-224, 285-286.

Kushtetuta, projekt Kushtetuta e RPS të Shqipërisë — 11-31, 114, 228.

Kuvendi Popullor, deputetët — 13, 14, 30, 114.

L

Lenin, Vladimir Iliç — 10, 22, 30, 88, 100, 102, 128, 159-160, 182, 184, 192, 193, 198, 215, 238, 239, 240, 242, 243,

252, 253, 254, 255, 257, 264,
265, 266, 267, 268, 269, 273,
276, 277, 279, 280, 287, 290,
348, 383, 384, 295.

Letërsia dhe artet në RPSH. Politika dhe roli udhëheqës i Partisë. Lidhja e Shkrimtarëve dhe e Artistëve. Shkrimtarët, artistët — 85, 167-172, 319-320.

Lëvizja komuniste marksiste-leniniste ndërkombëtare

— lindja, rritja dhe fuqizimi i partive të reja marksiste-leniniste. Tiparet revolucionare, parimet e normat, strategjia dhe taktikat e tyre — 178, 185-186, 194-198, 217, 263, 267, 269-271, 272-273, 274-277, 286, 287-289, 290, 305-306, 347-349, 378;

— marrëdhëniet, shkëmbimi i mendimeve dhe i përvojës ndërmjet partive marksiste-leniniste. Domosdoshmëria e forcimit të unitetit të tyre — 264-265, 271-272, 276-277, 278-281, 286, 288-290, 312, 377, 379;

— lufta e partive marksiste-leniniste kundër imperializmit, revizionizmit dhe reaksionit — 247, 251, 252-254, 268, 272-274, 284,

235, 377-378;

— solidariteti dhe përkrahja internacionaliste e partive marksiste-leniniste për PPSH — 304-305, 311-312, 376-377, 378-379;

— lufta e borgjezisë, e revizionizmit dhe e reaksionit kundër marksizëm-leninizmit, partive dhe forcave marksiste-leniniste — 245-249, 272-273, 274-275, 279, 280-281;

— partitë komuniste të Amerikës Latine. Partia Komuniste e Brazilit — 376, 377-379;

— përhapja e revizionizmit modern në lëvizjen komuniste botërore; diferencimi në radhët e saj — 69, 238-239, 242-243, 265, 266, 286.

Lëvizjet dhe luftërat çlirimtare, revolucionare dhe përparimtare të klasës punëtore dhe të popujve — 177-180, 187, 189, 197-198, 203, 215-218.

Liberalizmi, indiferentizmi, familjariteti, konservatorizmi; lufta kundër tyre — 86-87, 88, 135, 326-327, 339.

Liria, pavarësia, sovraniteti kombëtar — 14, 26-28, 134-135, 197, 214.

Lufta e klasave në socializëm — ligj objektiv dhe forcë kryesore lëvizëse — 25-26, 120-123, 262-263, 387-388;

— *udhëheqja e Partisë dhe roli i diktaturës së proletariatit në zhvillimin e drejtë të luftës së klasave. Lufta kundër shfaqjeve oportuniste dhe sektare në zhvillimin e saj — 6-8, 17-18, 25-26, 130-131, 134, 139-140;*

— *lufta e klasave në frontin ideologjik, politik dhe ekonomik; zhvillimi frontalisht i saj; ndërthurja e frontit të brendshëm me atë të jashtëm — 6-7, 25-26, 124-130, 132-137, 385, 388.*

Lufta e klasave në shoqërinë kapitaliste — 177-180, 182-184, 260.

Lufta, kuptimi marksist-leninist i saj. Shndërrimi i luftës imperialiste në luftë çlirimtare. Armatimi dhe tregtia e armëve. Psikoza e luftës, shkaktarët e shpërthimit të saj — 205-207, 211-213, 215-216, 367-368.

M

Marksizëm-leninizmi — vitaliteti i tij; armë dhe busull për

udhëheqje e veprim; studimi, përvetësimi, mbrojtja dhe zbatimimi krijues i tij në kushtet konkrete — 16-20, 23-25, 123-

-124, 157-162, 165, 233, 243, 244, 253-254, 267, 268, 273, 278, 287-288, 305, 310, 381-382.

Marks, Karl — 10, 16-17, 22, 30, 154, 159-160, 182, 193, 198, 238, 240, 243, 248, 254, 255, 257, 259, 260, 264, 265, 266, 267, 268, 273, 277, 278, 287, 348, 395.

Mbështetja në forcat tona — 6, 29, 78-81, 392-393.

Mbrojtja e atdheut; përgatitja dhe forcimi i gatishmërisë luftarake të ushtrisë, të popullit dhe gjithë vendit për mbrojtje — 5, 27-28, 85, 117-118, 213-214, 367-369.

Metoda dhe stili në punë — 320-323, 332-333, 337-338.

Ministritë — metoda dhe stili në punë; ndihma dhe kontrolli për bazën — 64, 74-75, 87, 105:

— *Komisioni i Planit të Shtetit — 64-65, 76, 87;*

— *Ministria e Financave — 65, 76;*

— *Ministria e Industrisë dhe e Minierave — 87;*

— *Ministria e Bujqësisë — 56, 87;*

— *Ministria e Ndërtimit — 63, 64-65;*

— Ministria e Tregtisë —
68, 87;

— Ministria e Arsimit dhe
e Kulturës — 165.

Minoriteti grek në Shqipëri —
230.

*Mirëqenia në shoqërinë tonë
socialiste — politika e Partisë
për rritjen e panzërprerë të
mirëqenies* — 33, 48, 67-73.

N

*NATO (Pakti i Atlantikut Ve-
rior). traktatet, alcancat dhe
billoqet e tjera politike e ush-
tarake të imperializmit* — 188,
189, 191, 199, 246, 352, 362.

*Ndërtimet — organizimi, drej-
timi dhe kontrolli i punës në
ndërtime* — 62-65.

*Ndërtimi i socializmit në
RPSH — politika e Partisë për
ndërtimin socialist të vendit;
ligje, parime dhe tipare të
ndërtimit socialist* — 4-10, 11-
-31, 70, 71-72, 78-81, 83-85,
149, 165-166, 167, 173, 288,
391;

— shndërrimi i Shqipërisë
nga një vend bujqësor-
industrial në një vend
industrialo-bujqësor; ka-
limi në etapën e ndërti-
mit të plotë të shoqërisë
socialiste — 2-3, 15-16,
24-25, 48;

— përvoja dhe masat e
PPSh për t'i prerë rrugën
revizionizmit dhe për të
çuar përpara ndërtimin
e socializmit në Shqipëri
— 5, 7-8, 16-20, 23, 89-90,
122-124, 139-140, 143, 392.

O

*Oportunizmi, sektarizmi dhe
lufta kundër tyre* — 121-122,
130-131, 178, 183, 253, 261-
-262.

*Organet e Punëve të Brendsh-
me; roli udhëheqës i Partisë
në to* — 118-119.

*Organizata-bazë e Partisë; roli
i saj udhëheqës; revolucionar-
izimi, kritika dhe autokritika,
kërkesa e llogarisë dhe dhënia
llogari* — 91, 94, 101, 110-111,
112-113, 162, 172, 315-316,
387, 389;

— roli udhëheqës dhe dety-
rat e saj në ndërmarrje
ekonomike, në kooperati-
va bujqësore dhe në ins-
titucione — 40, 52, 60,
64, 66, 87.

*Organizatat e masave — lera
të Partisë* — 112-113.

P

*Pagat; ngushtimi i dallimit
ndërmjet tyre* — 71.

Partia e Punës e Shqipërisë
— themelimi i saj. Karakteristikat marksiste-leniniste revolucionare, karakteri dhe qëndrimet internacionaliste — 8-10, 80, 82-83, 235, 286, 309, 312, 392.

Partia e Punës e Shqipërisë — marrëdhëniet, solidariteti dhe përkrahja internacionaliste për partitë marksiste-leniniste — 271-272, 281-292, 284-285, 288-290, 312, 378.

Partia e Punës e Shqipërisë — lufta e klasave në Parti

— lufta kundër elementëve dhe grupeve antiparti — 88-89, 123, 132-133, 390-391;

— lufta kundër shfaqjeve të burokratizmit, oportunitizmit, liberalizmit e teknokratizmit në Parti — 86-88, 96, 121-122, 130-132, 333-334;

— përjashtimet nga Partia; qëndrimi ndaj të përjashtuarve — 102-103;

— qëndrimi ndaj të metave e gabimeve dhe ndaj elementëve që gabojnë e bëjnë faje — 290-291, 335-336, 339.

Partia e Punës e Shqipërisë
— lufta e saj kundër revizio-

nizmit modern (sovjetik, jugosllav etj.) — 237, 240-241, 251, 253, 291-292, 293.

Partia e Punës e Shqipërisë — organet udhëheqëse qendrore dhe në rrethe.

— Kongresi VI i PPSH (1-7 nëntor 1971) — 1, 4, 11, 13, 32, 34, 60, 67, 71, 99, 105, 164, 218, 296;

— Kongresi VII i PPSH (1-7 nëntor 1976); përfaqësia e tij — 1-283, 288, 294-295, 297-298, 299-301, 302, 304-305, 306, 308-313, 316, 331-332, 343, 376-377, 379-380, 387-388, 392-393;

— Komiteti Qendror, Byroja Politike, Sekretariati dhe sekretarët e KQ — 13, 35, 58, 60, 63, 77, 89, 95, 104, 107, 132, 294-301, 302-304, 305-306, 308, 323-324, 325, 329-330, 331-332, 333-342, 379, 386, 389;

— Komisioni Qendror i Kontrollit e Revizionimit të Partisë — 300-301;

— përbërja shoqërore, origjina, gjendja dhe arsimit i organeve udhëheqëse — 104-106, 295-296, 298-299;

— Plenumi i 8-të (26-28 qershor 1969), i 4-t (26-28 qershor 1973), i 6-të (16-

- 17 dhjetor 1974), i 7-të (26—29 maj 1975) dhe i 8-të (10 tetor 1975) i KQ — 13, 135-136, 164, 167-169;
  - Plenumi i 1-rë i KQ (7 nëntor 1976) — 302-307, 308;
  - aparati i KQ dhe instruktorët e tij — 314, 317-318, 335-337;
  - plenumet, komitetet, byrotë dhe sekretarët e komiteteve të Partisë të rretheve — 94-98, 101, 104-106, 110-111, 112-113, 162, 316, 329, 337;
  - aparatet e komiteteve të Partisë të rretheve dhe instruktorët e tyre — 87, 96, 319-320.
- Partia e Punës e Shqipërisë — organizimi dhe jeta e brendshme.*
- forcimi i rolit udhëheqës të Partisë. Lufta kundër përpjekjeve të armiqve dhe koncepteve që e dobësojnë këtë rol — 9, 22-23, 73-74, 83-98, 104, 112-113, 115-116, 141-142, 327-328, 368-369;
  - parimet dhe normat e Partisë; njohja dhe zbatimi i tyre. Uniteti në Partitë dhe në udhëheqje — 88-90, 309, 326, 355;
  - lidhjet e Partisë me masat; përmbajtja, format dhe rrugët e forcimit të tyre — 107-113, 320-321, 322-323;
  - kritika dhe autokritika; kolegjialiteti dhe përgjegjësia personale; iniciativa dhe vetëveprimi — 92-93, 96-97, 325-326, 335, 330, 341, 389-390;
  - metoda dhe stili në punë; ndihma dhe kontrolli për bazën — 314-315, 317-318, 319-323, 325-326, 330, 332-341;
  - puna e Partisë, puna me njerëzit. Kapja pas hallkës kryesore — 35-36, 63-64, 108-109, 185, 319-323, 327, 329;
  - efektivi i Partisë, përbërja shoqërore, rritja numerike, mosha, arsimit, stazhi i anëtarëve të Partisë. Pranimet; shtrirja dhe shpërndarja e forcave të Partisë — 98-102, 103-104, 386-387;
  - zgjedhjet në Parti; zgjedhja e organeve udhëheqëse të Partisë — 291-301, 308-309.

Partia e Punës e Shqipërisë

— *vija, vendimet, direktivat, detyrat e Partisë; studimi dhe zbatimi i tyre* — 2, 28, 86-87, 89-90, 93-94, 97-98, 107, 109-110, 262, 310, 314-316, 317-319, 321-323, 324-325, 331-335, 340, 379-381;

— programi i saj për ndërtimin socialist të vendit — 11-31.

Pasuritë natyrore — 3, 39-40, 41-42, 43, 44-45.

Përvoja e përparuar; studimi dhe përgjithësimi i saj — 61-62, 76, 332.

Planet, planifikimi i ekonomisë — *parimet e planifikimit; parimi i karakterit shkencor dhe ai i hallkës kryesore; pjesëmarrja e masave në planifikim* — 35-36, 63-64, 75-76, 382-383;

— plani i pestë pesëvjeçar (1971—1975). Projektplan i gjashtë pesëvjeçar (1976—1980) — 2, 32-81, 310, 393-394;

— lufta kundër veprimtarisë armiqësore dhe gabimeve në planifikim dhe në realizimin e planeve — 34, 75.

Politika e jashtme parimore e RPSH — *analiza klasore e gjendjes ndërkombëtare* —

176-189, 191, 193-196, 203-205, 208-209, 218-225, 236, 346-348, 349, 379;

— *përkrahja internacionaliste për lëvizjet dhe luftërat çlirimtare e revolucionare të klasës punëtore dhe të popujve. Demaskimi i imperializmit, revizionizmit dhe reaksionit* — 180, 213, 217-218, 233, 237-238, 379;

— *marrëdhëniet me vendet fqinje (Jugosllavinë, Greqinë, Italinë, Bullgarinë, Turqinë dhe Rumaninë)* — 226-232, 352-353, 367-369, 397-398;

— *marrëdhëniet me vendet e Evropës Perëndimore dhe me vende të tjera të botës. Qëndrimi ndaj ShBA dhe Britanisë së Madhe* — 223-224, 232-238, 285-286;

— *solidariteti dhe përkrahja internacionaliste për Vietnamin, Korenë, Laosin dhe popujt arabë* — 225-226, 232-233;

— *marrëdhëniet dhe qëndrimi ndaj Kinës, BS dhe vendeve të tjera revizioniste* — 225, 234-235, 343-344, 345-346, 366-367;

— *rritja e prestigjit dhe e*

autoritetit të RPSH në botë. Të huajt, miqtë për Shqipërinë — 9, 218, 223, 305, 346-347.

Politika; politika në plan të parë, trajtimi i problemeve me syrin politik — 86, 194, 327-328, 381.

Populli shqiptar — cilësitë, virtytet moralo-politike; roli i tij në ndërtimin socialist — 28-29, 214, 222, 367-368, 369.

Prodhimi material — bazë e zhvillimit të shoqërisë. Riprodhimi socialist. Prodhimi i mallrave të konsumit — 48, 73 76.

Propaganda, agjitacioni, shtypi dhe botimet në RPSH — 133, 159, 162-163, 382.

Propaganda dhe shtypi borgjezo-revizionist — 79, 150-151, 178, 183, 204, 206, 210, 213, 221, 222, 228, 239, 249, 275, 347, 349, 352-353, 373.

Pushteti popullor — formë e diktaturës së proletariatit; karakteri demokratik; pjesëmarrja e klasës punëtore dhe e masave punonjëse në qeverisje — 13-14, 19-21, 74, 113-117, 141, 384.

Pyjete — 59.

R

Regjimi i kursimit — 45-47.

Revizionizmi modern, partitë revizioniste — lindja, përhapja dhe rrezikshmëria e tij — 105, 238-239, 242, 261, 265-266, 286;

— strategjia, taktikat; lufta e tij kundër marksizëm-leninizmit, socializmit, lëvizjeve punëtore dhe të popujve — 178, 183, 238, 245-246, 254-255, 257, 265-266, 279, 280-281;

— kontradiktat, kriza, përçarja, disfatat — 243-247;

— revizionistët italianë, francezë dhe spanjollë — 254-258, 260-261, 288, 395.

Revolucionarizimi i Partisë, i pushtetit dhe i jetës së vendit — 4, 120.

Revolucioni socialist — çështje e shtruar për zgjidhje dhe pashmangësia e tij. Domosdoshmëria e rolit ndihëqës të partisë marksiste-leniniste dhe aleancat në revolucion — 29, 141-142, 177-180, 198, 242, 258, 262-263, 277-278, 347-349, 377-378, 394.

Revolucioni socialist në Shqipëri — 4, 16-17, 140, 153.

Rinia dhe Bashkimi i Rinisë së Punës të Shqipërisë — edukimi dhe mobilizimi i rinisë për ndërtimin socialist të ven-

dit. Aksionet e rinisë — 150-153.

RR

Rrethimi, bllokada e presioni imperialisto-revizionist dhe lufta për përballimin e tyre — 6-7, 26, 34, 122, 124-127, 365.

S

Socialdemokracia, socialistët, sindikatat në vendet kapitaliste — 178, 183, 245, 255, 256, 261-262, 270, 273.

Socializmi shkencor — ligje, parime dhe tipare të tij — 6, 15, 16-17, 27-23, 81, 83-84, 120-121, 122-123, 141, 165-166, 242-243, 260, 387, 391.

Stalin, Josif Vlsarionoviç — 10, 22, 30, 83, 108, 159-160, 193, 193, 201-202, 238, 239, 240, 241, 243, 255, 257, 264, 265, 288, 267, 268, 273, 276, 277, 279, 280, 287, 291-292, 293, 348, 360, 399.

Superfuqitë; politika demagogjike, hegjemoniste dhe e luftës; kontradiktat, aleancat, kriza — 125-126, 178, 181, 185-186, 196-197, 198-200, 203-204, 205-209, 211-214, 216-217, 220-221, 367, 368, 371-372.

SH

Shfaqjet e huaja dhe lufta kundër tyre — 128-129, 148, 385, 389-390.

Shkenca; politika e Partisë për zhvillimin e saj — 172-175.

Shtetet e Bashkuara të Amerikës — strategjia dhe taktikat; politika e shtypjes, e luftës dhe e hegjemonizmit — 177, 186-187, 190-191, 199-200, 202, 203, 235, 361.

T

Teoria dhe praktika; uniteti dialektik i tyre — 158-161, 165, 285, 287.

Teoritë e pikëpamjet bor-gjezo-revizioniste dhe kritika ndaj tyre

- për «vjëtrimin» e marksizmit dhe mohimin e ligjeve dhe parimeve të tij: diktaturën e proletariatit, luftën e klasave, revolucionin, proletariatin, rolin e partisë, internacionalizmin proletar — 18, 23, 25, 142-143, 154, 183, 239-240, 245-246, 247-249, 259-262, 269, 394-395;
- të revizionistëve sovjetikë — 25, 79, 143, 204-205, 239-240, 259-260;
- të revizionistëve jugoslla-

vë për «vendet e paangazhuara» dhe «vendet në zhvillim» — 142, 193-196, 347, 353-354;

— të «eurokomunistëve» mbi rrugët specifike për në socializëm dhe për «kompromisin historik» — 245-246, 254-259, 260-261, 395;

— të revizionistëve kinezë mbi «tri botët» dhe të mbështetjes të një imperializëm për të luftuar tjetrin — 193-194, 209-210, 347-349, 394.

Të drejtat dhe detyrat e shtetasve — 21, 134-135, 393.

Traktati i Varshavës — 189, 191, 199, 228, 365, 374-375.

Tregtia e brendshme; qarkullimi i mallrave, furnizimi i popullsisë — 68-69.

Tregtia e jashtme; eksporti, importi — 45, 50, 223.

Tregu i Përbashkët Evropian — 181-182, 189-190, 191, 202.

U

Uniteti i popullit, uniteti Partii—popull — 5-6, 7-8, 107-109, 111, 156-157, 236.

Ushtria Popullore; roli udhëheqës i Partisë; kuadrot politikë dhe ushtarakë — 117-118.

V

Vendet revizioniste — ardhja në fuqi e revizionizmit. Degjenerimi i partisë, i rinisë, i inteligjencies dhe i kulturës. Kriza, papunësia — 13, 25, 27-28, 50, 70, 149, 150-151, 180-184, 238-239, 241-242, 259-260;

— politika e jashtme; depërtimi i kapitaleve të huaja. Kontradiktat midis tyre — 199-200, 234-235, 372-374.

Vendet socialiste; ndihma dhe solidariteti ndërmjet tyre — 80, 179-180, 265.

Vigjilanca revolucionare — 8, 18, 123, 139, 345-346, 375.

Vija e masave; këshillimi me masat dhe tërheqja e mendimit të tyre — 13-14, 19-20, 106-113, 143, 322-323, 386-387.

Z

Zonat malore dhe kodrinore; zhvillimi i mëtejshëm ekonomik, shoqëror e kulturor i tyre — 3, 54, 57-59.

ZH

Zhvillimi dialektik; uniteti dhe lufta e të kundërtave si burim zhvillimi — 90, 123-124.

TREGUESI I EMRAVE

A

- Alende, Salvador — 255.
Amazonas, Zhoao — 376, 378.
Aragon, Lui — 288.
Arboleda, Pedro Leon — 270.

B

- Balluku, Beqir — 7, 136-137,
355, 363, 388.
Beria, Lavrentiev — 292.
Berlinguer, Enriko — 254, 259,
260, 286.
Bernshtajn, Eduard — 251.
Bismark, Oto — 396.
Brezhnjev, Leonid — 88, 199,
245, 359, 361, 362, 364-366,
368, 369-370, 373, 374, 375.
Bulganin, Nikolai — 292.

Ç

- Çami, Foto — 301.
Çuko, Lenka — 338-339, 340,
341.
Çako, Hito — 7, 136-137.
Çaushesku, Elena — 364.

Çaushesku, Nikolae — 359,
362-364.

Çu En Lai — 363.

D

- Daniel, Karlos — 270.
Dubçek, Aleksandër — 199,
372, 373.
Dume, Petrit — 7, 136-137.

F

- Fisher, Ernst — 249.
Franko, Françisko — 288.
Frashëri, Naim — 316.
Frashëri, Sami — 316.
Fuçik, Julius — 375.

G

- Garodi, Rozhe — 249.
Gomulka, Vladislav — 373,
374.
Greçko, Andrei — 374.

GJ

- Gjilas, Milovan — 249.

II

- Hoxha, Nexhmije — 321.
 Hitler, Adolf — 374.
 Hrushov, Nikita — 88, 241,
 243.

I

- Isai, Hekuran — 300.
 Ibarruri, Dolores (Pasionar-
 ja) — 288.

J

- Jakubovskl, Ivan — 374.

K

- Kapo, Hysni — 300.
 Kadar, Janosh — 373.
 Karter, Xhimi — 361.
 Karriljo, Santiago — 259.
 Kautski, Karl — 251.
 Këllezi, Abdyl — 7, 42-43, 75,
 136, 137, 355, 388.
 Kunjal, Alvaro — 201.

L

- Lubonja, Todi — 7, 136.

M

- Mihali, Qirjako — 340, 341.
 Murra, Prokop — 323, 327, 329,
 338-339.

- Malenkov, Georgi — 292.
 Mao Ce Dun — 394.
 Markuze, Herbert — 249.
 Marshe, Zhorzh — 257, 258,
 259, 260, 286, 288, 395.
 Mazumdar, Charu — 270.
 Mikojan, Anastas — 292, 293.
 Milran, Aleksandër — 394.
 Molotov, Viaçeslav — 292.

N

- Ngjela, Kiço — 7, 68, 136, 137.
 Nikolla (knjaz) — 369.

P

- Paçrami, Fadil — 7, 136.
 Pinoçet, Augusto — 285.

R

- Rankoviç, Aleksandër — 228,
 357, 360, 397.
 Ruso, Valdek — 394.

S

- Stefani, Simon — 338-339,
 340.

SHI

- Shtylla, Behar — 343, 346.

T

Theodhosi, Koço — 7, 42-43,
136, 137.

Toska, Haki — 324.

Tito, Josip Broz—291, 349, 353,
356, 359-361, 362, 363, 365,
366, 369, 370, 397.

Toliati, Palmiro — 254.

U

Ulbricht, Valter — 373, 374.

TH

Thakin Çit — 270.

Thakin Zin — 270.

ZH

Zhivkov, Todor — 364, 373,
374.

TREGUESI GJEOGRAFIK DHE I EMËRTIMEVE TË TJERA

A

Afrika e Jugut [Republika e Afrikës së Jugut] — 179.

Adriatik (deti ~) — 365.

Akademia e Shkencave e RPSH — 167, 175.

Algjeri — 232.

Ambasada e RPSH në RP të Kinës — 343-344, 346.

Ambasadat e shteteve të ndryshme në RP të Kinës — 346-347.

Ansamblu Shtetëror i Këngëve dhe i Valleve Popullore i RPSH — 285-286.

Arabia Saudite — 207.

Argjentinë — 179, 186.

Atlantik (oqeani ~) — 187.

Australi — 285.

Austrl — 234.

B

«Bagëti e bujqësi» (poema ~, N. Frashëri) — 316.

Banka e Shtetit Shqiptar (Drejtoria e Përgjithshme) — 77.

Belgjikë — 234.

Berlini Lindor — 373.

Bolivi — 179.

«Borba» (gazeta ~) — 352-358.

Bratislavë (Çekosllovakia) — 372.

Brazil — 179.

Britania e Madhe — 177, 181, 235-236.

Bullgari — 231-232, 364, 372.

Byroja Informative e Partive Komuniste e Punëtore (Informbyroja) — 291-292.

D

Danimarkë — 234.

Dominikë [Republika Dominikane] — 186.

Drin (lumi ~) — 3, 64.

E

Egjipt — 207, 224, 232.

Emiratet e Bashkuara Arabe — 207.

F

- «Filozofia e mjerimit» (vepra ~, P. Prudon) — 260.
 Finlandë — 234.
 Francë — 177, 195, 224, 233-234, 395.
 FRAP (Fronti Revolucionar Antifashist Patriotik në Spanjë) — 271, 288.
 Fuqitë e mëdha — 396.

G

- Gadishulli Iberik — 201.
 Greqi — 211, 229-230, 235, 365, 398.

GJ

- Gjermania Lindore (Republika Demokratike Gjermane) — 372.
 Gjermania Perëndimore (Republika Federale e Gjermanisë) — 117, 234, 285.

H

- Hekurudha Fier—Vlorë — 64.
 Hidrocentrali i Fierzës [Hidrocentrali «Drita e Partisë»] — 3, 44.
 Hidrocentrali i Komanit [Hidrocentrali «Enver Hoxha»] — 64.
 Hungari — 372.

I

- Indonezi — 179, 256.
 Instituti i Studimeve Marksiste-leniniste pranë KQ të PPSH — 158.
 Internacionalja e Parë — 264.
 Internacionalja e Dytë — 243, 264, 278.
 Izrael — 206, 207, 223.

J

- Japoni — 181-182, 201.

K

- Kamboxhia — 178, 186, 214.
 Kanada — 181-182.
 Kili — 179, 186, 255, 285.
 Kolonjë (rrethi ~) — 59.
 Kombinati Metalurgjik [Kombinati metalurgjik «Çeliku i Partisë»], Elbasan — 3, 45-48.
 Komuna e Parisit (1871) — 395.
 Konferenca e partive revizioniste në Berlin — 245-246.
 Konferenca e vendeve të «paangazhuara» në Kolombo — 195.
 Kongresi i 22-të i Partisë Komuniste (revizioniste) Franceze — 257, 258, 288.
 Kooperativa Bujqësore e Kacinarit, Mirditë — 58.
 Kooperativa Bujqësore e Shoshajt, Mat — 58.

Kooperativa Bujqësore e Vëndreshës, Skrapar — 58.

Koreja e Jugut — 225.

Koreja e Veriut (Republika Demokratike Popullore e Koresë) — 186, 224, 225.

Kroaci — 361, 369.

L

Laos — 178, 186, 226.

Libi — 365.

Lidhja Shqiptare e Prizrenit (1878—1881) — 396.

Lindja e Mesme — 186, 187, 206-207.

«Lufta civile në Francë» (K. Marks, vepra ~) — 395.

Lushnjë — 341.

M

Malajzi — 179.

Mali i Zi — 227, 357, 368, 369.

«Manifesti i Partisë Komuniste» (K. Marks—F. Engels, vepra ~) — 264.

Maqedoni — 227, 357, 368, 369.

Mbledhja dhe «Deklarata e partive komuniste të vendeve socialiste» në Bratislavë (3 gusht 1968) — 372-373, 374.

Mbledhja e vendeve ballkanike në Athinë — 232.

Meksikë — 234.

Mesdhe (deti, zona ~) — 187, 235, 365.

«Mjerimi i filozofisë» (K. Marks, vepra ~) — 280.

Moskë — 292, 373.

N

Norvegji — 234.

O

OKB (Organizata e Kombeve të Bashkuara) — 225, 363.

Oqeani Indian — 170, 187.

Organizata për Çlirimin e Palestinës — 233.

P

Pakistan — 234.

Partia Demokristiane Italiane — 184, 256.

Partia Komuniste (b) e Bashkimit Sovjetik — 87-88, 239.

Partia Komuniste (revizioniste) e Bashkimit Sovjetik dhe Kongresi i 20-të e i 25-të i saj — 89, 105, 251, 252.

Partia Komuniste (revizioniste) e Portugalisë — 201.

Partia Lëvizja Sociale Italiane — 184.

Peru — 234.

Përmet — 59.

Poloni — 177, 181, 260, 372.

Porti detar i Durrësit [Porti detar i Durrësit «Enver Hoxha»]

— 66.

Porti detar i Shëngjinit — 66.

Porti i ri detar i Vlorës — 66.

Portugali — 179, 200.

Pragë — 374.

Prizren — 396.

R

Radiotelevizioni Shqiptar — 162-163.

Revolucioni borgjez francez (1848) — 395.

Revolucioni grek (1821) — 230.

Revolucioni i Madh Socialist i Tetorit (1917) — 267.

Rodezi — 179.

Rumani — 235, 362-364, 365, 369.

Rusi, shovinizmi rusomadh — 241.

S

SALT (Bisedimet për kufizimin e armëve strategjike) — 211.

Serbi — 361, 369, 396, 397.

Siri — 365.

Skrapar — 59.

Sofje — 373.

Spanjë — 177, 184, 288.

Suedi — 234.

SH

Shkolla e Lartë e Partisë «V. I. Lenin», Tiranë — 159, 161.

«Shqipëria ç'ka qenë, ç'është e ç'do të bëhet» (vepra ~, S. Frashëri) — 316.

T

Tajlandë — 179.

TANJUG (Agjencia Telegrafike e Jugosllavisë së Re) — 347, 352.

Tanzani — 234.

Tepelenë — 59.

Termocentrali i Fierit — 64.

Traktati egjiptiano-sovjetik — 207.

Turqi — 211, 231, 235, 396, 397.

U

UDB (Drejtoria e Sigurimit Shtetëror) — 361.

Universiteti i Tiranës [Universiteti i Tiranës «Enver Hoxha»] — 160-167.

Uzina e Përpunimit të Thellë të Naftës, Ballsh — 3, 46.

Uzina e Sodës [Uzina e Sodës dhe e PVC], Vlorë — 64.

Uzina e Uresë [Uzina e pro-

dhimeve të azotuara «Gogo Nushi»], Fier — 64.

Vietnam — 178, 186, 214, 224, 225.

«Vorio-Epir» — 230.

▼

Varshavë — 373.

Vatikan — 246.

Vendet arabe — 232-233.

Vendet skandinave — 285.

Z

«Zëri i popullit» (gazeta ~) — 374.

Zvicër — 234.

L E N D A

PARATHËNIE PËR VËLLIMIN E 59-TË ..... V—X

1976

MBI VEPRIMTARINË E KOMITETIT QENDROR TË
PARTISË SË PUNËS TË SHQIPËRISË — Raport
në Kongresin e 7-të të PPSH (1 nëntor 1976) ..... 1—283

I

KUSHTETUTA E RE — FITORE E MADHE HISTO-
RIKE E PARTISË DHE E POPULLIT ..... 11—31

II

ZHVILLIMI EKONOMIK I VENDIT DHE DETYRAT
E PARTISË ..... 32—81

1. — Zhvillimi i mëtejshëm i industrisë — fak-
tori kryesor për fuqizimin e ekonomisë. 38
2. — Të ngrihet në një shkallë më të lartë buj-
qësia si dega bazë e ekonomisë 49
3. — Të përdoren me efektivitet të lartë inves-
timet themelore 62
4. — Të rritet e të përmirësohet më tej mirë-
qenia e popullit 67

5. — Të ngremë më lart drejtimin shkencor të ekonomisë	73
6. — Të kuptohet dhe të zbatohet drejt parimi i mbështetjes në forcat e veta	78

III

TË FORCOJMË VAZHDIMISHT PARTINË, TË RRI- TIM MË TEJ ROLIN UDHËHEQËS TË SAJ	82—119
1. — Udhëheqja e Partisë në gjithë jetën e vendit — garanci për ndërtimin e plotë të shoqërisë socialiste	83
2. — Të forcojmë pareshtur përbërjen proletare të Partisë	93
3. — Të forcojmë vazhdimisht lidhjet e Partisë me masat dhe udhëheqjen e saj në organ- nizatat shoqërore e në organet shtetërore	106

IV

LUFTA E PARTISË NË FRONTIN IDEOLOGJIK	120—175
1. — Të zhvillojmë drejt e me vendosmëri luf- tën e klasave	120
2. — Roli udhëheqës i klasës punëtore dhe edukimi i masave punonjëse	140
3. — Të përvetësohen idetë e marksizëm-lenin- nizmit në lidhje të ngushtë me mësimet e Partisë sonë	157
4. — Të ngremë arsimin, kulturën dhe shken- cën në lartësinë e detyrave të kohës	163

V

GJENDJA NDËRKOMBËTARE DHE POLITIKA E JASHTME E RPSH	176—236

VI

LUFTA KUNDËR REVIZIONIZMIT MODERN DHE LËVIZJA MARKSISTE-LENINISTE	237—293
UNITETI REVOLUCIONAR I PARTIVE MARKSIS- TË-LENINISTE I TMERRON ARMIQTË E REVOLU- CIONIT — Nga biseda me delegacionet e huaja që morën pjesë në Kongresin e 7-të të PPSH (4 nëntor 1976)	224—293
NË UDHËHEQJE TË PARTISË ZGJIDHËN ME TË MIRËT MES TË MIRËVE — Fjala në Kongresin e 7-të të PPSH në emër të përfaqësisë, për paraqitjen e kandidatave për në organet drejtuese të Partisë (6 nëntor 1976)	294—301
TË FRYMËZUAR NGA KONGRESI NE DO TË ECIM KURDOHERË PËRPARA TË FORTË SI ÇELIKU ME I MIRË — Fjala në Plenumin e Parë të KQ të PPSH (7 nëntor 1976)	302—307
KONGRESI NA DHA NJË PROGRAM TË MADH LUFTE DHE PUNE — Fjala e mbylljes në Kongresin e 7-të të PPSH (7 nëntor 1976)	303—313
TË GJEJMË FORMA PUNE TË FRYTSHME QË T'I PËRGJIGJEN SITUATËS SË RE — Nga biseda në takimin ditor të sekretarëve të KQ të PPSH (10 nën- tor 1976)	314—330
PARTIA NGA CILIDO KËRKON QË TË THOTË HAPUR MENDIMIN E TIJ — Diskutim në mbledhjen e Byrosë Politike të KQ të PPSH (11 nëntor 1976)	331—342

DIPLOMATËT TANË TË BËJNË SHPJEGIME TË MATURA E TË PJEKURA PËR POLITIKËN TONË TË JASITME — Shënime (12 nëntor 1976)	343—351
NJË ARTIKULL — FLLUSKË SAPUNI, PA ARGUMENTIME DHE PA FAKTE, I FLETUSHKËS «BORBA» — Shënime (13 nëntor 1976)	352—358
BREZHNJEVI PËRGATITET TË VIZITOJË TITON DHE ÇAUSHESHKUN — Shënime (14 nëntor 1976)	359—370
BRATISLAVË 1968 — Artikull i botuar në gazetën «Zëri i popullit» (16 nëntor 1976)	371—375
PARTIA, DUKE QËNDRUAR NË BALLË, FRYMËZON DHE MOBILIZON MASAT PËR REALIZIMIN E DETYRAVE — Nga biseda me një delegacion të PK të Brazilit, të kryesuar nga Zhoao Amazonas (25 nëntor 1976)	376—398
Treguesi i lëndës	401
Treguesi i emrave	417
Treguesi gjeografik dhe i emërtimeve të tjera	421

**Shtypur: Kombinati Poligrafik
Shtypshkronja «8 Nëntori» — Tiranë, 1988**